

**KATSAUS
VUOTEEN**

2021



HELSINGIN YLIOPISTO

KATSAUS VUOTEEN 2021

JULKAISTU 27.4.2022

TOIMITUSKUNTA

VILLE KIVIMÄKI
PÄIVI KUUPPELOMÄKI
JONAS LINDHOLM
SOILE TAPIO

**KÄÄNNÖKSET (RUOTSI JA
ENGLANTI)**

HELSINGIN YLIOPISTON
KIELIPALVELUT

YHTEENVETO

Helsingin yliopiston Katsaus vuoteen 2021 -raportissa esitellään yliopiston vuoden 2021 toimintaa.

Koronapandemiasta johtuen työskenneltiin ja opiskeltiin tänäkin vuonna pääosin etänä. Poikkeustilanne on heikentänyt opiskelijoiden hyvinvointia ja lisännyt mielenterveysongelmia. Opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemiseksi on tehty useita toimia yliopistossa vuosina 2020–2021. Henkilöstön uudistuneet työn tekemisen tavat huomioitiin monipaikkatyön ohjeistuksella.

Vuosi 2021 oli yliopiston kymmenvuotisen strategiakauden ensimmäinen vuosi. Yliopiston strategiset valinnat ja niihin määritellyt tavoitetilat edistyvät yksiköiden toimenpiteiden kautta. Vuodelle oli määritelty yhteensä 570 toimenpidettä.

Kansainvälinen auditointiryhmä auditoi yliopiston laatu-järjestelmän. Yliopisto läpäisi auditoinnin. Auditoinnin toteutti Kansallinen koulutuksen arviointikeskus.

Viidessä keskeisimmässä yliopistovertailussa yliopiston sijoituksen keskiarvo laski arvoon 95,6. Keskiarvo laski jo viidettä vuotta. Yliopisto sijoittuu kuitenkin yhä sadan parhaan joukkoon ja yhden prosentin kärkiryhmään kaikista yliopistoista.

Vuoden aikana laadittiin tutkimusteemojen toteuttamisen tiekartta. Yliopiston tutkimusdatapolitiikka päivitettiin vastaamaan nykyistä lainsäädäntöä sekä kansallisia ja kansainvälisiä suosituksia.

Suomen Akatemia myönsi yliopistolle 28,6 miljoonaa euroa rahoitusta kolmelle profiloitumisalueelle: Understanding the Human Brain (UHBRAIN), Helsinki Institute for Social Sciences and Humanities (HSSH)

ja Interdisciplinary Research for Health and Wellbeing (UHealth).

Tutkijat ja opettajat julkaisivat 11 095 julkaisua, joka on hieman enemmän kuin edellisvuoden vastaavana ajankohtana. Julkaisuista 76 prosenttia oli vertais-arvioituja tieteellisiä artikkeleita ja tieteellisiä kirjoja. Kokonaisjulkaisumäärä kohoaa vuosittain tyypillisesti yli 12 000 julkaisuun takautuvan raportoinnin päättyessä vuoden kuluttua.

Opintopiste- ja tutkintomäärissä palattiin poikkeuksellisen 2020 vuoden jälkeen hieman pitkän ajan keskiarvon alapuolelle. Yliopistosta valmistui 2 430 alemmaa korkeakoulututkintoa, 2 439 ylempää korkeakoulututkintoa ja 408 tohtoritutkintoa.

Tutkinnoissa jäätin ministeriön kanssa sovituista tavoitteista, mutta tavoiteajassa suoritettujen tutkintojen kehitys oli myönteinen. Tavoiteajassa suoritettujen osuus alemmista korkeakoulututkinnoista oli 48 % (2020: 22 %) ja ylemmistä korkeakoulututkinnoista 34 % (2020: 20 %).

Opiskelijavalinnassa lisättiin 122 aloituspaikkaa 21 koulutusohjelmaan. Päähaun hakijamäärä pysyi lähes vuoden 2020 ennätystasolla. Avoimen väylän hakijamäärä kasvoi edelleen, 33 % vuoteen 2020 verrattuna.

Jatkuvaa oppimista edistettiin laajentamalla avointa yliopisto-opintotarjontaa. Avoimessa yliopistossa opiskeli yli 31 000 opiskelijaa, joilla ei ollut tutkinnonsuoritusoikeutta. Yliopiston avoimissa verkkototeutuksissa (MOOC) oli vuoden aikana yli 180 000 opiskelijaa.

Sisu-opintotietojärjestelmä otettiin laajamittaisesti käyttöön. Sisuun siirrettiin noin 10 miljoonaa opintosuoritusta, 2,3 miljoonaa opiskeluoikeutta ja 450 000 henkilön

tiedot. Uusi kurssipalautejärjestelmä Norppa otettiin käyttöön.

Kolmivuotinen oppimisen tilat -projekti päätettiin aloittaa. Projektin tavoitteena on kehittää yhdessä opettajien ja opiskelijoiden kanssa palveluja ja tiloja kampuksilla niin, että ne voivat vastata oppimis- ja työkuulttuurin muutokseen, edistää monimuotoista pedagogiikkaa ja luoda yhteisöllisyyttä kampuksilla.

Una Europa -yhteistyötä rakennettiin tiiviisti yhdessä muiden allianssiin kuuluvien yliopistojen kanssa. Nairobin yliopiston kanssa solmittiin uusi strateginen kumppanuussopimus.

Yliopiston johtamassa Climate University -verkostossa solmittiin uusi opetusyhteistyösopimus, jonka kautta 18 korkeakoulun opiskelijat voivat opiskella verkoston kursseilla. Uuden, yliopistolle yhteisen kestävyyskurssin kolmen opintopisteen laajuinen yhteinen osio julkaistiin, ja kurssille osallistui opiskelijoita hyvin laajasti eri koulutusohjelmista. Uusia vastuullisen sijoitustoiminnan periaatteita sovellettiin ensi kertaa täysimääräisesti yliopiston arvopaperisijoituksissa. Yhteisen terveyden tutkijat antoivat vuoden aikana laajasti suomalaisessa mediassa kommentteja koronapandemiaan liittyen.

Hiilineutraali yliopisto 2030 -tiekartan suunnittelu aloitettiin. Tiekartassa päätetään, mitä toimintoja hiilineutraalisuustavoitteen alle sisällytetään sekä lasketaan yliopiston hiilijalanjälki. Lisäksi määritellään toimenpide-ehdotukset siten, että asetettuun hiilineutraaliustavoitteeseen päästään vuoteen 2030 mennessä.

Yhteisöllisesti laadittu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuosille 2021-2024 julkaistiin. Suunnitelman painopistealueina ovat inklusion, hyvinvoivan opiskelu- ja työkuulttuurin, tasa-arvoisen johtamisen sekä yhteiskunnallisen yhdenvertaisuustyön edistäminen. Vuosi oli yliopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoiminnassa antirasismien edistämisen teemavuosi.

Yliopisto teki merkittäviä päätöksiä lisäpanostuksista innovaatiotoimintaan, yrittäjyyteen ja yritys yhteistyöhön: kaksi miljoonaa euroa kampusten innovaatioalustojen rakentamiseen, puoli miljoonaa euroa proof of concept -rahoitukseen, sekä 1,5 miljoonaa euroa opiskelijayrittäjyyttä tukevaan HELSEED-ohjelmaan. Uusi toimialarajat ylittävä Inno-tiimi perustettiin.

Vuoden päättyessä varainhankintakampanjan tulos oli yli 78 miljoonaa euroa lahjoituksina ja lahjoituslupauksina.

Yliopiston henkilöstömäärä pysyi vakaana. Henkilötyövuosia kertyi vuoden aikana 7 451, joista opetus- ja tutkimushenkilöstö oli 4 244.

Yliopistolaisten näkemyksiä poikkeustilanteen vaikutuksista työhön kartoitettiin kyselyillä. Tulosten mukaan poikkeustilanteeseen oli totuttu ja löydetty lisää tapoja tehdä töitä etänä. Tuloksista näkyi myös väsymystä jatkuvaan etätyöskentelyyn. Odotukset työskentelytavoista tulevaisuudessa jakavat paljon mielipiteitä.

Yliopisto toteutti työhyvinvointikyselyn henkilöstölleen. Kyselyssä yliopiston keskeisimmiksi vahvuuksiksi arvioitiin työtehtäviin liittyvät voimavarat ja oman osaamisen hyödyntäminen. Kyselyn tuloksien perusteella on sovittu yksiköittäin työhyvinvointitoimenpiteitä, joiden toteutumista seurataan.

Seuraavalla sivulla on lueteltu yliopiston vuoden 2021 toiminnan avainlukuja.

AVAINLUVUT 2021

30 817

TUTKINTO-OPISKELIJAA

2 012

KANSAINVÄLISTÄ TUTKINTO-
OPISKELIJAA

5 301

TUTKINTOA

1,1 M

SUORITETTUA OPINTOPISTETTÄ

29 940

HAKIJAA PÄÄHAUSSA

4 200

UUTTA OPISKELIJAA

31 439

OPISKELIJAA AVOIMESSA
YLIOPISTOSSA

8 241

TYÖNTEKIJÄÄ, JOISTA
4 801 OPETUS- JA
TUTKIMUSHENKILÖSTÖÄ

1 583

KANSAINVÄLISEN HENKILÖSTÖN
LUKUMÄÄRÄ, JOISTA 1 356
OPETUS- JA
TUTKIMUSHENKILÖSTÖÄ

11 095

JULKAISUA, JOISTA
VERTAISARVIOITUJA 76 %

3 179

TUTKIMUSPROJEKTIA

82.

SIJA SHANGHAIN
YLIOPISTOVERTAILUSSA

9

SUOMEN AKATEMIAN
HUIPPUYKSIKKÖÄ TOIMI
HELSINGIN YLIOPISTOSSA, JA
NÄISTÄ SEITSEMÄÄ JOHDETTIIN
HELSINGIN YLIOPISTOSTA

14

AKATEMIAPROFESSORIA

111

KEKSINTÖILMOITUSTA JA 25
PATENTTIHAKEMUSTA

46 125

REKISTERÖITYÄ ALUMNIA

40 M

KATSELUKERTAA
HELSINKI.FI-VERKKOSIVUILLA

14 300

KANSAINVÄLISTÄ MEDIAOSUMAA

14

PAIKKAKUNNALLA TOIMINTAA

SISÄLLYS

Rehtorilta	7
Muuttuva yliopisto	10
Strategia	15
Tutkimus	20
Opetus	29
Yhteiskunnallinen vuorovaikutus	43
Kestävä ja vastuullinen yliopisto	59
Henkilöstö	66
Talous	74
Palvelut	80
Tilat	89
Konserni	97
Luettelot kuvioista ja taulukoista	98
Kuvioiden taustaluvut	100

REHTORILTA

Koronapandemian aiheuttama poikkeustilanne on kehystänyt kaikkea yliopiston toimintaa tänäkin vuonna. Keväällä aloitimme jo toisen vuoden etätöiden ja etäopiskelun parissa. Syksy toi mukanaan valoisampia tunnelmia: pääsimme vihdoin palaamaan kohti vapaampaa arkea ja tekemään työtä ja opiskelemaan läsnä yliopiston tiloissa. Vuodenvaihteessa jouduimme taas palaamaan tiukempiin toiminnan rajoituksiin koronatilanteen heikentyessä.

Pandemiasta huolimatta yliopiston toiminta on jatkunut vahvana. Vuosi 2021 on ollut uuden kymmenvuotisen strategiakautemme ensimmäinen vuosi ja visiomme mukaisesti olemme menneet eteenpäin tieteen voimalla – maailman parhaaksi. Osana globaalia tiedeyhteisöä olemme näyttäneet yliopistona, mikä on tieteen merkitys kiperien ongelmien kuten juuri koronapandemian ratkaisussa.

Kuulumme edelleen maailman sadan parhaan yliopiston eli parhaan puolen prosentin joukkoon. Tänä vuonna yliopistossa oli käynnissä yli 40 Euroopan tutkimusneuvoston rahoittamaa ERC-hanketta ja 10 tutkijamme oli maailman siteeratuimpien joukossa. Tutkijamme johtavat nyt seitsemää Suomen Akatemian rahoittamaa tutkimuksen huippuyksikköä, ja lisäksi tänä vuonna valituista uusista vuosien 2022–2029 huippuyksiköistä neljää.

Osana globaalia vaikuttavuuttamme vahvistimme myös yliopiston kansainvälisiä yhteyksiä solmimalla uuden strategisen kumppanuuden Nairobien yliopiston kanssa maaliskuussa. Kumppanuuden kolme painopistettä ovat One Health, ruokaturvallisuus ja opettajankoulutus. One Health eli yhteinen terveys -ajattelu näkee ihmisen osana eliökuntaa ja terveyden näiden yhteisenä asiana. Koronapandemian myötä One Health on noussut maapallon tulevaisuuden kannalta entistä kriittisemmäksi

tutkimusalueeksi ja uuden strategisen kumppanuuden kautta vahvistamme edelleen sen jalansijaa.

Kansallisella tasolla tutkitun tiedon teemavuotena yhteisöstämme nousseet lukuisat tieteen merkitystä puolestaneet äänet olivat erittäin tärkeitä, kun maan hallitus kaavaili leikkauksia tieteen rahoitukseen. Leikkaukset vältettiin ja jatkamme edelleen tiivistä vaikuttamistyötä tutkimusrahoituksen tason nostamiseksi.

KEHITTÄMISTÄ STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN MUKAAN

Yksi strategiamme neljästä tavoitteesta on olla vastuullisuuden ja kestävyys edelläkävijä. Vuoden aikana otettiin monta merkittävää askelta tällä alueella. Yliopiston kestävyys- ja vastuullisuusohjelma laadittiin yliopistolaisia osallistavana prosessina ja opiskelijoille tarjottavaa kestävä kehityksen kurssia kehitettiin edelleen. Lisäksi lanseerattiin uusi Kestävyysrahasto, joka tukee Helsingin yliopistossa tehtävää kestävyystutkimusta, opetusta ja näiden yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Yliopistossa vietiin vuoden aikana läpi myös merkittäviä sisäisiä projekteja. Opetuksen ja opiskelun suurin muutos tapahtui, kun opintotietojärjestelmä Oodi korvattiin Sisu-järjestelmällä toukokuussa. Sisua on otettu käyttöön asteittain vuodesta 2017 alkaen. Vaihdoilla turvattiin koko yliopiston perustoiminnalle kriittinen opintotiedon hallinta ja se vaati valtavan tiedonsiirtourakan. Sisua siirrettiin muun muassa noin 10 miljoonaa opintosuoritusta, 2,3 miljoonaa opiskeluoikeutta ja 450 000 henkilön tiedot.

KATSAUS VUOTEEN 2021

Toinen merkkipaalu oli yliopiston laatujärjestelmän auditointi, jonka yliopistomme läpäisi hienosti. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi suoritti auditoinnin, jonka tavoitteina on varmistaa, että yliopistolla on riittävät menetelmät tavoitteidensa saavuttamiseksi, ja toiminta on kansainvälisestikin luotettavaa. Vahvuudeksemme nostettiin erityisesti tutkimusperustainen ja tietoon perustuva toiminnan kehittäminen. Yliopiston vahvuuksiksi tunnistettiin myös strategiamme ja tutkimustoimintamme vahva yhteys sekä koulutuksen suunnittelun johdonmukaisuus ja läpinäkyvyys. On hienoa, että panostuksemme näihin asioihin tuovat näkyviä tuloksia.

KOHTI UUTTA ARKEA

Kuluneena vuonna yliopiston johto uusiutui säännöllisen rytminsä mukaisesti. Kaikkiin 11 tiedekuntaan valittiin uudet dekaanit, jotka aloittivat nelivuotiskautensa vuoden 2022 alussa. Mukana oli sekä uusia että edellisestä kaudesta jatkavia dekaaneja.

Myös yliopiston uusi hallitus valittiin. Hallituksen valinta tehtiin kolmessa osassa: helmikuussa yliopistokollegio valitsi hallituksen yliopistoyhteisön ulkopuoliset jäsenet, keväällä ylioppilaskunta HYY ilmoitti opiskelijaedustajat ja lopulta marraskuussa yliopistoyhteisö valitsi vaaleissa yliopistoyhteisöä edustavat hallituksen jäsenet. 12 jäsenen hallitus valitsi puheenjohtajakseen emeritusprofessori, OTT Niklas Bruunin, joka luotsaa hallitusta seuraavat neljä vuotta.

Sekä uusi hallitus että dekaanit aloittavat työnsä uudenlaisessa tilanteessa: koronapandemia on muuttanut arkimme ja työnteon ja opiskelun tavat. Ihmiset reagoivat eri tavoin pitkään kriisitalanteeseen ja olemme jo ymmärtäneet, että emme pandemian jälkeen palaa entisiin toimintatapoihimme.

Olemmekin jo valmistautuneet tulevaan. Meillä on uutta, tutkittua tietoa pandemioista, niiden aiheuttamista yhteiskunnallisista muutoksista sekä niiden vaikutuksista yksilöihin. Voimme luottaa tieteen voimaan ja hyödyntää tieteellisen tutkimuksen tuloksia. Meillä on vahva rooli koko yhteiskunnan suunnannäyttäjänä, kun tulevaisuutta rakennetaan tutkitun tiedon pohjalle.

Sari Lindblom
rehtori

ORGANISAATIO 2021

YLIOPISTON JOHTO JA YLIOPISTOPALVELUT

	YLIOPISTOKOLLEGIO	
KANSLERI	HALLITUS	
	REHTORI	YLIOPISTOPALVELUT YPA

TIEDEKUNNAT, SSKH, YHTEISET TOIMINTAYKSIKÖT JA KOULUTUSOHJELMAT

KESKUSTAKAMPUS	KUMPULAN KAMPUS	VIIKIN KAMPUS	MEILAHDEN KAMPUS
TEOLOGINEN TIEDEKUNTA TTDK	MATEMAATTIS-LUONNON- TIEDELLINEN TIEDEKUNTA MLTDK	BIO- JA YMPÄRISTÖTIEDELLINEN TIEDEKUNTA BYTDK	LÄÄKETIEDELLINEN TIEDEKUNTA LTDK
OIKEUSTIEDELLINEN TIEDEKUNTA OIKTDK		FARMASIAN TIEDEKUNTA FTDK	
HUMANISTINEN TIEDEKUNTA HUMTDK		MAATALOUS-METSÄTIEDELLINEN TIEDEKUNTA MMTDK	
KASVATUSTIEDELLINEN TIEDEKUNTA KTDDK		ELÄINLÄÄKETIEDELLINEN TIEDEKUNTA ELTDK	
VALTIOTIEDELLINEN TIEDEKUNTA VALTTDK			
SVENSKA SOCIAL- OCH KOMMUNALHÖGSKOLAN SSKH			
HUMANISTIS-YHTEISKUNTA- TIEDELLINEN INSTITUUTTI HSSH	ILMAKEHÄTIEDEIDEN KESKUS INAR		
	KESTÄVYYSTIEDEEN INSTITUUTTI HELSUS		
KOULUTUSOHJELMAT: 32 TOHTORIOHJELMAA NELJÄSSÄ TUTKIJAKOULUSSA, 63 MAISTERIOHJELMAA JA 33 KANDIOHJELMAA			

ERILLISET LAITOKSET

HELSINKI INSTITUTE OF LIFE SCIENCE HILIFE	HELSINGIN YLIOPISTON KIRJASTO HULIB	AVOIN YLIOPISTO AVOIN
LUONNONTIEDELLINEN KESKUSMUSEO LUOMUS	TIETOTEKNIKKAKESKUS TIKE	KIELIKESKUS
TUTKIJAKOLLEGIUM HCAS	UNISPORT	KANSALLISKIRJASTO KK

Kuvio 1. Helsingin yliopiston organisaatiokaavio.

MUUTTUVA YLIOPISTO

Yliopiston strategia hyväksyttiin helmikuussa 2020. Sen jälkeen puhjennut koronapandemia on muuttanut yliopiston toimintaa esimerkiksi siten, että etätyö on lisääntynyt ja matkustaminen vähentynyt.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Helsingin yliopiston kautta 2021–2024 koskeva sopimus toi osaltaan toimintaan uusia velvoitteita. Näitä ovat kansainvälisyys-ohjelma, digitaalisen palveluympäristön kehittäminen sekä koulutuspaikkalaajennus. Lisäksi ministeriön rahanjakomalliin perustuvan rahoituksen määrä vuodelle 2022 kasvaa erityisesti koulutus uudistuksen siirtymäajan päättymisen aiheuttaman tutkintopiikin vuoksi, ja se vaikuttaa rahoitukseen vuoteen 2024 saakka. Ministeriön korkeakoulupolitiikassa on huomattava aluepoliittinen painotus, joka vaikuttaa myös yliopistojen resurssointiin. Yliopisto käy keväällä 2022 sopimuksen tarkistusneuvottelun, jossa muun muassa sovitaan vielä kohdentamattomasta strategisesta rahoituksesta.

Strategian toimeenpano edellyttää henkilöstöä ja resursseja. Kehittämistoimenpiteitä toteutetaan yliopiston resurssien mahdollistamassa laajuudessa.

KANSAINVÄLISET STRATEGISET KUMPPANUUDET JA ALLIANSSIT

Kansainvälisillä strategisilla kumppanuuksilla ja alliansseilla vahvistetaan strategian mukaisesti yliopiston vaikuttavuutta globaalina toimijana.

Yliopisto on Una Europa -allianssin aktiivinen jäsen. Yhdessä KU Leuvenin, Leidenin, Edinburghin, Bolognan, Krakovan, Paris1 Panthéon-Sorbonnen, Freie Universität Berlinin ja Madridin Complutense -yliopiston kanssa rakennetaan tulevaisuuden yliopistoa ja edetään kohti yhteistä eurooppalaista kampusta.

Vuoden aikana Una Europa -yhteistyötä rakennettiin tiiviisti. Eurooppa-tutkimuksen yhteiskandiohjelma eteni akkreditointivaiheeseen ja kulttuuriperinnön tohtoriohjelma valmistautui ottamaan vastaan ensimmäiset kaksoistutkintoa suorittavat väitöskirjatutkijat.

LUETUIMPIA UUTISIAMME VUODELTA 2021

TUTKIJAT OPETTAVAT TEKOÄLYN KÄYTTÄMÄÄN SUOMEN KIELEN MURTEITA

Kun vuorovaikutuksessa tietokoneiden kanssa puhutaan suomen eri murteilla, syntyy paljon ongelmatilanteita. Helsingin yliopiston tutkijaryhmä on kehittänyt tekoälymalleja, jotka tunnistavat ja tuottavat suomenkielisiä murteita automaattisesti sekä suoraan puheesta että tekstimuodossa.



Kuva: Aleksandr Davydov

<https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/tekoaly/tutkijat-opettavat-tekoalyn-kayttamaan-suomen-kielen-murteita>

KATSAUS VUOTEEN 2021

Visionäärit yliopistosta ja tärkeistä sidosryhmistä työstivät tulevaisuuden yliopiston keskeisiä kysymyksiä kumppaneiden kanssa Una Europan omassa ajatuspajassa Future University Labissa. Yliopisto profiloitui myös kestävyystieteen mikro-osaamiskokonaisuuden valmistelussa. Opiskelijat pääsivät kokeilemaan virtuaalisia vaihto-opintoja, ideoimaan yhdessä vastauksia digitaaliseen Una.Futura-haasteeseen ja verkostoitumaan eurooppalaisten opiskelijatovereiden kanssa Una Europan opiskelijakongressissa.

Una Europan yhteisen tutkimusstrategian valmistelu alkoi helmikuussa, kun kolmivuotinen Una Resin -projekti käynnistyi Horisontti Eurooppa -rahoituksella. Una Resin luo pohjaa ja suuntaa pitkäjänteiselle tutkimusyhteistyölle. Projektissa kartoitetaan niitä tutkimusaloja, joissa verkoston yliopistot voisivat olla erityisen vahvoja juuri yhdessä ja luodaan uusia hyviä käytäntöjä tutkimusyhteistyön tukemiseksi. Yliopistolla on keskeinen rooli strategian valmistelua johtavana organisaationa.

Yliopisto kuuluu useisiin kansainvälisiin verkostoihin. Yksi tärkeimmistä on Euroopan tutkimusyliopistojen liitto (LERU), joka jatkoi menestyksekkästä eurooppalaista vaikuttamistyötä sekä jäsenyliopistojen yhteistyön ja hyvien käytäntöjen kehittämistä.

KANSAINVÄLISET YLIOPISTOKUMPPANUUDET: PANDEMIAHAASTEITA JA UUSIA MAHDOLLISUUKSIA

Yliopistolla on neljä kansainvälistä strategista kumppania: Tukholman yliopisto, Pekingin yliopisto, Edinburghin yliopisto ja uutena kumppanina Nairobien yliopisto.

Tukholman yliopiston kumppanuudessa on kaksi vahvaa hanketta, arktisen tutkimuksen Arctic Avenue ja Itämeri-tutkimuksen Baltic Bridge, joissa tähdätään tutkimuksen huipulle vahvuuksia yhdistämällä ja tutkimusinfrastruktuureja optimaalisesti yhdessä hyödyntäen. Koronapandemia tuo yhteistyöhön

uusia mahdollisuuksia ja tiiviimpää verkon välityksellä tapahtuvaa vuorovaikutusta, mutta myös isoja haasteita esimerkiksi yhteisiin kenttätöihin. Pandemian vaikutus näkyy erityisen voimakkaasti Pekingin yliopiston kumppanuuden toteuttamisessa, kun muun muassa yhteisiä kesäkouluja on jouduttu siirtämään.

Edinburghin yliopiston kumppanuudessa on kaksi kärkeä: ihmisgenomiikka ja metsätiede. Kumppanuuteen rekrytoitiin kahdeksan väitöskirjatutkijaa, jotka aloittivat tutkimustyönsä vuoden aikana. He pääsivät loppuvuodesta myös vierailemaan kumppaniyliopistossa. Metsätieteen yhteistyön aloitustilaisuus järjestettiin lokakuussa Tiedekulmassa. Tilaisuudessa

keskusteltiin pohjoisten metsien tulevaisuudesta, resilienssistä ja ilmastomuutoksen vaikutuksista hankkeen tutkijoiden ja tärkeiden sidosryhmien kanssa.

UUDET KANSAINVÄLISET AVAUKSET

Yliopiston uusi Afrikka-ohjelma vuosille 2021–2030 edistää pitkäjänteistä yhteistyötä ja kumppanuutta Afrikan mantereella. Ohjelma tukee myös Suomen valtioneuvoston Afrikka-strategiaa, ja se on

suomalaisten yliopistojen joukossa ensimmäinen lajissaan. Ohjelman myötä tehdään uusia avauksia tutkimus- ja koulutusyhteistyön lisäämiseksi, inklusiivisuuden edistämiseksi, liikkuvuuden kiihdyttämiseksi ja kestävä kehityksen tukemiseksi monin eri tavoin.

Yksi tärkeimmistä uusista avauksista oli strategisen kumppanuuden solmiminen Nairobien yliopiston kanssa maaliskuussa. Kyseessä on yliopiston ensimmäinen strateginen kumppanuus Afrikan mantereella. Kumppanuuden aloitustilaisuudessa esiintyi muun muassa komissaari Jutta Urpilainen. Strategisen kumppanuuden kärkihankkeissa tehdään tutkimusyhteistyötä ja haetaan yhdessä ratkaisuja keskeisiin globaaleihin haasteisiin kolmella alueella: yhteinen terveys, ruokaturva ja opettajankoulutus. Yliopistolla on Kenian Taita-vuorilla tutkimusasema, jossa on tehty erityisesti virologian ja geotieteiden tiivistä yhteistyötä. Suositun Elements of AI

**UUSI AFRIKKA-
OHJELMA EDISTÄÄ
PITKÄJÄNTEISTÄ
YHTEISTYÖTÄ JA
KUMPPANUUTTA
AFRIKAN
MANTEREELLA**

-tekoälykurssin pilotti käynnistyi Nairobin yliopistossa. Kurssi avattiin ensin opiskelijoille ja se sai nopeasti suuren suosion. Seuraavaksi kurssi on tarkoitus avata suurelle yleisölle ensin Keniassa ja sen jälkeen laajemmin Afrikan mantereella. Kunnianhimoisena tavoitteena on lopulta tavoittaa prosentti koko Afrikan väestöstä.

Kesällä käynnistettiin Helsingin ja Nairobin yliopistojen yhteinen One Health Early Career Champions -mentorointiohjelma. Se tuo yhteen mentoreita ja mentoroitavia molemmista yliopistoista monitieteiseen yhteisöön, jonka keskiössä on yhteinen terveys. Ohjelmassa tuetaan lahjakkuuksien kehittymistä, ura- ja yrittäjyysvalmiuksia sekä uutta yhteistyötä.

Yliopistolla on merkittävä rooli uudessa kansainvälistymisohjelmassa, joka käynnistyi opetus- ja kulttuuriministeriön strategiarahoituksella. Ohjelman eri verkostot tuovat suomalaisia yliopistoja ja ammattikorkeakouluja yhteen ajatuksella, että suomalainen osaaminen kootaan yhteen kokoaan merkittävämmäksi kansainväliseksi toimijaksi tiivistämällä kansallista yhteistyötä. Yksi uusista verkostoista on oppimisen ja koulutusjärjestelmien kehittämisen verkosto Global Innovation Network for Teaching and Learning (GINTL). Verkostolla on kolme fokusaluetta: Helsingin yliopisto koordinoi GINTL Afrikka- ja GINTL Kiina -yhteistyötä, ja Jyväskylän yliopiston vastuulla on Intia-yhteistyö. Yhdessä Aalto-yliopiston kanssa Helsingin yliopisto vetää myös FARIA-hanketta, joka edistää tutkimus- ja innovaatioyhteistyötä Yhdysvalloissa.

Kielibuusti-ohjelmassa kehitetään uusia innovatiivisia ratkaisuja kansainvälisten osaajien suomen ja ruotsin kielen taidon kehittämiseksi yhdessä Aalto-yliopiston kanssa. Yliopisto käynnisti kehittämishankkeen kansainvälisten opiskelijoiden työllistymisen edistämiseksi ja kansainvälisen henkilökunnan ja heidän perheidensä integraation parantamiseksi. Yliopisto jatkoi maahanmuuttajien korkeakoulupolkuja avaavaa SIMHE-yhteistyötä.

LAADUNHALLINTA JA LAATUJÄRJESTELMÄN AUDITOINTI

Kansainvälinen auditointiryhmä auditoi yliopiston laatu järjestelmän lokakuun lopulla. Koronapandemiasta johtuen auditointivierailu toteutettiin verkon välityksellä ja kokemukset tästä toteutustavasta jäivät osallistujille positiivisiksi. Auditointihaastatteluihin ja työpajoihin osallistui 172 yliopistolaista ja muutamia sidosryhmien edustajia. Kaikki auditointivierailuun osallistuneet perehdyttiin ennen vierailua yliopiston laatuasioihin ja auditointiprosessiin. Auditoinnin toteutti Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi). Yliopisto läpäisi auditoinnin. Auditointiraportti julkaistiin tammikuussa 2022 ja se on luettavissa Karvin sähköiseltä alustalta.¹

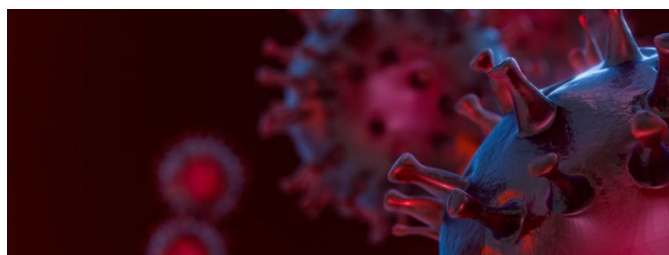
Yliopiston ohjesivustoille tehtiin ulkoinen katselmointi vuoden alussa. Ohjesivustot Flamma-intranet, Opiskelijan ohjeet ja Opetustyön ohjeet toimivat yliopiston laatudokumentaation perustana ja muodostavat myös

1 <https://auditoinnit.karvi.fi/auditoinnit/>

TUTKIMUKSEMME MEDIAHUOMION KOHTEENA

PANDEMIA OLI VALLITSEVA AIHE SUOMALAISSA TIEDOTUSVÄLINEISSÄ

Median huomio keskittyi nopeasti Etelä-Afrikassa havaittuun uuteen virusmuunnokseen, josta tiedettiin kuitenkin vähän. Professori Olli Vapahauden kommentit uudesta omikronvariantista ja keskustelu kolmannesta rokotuksesta synnyttivät yhteensä 62 artikkelia.



Kuva: Mostphotos

Helsingin sanomat: <https://www.hs.fi/tiede/art-2000008432966.html>

KATSAUS VUOTEEN 2021

yliopiston toimintakäsikirjan. Toimintakäsikirjaa vastaavat ohjesivustot olivat tärkeä materiaali auditointiryhmälle heidän perehtyessään ja arvioidessaan yliopiston laatu järjestelmän toimivuutta.

Flamma-intranettiin rakennetut jatkuvan kehittämisen Plan-Do-Check-Act -malliin perustuvat navigaattorit saatiin valmiiksi yksikkö-, tutkimus-, opetus-, opiskelu-, yhteiskunnallinen vuorovaikutus - ja tukipalvelut-sivuille. Nämä navigaattorit auttavat jatkossa yliopistolaisia löytämään keskeiset laadunhallintaa koskevat menetelmät ohjeineen. Jotta yliopiston toimintaohjeet pysyvät ajan tasalla, ne katselmoidaan jatkossa kerran vuodessa yliopiston sisäisenä prosessina. Ensimmäinen katselmointi toteutetaan alkuvuodesta 2022.

Yliopistolaisten laatu tietoisuutta kohotettiin vuoden aikana muun muassa uutisin, infotilaisuuksin, laututempauksin ja koulutuksin. Laatu alkaa minusta -koulutus pilotoitiin keväällä ja syksyllä. Koulutusta järjestettiin suomeksi ja englanniksi webinaareina ja itseopiskelukurssina. Koulutuksiin osallistui yhteensä lähes 200 yliopistolaista. Jatkossa laadunhallinnan koulutus on pysyvä osa yliopiston henkilöstökoulutustarjontaa.

YLIOPISTON RAKENTEELLINEN KEHITTÄMINEN

Yliopiston rehtorin nimittämä Evon tiedekansallispuistoa valmisteleva alueellinen työryhmä jätti loppuraporttinsa ympäristöministeriölle kesäkuussa. Aihe sai aikaan runsaasti keskustelua. Vuoden vaihteessa ympäristöministeriö valmisteli esitystä asiasta.

Rahoituskeskustelut Max Planck -tutkimuskeskuksen perustamisesta valtiotieteelliseen tiedekunnan väestöntutkimuksen yksikköön alkoivat eri ministeriöiden ja säätiöiden kanssa. Yliopiston esitys on tarkoitus jättää Max Planck -säätiölle helmikuussa 2022.

Jatkuvan oppimisen kehittämisryhmä jätti marraskuussa ehdotuksensa avoimen yliopisto-opetuksen järjestämisestä ja jatkuvan oppimisen yliopistotasoisesta toimintamallista. Ehdotetut käytännöt vaativat lisäselvitystä ja keskusteluja jatkettiin vuodelle 2022.

HALLITUKSEN JA DEKAANIEEN VALINNA

Yliopistokollegion vuosi sisälsi merkittäviä henkilövalintoja. Helmikuussa valittiin viisi yliopistoyhteisön ulkopuolista jäsentä hallitukseen kaudelle 2022–2025. Loput seitsemän jäsentä valittiin loppuvuodesta vaaleilla. Hallituksen koko pieneni yhdellä ulkopuolisella jäsenellä yhteensä kahteentoista jäsenen.

YLIOPISTON TOIMINTAOHJEET KATSELMOIDAAN JATKOSSA KERRAN VUODESSA

Professorikunnan keskuudesta valittiin kuudesta ehdokkaasta kolme hallitukseen. Äänestysprosentti oli 70,55. Vaaliryhmässä Muu opetus- ja tutkimushenkilöstö sekä muu henkilöstö valittiin kahdeksasta ehdokkaasta kaksi hallitukseen. Äänestysprosentti oli 19,80. Lisäksi ylioppilaskunta valitsi yliopistolain mukaisesti kaksi opiskelijajäsentä hallitukseen kahdeksi vuodeksi.

Hallituksen ulkopuolisten jäsenten valinta herätti keskustelua yliopistokollegiossa ja poiki myös kaksi kantelua oikeuskanslerille. Valintamenettelyä koskevien oikeuskanslerin päätösten johdosta yliopistokollegio asetti työryhmän kehittämään valintaprosessia. Valintamenettelyä koskevat uudistukset toteutetaan vuonna 2022 alkavalla hallintokaudella.

Hallituksen jäsenenä ollut professori Jukka Kekkonen jäi eläkkeelle 31.10.2021. Yliopistokollegio vahvisti hänen tilalleen hallituksen jäseneksi professori Johanna Björkrothin loppukauden ajaksi aiemman vaalituloksen perusteella.

YLIOPISTOKOLLEGION VAHVISTAMA HALLITUKSEN KOKOONPANO 2022–2025

Professorit:

aerosoli- ja ympäristöfysiikan professori Markku Kulmala
historian professori (ruots.) Henrik Meinander
glykobiologian professori Risto Renkonen

Muu opetus- ja tutkimushenkilöstö sekä muu henkilöstö:

tutkimusjohtaja Marja Mikkola, muun opetus- ja
tutkimushenkilöstön edustaja
henkilöstöasiantuntija Timo Valtonen, muun henkilöstön
edustaja

Ylioppilaskunnan edustajiston valitsevat opiskelijaedus-
tajat:

valtiotieteiden ylioppilas Paula Karhunen (toimikausi
kaksivuotinen 1.1.2022–31.12.2023)
luonnontieteiden kandidaatti Sebastian Österman
(toimikausi kaksivuotinen 1.1.2022–31.12.2023)

Tiedekuntaneuvostot valitsivat dekaanit 1.1.2022 alkavalle
nelivuotiskaudelle. Suurin osa dekaaneista valittiin jat-
kamaan toiselle kaudelle, mutta kolme henkilöä valittiin
uutena. Tiedekuntaneuvostot, valmisteluryhmät ja koko
yhteisö ovat olleet sitoutuneita rekrytointiprosessiin
esimerkiksi kuulemistilaisuuksissa. Tiedekuntien ydintoiminnan opetuksen ja tutkimuksen sekä yhteiskunnallisen

vuorovaikutuksen johtamisen lisäksi rekrytoinnissa
kiinnitettiin huomiota yliopiston yleisiin johtamisen
osaamisalueisiin kuten tavoitteiden johtamiseen, itsensä
johtamiseen sekä yhteistyön johtamiseen.

YLIOPISTON DEKAANIT 1.1.2022–31.12.2025

- Teologinen tiedekunta: uskontokasvatuksen professori Antti Räsänen (jatkava)
- Oikeustieteellinen tiedekunta: OTT Johanna Niemi (uusi)
- Lääketieteellinen tiedekunta: LT Anne Remes (uusi)
- Humanistinen tiedekunta: tietokirjallisuuden professori Pirjo Hiidenmaa (jatkava)
- Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta: laskennallisen materiaalfysiikan professori Kai Nordlund (jatkava)²
- Farmasian tiedekunta: farmasian teknologian professori Jouni Hirvonen (jatkava)²
- Bio- ja ympäristötieteellinen tiedekunta: kasvibiologian professori Jaakko Kangasjärvi (jatkava)
- Kasvatustieteellinen tiedekunta: ruokakulttuurin professori Johanna Mäkelä (jatkava)
- Maatalous-metsätieteellinen tiedekunta: MMT Ritva Toivonen (jatkava)
- Eläinlääketieteellinen tiedekunta: kotieläinten lisääntymistieteen professori Olli Peltoniemi (uusi).

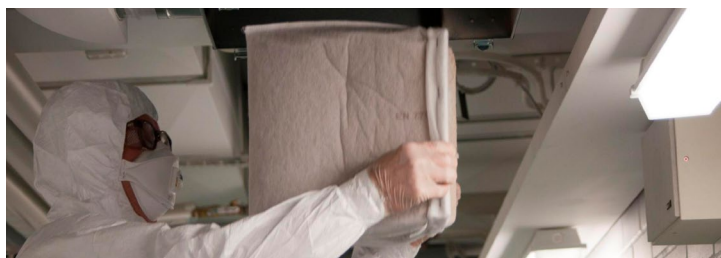
Lisäksi valtiotieteellisen tiedekunnan dekaanina jatkaa sosiaalityön professori Marjaana Seppänen. Paikka ei ollut haussa, koska hän aloitti tehtävässä kesken kauden.

2 Kai Nordlund ja Jouni Hirvonen nimitettiin vararehtoreiksi 1.3.2022 alkaen.

LUETUIMPIA UUTISIAMME VUODELTA 2021

TUTKIJAT LÖYSIVÄT KEMIKAALITURVALLISUUDEN ARVIOINTIIN KÄYTETTÄVISTÄ MALLEISTA PUUTTEITA

Helsingin yliopiston Ilmakehätieteen tutkimuslaitos INARin yhteydessä toimiva tutkimushanke on löytänyt kemikaaliturvallisuuden arviointiin käytettävissä Stoffenmanager® ja Advanced REACH Tool -malleista vakavia puutteita ja vaatii, että niitä ei tulisi käyttää lakisäätöissä kemikaaliturvallisuusarvioinnissa.



Kuva: Joonas Kivisto

<https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/matematiikka-ja-luonnontieteet/tutkijat-loysivat-kemikaaliturvallisuuden-arviointiin-kayttavista-malleista-puutteita>

STRATEGIA

Vuosi 2021 oli ensimmäinen vuosi vuoteen 2030 saakka ulottuvassa yliopiston uudessa strategiassa.

Strategiansa mukaan yliopisto on tieteen, oppimisen ja rohkean ajattelun keskustelevala yhteisö, jonka tehtävä on uuden tiedon etsintä ja ratkaisujen löytäminen. Yliopisto rakentaa globaalin vastuun hengessä kestävää tulevaisuutta tuottamalla ymmärrystä sekä paikallisten että maailmanlaajusten ongelmien ratkaisemiseksi – maailman parhaaksi.

Yliopiston arvot – totuus, sivistys, vapaus ja yhteisöllisyys – muodostavat valintojen, toiminnan ja vuorovaikutuksen perustan ja suuntaavat yliopiston uudistumista.

STRATEGIA 2021–2030

Strategiset valinnat yliopiston vision “Tieteen voimalla – maailman parhaaksi” toteuttamiseksi ovat:

- tiede ja oppiminen kuuluvat kaikille
- avoimuus vahvistaa tiedettä ja yhteistyötä
- yliopistomme on paras paikka opiskella ja työskennellä
- yliopistomme on vastuullisuuden ja kestävyys edelläkävijä.

Strategiassa on jokaiselle valinnalle määritelty tavoitetilat, missä yliopisto haluaa olla vuonna 2030.

Kuvio 2. Helsingin yliopiston strategiakartta 2021–2030.



KATSAUS VUOTEEN 2021

Monialainen yliopisto luo mahdollisuuksia tieteenalojen väliselle yhteistyölle. Strategiakaudella 2021–2030 tutkimusta ja opetusta innoittavat seuraavat teemat:

- Merkityksellinen elämä, hyvinvoiva ihminen ja terve ympäristö
- Inhimillinen ja oikeudenmukainen maailma
- Maapallon kestävä ja monipuolinen tulevaisuus
- Ajattelun ja maailmankaikkeuden mahdollisuudet.

Tutkimus ja koulutus ovat ydintehtäviä. Yliopisto syventää tieteenalaosaamista, panostaa korkeatasoiseen, monialaiseen ja riippumattomaan perustutkimukseen, tukee tieteenalojen välistä yhteistyötä sekä vahvistaa tutkimuksen ja opetuksen yhteyttä. Yliopisto tarjoaa mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen myös muille kuin tutkinto-opiskelijoille. Tiedekasvatuksen ja -viestinnän avulla yliopisto vie tieteen lukutaitoa yliopiston ulkopuolelle eri ikä- ja väestöryhmille.

Avoimuus on yliopiston ydintehtävien toteuttamisen perusta. Avoin tiede ja avoimet aineistot edistävät tutkimuksen kehittymistä ja tuovat tutkimustiedon yhteiskunnan käyttöön. Avoimuus vahvistaa yhteiskunnallista vuorovaikutusta ja luo erilaisia kohtaamisia arvostavan yhteisön, jossa kasvaa ja toimii eettisiä, kriittisiä ja vastuullisia uudistajia.

Hyvinvoiva, tasa-arvoinen ja osallistuva yliopistoyhteisö on yliopiston menestyksen edellytys. Yliopisto vaalii ja kehittää yliopistodemokratiaa ja rohkaisee yliopistolaisia yhteisten asioiden hoitamiseen. Yliopisto tunnetaan vetovoimaisena työnantajana ja moninaisuutta ja keskustelua arvostavana yhteisönä.

HYVINVOIVA, TASA-ARVOINEN JA OSALLISTUVA YLIOPISTOYHTEISÖ ON YLIOPISTON MENESTYKSEN EDELITYS

Yliopisto edistää vastuullisuutta ja kestävyttä tutkimuksessa ja opetuksessa sekä kaikissa valinnoissa. Yliopisto toimii keskustelun avaajana sekä suunnannäyttäjänä vastuullisemman, yhdenvertaisemman, suvaitsevaisemman ja demokraattisemman maailman rakentamisessa.

STRATEGIAN TOTEUTUMINEN VUONNA 2021

Yliopiston strategian toteutuminen on lähtenyt voimallisesti

liikkeelle. Yksiköt edistävät strategian tavoitteita kehittämistoimenpiteiden kautta. Kehittämistoimenpiteitä oli määritelty vuodelle yhteensä 570. Näistä puolet keskittyi edistämään strategista valintaa Tiede ja oppiminen kuuluvat kaikille. Sujuva opintojen eteneminen oli tavoitteena 47 kehittämistoimenpiteelle ja hyvinvoiva työ- ja opiskeluyhteisö 61 kehittämistoimenpiteelle. Myös taloudellisen liikkumavaran vahvistaminen oli laajalti katettuna, yhteensä 40 kehittämistoimenpidettä suuntasi yliopistoa kohti tätä tavoitetilaa. Lähes kaikki

TUTKIMUKSEMME MEDIAHUOMION KOHTEENA

IHMISTEN JA ELÄINTEN YHTEINEN TERVEYS LAAJAN KIRJOITUSSARJAN TEEMANA

Hufvudstadsbladetin palkittu tiedetoimittaja Peter Buchert julkaisi laajan kirjoitussarjan, joka käsitteli ihmisten ja eläinten yhteiseen terveyteen liittyvää One Health -teemaa. Buchert haastatteli tutkijoita Meilahdessa ja Viikissä antibioottiresistenssin tiimoilta.



Kuva: 123rf

Hufvudstadsbladet: <https://www.hbl.fi/artikel/vi-har-slopat-var-fjarde-antibiotikakur-men-vi-ater-fortfarande-fel-sort/>

toimenpiteet ovat monivuotisia, suuri osa nelivuotisen toimeenpanosuunnitelmakauden mittaisia.

Oheisessa taulukossa on esitetty toimenpiteiden lukumäärä tavoiteloittain.

Yliopiston strategian toteutumista käsitellään katsauksessa laajasti eri luvuissa. Yliopistotasoisista strategian toteuttamisen edistysaskelista voi mainita seuraavat:

- Innovaatio- ja kumppanuusyhteistyö: yliopisto- palveluihin perustettiin syksyllä Inno-tiimi joka yhdistää aiemmin hajallaan eri toimialoilla olleet kumppanuuspalvelut uuteen innovaatiotoiminnasta,

yrittäjyydestä ja yritysyhteistyöstä vastaavaan yksikköön. Yksikkö palvelee koko yliopistoa ja sen kumppaneita.

- Tohtorikoulutus: apurahatutkijoiden asemaa parannettiin ja opintopsykologipalvelut avattiin tohtorikoulutettaville. Tohtorikoulutettavan nimike muutettiin väitöskirjatutkijaksi ja sitä käytetään kaikista jatkotutkintoa suorittavista rahoitusmuodosta riippumatta. Tohtorikoulutuksen kehittämistä jatketaan vuonna 2022.
- Jatkuva oppiminen: jatkuvan oppimisen erityisarvo syntyy korkeatasoiseen tutkimukseen perustuvasta opetuksesta, jota tarjotaan myös muille kuin

Taulukko 1. Toimenpiteiden lukumäärä tavoiteloittain.

Strateginen valinta	Tavoitela	Toimenpiteitä
Tiede ja oppiminen kuuluvat kaikille	Kansainvälinen, arvostettu monitieteinen kumppani	32
	Tutkimustieto yhteiskunnallisen päätöksenteon käyttöön	18
	Laadukkaat ja ajanmukaiset tutkimusinfrastruktuurit	32
	Avoin tiede - tutkimusinfrastruktuurit ja -aineistot avoimesti saataville	32
	Avointen aineistojen analytiikka ja datanhallinta	12
	Tarkoituksenmukaiset tilat	14
	Tutkimuksen ja opetuksen vahva yhteys	20
	Houkutteleva maisterien ja tohtorien kouluttaja	30
	Sujuva opintojen eteneminen	47
	Merkittävä tiedekasvattaja ja -viestijä	20
	Tunnettu, haluttu ja saavutettava jatkuvan oppimisen ympäristö	28
	Yhteensä	285
Avoimuus vahvistaa tiedettä ja yhteistyötä	Vahva globaali vaikuttaja	25
	Aktiivisuus ja osallisuus kieli- ja kulttuuritaustasta riippumatta	17
	Virtuaalinen ja fyysinen kansainvälinen liikkuvuus	17
	Merkittävä vaikuttaja yhteiskunnassa	30
	Yritysyhteistyö ja innovaatiotoiminta	17
	Akateeminen vapaus ja yhteisöllisyys	6
	Yhteensä	112
Paras paikka opiskella ja työskennellä	Hyvinvoiva työ- ja opiskeluyhteisö	61
	Vetovoimainen työnantaja	30
	Yhteensä	91
Vastuullisuuden ja kestävyys edelläkävijä	Vastuullisuus ja kestävyys osaksi toimintakulttuuria	29
	Kansainvälinen kestävyystutkimuksen ja -opetuksen keskittymä	13
	Taloudellisen liikkumavaran vahvistaminen	40
	Yhteensä	82
	Kaikki yhteensä	570

yliopistossa tutkintoa suorittaville, ulottuen pienistä lapsista aina työelämässä toimiviin saakka. Avointa yliopisto-opintotarjontaa on laajennettu sekä lisätty monitieteisiä teemakokonaisuuksia. Myös avoimien verkkokurssien (moocien) määrä on kasvanut.

- Kansainvälinen toiminta: strategisina kansainvälisinä uusina avauksina käynnistettiin yliopiston Afrikan-ohjelma ja uusi strateginen kumppanuus Nairobien yliopiston kanssa sekä uudet globaaliverkostot, jotka edistävät eri alojen yhteistyötä Afrikassa, Kiinassa, Intiassa ja Yhdysvalloissa. Una Europa -allianssin myötä yliopisto vahvistaa eurooppalaista yhteistyötään.

STRATEGISET INDIKAATTORIT

Strategiset indikaattorit on valittu tukemaan strategian seurantaa toimenpiteiden etenemisen seurannan lisäksi. Indikaattorit on valittu lähtökohtaisesti koko strategiakauden ajaksi.

Tavoitteet asetettiin strategiakauden alussa kahdelle ensimmäiselle vuodelle. Valitut strategiset indikaattorit ovat luonteeltaan hitaasti muuttuvia, joten muutokset niissä näkyvät strategiakauden edetessä.

Vuoden aikana otettiin käyttöön kaksi uutta indikaattoria: kansainväliset yhteiskirjoittajajulkaisut ja työnantajasuositteluindeksi. Näille asetetaan tavoite vasta vuodelle 2022.

Oheiseen taulukkoon on koottu yliopiston strategisten indikaattorien toteumat ja tavoitteet. Kunkin indikaattorin kohdalle on merkitty kehityssuunta, joka kuvaa kuluneen vuoden toteumaa suhteessa sitä edeltävän vuoden toteumaan.

Tavoiteajassa suoritettujen alempien ja ylempien tutkintojen lukumäärä on kasvanut, vaikka tutkintojen kokonaismäärä on laskenut vuoden 2020 tutkintopiikin jälkeen. Koulutusuudistus ja sen jälkeiset toimenpiteet

Taulukko 2. Strategiset indikaattorit 2021–2030 ja toteumat 2021.

Tiede ja oppiminen kuuluvat kaikille	Toteuma 2021	Tavoite	Toteuman kehitys suhteessa edellisvuoteen
Tavoiteajassa suoritettut alemmat korkeakoulututkinnot	1 166	960	↗
Tavoiteajassa suoritettut ylempät korkeakoulututkinnot	837	815	↗
Tohtorintutkinnon viidessä vuodessa suorittaneet	127	175	↘
Avoimesti saatavilla olevat korkeatasoiset ja kansainväliset julkaisut	2 253	2 500	↗
Avoimuutemme vahvistaa tiedettä ja yhteistyötä	Toteuma 2021	Tavoite	Toteuman kehityssuunta
Ulkomaalaisten osuus professoreista, apulaisprofessoreista ja akatemiaprofessoreista	13,7 %	16,2 %	—
Kansainväliset yhteiskirjoittajajulkaisut, osuus	56,1 %	*	↗
Yliopistomme on paras paikka opiskella ja työskennellä	Toteuma 2021	Tavoite	Toteuman kehityssuunta
Ulkomaalaisten alempaa korkeakoulututkintoa suorittavien opiskelijoiden osuus	1,6 %	1,6 %	↗
Ulkomaalaisten ylempää korkeakoulututkintoa suorittavien opiskelijoiden osuus	7,3 %	10 %	↗
Kandipalaute, vastanneiden osuus kohderyhmästä	68,8 %	75 %	↗
Työnantajasuositteluindeksi (NPS)	6	*	↗
Olemme vastuullisuuden ja kestävyys edelläkävijä	Toteuma 2021	Tavoite	Toteuman kehityssuunta
Tutkimusrahoituksen kasvu	223 M€	210 M€	↗

* Tavoite vasta vuodelle 2022

vaikuttavat opiskelijan mahdollisuuksiin suorittaa tutkinto tavoiteajassa. Viidessä vuodessa tohtorintutkinnon suorittaneiden määrä on laskenut vuoteen 2020 verrattuna kuten tutkintojen kokonaismääräkin.

Avoimesti saatavilla olevia korkeatasoisia ja kansainvälisiä julkaisuja on julkaistu ja raportoitu tilastopäivään mennessä yli 300 julkaisua edellisvuotta enemmän. Kasvua on tullut rinnakkaistallennusten lisääntymisestä. Korkeatasoisia ja kansainvälisiä julkaisuja on raportoitu hieman edellisvuotta enemmän, mutta avointen osuus kaikista korkeatasoisista ja kansainvälisistä julkaisuista on aikaisempaa suurempi.

Ulkomaalaisten osuus professoreista, apulaisprofessoreista ja akatemiaprofessoreista on pysynyt samalla tasolla kuin edellisvuonna. Helsingin yliopisto kiinnostaa kansainvälisiä hakijoita, ja kansainvälisten hakijoiden osuus apulaisprofessori- ja professoritehtäviin on korkea. Haussa olleiden apulaisprofessorin ja professorin tehtävien lukumäärä on kuitenkin vähentynyt muutamana edeltävänä vuonna, joten tämä vaikuttaa indikaattoriin.

Kansainvälisten yhteiskirjoittajajulkaisujen osuus on hieman edellisvuotta korkeampi. Indikaattorissa näkyy todennäköisesti yleinen yhteiskirjoittamisen lisääntyminen. Julkaisuprosessien pituuden vuoksi vuonna 2021 tehtyjen toimenpiteiden vaikutus näkyy julkaisutilastoissa vasta tulevana vuosina.

Ulkomaalaisten alemmaa ja ylempää korkeakoulututkintoa suorittavien osuudet ovat pysyneet edellisvuoden tasolla. Yliopistossa on vuoden aikana tehty toimenpiteitä enemmän kansainvälisten opiskelijoiden työllistymiseksi Suomeen kuin osuuden kasvattamiseksi.

Kandipalautteen vastausaktiivisuus nousi edellisvuodesta usealla prosenttiyksiköllä.

Työnantajasuosittelemiseksi lasketaan työhyvinvointikyselyn vastauksista kysymykseen "Kuinka todennäköisesti suosittelet Helsingin yliopistoa työnantajana asteikolla 0–10". Vastaajat jaetaan vastausten perusteella kolmeen

ryhmään: arvostelijat (0–6), passiiviset (7–8) ja suosittelijat (9–10). Indeksi saadaan vähentämällä suosittelijoiden osuudesta arvostelijoiden osuus. Työnantajasuosittelemiseksi nousi syksyllä toteutetussa työhyvinvointikyselyssä arvosta –4 arvoon 6, jota voidaan pitää verrattain hyvänä tuloksena.

Täydentävän tutkimusrahoituksen määrä on kasvanut edellisvuoteen nähden ja asetettu tavoite on saavutettu.

STRATEGIAN VUOSISEURANTAPROSESSI

Strategian toteutumista seurataan jatkuvasti yliopiston ja sen yksiköiden toimeenpanosuunnitelmien kautta. Kymmenvuotiseen strategiaan tehdään muutoksia, jos toimintaympäristössä tapahtuu niin merkittäviä muutoksia, että strategian jokin osa on tullut epäoleelliseksi, sitä ei pystytä saavuttamaan tai jokin uusi asia on tullut oleelliseksi. Lisäksi strategiaa päivitetään tarvittaessa opetus- ja kulttuuriministeriön puolivälineuvottelujen pohjalta, joka tapahtuu seuraavan kerran vuonna 2022.

Toimeenpanosuunnitelmissa vedetään yhteen toiminnan suunnittelun, taloussuunnittelun (budjetti), henkilöstösuunnittelun, opetuksen ja tutkimustoiminnan suunnittelun sekä laadun- ja riskienhallinnan osa-alueista tärkeimmät tavoitteet ja tekemiset sekä varmistetaan, että ne toteuttavat yliopiston strategiaa. Toimeenpanosuunnitelmat sisältävät kuvaukset kehittämistoimenpiteistä eli siitä, mitä asioita tehdään, kuka niitä tekee sekä millä resursseilla ja millaisella aikataululla ja seurannalla toimenpiteitä toteutetaan. Toimeenpanosuunnitelmat tehdään neljäksi vuodeksi kerrallaan, seuraten opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa tehtävän sopimuksen rytmiä.

Toimeenpanosuunnitelmien etenemistä yliopistotasolla tarkastellaan tarkemmin puolivuositain, kesän jälkeen yksiköiden neuvotteluissa rehtorin kanssa ja vuoden loputtua vuosiraportoinnissa. Toimeenpanosuunnitelmien dokumentointia ja seurantaa tukee Suunta-järjestelmä, johon yksiköt kirjaavat suunnitelmansa sekä toimenpiteiden etenemisen tilanteen.

TUTKIMUS

Yliopiston uusi strategia haastaa koko yliopistoa uudella tavoin myös tutkimuksen ja tutkimustoiminnan osalta. Samaan aikaan kansallisen ja kansainvälisen toimintaympäristön muutokset ja tiukentuva taloudellinen tilanne edellyttävät yliopistokenttää ja TKI-toimintaympäristöä vastaamaan uudenlaisiin toiveisiin ja etsimään uusia rahoituslähteitä. Tutkimukselta odotetaan yhä enemmän vaikuttavuutta - tieteellisen vaikuttavuuden lisäksi myös yhteiskunnallista vaikuttavuutta - joka on monimuotoista, mutta usein hyvin pitkän ajan kuluttua todennettavissa.

Yliopiston strategiassa asetetun tavoitteen mukaan vuonna 2030 ”Yliopisto tunnetaan kansainvälisesti entistä arvostetumpana tieteellisenä kumppanina erityisesti urauurtavan tieteenalaosaamisen ja rajoja ylittävän monitieteisen ja tieteidenvälisen tutkimuksensa ansiosta.” Strategian ja kyseisen tavoitteen toteuttamiseksi päättyneenä vuonna laadittiin tutkimusteemojen toteuttamisen tiekartta. Tiekartta toimii siltana strategian ja yliopiston yksiköiden toimeenpanosuunnitelmien ja toiminnan välillä.

Strategian tutkimusteemat toimivat inspiraationa ja niiden avulla voidaan saattaa yhteen tieteenaloja, ilmiöitä ja yhteiskunnallisia kysymyksiä. Tiekartan valmistelussa tehtiin tulkinta, että yliopisto voi edistää tutkimustee- moista inspiroituvaa tutkimusta kehittämällä toimintaa tavoilla, jotka edistävät rajoja ylittävän, tieteidenvälisen ja monitieteisen tutkimuksen tekemistä. Tehty tiekartta on pohja akateemisten yksiköiden tiekarttatyölle ja tukee yli- opiston ja yksiköiden omien tavoitteiden saavuttamista.

Jo useamman vuoden ajan Suomen korkeakoulu- ja TKI-kentällä on ollut suuri huoli vastuualueensa rahoituksesta. Tätä keskustelua käytiin myös viime vuonna, jolloin akateeminen yhteisö niin Helsingin yliopistosta kuin muistakin Suomen yliopistoista vaikutti aktiivisesti Suomen Akatemian tutkimusrahoituksen leikkauksen peruuntumiseen.

Akateeminen yhteisö osallistui keskusteluihin EU:n elpymisvälineen mahdollisista käyttökohteista Suomessa. Next Generation EU -elpymisväline vauhdittaa ihmisten, talouden ja yhteiskunnan toipumista koronavuodesta.

LUETUIMPIA UUTISIAMME VUODELTA 2021

VIRHEKÄSITYS AIVOISTA SELITTÄÄ SUHTAUTUMISTA MIELENTERVEYTEEN

Suomalais-amerikkalainen ryhmä on selvittänyt, miten maallikkojen ja mielenterveysalan ammattilaisten käsitykset aivoista vinoutuvat. Tutkijoiden löytämä aivoja koskeva ajatusvinouma on yleinen ja voi vaikuttaa siihen, miten mielenterveysongelmiä ymmärretään ja hoidetaan.



Kuva: Mostphotos

<https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/terveempi-maailma/virhekasitys-aivoista-selittaa-suhtautumista-mielenterveyteen>

Akateeminen yhteisö kommentoi myös Parlamentaarisen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan työryhmän työtä tämän etsiessä ratkaisua julkisen tutkimus- ja kehittämisrahoituksen pitkäjänteiseen kasvattamiseen.

Menestyäkseen kansallisesti ja kansainvälisesti yliopiston on pyrittävä vaikuttamaan päättäjiin riittävien ja tarkoituksenmukaisten toimintaedellytysten pitkäjänteiseksi turvaamiseksi. Tähän työhön akateeminen yhteisö osallistui vuoden aikana ja sitä työtä on jatkettava myös vuonna 2022.

HUIPPULAATUINEN TUTKIMUS

Vuoden alussa Suomen Akatemia myönsi yliopistolle 28,6 miljoonaa euroa rahoitusta kolmelle profiloitumisalueelle: Understanding the Human Brain (UHBRAIN), Helsinki Institute for Social Sciences and Humanities (HSSH) ja Interdisciplinary Research for Health and Wellbeing (UHealth). Arvioinnin suorittanut kansainvälinen paneeli arvioi yliopiston hakemuksen parhaaksi. Yhteensä rahoitusta jaettiin 100 miljoonaa euroa.

Valmistelut seuraavaa, järjestyksessä seitsemättä PROFI-hakua varten käynnistyivät vuoden aikana. PROFI-rahoituksen tavoitteena on nopeuttaa yliopistojen strategioiden mukaista profiloitumista sekä tukea tutkimuksen laadun kehittämistä. Aiemman jokavuotisen haun sijasta haku toteutetaan nykyisin joka toinen vuosi.

Vuoden aikana Suomen Akatemia väliarvioi ensimmäisestä ja toisesta hausta lippulaivaohjelmaan valitut lippulaivat. Arvioinnin suoritti kansainvälinen paneeli, joka myös haastatteli lippulaivojen edustajat. Arvioituista kuudesta lippulaivasta yliopisto on mukana kahdessa, joista toinen on Digitaalisen yksilöllistetyn syöpälääketieteen lippulaiva (iCAN) ja toinen Suomen Tekoälykeskus -lippulaiva (FAI). Väliarvioinnin yhteydessä päätetään

Taulukko 3. Suomen Akatemian huippuyksikköohjelmien lukumäärätiedot.

	Huippuyksikköohjelma	
	2018-2025	2022-2029
Huippuyksiköitä ohjelmassa yhteensä	12	11
Yliopisto mukana huippuyksiköissä (lukumäärä)	9	7
Yliopistosta johdettavat huippuyksiköt	7	4

Suomen Akatemian rahoituksesta lippulaivojen toiselle kaudelle. Suomen Akatemia julkistaa tiedon toisen kauden rahoituksesta vuoden 2022 alussa.

Suomen Akatemian lippulaivaohjelma tukee korkeatasoista tutkimusta ja siitä kumpuavaa laajaa taloudellista ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Väliarvioitujen lippulaivojen lisäksi ohjelmaan kuuluu neljä kolmannesta lippulaivahausta valittua lippulaivaa, joista yliopisto on mukana kahdessa.

Suomen Akatemia valitsi huippuyksikköohjelman 2022-2029 yksiköt. Huippuyksikköohjelmien lukumäärätiedot ja yliopiston osallistuminen on kuvattu oheisessa taulukossa.

Euroopan tutkimusneuvosto ERC myönsi yliopiston tutkijoille kolme Starting Grant ja kaksi Advanced Grant -rahoitusta. Yliopiston tutkijoille on myönnetty kaiken kaikkiaan 88 ERC-rahoitusta. Yliopisto on eniten rahoituksia saanut suomalainen yliopisto ollen ERC-rahoitusten kokonaislukumäärällä sijalla 24 eurooppalaisten yliopistojen joukossa.

AVOIN TIEDE JA TUTKIMUS

Avoimuus on yksi strategiakauden neljästä strategisesta valinnasta, joka on tiivistetty muotoon ”Avoimuus vahvistaa tiedettä ja yhteistyötä”. Strategian toimeenpanosuunnitelmassa vuodelle oli priorisoitu useita toimenpiteitä, joiden tavoitteena on avoimen tieteen keskitetty ja systemaattinen kehittäminen.

Yliopiston tutkimusdatapolitiikka päivitettiin. Keskeisiä muutoksia aiempaan, vuonna 2015 laadittuun tutkimusdatapolitiikkaan oli, että uusi tutkimusdatapolitiikka koskee kaikkia tutkimusaineistoja ja niiden hallinnan periaatteita, aikaisemman rajautuessa vain digitaalsiin aineistoihin. Toinen tärkeä muutos aikaisempaan oli tutkimusaineistojen hallintaan liittyvien vastuiden täsmentäminen ja esille tuominen. Tutkimusdatapolitiikka on päivitetty vastaamaan nykyistä lainsäädäntöä sekä kansallisia ja kansainvälisiä ohjeita ja suosituksia, joista tärkeimmät koskevat tutkimusdatan löydettävyyttä, saavutettavuutta, yhteentoimivuutta ja uudelleenkäytettävyyttä. Tutkimusdatapolitiikalle laaditaan toteuttamissuunnitelma vuonna 2022.

Vuoden aikana alkoi myös valmistelu avoimen tieteen johtamisen kehittämiseksi. Valmistelussa kartoitetaan avoimen tieteen ja oppimisen johtamisen tarpeita ja vaihtoehtoja yliopistossa, sekä laaditaan ehdotus avoimen tieteen johtamismallista.

Yliopiston avoimen tieteen palkinnon teemana oli tutkimusaineistojen saavutettavuus ja uudelleenkäytettävyys, ja niiden merkitys tieteelle ja tiedeyhteisölle. Palkinnon-saajaksi yliopistoyhteisöä pyydettiin ehdottamaan tutkimusprojektia tai tutkimusinfrastruktuuria, joka on edistänyt merkittävästi aineistojen saavutettavuutta ja käytettävyyttä omalla alallaan.

Alkuvuodesta toteutetun Helsinki.fi-verkkosivujen uudistuksen yhteydessä avoimen tieteen sivut uudistettiin ja liitettiin osaksi Vastuullinen tiede -kokonaisuutta, johon kuuluvat lisäksi tutkimusetiikka, tietosuoja-asiat sekä tutkimusinfrastruktuurien kehittäminen.

TOHTORIKOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN

Tohtorikoulutettavien asemaa ja hyvinvointia pyrittiin vuoden aikana parantamaan monin eri tavoin. Tohtorikoulutettaville palkattiin oma opintopsykologi ja opintopsykologien palvelut avattiin syksystä alkaen myös tohtorikoulutettaville. Myös apurahatutkijoiden asemaa parannettiin: yliopisto luopui apurahatutkijoiden työhuonemaksuista ja apurahatutkijan sopimuksen tunnettavuutta parannettiin. Työhyvinvointikyselyn tuloksissa raportointiin ensimmäistä kertaa apurahatutkijat omana kategorianaan.

Tohtorikoulutuksessa pilotoitiin uudenlaista yritys yhteistyötä. Piloteissa olivat mukana sekä KONE että Uudenmaanliiton yhteistyökumppanit Novago, Green Net Finland ja Posintra. Toistakymmentä tohtorikoulutettavaa osallistui sekä yritysvierailuihin että ThinkCompanyn fasilitoimiin työpajoihin.

Syksyllä järjestettiin pitkästä aikaa tohtorikoulutusfoorumi teemalla Fluency and Efficiency in Doctoral Education — Lessons learned. Sen tarkoituksena oli kerätä tohtorihjelmien toimikautensa päättävien johtoryhmien kokemuksia ja saada vinkkejä uuden opetus suunnitelmakauden suunnittelua varten.

Aivan vuoden lopussa päätettiin muuttaa tohtorikoulutettava-nimike väitöskirjatutkijaksi, mikä on ollut väitöskirjaa valmistelevien toive useamman vuoden ajan.

Vuoden aikana valmisteltiin tutkijakoulurakenteen muutosta ja työ jatkuu vuonna 2022.

Lisätietoa tohtorikoulutuksesta on [Opetus](#)-pääluvussa.

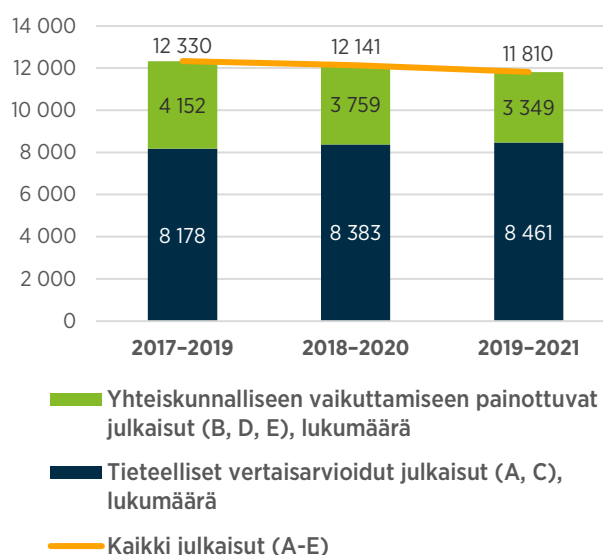
JULKAISUTOIMINTA

Helsingin yliopiston tutkijat ja opettajat julkaisevat vuosittain noin 12 000 julkaisua. Näistä noin kaksi kolmannesta on vertaisarvioituja tieteellisiä artikkeleita ja kirjoja ja kolmannes yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen painottuvia julkaisuja.

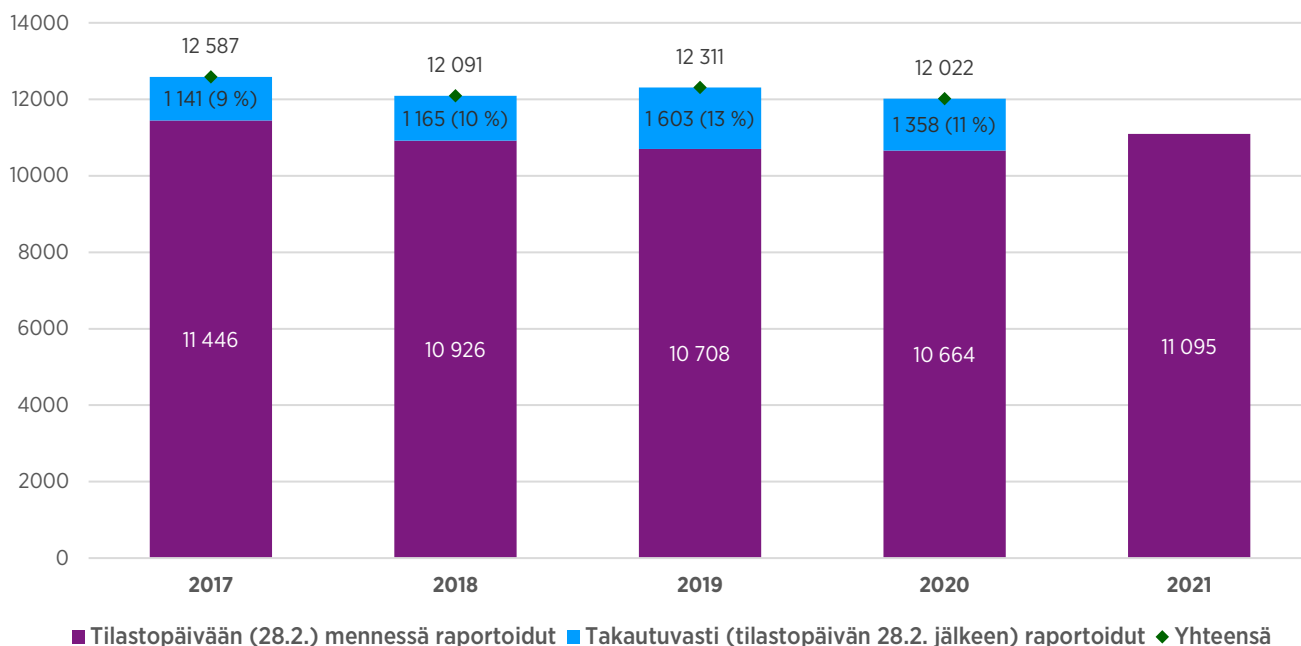
Oheisessa kuviossa on esitetty opetus- ja kulttuuriministeriölle raportoitujen julkaisujen kokonaismäärä kolmen vuoden liukuvana keskiarvona vuodesta 2017 alkaen. Kuvion viimeinen pylväs on muita matalampi, mutta se täydentyy seuraavan vuoden aikana. Vuoden 2021 julkaisuja raportoidaan vielä vuonna 2022, ja vuoden 2021 julkaisutulos on valmis keväällä 2023.

Vuonna 2021 julkaistiin 11 095 julkaisua, joista 8 401 (76 %) oli vertaisarvioituja tieteellisiä artikkeleita ja tieteellisiä kirjoja, 2 694 (24 %) yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen painottuvia.

Kuvio 3. Julkaisulukumäärät kolmen vuoden keskiarvoina 2017–2021.



Kuvio 4. Julkaisulukumäärät tilastopäivänä 28.2. ja kokonaislukumäärä takautuvan raportoinnin jälkeen.



Takautuvan raportoinnin eli julkaisuvuotta seuraavana vuonna raportoidun aineiston osuus on vuosittain noin 10 prosenttia koko julkaisuutuotannosta. Takautuvasta raportoinnista suurempi osa on tyypillisesti yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen painottuvia julkaisuja. Oheisessa kuviossa on opetus- ja kulttuuriministeriölle raportoidut julkaisut julkaisuvuosittain tilastopäivänä 28.2. sekä kokonaiskertymät edeltäviltä vuosilta.

Oheisessa taulukossa on vuoden 2021 julkaisut jaoteltuna opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisutyypiluokituksen mukaan.

Vertaisarvioidut tieteelliset julkaisut raportoidaan vuosittain melko kattavasti, mutta yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen painottuvien julkaisujen raportointi vaihtelee

Taulukko 4. Julkaisulukumäärät opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisutyypiluokituksen mukaan.

Julkaisun pääluokka	2021	Muutos edelliseen vuoteen
Vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit (A)	8 213	+9,1 %
Tieteelliset monografiat (C1)	76	-17,4 %
Tieteelliset toimitetut teokset (C2)	112	-11,1 %
Vertaisarvioimattomat tieteelliset kirjoitukset (B)	965	-12,6 %
Ammattiyhteisölle suunnatut julkaisut (D)	1 071	-6,8 %
Suurelle yleisölle suunnatut julkaisut (E)	658	-1,1 %

Tilanne 28.2.2022.

enemmän vuodesta toiseen. Lukuja tarkasteltaessa on hyvä huomioida myös, että vertaisarvioitujen tieteellisten julkaisujen lukumäärään vaikuttaa vuodesta 2019 alkaen käyttöönotettu luokittelumuutos, jonka seurauksena pääkirjoituksia, kirja-arvosteluja, keskustelupuheenvuoroja tai kommentteja ei luokitella opetus- ja kulttuuriministeriön luokituksen vertaisarvioitujen julkaisujen tyyppeihin, vaikka ne olisivat vertaisarvioituja.

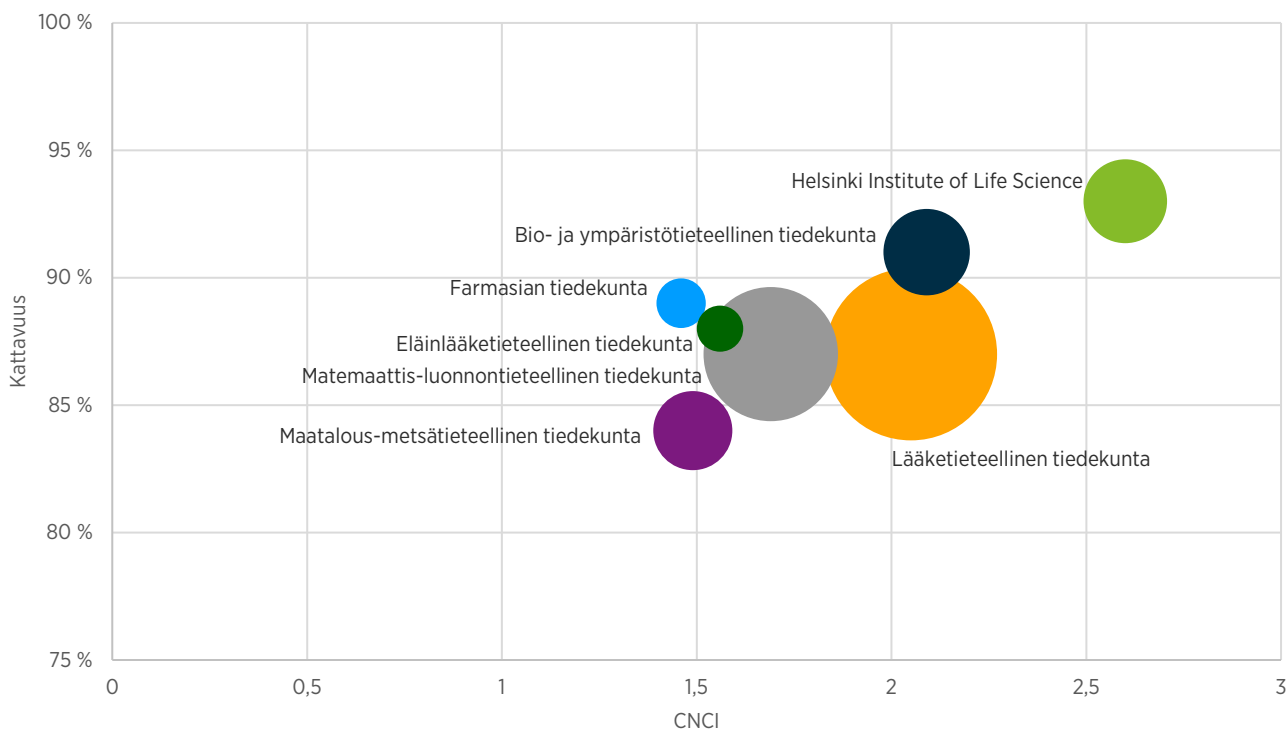
JULKAISUJEN VAIKUTTAVUUDESTA

Tieteellisten julkaisujen saamat viittaukset ovat osa tutkimuksen vaikuttavuutta. Näitä viittausvaikutuksia voidaan tutkia kansainvälisillä analyysitietokannoilla.

Tiedekuntien vertaisarvioidut artikkelit (julkaisutyypit A1–A4) vuosilta 2018–2021 analysoitiin Web of Science pohjaisessa InCites-analyysitietokannassa. InCites-analyysitietokannassa julkaisujen viittausvaikutukset normalisoidaan, jolloin tutkimusalojen keskenään erilaisia julkaisu- ja viittauskäytäntöjä voidaan häivyttää.

InCites-analyysitietokannan tieteenalakohtainen kattavuus vaihtelee suuresti. Viikin, Kumpulan ja Meilahden kampusten tiedekuntien julkaisuja löytyy siitä varsin kattavasti (84–93 prosenttia yksiköiden julkaisuista). Keskustakampuksen tiedekuntien julkaisuja tietokanta sisältää vähemmän (15–48 prosenttia julkaisuista). Kattavuussyistä CNCI tarkasteluja ei ole

Kuvio 5. Tiedekuntien ja tutkimusyksiköiden CNCI-arvo ja julkaisujen kattavuus InCites-analyysitietokannassa. Ympyrän koko kertoo julkaisujen kokonaismäärän tietokannassa. CNCI data included herein are derived from InCites, © Copyright Clarivate Analytics ® 2021. All rights reserved.



tehty keskustakampuksen tiedekuntien julkaisuista. Kattavuuserot johtuvat siitä, että tietokanta sisältää pääasiassa englanninkielisiä artikkelijulkaisuja, kun taas kirjoja tai muita kuin englanninkielisiä julkaisuja siitä löytyy kehnosti.

Analyysissä käytetty indikaattori Category Normalized Citation Impact (CNCI) kuvaa julkaisun tai julkaisujoukon saaman viittausmäärän suhdetta samalla tutkimusalalla samana vuonna ilmestyneiden julkaisujen viittausten keskiarvoon. Keskimääräistä viittausvaikutusta

vastaava CNCI-arvo on 1. Kaikki tarkastellut tiedekunnat ja yksiköt ylittivät CNCI-arvon 1 eli niiden julkaisut saivat keskimääräistä enemmän viittauksia omassa tutkimusalakategoriassaan. Koko yliopiston CNCI-arvo oli 1,78. Tämä merkitsee 78 prosenttia maailman keskiarvoa suurempaa viittausvaikutusta. Arvo on pysynyt muuttumattomana tarkastelujaksolta 2017–2020. Korkeimmat CNCI-arvot saavuttivat monitieteellinen tutkimusyksikkö Helsinki Institute of Life Science (HiLIFE) (2,6), bio- ja ympäristötieteellinen tiedekunta (2,09) sekä lääketieteellinen tiedekunta (2,05).

LUETUIMPIA UUTISIAMME VUODELTA 2021

HAMMASRIIPUKSET KERTOVAT HIRVEN TÄRKEÄSTÄ ASEMESTA KIVIKAUDELLA

Miltä tuntuisi kävellä yllä takki, mekko tai hame johon on kiinnitetty kolmisensataa hirven etuhammasta? Noin 8 200 vuotta sitten eläneiden metsästäjä-keräilijöiden haudoista löytyneiden tuhansien hirvenhammaskorujen valmistustekniikka kertoo yhtenäisestä kulttuurista ja tarkoista säännöistä.



Kuva: Tom Björklundin piirustus

<https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/kulttuuri/hammasriipukset-kertovat-hirven-tarkeasta-asehasta-kivikaudella>

YHTEISJULKAISEMINEN

Yliopiston kaikista julkaisuista 46 prosenttia on julkaistu kansainvälisessä yhteistyössä. Kansainvälisten yhteisjulkaisujen osuus on kasvanut kolmella prosenttiyksiköllä ja lukumäärä noin viidelläsadalla julkaisulla edellisvuoteen nähden. Kansainvälinen yhteisjulkaisu tarkoittaa, että vähintään yhden julkaisun kirjoittajan tai hänen organisaationsa maa on muu kuin Suomi.

Yliopiston vertaisarvioituista tieteellisistä julkaisuista 56 prosenttia on julkaistu kansainvälisessä yhteistyössä. Osuus on kasvanut edellisvuoteen nähden kahdella prosenttiyksiköllä. Yliopiston strategian seurannan osana tarkastellaan kansainvälisten yhteisjulkaisujen osuutta vertaisarvioituista tieteellisistä julkaisuista.

Yhteistyössä jonkin kotimaisen tutkimuslaitoksen tai toisen kotimaisen korkeakoulun kanssa on tehty noin 40 prosenttia kaikista ja 45 prosenttia vertaisarvioituista julkaisuista. Molemmat osuudet ovat kasvaneet edellisvuoteen nähden muutamilla prosenttiyksiköllä.

Oheisessa taulukossa on esitetty yhteisjulkaisemisen tiedot viiden vuoden aikasarjana. Tilanne 28.2.2022, aiemmat vuodet vastaavana raportointiajankohtana.

Tarkastelujaksolla 2018–2021 yliopiston kansainvälisessä yhteistyössä tehdyt vertaisarvioidut artikkelit olivat viittausvaikutukseltaan suurempia kuin muut yliopiston

vertaisarvioidut artikkelit. InCites-analyysitietokannassa näille kansainvälille yhteisjulkaisuille saatiin CNCI-arvo 2,17. Arvo on pysynyt muuttumattomana tarkastelujaksolta 2017–2020.

Yliopisto osallistuu aktiivisesti suuriin kansainvälisiin tutkimuskollaboraatioihin, joihin osallistuu yhteistyökumppaneita kymmenistä eri maista. Kun tarkastellaan yli sadan tekijän julkaisuja, niiden osuudeksi tulee viisi

prosenttia InCites-analyysitietokannassa olevista yliopiston julkaisuista.

Korkeintaan sadan tekijän julkaisuja tarkastelemalla saadaan tietoa muista yhteistyökumppaneista. Eniten yhteistyötä tehdään eurooppalaisten, pohjoismaisten ja yhdysvaltalaisen yliopistojen kanssa. Yhteisjulkaiseminen on kuitenkin hyvin laaja-alaista ja kattaa lähes kaikki maanosat.

Lääketieteen alalla erityisen näkyvä kansainvälinen kumppani

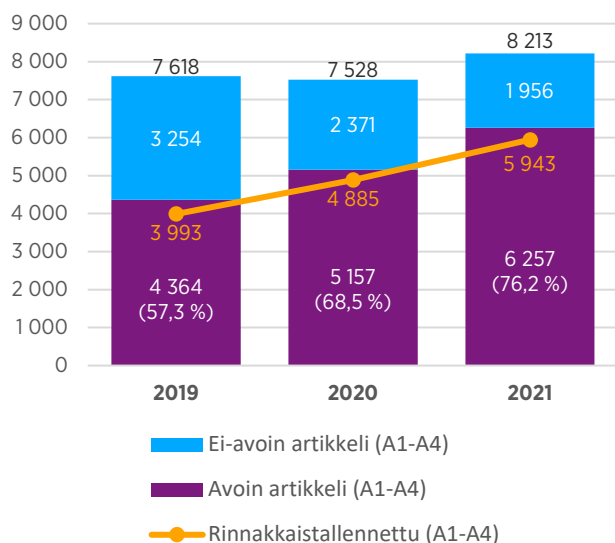
on Karoliininen instituutti. Paljon yhteistyötä tehdään myös Lontoon yliopiston kanssa. Helsinki Institute of Life Science (HiLIFE) -tutkimusyksiköllä on lisäksi merkittävää yhteistyötä Harvardin yliopiston kanssa. Bio- ja ympäristötieteissä suurimmat yhteistyökumppanit ovat Tukholman yliopisto ja Ranskan Centre national de la recherche scientifique (CNRS), joka nousee esiin myös fysikaalisten tieteiden osalta. Maataloustieteissä taas Ruotsin maataloustieteellinen yliopisto on merkittävin yhteistyökumppani.

**KAIKISTA
JULKAISUISTA
LÄHES JOKA
TOINEN ON TEHTY
KANSAINVÄLISESSÄ
YHTEISTYÖSSÄ**

Taulukko 5. Yhteisjulkaiseminen.

Julkaisutyyppi	2017	2018	2019	2020	2021
Kansainväliset yhteisjulkaisut, kaikki julkaisutyytit	4 027	4 153	4 542	4 552	5 074
Kansainväliset yhteisjulkaisut, osuus kaikista julkaisuista	35 %	38 %	42 %	43 %	46 %
Kansainväliset yhteisjulkaisut, vertaisarvioidut tieteelliset julkaisut	3 707	3 941	4 254	4 206	4 714
Kansainväliset yhteisjulkaisut, vertaisarvioidut tieteelliset julkaisut, osuus	51 %	53 %	54 %	54 %	56 %
Kansalliset yhteisjulkaisut, kaikki julkaisutyytit	4 611	4 504	3 829	3 944	4 413
Kansalliset yhteisjulkaisut, vertaisarvioidut tieteelliset julkaisut	3 224	3 345	3 137	3 290	3 772

Kuvio 6. Avointen vertaisarvioitujen artikkelien lukumäärä ja osuus vertaisarvioituista artikkeleista sekä rinnakkaistallennettujen artikkelien lukumäärä.



AVOIN JULKAISEMINEN

Vuonna 2017 hyväksytyissä yliopiston avoimen julkaisemisen periaatteissa linjataan, että kaikki yliopiston piirissä tuotetut tieteelliset julkaisut ovat lähtökohtaisesti avoimesti saatavilla, ja ne rinnakkaistallennetaan yliopiston julkaisuarkistoon.

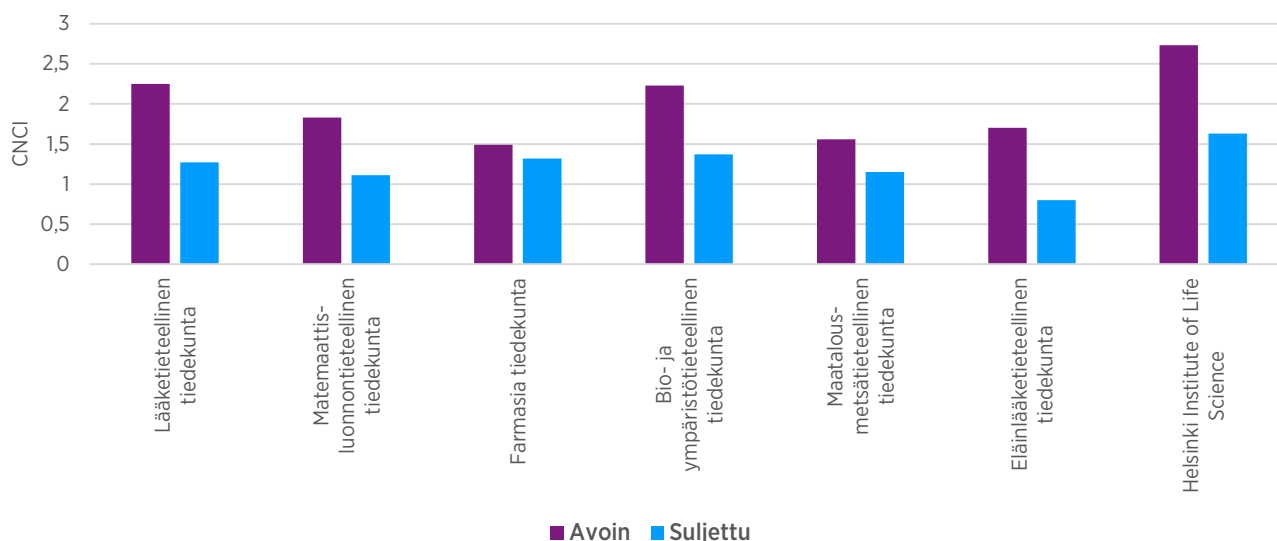
Avoim julkaiseminen on lisääntynyt viime vuosina sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Rahoittajat edellyttävät avointa julkaisemista enenevässä määrin. Esimerkiksi Suomen Akatemia edellyttää rahoittamiltaan hankkeilta, että ne saattavat vertaisarvioitua artikkelinsa välittömästi

ja avoimesti saataviksi kansallisten ja kansainvälisten linjausten mukaisesti. Yliopistossa avoimen julkaisemisen kasvua on tukenut Helsingin yliopiston kirjaston rinnakkaistallennuskampanja ja -palvelu. Opetus- ja kulttuuriministeriö on kiinnittänyt avoimen julkaisemisen osaksi yliopistojen vuosien 2021-2024 rahoitusmallia. Yliopiston strategian seurannan osana tarkastellaan korkeatasoisten ja kansainvälisten julkaisujen avointa saatavuutta.

Oheinen kuvio kertoo vertaisarvioitujen tieteellisten artikkelien avoimuuden kehittymisestä kolmena vuonna. Avoin artikkeli tarkoittaa pysyvästi kustantajan palvelussa tai yliopiston omassa julkaisuarkistossa rinnakkaistallenteena avoimesti saatavilla olevaa artikkelijulkaisua.

Avoimet julkaisut saavat tyypillisesti korkeampia CNCI-arvoja. Tarkastelujaksolla 2018-2021 Helsingin yliopiston avointen vertaisarvioitujen artikkelien CNCI-arvo (1,94) oli selvästi suurempi kuin muiden vastaavien julkaisujen (1,2). Erityisen suuri ero oli eläinlääketieteellisen tiedekunnan julkaisuissa, jossa avoimet julkaisut saivat 113 prosenttia suuremmat CNCI-arvot. Tarkasteluissa avoimiksi on laskettu InCites-analysitietokannassa Gold, Gold - Hybrid, Green Published, Green Accepted -avoimuusluokituksiin luettavat julkaisut. Oheisesta kuviosta nähdään avoimen ja suljetun julkaisemisen viittausvaikutuksen ero yksiköissä, joissa julkaisujen kattavuus lähdetietokannassa on riittävän suuri tarkastelua varten.

Kuvio 7. Avoimen julkaisemisen viittausvaikutus. CNCI data included herein are derived from InCites, © Copyright Clarivate Analytics® 2021. All rights reserved.



Avoimilla julkaisuilla on pääsääntöisesti suurempi viittausvaikutus myös silloin kun niitä tarkastellaan InCites-analyysitietokannan tutkimusalkategorioittain. Avoin julkaiseminen on erityisen vaikuttavaa aloilla, joilla tehdään yhteistyötä suurissa kansainvälisissä ryhmissä. Näitä aloja yliopistossa ovat erityisesti avaruustutkimus, fysiikka, kliininen lääketiede, immunologia sekä molekyylibiologia ja genetiikka.

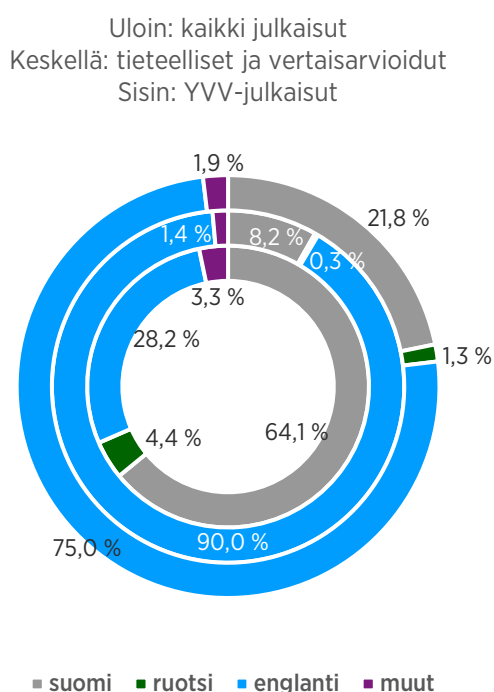
JULKAISUJEN KIELET

Kieliperiaatteidensa mukaan yliopisto kantaa vastuun kansainvälisyydestään ja kansalliskielten asemasta tieteen kielinä. Yliopisto tavoittelee toimivaa monikielisyttä, joka edistää luovaa ajattelua ja yhteisöllisyyttä.

Pääosa kaikista julkaisuista on englanninkielisiä. Vuoden 2021 aineistossa englanninkielisten julkaisujen osuus kaikista julkaisuista oli 75 prosenttia ja vertaisarvioituista tieteellisistä julkaisuista jopa 90 prosenttia.

Yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen painottuvien julkaisujen kieli on vertaisarvioituja huomattavasti useammin suomi tai ruotsi, sillä noin 64 prosenttia näistä on suomenkielisiä, neljä prosenttia ruotsinkielisiä, 28 prosenttia englanninkielisiä ja kolme prosenttia muilla kielillä julkaistuja. Suomen, ruotsin ja englannin

Kuvio 8. Julkaisujen kielijakauma vuonna 2021.



lisäksi yliopiston tutkijat julkaisivat myös muun muassa venäjäksi, saksaksi, ranskaksi, italiaksi ja espanjaksi.

Englanninkielisten julkaisujen osuus kaikista julkaisuista on pidemmällä aikavälillä ollut kasvussa, mutta viime vuosina osuus on vakiintunut noin 73–75 prosenttiin.

Oheisessa kuviossa on esitetty julkaisujen kielijakaumat julkaisutyypeittäin.

ARTIKKELEITA ARVOSTETUISSA LEHDISSÄ

Monitieteisissä Nature- ja Science -lehdissä julkaistiin yhteensä 17 artikkelia, joiden tekijöistä vähintään yhdellä on affiliaationa Helsingin yliopisto. Nature-lehdessä julkaistut 10 artikkelia olivat biotieteiden, ympäristötieteiden ja lääketieteen aloilta. Science-lehdessä julkaistut 7 artikkelia olivat lääketieteen, biotieteiden ja geotieteiden alalta.

JULKAISUJEN VERKKONÄKYVYYS

Vuoden aikana ilmestyneiden vertaisarvioitujen tieteellisten julkaisujen verkkonäkyvyyttä eli julkaisujen saamaa huomiota sosiaalisessa mediassa kuten Twitterissä, uutispalveluissa ja muissa verkkolähteissä tarkasteltiin Altmetric Explorer -tietokannan avulla. Tarkastelussa oli mukana 5 599 julkaisua, joista 5 230 mainittiin jossain tietokannan seuraamassa verkkolähteessä. Yhteensä nämä julkaisut mainittiin 135 886 kertaa. Määrällisesti suurin osa maininnoista kertyi Twitter-palvelusta (124 483) ja uutispalveluista (8 149). Eniten mainintoja saaneet julkaisut olivat lääketieteellisiä, ympäristötieteellisiä, biotieteellisiä ja geotieteellisiä artikkeleita, jotka olivat pääasiassa julkaistu tunnetuissa kansainvälisissä lehdissä. Eniten mainintoja saaneiden julkaisujen joukossa oli useita Covid-19:ta käsitteleviä artikkeleita.

Julkaisujen verkkonäkyvyyttä tarkasteltaessa on hyvä ottaa huomioon, että seuraintaidikaattorit eivät ole vakiintuneita, eivätkä ota huomioon julkaisun tieteenalaa. Altmetric Explorer sisältää enimmäkseen englanninkielisiä artikkelijulkaisuja. Tästä syystä tietokannasta löytyy kattavimmin Viikin, Kumpulan ja Meilahden kampusten tiedekuntien julkaisuja (69–93 prosenttia julkaisuista). Kasvatustieteellisen tiedekunnan, valtiotieteellisen tiedekunnan ja Svenska social- och kommunalhögskolanin julkaisuista löytyi 40–56 prosenttia,

Taulukko 6. Viitatuimmat tutkijat (top 1 %), HY:n ensisijaisten affiliaatioiden määrät ja osuudet 2019–2021.

Viitatuimmat tutkijat lukumäärät / osuudet	2019	2020	2021
HY, ensisijaiset affiliaatiot, lkm	11	9	7
HY:n osuus, kaikki Suomen yliopistot	61 %	50 %	47 %
HY:n osuus, kaikki Suomen yliopistot ja tutkimuslaitokset	52 %	43 %	37 %
HY:n osuus, maailma	0,18 %	0,14 %	0,11 %

humanistisen tiedekunnan, teologisen tiedekunnan sekä oikeustieteellisen tiedekunnan julkaisuista puolestaan 18–28 prosenttia.

VIITATUIMMAT TUTKIJAT

Viitatuimpien tutkijoiden Highly Cited Researchers (HCR) -lista on Web of Science -tietokantaan perustuva, parhaan yhden prosentin kärkeen viittausten perusteella omalla tieteenalallaan päässeiden tutkijoiden nimilista. Vuodesta 2001 julkaistu listaus on tutkijalistauksista tunnetuin. Shanghain ARWU-rankingissa on yhtenä keskeisenä indikaattorina HCR-listattujen ensisijaisten affiliaatioiden määrä yliopistoissa.

Vuoden 2021 HCR-lista perustuu vuosina 2010–2020 tieteellisissä lehdissä julkaistuihin artikkeleihin ja katsauksiin. Varsinaisia päättieteenaloja on 21. Sosiaalitieteet ovat mukana listauksessa mutta humanistiset tieteet eivät. Vuonna 2018 listalle lisätty Cross-Field -luokka käsittää ne tutkijat, jotka eivät yhdelläkään erillisellä tieteenalalla pääsisi listalle, mutta joilla on riittävästi julkaisuja ja viittauksia yhteensä useilla päättieteenaloilla.

Listalla oli 6 602 nimimainintaa vuonna 2021. Sama henkilö voi olla mainittuna useammalla tieteenalalla,

jonka vuoksi listalla on yksilöitä vähemmän kuin nimimainintoja.

Suomalaisten yliopistojen ja muiden tutkimuslaitosten tutkijoiden yhteismäärä (ensisijaiset affiliaatiot) oli 19 (2020: 21). Näistä oli yliopistoissa 15 (2020: 18) tutkijaa, joista Helsingin yliopistossa oli 7 (2020: 9). Vuoteen 2018 verrattuna Helsingin yliopiston tutkijoiden ensisijaisten affiliaatioiden määrä on pudonnut puoleen. Osuus on kuitenkin vielä 47 prosenttia kaikista Suomen yliopistojen ensisijaisista affiliaatioista. Pohjoismaiden yliopistojen keskuudessa yliopiston sijoitus ensisijaisten affiliaatioiden määrässä on jaetulla kuudennella sijalla kuten viime vuonnakin.

Oheisessa taulukossa on kuvattu yliopiston ensisijaisten affiliaatioiden määrä ja osuus eri viiteryhmissä viitatuimmat tutkijat -listauksessa vuosina 2019–2021.

Yliopiston tutkijoita oli listalla geotieteiden alalta kaksi, mikrobiologian, farmakologian ja toksikologian, kasvi- ja eläintieteiden alalta oli kultakin yksi tutkija. Cross-Field-luokassa oli kaksi yliopiston tutkijaa.

TUTKIMUKSEMME MEDIAHUOMION KOHTEENA

MIKSI LOHET PIENENEVÄT?

Professori Craig Primmer esiintyi El País -lehden espanjankielisessä jutussa, joka käsitteli eläinten pienenemistä. Artikkelin potentiaalinen lukijakunta oli 45 miljoonaa.



Kuva: Mikko Kyötkö

El País: <https://elpais.com/ciencia/2021-07-11/los-animales-estan-encogiendo.html>

OPETUS

Vuotta leimasivat edelleen pandemian asettamien turvallisuusvaatimusten vaikutukset opetukseen ja opiskeluun. Etä- ja lähiopetuksen vuorotteluun löytyi alakohtaisia ratkaisuja ja digitalisaatio vahvistui kaikissa koulutusohjelmissa. Yhteiskunnan rajoitukset ja etäopiskelun vaihtoehtottomuus ovat kuitenkin heikentäneet opiskelijoiden hyvinvointia ja lisänneet mielenterveysongelmia. Opiskelijoiden ohjauksen ja hyvinvoinnin tueksi on tehty useita toimia ja käynnistetty hankkeita.

Syksyllä käynnistyi uuden opetussuunnitelmakauden 2023–2026 valmistelu, jonka peruslinjaukset opintoasiainneuvosto asetti keväällä. Kesäkuuhun osui historiallinen taitekohta, kun parikymmentä vuotta yliopiston opintohallintoa palvellut tietojärjestelmä Oodi vaihdettiin uuteen Sisu-järjestelmään.

SISUN KÄYTTÖÖNOTTO

Sisun käyttöönotto muutti opintosuoritusten arvostelun tallentamisen toimintatapoja. Käyttöönoton myötä saatiin käyttöön Sisun sähköisen arvioinnin toiminto, jonka avulla opettajat voivat tallentaa suoritusten arvostelut suoraan Sisuun tai tuoda tiedot Moodlesta tai Examinariumista Sisuun. Opettajien tueksi perustettiin käyttöönoton yhteydessä Arvioinnin tukipalvelu, joka tukee arviointiin liittyvissä kysymyksissä yhteistyössä muiden tiimien kanssa. Arvioinnin tuki vastaa erilliskirjausten viemisestä Sisuun. Lisätietoa Sisun käyttöönotosta [Palvelut](#)-pääluvussa.

OPISKELIJAVALINTA

Kevään yhteishaussa alempaan korkeakoulututkintoon johtaviin koulutusohjelmiin sekä lääketieteen ja hammas-

lääketieteen koulutusohjelmiin haki 29 940 henkilöä ja suomen- ja ruotsinkielisiin maisteriohjelmiin 2 095 henkilöä. Yhteishaussa hyväksyttiin yhteensä 4 548 opiskelijaa, joista 4 128 hyväksyttiin kandiohjelmiin ja 420 maisteriohjelmiin. Avoimen väylän hakijamäärä lisääntyi edellisvuoden tapaan huomattavasti (33 %), ja siirtohaun hakijamäärä pysyi ennallaan. Yhteensä näissä hauissa haki 578 henkilöä, joista hyväksyttiin 311. Kiinnostus yliopiston ensimmäistä englanninkielistä kandiohjelmaa Bachelor's Programme in Science säilyi edellisvuoden tasolla.

Talven haussa kansainvälisiin eli englannin- ja monikielisiin maisteriohjelmiin haki ennätykselliset 6 500 henkilöä (7 384 hakemusta), mikä oli 57 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Yliopiston maisteriohjelmat kiinnostivat laajasti. Hakemuksia tuli 150 maasta. Eniten hakemuksia tuli Suomen jälkeen Pakistanista, Kiinasta ja Intiasta. Suomalaisten osuus tästä oli viidennes. Lukuvuosimaksuvelvollisten eli EU- ja Eta-maiden ulkopuolisten hakijoiden osuus oli 68 prosenttia. Lukuvuosimaksuvelvollisista 87 prosenttia haki apurahaa, ja apuraha myönnettiin 19 hakijalle. Lukuvuosimaksuihin liittyvä yliopiston oma apurahajärjestelmä oli viidettä vuotta käytössä. Yliopiston kansainvälistymistavoitteen mukaisesti apurahajärjestelmää arvioitiin, ja sitä päätettiin uudistaa vuodelle 2022.

Kansainvälisiin maisteriohjelmiin hyväksyttiin 1 345 hakijaa, ja opiskelupaikan vastaanotti 689 hakijaa. Suuren hakemuserän käsittelyä helpottivat haku- ja käsittelyjärjestelmän uudistetut toiminnot. Hakeminen oli aiempaa sujuvampaa, sillä hakulomaketta oli selkeytetty sekä toiminnoiltaan että ulkoasullisesti ja lomakkeen antamaa ohjeistusta oli lisätty.

Taulukko 7. Hakeneet, hyväksytyt ja paikan vastaanottaneet.

Hakuväylä	Hakeneet		Hyväksytyt		Paikan vastaanottaneet	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Yhteishaku: kandiohjelmat sekä ja lääketieteen ja hammaslääketieteen koulutusohjelmat	31 192	29 940	4 293	4 128	3 720	3 557
Yhteishaku: suomen- ja ruotsinkieliset maisteriohjelmat	1 825	2 095	385	420	370	403
Talvihaku: englannin- ja monikieliset maisteriohjelmat	4 140	6 500	1 091	1 345	609	689
Englanninkielisen kandiohjelman haku	291	306	121	133	48	46
Avoimen väylä	311	413	168	233	134	189
Siirtohaku	164	165	82	78	70	65

Oheisessa taulukossa on tilasto kandidaatti- ja maisterivaiheen hakijoista, hyväksytyistä ja paikan vastaanottaneista.

TOHTORIOHJELMAT

Tohtoriopintoihin järjestettiin vuoden aikana viisi hakukierrosta. Tohtorihakijoiden määrä laski jonkin verran edellisvuoteen verrattuna. Vuoden aikana hakemuksia jätettiin 1 087, hyväksyttyjä oli 790 ja paikan vastaanottaneita 763.

Oheisessa taulukossa on esitetty tohtoriohjelmiin hakeneet, hyväksytyt ja paikan vastaanottaneet.

Taulukko 8. Tohtoriohjelmiin hakeneet, hyväksytyt ja paikan vastaanottaneet.

Tohtoriohjelmiin hakeneet ja hyväksytyt	2020	2021
Hakemukset	1 164	1 087
Yksittäiset hakijat	1 114	1 043
Hyväksytyt	836	790
Paikan vastaanottaneet	787	763

VALINTAKOKEET ENSIMMÄISTÄ KERTAA MESSUKESKUKSESSA

Yliopisto järjesti yhteishakuun kuuluvat kirjalliset valintakokeet Messukeskuksessa ja osin keskustakampuksella kahden viikon aikana touko-kesäkuun vaihteessa. Kirjallisiin valintakokeisiin osallistui yhteensä

19 000 hakijaa. Pandemian vuoksi valintakokeisiin valmistautumista ohjasivat tiukat turvajärjestelyt, ja valintakoejärjestelyihin tarvittiin tavallista enemmän resursseja. Yliopistot tiivistivät kansallista yhteistyötä valintakoe- ja turvallisuusohjeiden laatimisessa. Terveysturvallisuuden maksimaalinen huomioiminen oli kaiken suunnittelun lähtökohta.

Koronan vuoksi vaadittiin turvallisuusjärjestelyjä kuten kahden metrin turvaväli, maskittomien hakijoiden sijoittaminen erilleen muista hakijoista sekä hakijoiden saapumisen porrastaminen. Lisäksi yksilöllisten valintakoejärjestelyhakemusten määrän kasvu aiheutti tavallista suuremman tilan tarpeen. Messukeskuksen panostaminen koronaturvallisuuteen ja laajat 60 000 neliömetrin tilat olivat merkittävä lisäetu valintakokeiden suunnittelun kannalta.

Kaikkiaan valintakokeiden toteuttamiseen Messukeskuksessa osallistui 250 henkilöä. Päivittäinen osallistujamäärä vaihteli muutamasta sadasta yli kahteentuhanteen. Valintakokeisiin varauduttiin tilaamalla 20 000 kasvomaskia hakijoille sekä rekrytoimalla lisää valvoja ohjaamaan hakijoita ulkona ja sisätiloissa.

Valintakokeista puolet toteutettiin ensimmäistä kertaa digitaalisina valvottuina lähikokeina. Kokeiden toteuttamista varten koehalleja tuli varustaa sähköpistokkeilla, suljetuilla verkkoyhteyksillä ja varata 260 varakoneita ja 38 kilometriä sähköjohtoja. Unigrafian henkilöstön lisäksi rekrytoitiin erikseen opiskelijoista lähitukea auttamaan hakijoita digitaalisissa haasteissa kokeen aikana.

Taulukko 9. Tutkinnot ja tohtoriopiskelijat tutkijakouluittain 2019–2021.

Tutkijakoulu	2019		2020		2021	
	Tutkinnot	Opiskelijat	Tutkinnot	Opiskelijat	Tutkinnot	Opiskelijat
Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	164	2 061	200	2 033	135	2 012
Luonnontieteellinen	67	555	82	558	48	608
Terveystieteellinen	213	1 498	210	1 582	175	1 640
Ympäristö-, elintarvike ja biotieteellinen	59	551	112	524	50	513
Yhteensä	503	4 657	604	4 690	408	4 769

LISÄALOITUSPAIKAT

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision 2030 mukainen koulutustason ja osaamisen nosto edellyttää merkittävää korotusta suomalaisten korkeakoulujen aloituspaikkamääriin. Yliopisto lisäsi vuonna 2021 yhteensä 122 aloituspaikkaa 21 koulutusohjelmaan.

TOHTORIKOULUTUS

Vuonna 2021 tehtiin muutoksia yliopiston tohtoriohjelmakokonaisuuteen, kun rehtori päätti uudesta 1.1.2022 aloittavasta Ihmisen käyttäytymisen tohtoriohjelmasta (DpHub), jonka vastuutiedekuntana toimii lääketieteellinen tiedekunta. Kasvatustieteellisen tiedekunnan vastuulla oleva Psykologian, oppimisen ja kommunikaation tohtoriohjelma (PsyCo) vaihtoi nimensä syksyllä 2021 Kognition, oppimisen, opetuksen ja kommunikaation tohtoriohjelmaksi (CLIC).

Tohtorikoulutuksen opetustarjonta pystyttiin järjestämään pitkälti etäopetuksena, ja matkatukien sijasta tutkijakoulut tarjosivat taloudellista tukea verkossa järjestettäviin kursseihin ja etäkonferensseihin. Etäväitökset tulivat jäädäkseen ja osaksi yliopiston normaalitoimintaa: jatkossa väitöksiä voidaan järjestää joko lähiväitöksinä (striimattuna tai ilman) tai yliopiston webinaarilisensseillä etäväitöksinä.

Tohtorikoulutuksen koordinaation palvelut vahvistuivat huhtikuusta alkaen kun 11 jatkokoulutussuunnittelijaa siirtyi Opetus- ja opiskelijapalveluista Tutkimuspalveluihin. Heidän mukanaan siirtyivät lisäksi opiskeluoikeuksiin ja väitöskirjaprosessiin liittyvät työtehtävät.

Siirtyminen Sisuun vaikutti tohtorikoulutukseen ja muokkasi opintohallinnollisia prosesseja. Linjaukset ohjauksesta ja opintojen etenemisen seurannasta yliopistossa tulivat voimaan syksyllä 2021 ja samalla luovuttiin vanhasta rekisteriseurannasta. Thessa vakiinnutti asemansa ohjauksen ja opintojen seurannan alustana.

Tohtorikoulutettavien palveluita ja asemaa parannettiin. Lue lisää tohtorikoulutuksen kehittämisestä [Tutkimus-](#)[pääluuvusta](#).

Tohtoriohjelmien johtoryhmien kausi loppui ja uusien johtajien, johtoryhmien jäsenten ja opiskelijaedustajien haku seuraavalle nelivuotiskaudelle käynnistettiin loppuvuodesta. Sen sijaan tutkijakoulujen johtajien kautta jatkettiin vuodelle 2022 loppuun saakka.

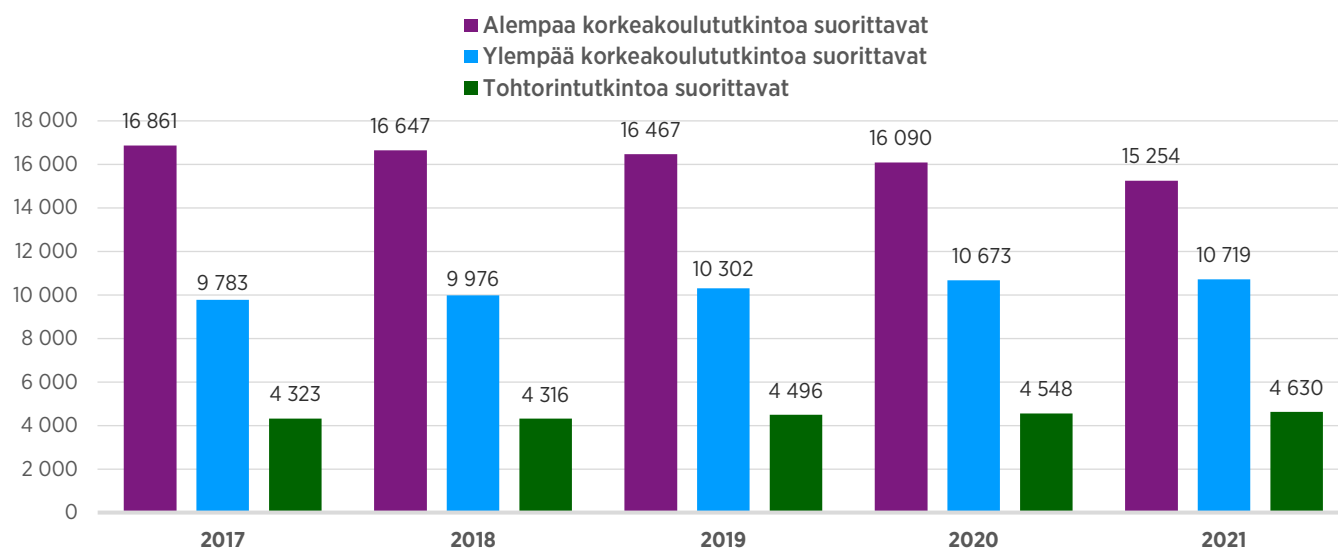
HAKIJAMARKKINOINTI

Opiskelijarekrytoinnissa jatkettiin strategian mukaisesti hakijamarkkinoinnin toimenpiteitä valituissa kanavissa ja kohderyhmissä. Toimenpiteet pohjasivat hakijadataan, kohdemarkkina-analyysiin sekä monikanavaisen markkinointiviestintään.

Vuoden aikana panostettiin vertaismarkkinointiin. Uudistettuun kolmikieliseen opiskelijalähettiläsverkostoon valittiin noin 200 opiskelijalähettilästä edustamaan 81 kandi- ja maisteriohjelmaa. Lähettiläät tekivät lukioesittelyitä, vastasivat hakijoiden kysymyksiin chat-palvelussa, tuottivat sisältöä yliopiston somekanaviin ja edustivat yliopistoa virtuaalimessuilla.

Uutena avauksena osallistuttiin Business Finlandin, Team Finland Knowledgen ja Study in Finlandin koordinoimaan Future is Made in Finland -webinaarisarjaan. Lisäksi

Kuvio 9. Tutkinto-opiskelijamäärät.



kansainvälisten opiskelijoiden sitouttamistoimenpiteitä kehitettiin osallistamalla vastaaviin etätahtumiin. Kotimaisille hakijoille suunnattua Tsekkia Helsingin yliopiston kandiohjelmat -etätahtumaa kehitettiin tee-mawebinaarien suuntaan. Yliopisto järjesti onnistuneesti vuorollaan yliopistojen OPO-seminaarin etätahtumana.

Kansainvälisten maisteriohjelmien hakemusten määrä kasvoi 58 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Samalla kasvoi hakukelpoisten hakemusten määrä. Kotimaiskielelisten kandiohjelmien hakijamäärä laski hieman edellisen ennätysvuoden tasolta, kun taas maisteriohjelmien hakijamäärä kasvoi hieman.

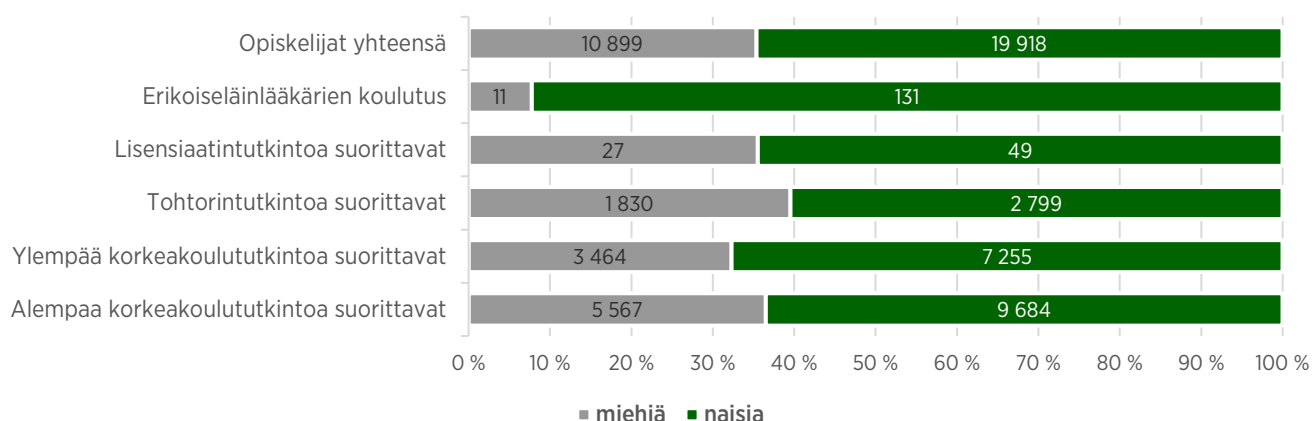
TUTKINTO-OPISKELIJAT

Yliopistossa oli 30 817 tutkinto-opiskelijaa. Kokonaissopiskelijamäärän lasku selittyy käytännössä alempaa korkeakoulututkintoa suorittavien vähenemällä, mihin puolestaan vaikutti vuoden 2020 tutkintopiikki. Nouseva trendi näkyi ylempää korkeakoulututkintoa ja tohtorin tutkintoa suorittavien määrissä.

Oheisessa kuviossa on esitetty opiskelijamäärien kehitys vuosina 2017–2021 sekä opiskelijoiden sukupuolijakauma.

Naisten ja miesten osuus opiskelijoista on pysynyt vakaana. Alempaa ja ylempää korkeakoulututkintoa suorittavista opiskelijoista naisia on 65 prosenttia ja tohtorikoulutettavista 60 prosenttia.

Kuvio 10. Tutkinto-opiskelijat sukupuolen mukaan.

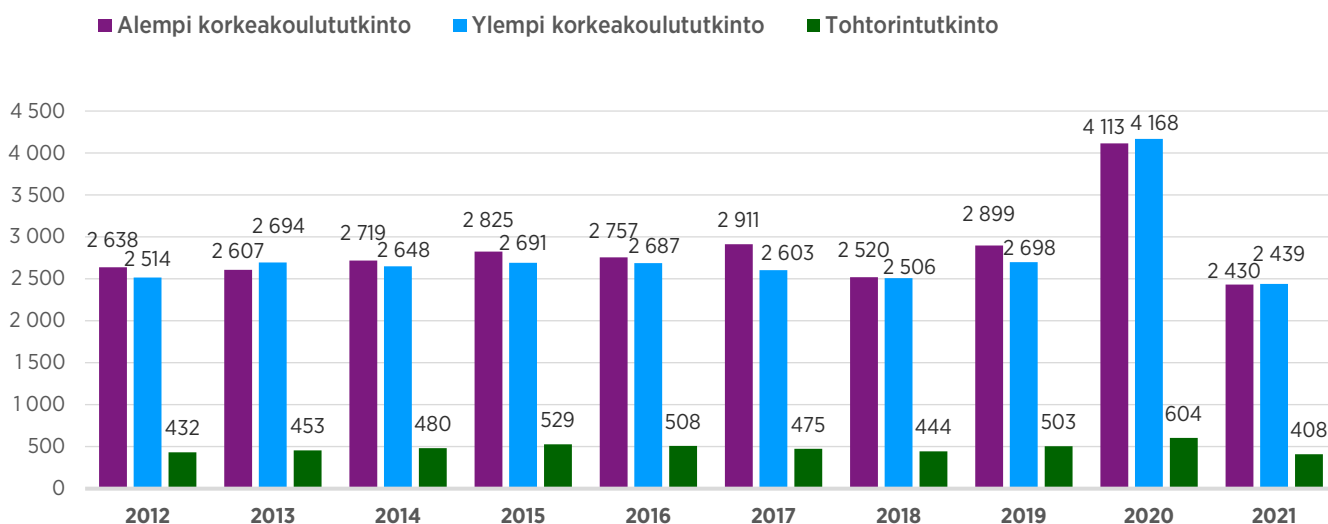


Kansainvälisiä tutkinto-opiskelijoita oli 2 012 eli 7 prosenttia opiskelijoista. Osuus nousi hieman edellisestä vuodesta (2020: 6 %). Alempaa ja ylempää korkeakoulututkintoa suorittavista opiskelijoista noin 2 100 oli äidinkieleltään ruotsinkielisiä. Tohtorintutkintoa suorittavista 265 (6 %) oli äidinkieleltään ruotsinkielisiä.

TUTKINNOT

Poikkeuksellisen vuoden 2020 tutkintopiikin jälkeen tutkintomäärät palasivat hieman pitkän aikavälin keskiarvon alapuolelle. Alempia korkeakoulututkintoja suoritettiin 2 430, ylempiä 2 439 ja tohtorintutkintoja 408. Oheisessa kuviossa on esitetty tutkintojen lukumäärät yliopistossa kymmenen viimeisen vuoden aikasarjana. Oheisessa taulukossa on esitetty tutkinnot tiedekunnittain kolmen vuoden aikasarjana.

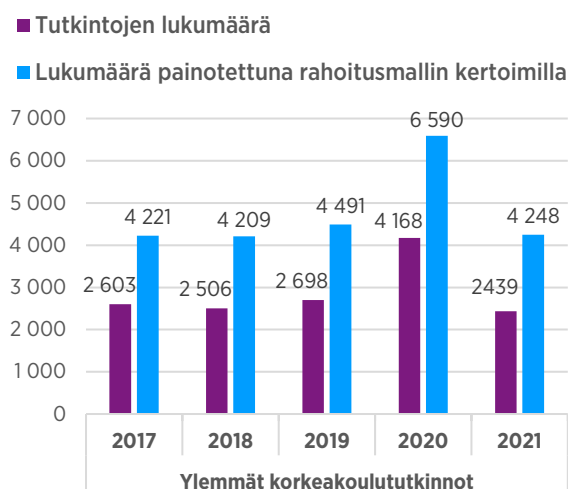
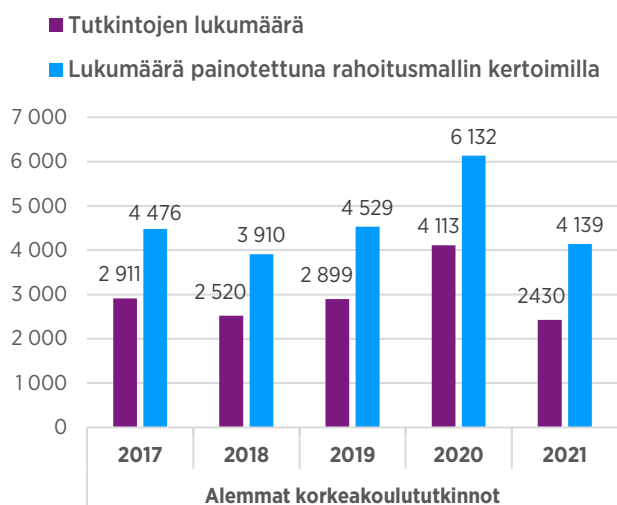
Kuvio 11. Tutkinnot 2012–2021.



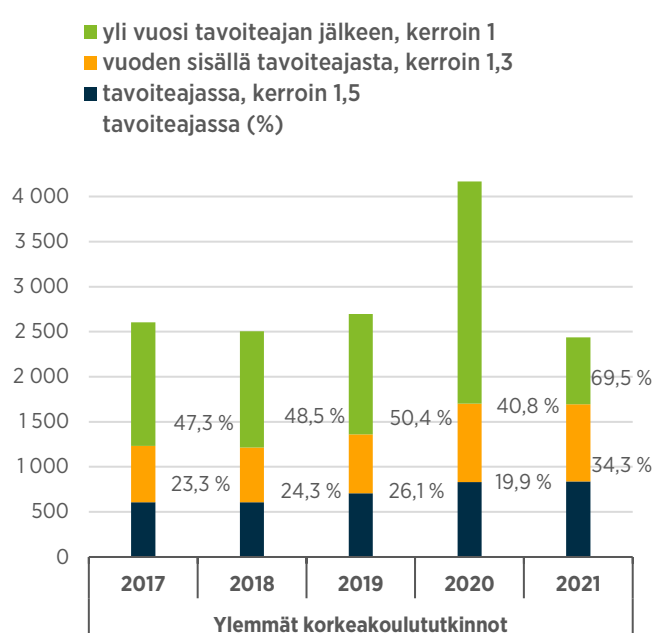
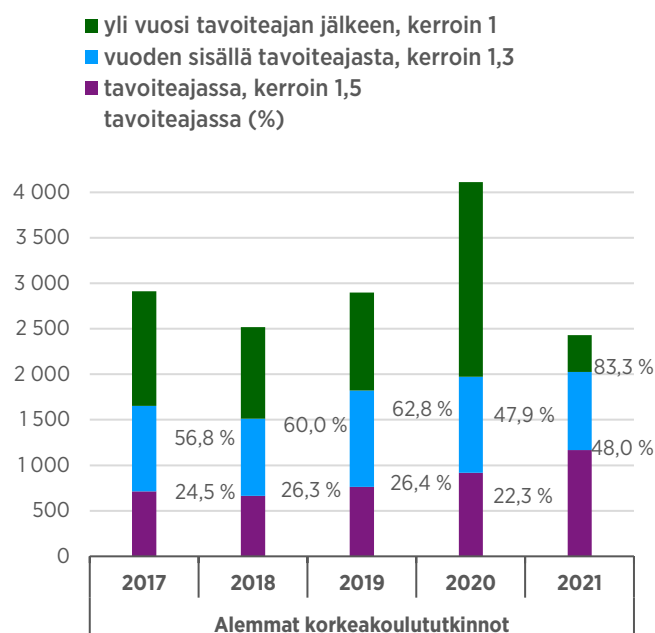
Taulukko 10. Tutkinnot tiedekunnittain 2019–2021.

Tiedekunta	Alemmat korkeakoulututkinnot			Ylemmät korkeakoulututkinnot			Tohtorintutkinnot		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Teologinen	148	164	122	123	235	110	15	18	8
Oikeustieteellinen	353	549	254	303	464	336	15	22	12
Lääketieteellinen	84	92	61	261	340	271	166	139	137
Humanistinen	485	742	346	460	841	347	53	53	53
Matemaattis-luonnontieteellinen	407	600	381	289	531	256	70	80	49
Farmasian	139	165	122	42	46	62	18	28	16
Bio- ja ympäristötieteellinen	147	258	145	132	196	99	53	78	41
Kasvatustieteellinen	416	556	420	308	412	289	23	40	27
Valtiotieteellinen	292	426	252	431	578	389	42	57	31
Svenska social- och kommunalhögskolan	86	125	83						
Maatalous-metsätieteellinen	277	362	172	279	454	226	37	70	27
Eläinlääketieteellinen	65	74	72	70	71	54	11	19	7
Koko yliopisto	2 899	4 113	2 430	2 698	4 168	2 439	503	604	408

Kuvio 12. Alemmat ja ylemmät korkeakoulututkinnot kauden 2021–2024 rahoitusmallin kertoimilla painotettuna.



Kuvio 13. Tavoiteajassa suoritettut alemmat ja ylemmät korkeakoulututkinnot.



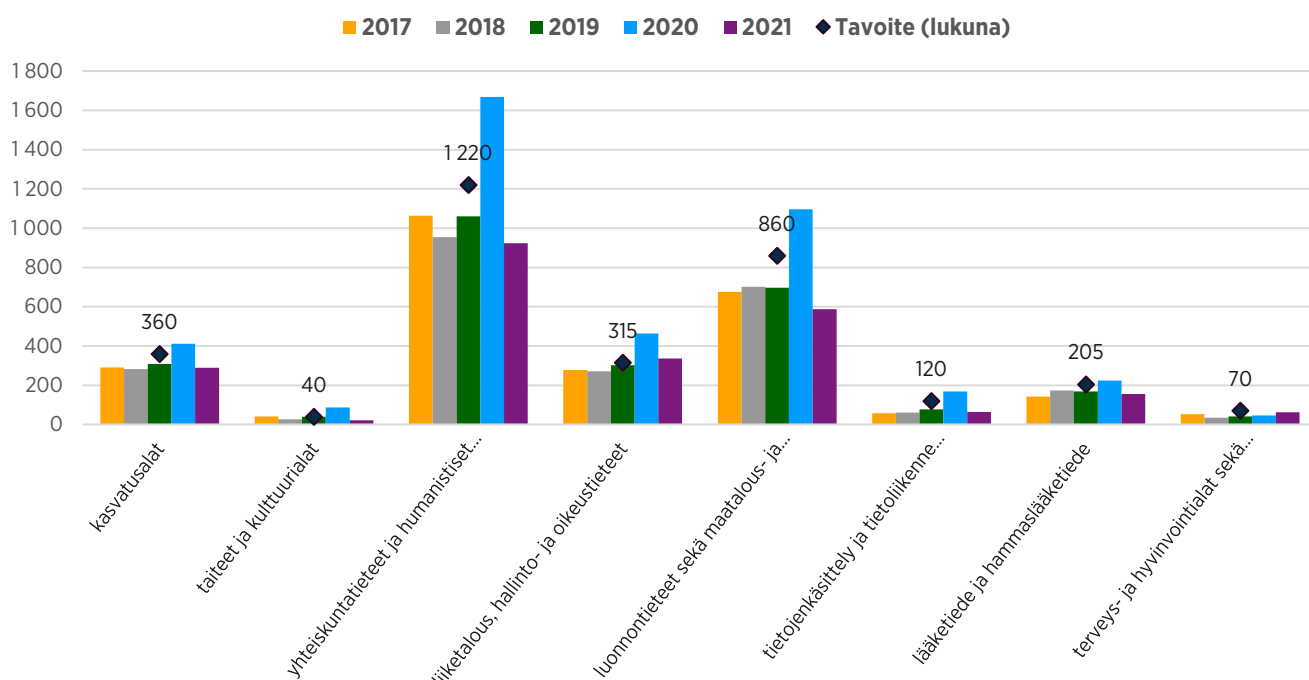
Alempien ja ylempien korkeakoulututkintojen määrä alitti opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa sovitut tavoitteet 3 500 ja 3 190. Tavoitteista jääminen näkyi kauttaaltaan rahoitusmallin mukaisissa koulutusalaryhmäkohtaisissa tuloksissa, jotka jäivät alle asetettujen tavoitteiden. Kuviossa on esitetty ylemmät korkeakoulututkinnot jaettuna koulutusalaryhmien mukaan. Kuvioon on otettu mukaan kolme viimeistä vuotta sekä vuoden 2021 tavoitteet.

Tavoiteajassa suoritettut tutkinnot nousivat edeltävistä vuosista sekä absoluuttisesti että suhteellisesti. Liki puolet alemmista ja yli kolmannes ylempistä korkeakoulututkinnoista suoritettiin nyt tavoiteajassa.

Liki neljä viidestä perustutkinnosta suoritettiin nyt tavoiteajassa tai vuoden sisällä tavoiteajassa, kun vastaava osuus oli vuosina 2017–2020 noin puolet tutkintojen kokonaismäärästä. Hyvä kehitys tutkintojen suoritusajassa näkyy oheisissa kuvioissa, joissa on esitetty tutkintojen lukumäärät painotettuna yliopistojen rahoitusmallin mukaisilla kertoimilla. Valmistuneiden tutkintojen keskimääräinen kerroin on noussut sekä alempien että ylempien korkeakoulututkintojen kohdalla.

Tohtorintutkinnoissa jäätin asetetusta tavoitteesta likimain se, millä edeltävänä vuonna tavoitteet ylitettiin. Vuonna 2021 valmistui 408 tohtoria tavoitteen ollessa 510 tutkintoa.

Kuvio 14. Ylemmät korkeakoulututkinnot ja koulutuslaryhmäkohtaiset tavoitteet.



OPISKELU JA OPINNOT

Yliopistossa suoritettiin 1 110 000 opintopistettä. Opintopistemäärä palasi pidemmän aikavälin keskiarvon tasolle vuoden 2020 poikkeuksellisen vuoden jälkeen. Laskua edellisvuodesta oli noin 180 000 opintopistettä. Opintopistemäärä laski sekä tutkintokoulutuksessa että tutkintoon johtamattomassa koulutuksessa.

OPISKELIJA VAIHDOSSA

Yliopiston vaihto-opinnoissa vuotta leimasi pandemian vaikutukset vaihtotoimintaan. Kevätlukukaudella Helsinkiin saapui noin puolet tavallisesta vaihto-opiskelijamäärästä ja vaihtoon lähteviä opiskelijoita oli alle kolmannes edellisen lukuvuoden määrästä. Vaikkakin vuosi oli matkustus- ja pandemiarajoitusten vuoksi poikkeuksellinen, yliopiston linjaus vaihtojen osittaisesta toteuttamisesta mahdollisti opiskelijoiden kansainvälisten opintojen suorittamisen ja opintojen etenemisen. Perinteisten vaihtojen rinnalla on toteutunut joitakin online-vaihto-opintoja esimerkiksi Una Europa -yhteistyössä. Opiskelijoilta saatu palaute yliopiston päätöksistä, toiminnasta ja palveluista on ollut kiittävää. Erityisesti opiskelijat ovat antaneet palautetta vaihtoapurahamaksatuksen, etäopintojen suorittamisen ja etäpalvelujen joustavuudesta. Lisäksi poikkeusjärjestelyt yhteistyöyliopistojen sekä lukuisten yhteistyötahojen,

esimerkiksi Maahanmuuttoviraston ja Opetushallituksen, kanssa ovat sujuneet hyvin. Koronavuoden aikana käyttöönotetuista sähköisistä palveluista ja infotilaisuuksista on kertynyt niin positiivisia kokemuksia, että jatkossa yhdistämme sähköiset ja lähipalvelut toisiaan täydentävästi esimerkiksi orientaatiojaksolla.

Syksyllä järjestettyjen vaihtohakujen perusteella vaihto-opintoihin on kasaantunut hakupainetta ja lukuvuoden 2022–2023 vaihto-opiskelijamäärissä ennusteet ovat hyvällä tasolla. Moni Helsingistä ulkomaille vaihtoon hakeutuva on siirtänyt opiskelujaksonsa syyslukukaudelta keväälle 2022, mikä paransi toteutumismahdollisuutta. Vaihtokehteissa on korostunut koko vuoden Euroopan maiden vaihtoyliopistot, joihin matkustaminen on ollut sujuvampaa verrattuna moniin matkustusrajoitusten alaisiin Euroopan ulkopuolisiin maihin.

Vuoden alussa vahvistui, ettei Iso-Britannia jatka yhteistyötä Erasmus+ -ohjelman seuraavalla kaudella 2021–2027. Iso-Britannia on ollut Helsingin yliopistosta vaihtoon lähtevien opiskelijoiden suosituin vaihtokohde Euroopassa. Iso-Britanniassa on useita yhteistyöyliopistoja kuten University College London, King's College London ja University of Edinburgh. Helsingin yliopisto on koko brexit-prosessin ajan pitänyt yhteyttä kollegoihin näissä yliopistoissa ja jatkanut

tulevaisuuden suunnittelua. Tilanteesta johtuen yliopisto käyttää vaihtoon lähtevien apurahoihin yliopiston omia varoja ja Erasmus+ ohjelman EU-maiden ulkopuoliseen vaihtoon varattuja varoja. Skenaario on, että lähtevien vaihtomäärä rahoituksen takia tulevaisuudessa laskee – etenkin, jos Iso-Britannian poliittinen ohjaus edellyttää aiempaa parempaa ja tasapuolisempaa vaihtobalanssia yliopistojen välillä. Nyt yliopistosta lähtee enemmän opiskelijoita vaihtoon kuin tänne saapuu. Yhteistyö jatkuu yhteistyöyliopistojen kanssa ns. yliopistojen kahdenvälisen sopimusten kautta. Helsingin yliopistolla on strateginen kumppanuussuhde Una Europa verkoston University of Edinburghin kanssa eli yhteistyö on tiivistä usealla tavalla. King's College London on osa UNICA-verkostoa, jonka kanssa yliopistolla on jo tiiviimpää yhteistyötä opiskelijavaihtoon liittyen. Nykyistä Erasmus-ohjelman rahoitusta on mahdollista käyttää siirtymäkauden vaihtoapurahoihin Iso-Britanniaan 31.5.2022 asti ja mahdollisesti vielä vuoden pidempään. Varojen käyttö on suunniteltu toteutettavaksi niin, että Erasmus-varoilla rahoitetaan vaihdot siirtymäajan loppuun asti. Siirtymäajan puitteissa yliopisto ehtii valmistella sopimusasiat ja apuraha-asiat tulevaisuutta varten. Kumppaniyliopistot on identifioitu ja neuvotteluja aloitettu usein brittiläisten yliopistojen aloitteesta. Iso-Britannian lanseeraaman lähtevien vaihto-opiskelijoiden Turing-apurahaohjelma on ensitietojen varassa melko vaatimaton. Isoin lovi Erasmus-yhteistyössä syntyy siinä, että Erasmus KA2 rahoitusta yhteisiin koulutuksen kehittämisprojekteihin ei ole jatkossa käytettävissä. Ison-Britannian yliopistot ovat olleet suosittuja kumppaneita näissä hankkeissa.

KANSAINVÄLINEN KOULUTUSYHTEISTYÖ

Erasmus+ -ohjelman uuden kauden viivästynyt julkaisu sekä siitä johtuneet hakuaikojen lyhentymiset vaikuttivat siihen, että Helsingin yliopistosta jätettiin huomattavasti aiempaa vähemmän Erasmus+ rahoitushakemuksia. Uutena ohjelmaan tullut Erasmus+ Teacher Academies -toiminto herätti kiinnostusta kasvatustieteellisessä ja matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa. Toiminto tukee opettajankoulutuksen arvostuksen ja jatkokoulutuksen rakentamista.

Vuoden aikana julkaistiin opetus- ja kulttuuriministeriön uusi Team Finland Knowledge (TFK) -rahoitus, jossa yhdistyy kaksi aiempaa kansallista koulutusyhteistyörahoitusta: Aasia-ohjelma sekä Venäjä-yhteistyöohjelma

FIRST+. Yliopisto sai rahoitusta viiteen TFK-hankkeeseen, jotka kohdistuvat Taiwaniin, Indonesiaan, Intiaan ja Venäjälle. Kansainvälisen koulutusyhteistyön palvelut hakivat ja saivat rahoitusta lisäksi NordPath - Network for co-creating new paths for Nordic internationalization in higher education -projektille. Projekti tukee pohjoismaisen liikkuvuus- ja koulutusyhteistyön vahvistamista ja sen kehittämishankkeena suunnitellaan yhteistyössä virtuaalisesti toteutettava kulttuurinvälisen kompetensien kehittämisen kurssi. Hankkeessa kansainvälisen koulutusyhteistyön palvelut kehittää kurssia opiskelijoille yhteistyössä Kielikeskuksen kanssa.

OPISKELIJOIDEN OHJAUS

Opiskelijoiden ohjausta tehdään koulutusohjelmissa opetus- ja tutkimushenkilökunnan, opetus- ja opiskelijapalveluiden lähipalveluiden ja erikoisohjauksen palveluiden, esimerkiksi opintopsykologien tai uraohjaajien työnä. Ohjaustarjontaa täydennettiin tarkasteluvuonna palkkaamalla ensimmäistä kertaa opinto-ohjaajia.

Yliopistossa panostettiin opiskelijoiden ohjauksen kehittämiseen vuonna 2021 useilla tavoilla. Koulutusohjelmamuutostuksen jälkeen vuonna 2017 tehty rehtorin päätös opiskelijoiden ohjausta ja opintojen etenemisen seurannasta astui voimaan heti vuoden alussa. Päätöksen mukaan jokaisella opiskelijalla tulee olla nimetty ohjaava opettaja tai opettajaryhmä. Jokaiselta opiskelijalta edellytetään henkilökohtaista opintosuunnitelmaa, HOPS:ia. Koulutusohjelmat vastaavat ohjauksen organisoinnista ja opintojen etenemisen seurannasta.

Taulukko 11. Opiskelijaliikkuvuuden kärkevät 2021.

Maa	Suomesta	Maa	Suomeen
Saksa	18	Saksa	158
Norja	14	Ranska	157
Etelä-Korea	14	Italia	87
Belgia	13	Espanja	79
Italia	13	Belgia	46
Ruotsi	12	Alankomaat	45
Iso-Britannia	12	Iso-Britannia	34
Espanja	11	Kiina	33
Ranska	10	Venäjä	28
Alankomaat	8	Tsekki	24
Sveitsi	8		

Ohjausmallit näkyväksi -projektilla (2020–2021) tuettiin linjausten toimeenpanoa sekä Sisun käyttöönottoa yliopistossa. Projekti muun muassa järjesti Sisun ohjaustoiminnoista koulutusta ohjaaville opettajille ja kokosi materiaalia ohjaustyön tueksi.

Yliopisto haki opetus- ja kulttuuriministeriöltä hanke- rahoitusta opiskelijoiden hyvinvoinnin ja opiskelijoiden ohjauksen kehittämiseen. Ministeriön hankerahoituksen ja yliopiston oman strategisen rahoituksen avulla käynnistettiin Ohjauksen ja opiskelijahyvinvoinnin kehittämisprojekti, jonka tavoitteena on luoda uusia matalan kynnyksen tukimuotoja opiskelijoille ja selkiyttää nykyisiä ohjauksen prosesseja. Projektin avulla tuetaan opiskelijoita, joiden opintojen eteneminen on hidastunut ja hyvinvointi heikentynyt pandemia-aikana. Lisäksi projektissa tiivistetään yhteistyötä ohjaus- ja hyvinvointitoimijoiden välillä sekä kirkastetaan eri toimijoiden rooleja.

OPISKELIJOIDEN HYVINVOINTI

Koronaviruspandemia ja etä- opiskelun aika ovat heikentäneet opiskelijoiden hyvinvointia ja lisänneet mielenterveysongelmia. Opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemiseksi on tehty useita toimia yliopistossa vuosina 2020–2021.

Tiedekunnat ja koulutusohjelmat tukivat opiskelijoita etäaikana erilaisin paikallisin toimin, kuten suorilla yhteydenotoilla ensimmäisten vuosikurssien opiskelijoihin. Etäopintojen kuormittavuutta seurattiin ja pedagogisia ratkaisuja kehitettiin jatkuvasti opiskelijoiden opintojen sujuvoittamiseksi ja kuormituksen hallitsemiseksi.

Hyvinvointiin liittyvää viestintää lisättiin opiskelijoille suunnitelmallisesti muun muassa osana Ohjauksen ja opiskelijahyvinvoinnin kehittämisprojektia. Opiskelijoiden uutiskirjeen ja Opiskelu-palvelun lisäksi hyvinvointiasioista viestittiin säännöllisesti yliopiston Instagram-kanavalla.

Opiskelijoille tarjottiin Ohjauskuulmassa viikoittain ohjaukseen ja hyvinvointiin liittyviä matalan kynnyksen tapahtumia sekä virtuaalisesti että paikan päällä. Syksyllä 2021 Ohjauskuulman toimintaa laajennettiin Kaisa-talon lisäksi Viikin kampukselle. Syyslukukaudella järjestettiin ensimmäistä kertaa kaikille uusille opiskelijoille yhteinen ohjaus- ja hyvinvointitilaisuus osana orientaatiota. Tilaisuudessa oli mukana esityksiä niin yliopiston omista opiskelijapalveluista kuin sidosryhmiltä, kuten Unisportilta ja HYY:ltä.

Opintopsykologit lisäsivät vuoden aikana pienryhmätoimintaansa. Syksyllä 2021 järjestettiin kaksinkertainen määrä pienryhmäohjauksia edelliseen syksyyn verrattuna. Lisätukea opiskelijoiden ohjaukseen ja hyvinvoinnin tukeen saatiin uusista opinto-ohjaajista, joita rekrytoidaan lisää eri kampuksille vuonna 2022. Lisäksi suosittua Kohti parempaa opiskelua -verkko- kurssia laajennettiin ja kurssi on jatkossa tarjolla myös englanniksi. Kurssin tavoitteena on lisätä opiskelijoiden taitoja tunnistaa hyvinvointiin ja opiskeluun liittyviä

tekijöitä sekä kykyä hyödyntää erilaisia työkaluja näiden tueksi.

RUOTSINKIELINEN OPETUS JA OPISKELIJAREKRYTOINTI

KAKSIKIELINEN TUTKINTO (TVEX) JA KIELITIE TOINEN OPETUS

Tvexin ilosanomaa on levitetty sekä sisäisessä, että ulkoisessa viestinnässä. Useat koulutusohjelmat suunnittelevat Tvexin aloittamista seuraavalla opetussuunnitelmakaudella.

Henkilöstön tiedotuskanavalla Flammassa julkaistiin uusi ohjeistus, johon on kerätty kaikki olennainen tieto olemassa oleville Tvex-ohjelmille, että Tvexin aloittamista suunnitteleville koulutusohjelmille.

Vuoden aikana kaksikielisen kandidaatin tutkinnon suoritti 52 henkilöä. Kertymä vuodesta 2013 vuoden 2021 loppuun on 282 tutkintoa. Tutkintojen määrä pieneni hieman edellisvuoden tutkintopiikkiin verrattuna. Määrä on kuitenkin pysynyt vuoden 2019 (54) tasolla.



Tvex-työelämähanke ja -kartoitus osoittaa, että kaksikielinen tutkinto on valmistanut opiskelijoita hyvin toimimaan kaksikielisinä asiantuntijoina työelämässä. Valtaosa tutkinnon suorittaneista piti kielitukea olennaisena osana tutkintoa. 97 prosenttia vastanneista suosittelee Tvexiä muille.

Opiskelijoiden ja opetushenkilökunnan palautteen pohjalta on tunnistettu tarve panostaa monikieliseen opetustekniikkaan ja kielitietoiseen opetukseen. Opetushenkilökunnalle järjestettiin työpaja, jossa jaettiin kaksikielisen opetuksen hyviä käytäntöjä. Opetustyön ohjeisiin on lisätty kaksikielisyyden edistämisen työkalupakki sekä tutkintojen ja opintojen suorittamisen kieliperiaatteet.

Virtuaalinen kielikahvilatoiminta aloitettiin keväällä 2021. Kahvilat saivat erityisesti henkilöstön keskuudessa myönteisen vastaanoton ja osallistuminen oli aktiivista. Lisäksi yliopiston opiskelijoille ja henkilökunnalle järjestettiin kaksikielinen viestintää ja mediaa käsittelevä webinaari ”Mikä on viestisi tutkijana? Tieteellä ja tutkimuksella lumoaminen”.

RUOTSINKIELINEN OPISKELIJAREKRYTOINTI

Tvex otettiin mukaan osaksi valtakunnallista opiskelijamarkkinointia, jotta tavoitetaan myös suomenkieliset mahdolliset kaksikielisestä tutkinnosta kiinnostuneet.

Ruotsinkieliset opiskelijamarkkinointitapahtumat Högskoledagen ja Uni på väg toteutettiin 2021 jälleen virtuaalisina. 30 lukiota, eli 75 prosenttia kaikista ruotsinkielisistä lukioista, osallistui Uni på väg-luentoihin. 21 lukiota hyödynsi Högskoledagen-materiaalia.

Opinto-ohjaajien OPO-seminaari toteutettiin palautteen perusteella erittäin onnistuneesti kaksikielisenä etätapahtumana.

Tänä vuonna panostettiin opiskelijarekrytointiin Ruotsissa. Yhteistyössä Helsingforsalliansen-verkoston (pääkaupunkiseudun ruotsinkielistä opetusta tarjoavat korkeakoulut) kanssa tehtiin video ”Visste du att du kan studera på svenska i Helsingfors?”, joka sai laajasti medianäkyvyyttä Ruotsissa ja Suomessa. Kohderyhmänä olivat erityisesti ruotsinsuomalaiset ja heidän jälkeläisensä. Lisäksi Kielilähettiläiden, Åbo Akademin ja Högskolan på Åland:n kanssa toteutettiin pilotti, jossa opiskelijalähettiläät vierailivat ruotsalaisissa lukioissa.

KANSAINVÄLISET OHJELMAT

Yliopistossa oli 35 kansainvälistä maisteriohjelmaa. Niistä yhdeksän oli englanninkielisiä ja 26 monikielisiä. Yliopistossa oli yksi englanninkielinen kandiohjelma, Bachelor's Programme in Science. Monikielisissä ohjelmissa opetuskieli on englanti, mutta opiskelija voi suorittaa koe- ja muut tehtävät englannin lisäksi suomen tai ruotsin kielellä. Kansainväliset maisteriohjelmat olivat 2021 suoritettuna laatujärjestelmän auditoinnin yliopiston valitsema erityisalue. Auditointi on luettavissa Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen sähköiseltä alustalta.

Kansainvälisten maisteriopiskelijoiden osuus kaikista maisteriopiskelijoista pysyi runsaassa seitsemässä prosentissa edellisvuosien tapaan. Kansallisesti on asetettu tavoitteeksi kansainvälisten opiskelijoiden määrän kolminkertaistaminen vuoteen 2030 mennessä. Tutkinnon suorittavista opiskelijoista valtaosan

LUETUIMPIA UUTISIAMME VUODELTA 2021

TIEDELUKUTAIDON PERUSKURSSI OPETTAA YMMÄRTÄMÄÄN TIEDETTÄ

Tiedelukutaitoa voi nyt opiskella verkkokurssilla, jonka sisältöjä ovat kirjoittaneet eri alojen asiantuntijat astrofysiikasta havaintopsykologiaan.



<https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/tiedepolitiikka/tiedelukutaidon-peruskurssi-opettaa-ymmartamaan-tiedetta>

odotetaan myös työllistyvän Suomeen. Yliopisto on aktiivisesti tarttunut työllistymishaasteeseen aloittamalla HelsinkiUNI International Talent -ohjelman. Ohjelma saattaa yhteen kansainväliset opiskelijat ja paikalliset työnantajat ryhmämentoroinnin avulla. Vuonna 2021 ohjelmaan osallistui 182 opiskelijaa.

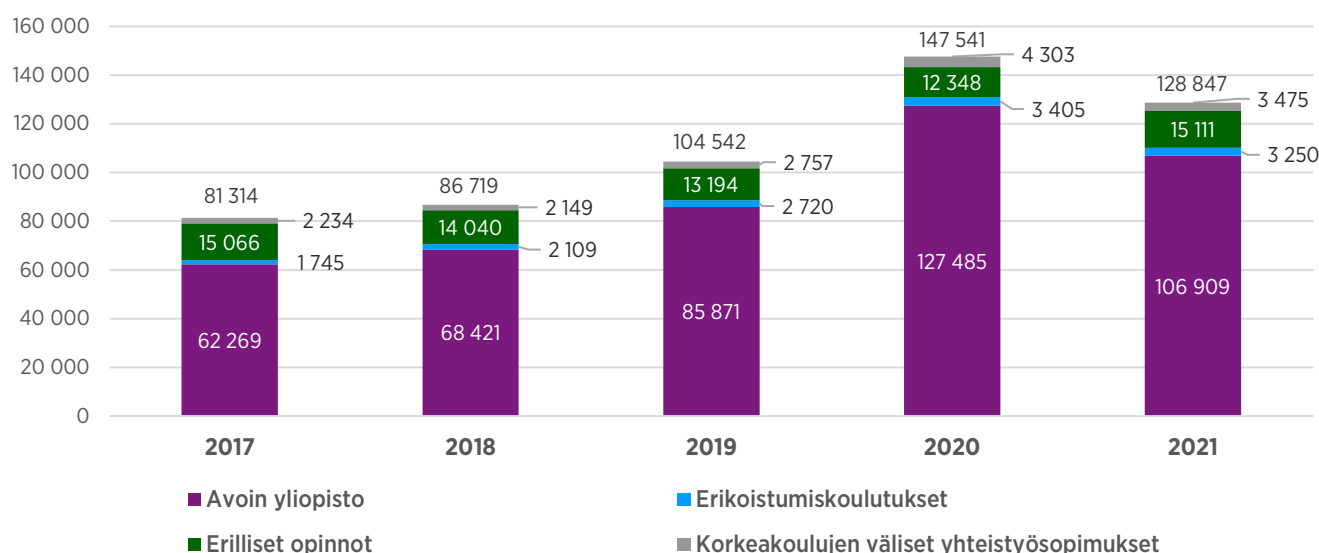
Työllistymisen suurimpana esteenä on suomen kielen taidon puute. Kielitaidon parantamiseen tähtää pääkaupunkiseudun korkeakoulujen Kielibuusti-hanke, jota yliopisto koordinoi yhdessä Aalto-yliopiston kanssa. Hankkeessa kehitetään suomen ja ruotsin kielen materiaaleja ja opetusmenetelmiä kansalliseen käyttöön.

JATKUVA OPPIMINEN JA AVOIN OPETUS

Yliopiston eri jatkuvan oppimisen koulutusmuodoissa oli opiskelijoita (ns. jatkuvia oppijoita) seuraavasti:

- Kaikille avoimissa verkkototeutuksissa (MOOCit) opiskeli vuoden aikana yli 180 000 opiskelijaa.
- Avoimessa yliopistossa opiskeli 31 439 opiskelijaa, joilla ei ollut tutkinnonsuoritusoikeutta.
- Yliopiston koordinoimissa 10 erikoistumiskoulutuksessa opiskeli 306 henkilöä.
- Ammatilliseen jatkokoulutukseen osallistui 2 332 henkilöä. Ammatillista jatkokoulutusta ovat esimerkiksi erikoislääkäri ja erikoishammaslääkäri-koulutukset
- Erillinen opiskeluoikeus oli 1 251 opiskelijalla.

Kuvio 15. Jatkuvan oppimisen opintopisteet.



Jatkuvan oppimisen opintopistekertymä on esitetty alla olevassa kuviossa. Vuoteen 2020 verrattuna opintopisteissä oli laskua, mutta vuonna 2021 suoritettiin kuitenkin enemmän opintopisteitä kuin ennen pandemiaa vuonna 2019. Erikoistumiskoulutuksissa suoritettiin yhteensä 3 184 opintopistettä, mikä oli hieman edellistä vuotta enemmän.

Avoimen yliopiston rakenteellinen kehittäminen jatkui osana jatkuvan oppimisen organisointia. Vuoden alussa aloitti Digitaalisen opetuksen ja jatkuvan oppimisen palvelut (DOJO) -yksikkö osana Opetus- ja opiskelijapalveluja. Avoimen yliopiston koulutusasiantuntijat siirtyivät uuteen yksikköön. Jatkuvan oppimisen kehittämisryhmä laati ehdotuksen avoimen yliopisto-opetuksen järjestämisestä ja jatkuvan oppimisen toimintamallista. Työryhmä luovutti esityksensä rehtorille 18.11. ja ehdotukseen sisältyi muun muassa Avoimessa yliopistossa työskentelevien lehtoreiden siirto tiedekuntiin vuoden 2022 aikana. Toimintamallin yksityiskohtia hiotaan vuoden 2022 alussa.

Vuotta 2021 leimasi korkeakoulujen yhteisen Digivisio-hankkeen käynnistyminen. Jatkuva oppiminen ja sen digitaalisen palvelukokonaisuuden kehittäminen nousivat kansallisen kehitystyön ensimmäiseksi painopistealueeksi. Lisätietoa hankkeesta [Palvelut](#)-pääluvusta.

JATKUVA OPPIMINEN JA MAAHANMUUTTAJAT

Yliopisto käynnisti maahanmuuttajille suunnattujen akateemisten valmiuksien (AKVA) kehittämisen vuonna 2019. Ensimmäinen AKVA-koulutus korkeakoulukelpoisille maahanmuuttajille päättyi keväällä 2021 ja AKVA II -koulutus alkoi syksyllä 2021. Ensimmäiseen koulutukseen osallistui 48 opiskelijaa ja syksyllä opinnot aloitti 82 opiskelijaa. Koulutuksen kokonaisuus vaihtelee opiskelijan lähtötasosta riippuen. Tarjottava kokonaisuus on maksimissa 62 opintopistettä. AKVA-koulutuksissa pääpaino on suomen kielen opetuksella. Lisäksi opetetaan opiskelutaitoja, tietotekniikkaa, englantia ja perehdytään suomalaiseen yhteiskuntaan. Merkittävä osa on opiskelijoille tarjottu uraohjaus, missä maahanmuuttajalla on mahdollisuus miettiä mikä on seuraava askel valmentavien opintojen jälkeen.

Pätevänä töihin -hankkeessa yliopisto jatkaa kasvatustieteiden koulutuspolkujen kehittämistä ulkomailta kasvatustieteiden tutkinnon suorittaneille. Ulkomailta suoritettu tutkinto vaatii rinnastuksen opetushallituksella, missä määritellään ne opinnot, joita opiskelija tarvitsee pätevätykseen Suomessa. Pätevänä töihin -hankkeessa kehitetään pysyvämpää mallia, missä rinnastuspäätöksellä pääsisi joustavammin täydentämään tarvittavat opinnot. Koulutuksessa opiskelijat opiskelevat kasvatustieteellisessä tiedekunnassa pedagogisia opintoja yhdessä perustutkinto-opiskelijoiden kanssa. Lisäksi heidän tukena on suomen kielen kurssit ja suomen kielen opettajan tuki pedagogisten opintojen suorittamisessa. Syksyllä 2021 hankkeeseen valittiin 23 opiskelijaa.

Yliopiston jatkuvan oppimisen tarjonta tulee muutenkin kasvattamaan maahanmuuttajien mahdollisuuksia löytää joustavampia koulutuspolkuja ja nopeuttamaan integroitumista työelämään ja suomalaiseen yhteiskuntaan. Yliopisto uudisti kevään aikana verkkosivustonsa maahanmuuttajille. Jatkuvan oppimisen tarjonnan ja SIMHE-neuvonnan sivustoissa huomioidaan jatkossa paremmin selkokieliä.

KOULUTUSOHJELMIEN LAADUNHALLINTA

Vuoden aikana koottiin yliopiston laatujärjestelmän auditointimateriaali, josta suuren osan muodostivat koulutuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin liittyvät asiat. Auditointiin kuuluviin itsearviointipajoihin osallistui laaja joukko yliopistolaisia, samoin lokakuussa pidettyihin kansainvälisen auditointiryhmän haastatteluihin ja työpajoihin. Koulutusohjelmien vuosiseuranta, joka toteutettiin jo kolmannen kerran, on vakiintunut osaksi toiminnan vuosikelloa. Vuosiseurannasta kerättiin palautetta, jota käytetään seuraavan vuoden käytäntöjen parantamiseen. Laatutyössä yhtenä painopisteenä oli yliopiston yhteisen kurssipalautteen kehittäminen.

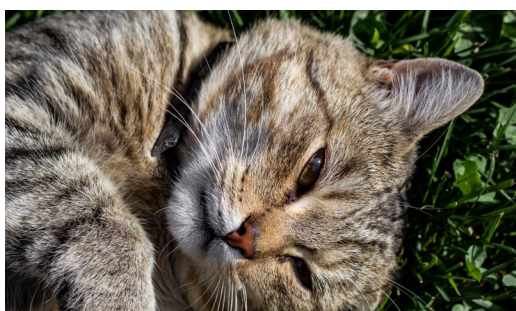
OPIKELIJAPALAUTTEET

Opiskelijapalaute on osa yliopiston itsearviointia ja koulutuksen laatujärjestelmää. Palaute-tietoa hyödynnetään systemaattisesti opetustoiminnan johtamisessa, päätöksenteossa ja opetuksen kehittämisessä. Palauteprosessissa on keskeistä tuloksista ja

TUTKIMUKSEMME MEDIAHUOMION KOHTEENA

KISSOILLA ON SEITSEMÄN PERSOONALLISUUS- JA KÄYTTÄYTYMISPIIRRETTÄ

Hannes Lohi tutkimusryhmineen pääsi jälleen uutisiin yli 200 mediaosumalla, joiden potentiaalinen lukijakunta oli lähes 750 miljoonaa.



Kuva: Mostphotos

Die Welt: <https://www.welt.de/kmpkt/article234546830/Katze-Diese-7-Merkmale-bestimmen-die-Persoenlichkeit-deines-Stubentigers.html>

toimenpiteistä tiedottaminen sekä vaikutusten seuranta ja arviointi. Valtakunnallisten kyselyiden sekä yliopiston omien opiskelijapalautekyselyiden tuloksia esiteltiin opetusvaradekaaneille, koulutusohjelmien johtoryhmille ja opintohallinnolle suunnatuissa tilaisuuksissa. Tulosten käsittelyssä keskityttiin kolmeen teemaan: koronapandemian vaikutukset opiskeluun ja työhön, opiskelijoiden hyvinvointi sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen yliopistoyhteisössä. Tilaisuudet järjestettiin tiedekunnittain.

UUSI KURSSIPALAUTEJÄRJESTELMÄ NORPPA

Syyslukukaudella otettiin käyttöön palauteOodin korvaava uusi kurssipalautejärjestelmä Norppa. Norpan kurssipalautelomake sisältää minimissään kuusi yliopistotason kysymystä (oppimistavoitteet, työmäärä, avoin kysymys), mutta opettaja voi halutessaan lisätä kurseilleen omia kysymyksiä. Koulutusohjelmat voivat lisätä ohjelmakohtaisia kysymyksiä kootusti kaikkiin ohjelman kurssiin. Opettajat

näkevät omien kurssiensa palautteet suoraan Norpassa ja voivat kommentoida saamaansa palautetta eli kirjoittaa vastapalautteen. Norpan kehittämisen lähtökohtia ovat käyttäjälähtöisyys, selkeys ja ketteryys. Norppa on yksi tietojenkäsittelytieteen osaston sovelluskehitysakatemian (TOSKA) tuottamista sovelluksista.

KANDIPALAUTE

Kandipalaute on valtakunnallinen kysely, joka toteutetaan keskitetysti yliopistoissa. Vuonna 2021 kysely lähetettiin 2 435:lle kandidaatin tutkinnon suorittaneelle sekä 211:sta Valvirapätevyyden saaneelle lääketieteen opiskelijoille eli yhteensä 2 646 opiskelijalle. Kandipalautteeseen vastasi Helsingin yliopistossa 1 817 opiskelijaa. Vastausaktiivisuus oli 69 prosenttia.

HOWULEARN

Kandi- ja maisterivaiheen HowULearn-kyselyt toteutettiin osana opiskelijoiden opintoja. Vastausaktiivisuus vaihteli koulutusohjelmittain sekä kyselyittäin. Parhaiten opiskelijat vastasivat kandiopintojen alussa tehtävään HowULearn O-kyselyyn. Ensimmäistä kertaa toteutettujen maisterivaiheen kyselyiden vastausprosentit jäivät useissa ohjelmissa alhaisiksi.

URASEURANTA

Yliopistosta valmistuneet ylemmän korkeakoulututkinnon, farmaseutin ja varhaiskasvatuksen opettajan tutkinnon suorittaneet työllistyvät hyvin. Vuonna 2015 valmistuneista viisi vuotta valmistumisen jälkeen töissä oli 93 %, työttömänä 2 % ja työvoiman ulkopuolella 5 %. Työssä olevien osuus työvoimasta oli erittäin korkea 98 %.

Uraseurantakyselyyn vastanneista yli neljä viidestä on tyytyväinen tutkintoonsa työuran kannalta, työskentelee hyvin koulutustasoaan vastaa-

vissa työtehtävissä ja pystyy hyödyntämään työssään yliopistossa opittuja taitoja ja tietoja.

Yliopiston 11 tiedekunnasta valmistuneet päätyvät moninaisesti asiantuntijatehtäviin. Viisi vuotta valmistumisen jälkeen noin joka viides toimii opetus- tai kasvatustehtävissä ja noin joka viides asiakas- ja potilastyössä. Noin joka seitsemäs toimii hallinto-, suunnittelu- ja kehitystehtävissä. Reilu kymmenesosa vastaajista teki tutkimustyötä. Reilu kolmasosa maisteriuraseurantakyselyyn vastanneista työskentelee yrityksissä ja vajaa kolmannes on kuntien palkkalistoilla. Lisäksi valtio, yliopistot ja kolmas sektori ovat merkittäviä työllistäjiä.

Koronaviruspandemian ja sen leviämisen estämiseksi tehtyjen rajoitustoimien vaikutus vuonna 2015 yliopistosta valmistuneiden työmarkkinatilanteeseen jäi melko vähäiseksi vuoden 2020 aikana. Vain 15 prosenttia vastaajista arvioi koronan vaikuttaneen työmarkkinatilanteeseen.

YHTEISKUNNALLINEN VUOROVAIKUTUS

Koronaviestintä oli edelleen iso osa yliopiston arkea ja näkyi muun muassa kriisijohtoryhmän työskentelyssä, tilannekeskusten toiminnassa sekä päivittyvien ohjeiden viestinnässä. Vuoden aikana valmistui yliopiston ensimmäinen strateginen viestinnän ja vaikuttamisen suunnitelma (viestintästrategia) toimeenpanokaudelle 2021-2024. Tiedekunta- ja toimialakohtaisesti laadittiin suunnitelmat, joissa määritellään käytännön toimenpiteet joka vuodelle. Lisäksi perustettiin uusi toimialarajat ylittävä Inno-tiimi kehittämään yliopiston innovaatio- valmiuksia ja kumppanuusyhteistyötä.

UUSI VIESTINTÄSTRATEGIA

Viestintästrategia kiteyttää yliopistoa profiloivat yhteiset nimittäjät, jotka yliopiston strategian mukaisesti korostavat monitieteisyyttä, kumppanuutta, kestävyyttä ja vastuullisuutta. Viestinnän ja vaikuttamisen kärkenä ovat viisi teemakokonaisuutta:

- Ihmisten teknologia
- Me olemme yhteiskunta

- Kestävyyden ratkaisijat
- Oppiminen, ikuisesti!
- Terveempi maailma.

Tiedekuntien ja yksiköiden tutkimusaloista ja vahvuuksista nousevat teemat, korostavat tieteiden välistä yhteistyötä ja tuovat esiin yliopiston monitieteisyyttä, huippututkimusta, laadukasta opetusta ja jatkuvaa oppimista. Teemat näkyvät esimerkiksi Helsinki.fi-verkkosivuilla, Tiedekulman tapahtumina ja sisältöinä, mediatyössä, alumnitoiminnassa, varainhankinnassa ja vaikuttajaviestinnässä.

Ulkoisen viestinnän ja sidosryhmäyhteistyön lisäksi viestintästrategia antaa suuntaviivat myös työyhteisöviestinnälle ja sitä tukeville palveluille, joilla lisätään jokaisen yliopistolaisen vaikuttamismahdollisuuksia, työhyvinvointia, työn sujuvuutta ja yhteisöllisen toimintakulttuurin rakentumista. Yliopistoyhteisön viestinnässä painottuvat vuorovaikutuksen lisääminen ja keskustelu yhteisistä tärkeistä teemoista, jotka tukevat yhdenvertaisuutta, avoimuutta ja yhteisöllisyyttä.

LUETUIMPIA UUTISIAMME VUODELTA 2021

EI VAIN MIESTEN JA VOITTAJIEN HISTORIAA

Kansallismuseon keväällä avautuva Toista maata -näyttely käsittelee Suomea ja suomalaisuuden rakentumista esihistorian ja itsenäisyyden välisinä vuosisatoina.



Kuva: Mila Federley

<https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/kulttuuri/ei-vain-miesten-ja-voittajien-historiaa-professori-tuomas-heikkila-oli-mukana-kasikirjoittamassa-kansallismuseon-uudistuvaa-nayttelya>

Viestintästrategia tekee myös näkyväksi viestinnälle ja vaikuttamiselle asetetut mitattavat tavoitteet.

VIESTINTÄ JA NÄKYVYYS

Viestinnässä ja vaikuttamisessa painopiste oli erityisesti viidessä edellä mainitussa viestinnän strategisessa teemassa. Pitkäjänteisellä työllä pyritään profiloimaan yliopistoa niihin liittyvän huippututkimuksen ja opetuksen asiantuntijana, globaaleja ratkaisuja tuottavana toimijana ja hyvänä yhteistyökumppanina.

Vuoden aikana teemoja ja niiden yksityiskohtaisempia sisältökärkiä rakennettiin yhdessä tiedekuntien kanssa. Viestintä ja yhteiskuntasuhteet -yksikössä otettiin käyttöön uusia toimintatapoja, jotta teemat näkyvät läpi koko viestinnän ja vaikuttamisen kanavavalikoiman.

Tiedekulman syksyn ohjelmasarjat tehtiin teemojen sisältökärjistä. Mustread-verkkomedian kanssa aloitettiin yhteistyö, jonka tuoreeseen Akatemia-osioon tutkijat kirjoittavat päättäjille suunnattuja artikkeleita teemoihin liittyvistä aiheista. Luetuimmat artikkelit käsittelivät koulutuksen eriarvoisuutta ja luontokatoa. Yliopiston Utelias mieli -podcast löysi runsaasti uutta yleisöä: vuoden suosituinta, tekoälyn etiikkaa käsittelevää jaksoa kuunneltiin 8 000 kertaa, joka on kiitettävä latausmäärä, vertasipa lähes mihin tahansa suomenkieliseen podcastiin. Yliopiston omissa kanavissa julkaistuja sisältöjä markkinoitiin sosiaalisessa mediassa, ja teemoja seuraaviin toimittajiin oltiin yhteydessä. Erityisen hyvin sekä somessa että mediassa sai näkyvyyttä luontokatoon liittyvä tutkimus: Helsingin Sanomat julkaisi syksyn aikana useita laajoja juttuja, joissa aiheet ja asiantuntijat olivat Helsingin yliopistosta.

DIGITAALINEN VIESTINTÄ JA HELSINKI.FI-VERKKOSIVUT

Helsinki.fi-verkkosivut ovat yliopiston suosituin viestintä- ja asiakaspalvelukanava. Vuoden aikana verkkosivuja katseltiin 40 miljoonaa kertaa ja sivuille tehtiin 16,5 miljoonaa käyntiä. Sivukatseluiden määrä väheni kaksi prosenttia, mutta käyntien määrä pysyi samana kuin edellisvuonna.

Avoimet opinnot ja avoimet verkkokurssit ovat olleet poikkeustilanteen aikana kaikista suosituinta Helsinki.fi-sisältöä. Viestinnässä painotettiin, kuinka yliopiston monitieteinen tutkimus auttaa ratkaisemaan koronakriisin

ja tulevaisuuden pandemioita. Koronätietoa ja -asioita etsittiin paljon myös lääketieteellisen tiedekunnan verkkosivuilta.

Ilahduttavaa oli, että muualta kuin Suomesta tulleiden käyntien määrä lisääntyi 1,3 miljoonalla. Eniten kiinnostivat englanninkieliset kandi- ja maisteriohjelmat sekä hakemiseen liittyvä tieto. Käynneistä 37 prosenttia tuli muualta kuin Suomesta.

Yliopiston verkkosivuilla julkaistuista uutisista kiinnostivat eniten koronatutkimukseen,

pandemioihin, ihmisten ja eläinten sairauksiin ja hyvinvointiin sekä elinikäisen opiskelun mahdollisuuksiin liittyneet uutiset.

Vuosien 2020–2021 aikana vaihteittain toteutettu Helsinki.fi-verkkosivujen uudistus läheni loppuaan. Poikkeustilanteen aiheuttamista haasteista ja riskeistä huolimatta projekti eteni lähes aikataulussa. Uusi yliopistotason sivusto julkaistiin maaliskuussa. Muita tärkeitä virstanpylväitä olivat yli 90 koulutusohjelman siirtäminen uusille verkkosivuille ja lähes kaikkien tiedekuntasivujen julkaisu. Erityistä huomiota on kiinnitetty siihen, kuinka sivusto vastaa uuden strategian tarpeisiin. Etenkin jatkuva oppiminen on uudella sivustolla aiempaa laajemmin esillä ja opetus on nostettu näkyviin tutkimuksen rinnalle.



Joulukuussa toteutetussa käyttäjäkyselyssä verkkosivut saivat suomenkielisten sivujen kävijöiltä arvosanaksi 3,6/5 ja englanninkielisten sivujen kävijöiltä 4/5. Yleisesti neljää korkeampaa arvosanaa pidetään käyttäjäkyselyssä erinomaisena tuloksena.

SOSIAALINEN MEDIA

Yliopistolla oli vuoden lopussa 351 621 seuraajaa sosiaalisessa mediassa (Facebook, Twitter, LinkedIn ja Instagram). Kasvua edellisvuoteen oli yhdeksän prosenttia.

Yliopistotason somekanavien kautta tavoitettiin viime vuoden aikana 113 miljoonaa silmäparia, mikä oli 35 prosenttia edellisvuotta enemmän. Yleisö vuorovaikutti yliopiston kanssa somessa 1,7 miljoonaa kertaa, mikä oli 21 prosenttia edellisvuotta enemmän. Vuorovaikutuksella tarkoitetaan klikkejä, tykkäyksiä, jakoja ja kommentteja. Yliopiston verkkosivuille siirryttiin sosiaalisen median kautta 530 000 kertaa.

Yliopisto profiloitui sosiaalisessa mediassa muun muassa terveysaiheissa ja luontokadon kaltaisissa ympäristöaiheissa, opiskeluaiheissa ja opiskelijoiden hyvinvointiin liittyneissä teemoissa. Slushissa yliopisto oli yksi näkyvimmistä some-organisaatioista suosittujen innovaatio- ja kaupallistamissisältöjen ansiosta. Syksyllä yliopisto keräsi poikkeuksellista huomiota somessa myös Afrikantähti-mainekriisin takia.

Yliopiston seuraajamäärät somessa kasvoivat kaikissa kanavissa:

- Facebook-seuraajien määrä: 135 439 (+3 %)
- Facebook-julkaisujen näyttökertoja: 61,6 miljoonaa (+33 %)
- LinkedIn-seuraajien määrä: 131 900 (+13 %)
- LinkedIn-julkaisujen näyttökertoja: 3,3 miljoonaa (+36 %)
- Instagram-seuraajien määrä: 34 251 (+22 %)
- Instagram-julkaisujen näyttökertoja: 33,4 miljoonaa (+37 %)
- Twitter-seuraajien määrä: 50 012 (+14 %)
- Twitter-julkaisujen näyttökertoja: 14,4 miljoonaa (+35 %).

MEDIANÄKYVYYS

Vuoden aikana yliopiston viestintä lähetti yhteensä lähes 500 mediatiedotetta suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Yliopiston mediapalvelupuhelimeen tuli toimittajilta niin ikään 500 puhelua.

Kotimaisia mediaosumia, joissa Helsingin yliopisto mainittiin, oli 13 000 ja kansainvälisiä 14 300. Juttujen yhteenlaskettu potentiaalinen lukijamäärä oli 53 miljardia. Näissä osumissa ei ole mukana tv- ja radio-ohjelmia eikä printtijulkaisuja.

Kotimaan mediassa eniten juttuja kirjoitettiin, ei tiedeaiheesta, vaan fuksiaisista, jonka teemana oli Afrikan tähti -peli. Mediahuomion synnytti alun perin Instagramissa julkaistu viesti.

LUETUIMPIA UUTISIAMME VUODELTA 2021

TEKOÄLY ON HYVÄ RENKI MUTTA HUONO ISÄNTÄ – NÄIN ALGORITMIT MUUTTAVAT YHTEISKUNTAA JA ARKEAMME

Kissa jää koukkuun hiiripeleihin ja kansa katoaa kupliin. Voivatko tutkijat pestä kätensä keksintöjensä seurauksista?



Kuva: Emmi-Ellikka Vartiainen

<https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/tekoaly/tekoaly-hyva-renki-mutta-huono-isanta-nain-algoritmit-muuttavat-yhteiskuntaa-ja-arkeamme>

Kansainvälisten osumien määrä laski selvästi edellisestä vuodesta (18 300), jolloin koronakoirista kertovia juttuja julkaistiin valtavasti. Koira-aihe poiki tänäkin vuonna eniten näkyvyyttä, sillä koirarotujen aggressiivisuuden eroja käsitelleestä tiedotteesta tehtiin kansainvälisesti 181 juttua, joiden yhteenlaskettu potentiaalinen lukijamäärä oli 1,6 miljardia. Tiedote kissojen seitsemästä persoonallisuuspisteestä tuotti 200 mediaosumaa. Eniten juttuja, 242, julkaistiin korona-aiheisesta tutkimuksesta, jossa oli tunnustettu useita koronainfektiön vakavalle muodolle altistavia geenejä.

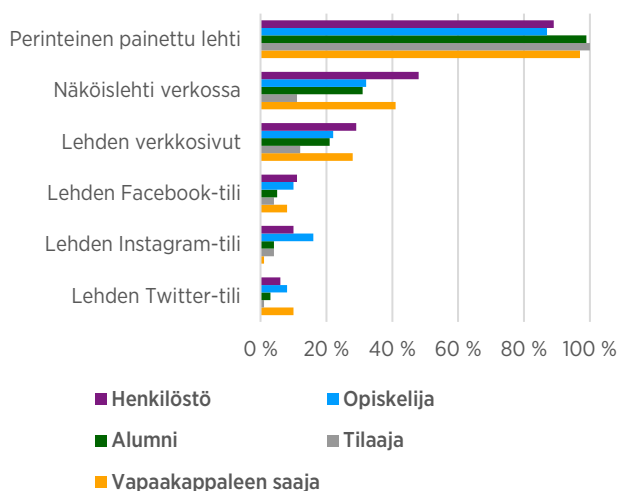
Koronapandemian takia kansainvälisiä toimittajavierailuja yliopistolle ei voitu järjestää lainkaan.

YLIOPISTO-LEHDEN LUKIJOILTA ERINOMAISTA PALAUTETTA

Yliopisto-lehdellä oli keväällä tehdyn lukijatutkimuksen¹ mukaan enemmän erittäin tyytyväisiä lukijoita kuin kertaakaan 18-vuotisen mittaushistorian aikana. Erittäin tyytyväisiä oli 44 prosenttia ja tyytyväisiä 90 prosenttia vastaajista, mikä on aikakauslehtien vertailuryhmässä poikkeuksellisen korkea lukema.

Aikakauslehtien lukemisen hiipuvan trendin vastaisesti Yliopisto-lehteä luetaan tarkkaan ja ajan kanssa. Lukijat

Kuvio 16. Yliopisto-lehden lukijatutkimus: Kiinnostavimmat tavat tutustua Yliopisto-lehden sisältöön.



Kuviossa kuvataan tulokset lukijatutkimuksessa kohdasta: "Rastita seuraavaan luetteloon kiinnostavat tavat seurata Yliopisto-lehden sisältöä." Kuviossa prosenttiosuus vastaajaryhmän kaikista vastauksista.

pitävät lehteä luotettavana, ammattitaitoisesti tehtynä ja hyödyllisenä. Kuten oheisesta kuviosta käy ilmi, kiinnostava tulos on myös se, että 94 prosenttia vastaajista lukee mieluiten painettua lehteä, vaikka esimerkiksi näköislehdellä on omat kannattajansa.

Koronapandemia ja siitä johtuva etätyö rajoittivat lehden jakelua henkilökunnalle, opiskelijoille ja tapahtumien osallistujille, ja saavutettavuutta paikattiin edellisvuoden tapaan verkossa vapaasti luettavalla näköislehdellä. Lisäksi linkki näköislehteen lähetettiin jokaisesta 10 numerosta 31 000 alumnille.

Lehdellä oli 2 700 tilaajaa ja vapaakappaleena se postitettiin 2 000 yliopiston yhteistyökumppanille, lahjoittajalle, yhteiskunnalliselle päättäjälle, medialle ja muille tärkeille sidosryhmille. Lehden tulot olivat 125 000 euroa: 35 000 ilmoitustilan myynnistä ja 90 000 tilausmaksuista.

BRÄNDITYÖ JA MARKKINOINTI

T-median keväällä toteuttaman mainetutkimuksen mukaan yliopiston maine on pysynyt edelleen hyvällä tasolla. Yliopiston maine on erityisen hyvä tuotteet ja palvelut -osiossa. Yliopisto saa sidosryhmiltään vahvaa tukea.

Viikin kampuksella jatkettiin yhteistä visio- ja brändityötä Helsingin kaupungin, Suomen ympäristökeskuksen, Luonnonvarakeskuksen ja Ruokaviraston kanssa. Meilahden kampuksella otettiin käyttöön Helsingin yliopiston ja Helsingin yliopistollisen sairaalan HUS:n strategista kumppanuutta tukeva yhteinen visuaalinen ilme.

TIEDEKULMA VAIKUTTAMISEN AREENANA

Pandemian aiheuttamat rajoitukset ja niistä vapautuminen seurasivat toisiaan Tiedekulman toiminnassa. Tapahtumien ja keskusteluiden verkkototeutuksista tuli toiminnan lähtökohta. Tiedekulma oli suljettu yleisöltä yli puolet vuodesta. Syyskuusta alkaen päästiin hetkeksi nauttimaan pienistä yleisöistä paikan päällä.

¹ https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2021-06/Yliopisto_lehti%20lukijatutkimus%202021%20keskeisi%C3%A4%20tuloksia.pdf

Syksyllä monitieteiset ohjelmasarjat ja kampanjamaiset toteutukset palasivat takaisin Tiedekulman ohjelmistoon. Viestinnän strategiaan teemoihin pohjautuvat Ihmisten tekoäly ja Luontokadon ratkaisijat -ohjelmasarjat nostivat esille isoja yhteiskunnallisia kysymyksiä sekä yliopiston tarjoamaa ymmärrystä ja ratkaisuja niihin. Ohjelmasarjojen aiheet näkyivät laajasti Helsingin katukuvassa ja sosiaalisen median kampanjoissa.

Samoja strategisia teemoja käsiteltiin kahdessa tiedekustantamo Gaudeamuksen kanssa yhteistyössä suunnitellussa Tiedekulmapokkarissa. Kuinka maailma pelastetaan? ja Älykäs huominen avasivat yleistajuisesti ympäristökrisejä ja niiden ratkaisuja sekä tekoälyn ja digitalisaation päivänpolttavia kysymyksiä. Tutkijoiden artikkeleita hyödynnettiin myös laajemmin yliopiston viestinnässä ja niitä levitettiin ääniversioina Tiedekulman podcast-kanavalla.

Ajankohtaisformaatti Pinnalla palasi ohjelmistoon uudistettuna ja keskustelut toteutettiin yhteistyössä Helsingin Sanomien kanssa. Ajankohtaisiin aiheisiin tarttuneet lähetykset käsittelivät Saksan liittopäivävaaleja, YK:n biodiversiteettikokousta ja Glasgow’n ilmastokokousta. Helsingin Sanomien toimittajat juonsivat keskustelut, jotka lähetettiin suorana lähetyksenä hs.fi:hin. Aiheet ja keskustelut näkyivät hyvin Helsingin Sanomien sivuilla.

Tiedekulmassa järjestettiin vuoden aikana 147 tapahtumaa, ja ne tavoittivat verkkosivuilla suorina lähetyksinä 34 014 ja tallenteina 15 630 katsojaa. Tiedekulman Youtube-kanavan videot tavoittivat 80 956 katselijaa ja podcastit 21 364 kuuntelijaa.

KONFERENSSIT JA TAPAHTUMAT

Yliopiston yhteisöllisyyden vahvistamiseksi järjestettiin useita tapahtumia vaikeasta pandemiatilanteesta huolimatta. Ensimmäistä kertaa järjestettiin verkossa yliopiston syntymäpäiväviikko 22.–26.3., joka huipentui pääministeri Sanna Marinin puheeseen. Myös muita tapahtumia järjestettiin etänä kuten Uusien professorien viikko sekä kesän ja loppuvuoden tiedekuntien valmistujaiset. Marraskuussa, kun pandemiatilanne hetkeksi hellitti, juhlistettiin koko yhteisön voimin Paluu kampukselle -tempausta sekä uusitussa päärakennuksen juhlasalissa Uusien professorien juhlaa 42 juhluennolla.

Pandemiatilanteen vuoksi konferenssi- ja tapahtumapalvelut mahdollistivat tilaisuuksien muuttamisen etätapahtumiksi. Etäkonferensseja järjestettiin yli 50. Tilaisuuksien avuksi konferenssi- ja tapahtumapalvelut neuvottelivat Helpdeskin IT-tukipaketin, jonka konferenssit pystyivät halutessaan ostamaan tapahtumansa ajaksi.

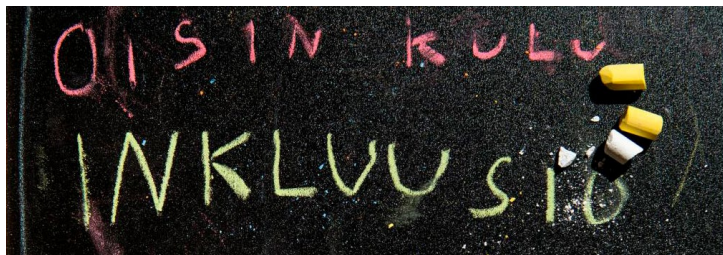
YRITYSYHTEISTYÖ JA KAUPALLISTAMINEN

Vuosien 2019–2021 aikana yliopistopalveluissa tehdyn kumppanuuspilottihankkeen perusteella tunnistettiin tarve yhdenmukaistaa ja tehostaa innovaatio- ja kumppanuuspalveluja yhdistämällä resursseja ja lisäämällä yhteistyötä opetus- ja opiskelijapalveluiden, tutkimuspalveluiden sekä viestinnän ja yhteiskuntasuhteiden yrityspalveluiden välillä. Syyskuun alussa perus-

LUETUIMPIA UUTISIAMME VUODELTA 2021

INKLUUSION IHANNE JA ARKI EIVÄT KOHTAA – KUN OPPILAS SIIRRETÄÄN ERITYISRYHMÄÄN, SYYNÄ ON USEIN RESURSSIPULA

Ulossulkemisen kokemus on haitallinen, mutta käytöshäiriöisillä koululaisilla on vain vähän puolestapuhujia.



Kuva: Veikko Somerpuro

<https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/koulu/inkluusion-ihanne-ja-arki-eivat-kohtaa-kun-oppilas-siirretaan-erityisryhmaan-syyna-usein-resurssipula-eivat-lapsen-tarpeet>

KATSAUS VUOTEEN 2021

tettiin uusi toimialarajat ylittävä Inno-tiimi vastaamaan innovaatiotoiminnasta, yrittäjyyden tukemisesta sekä yritys yhteistyön palveluista.

Toiminnalle asetettiin vuoteen 2024 mennessä seuraavat tavoitteet:

- Kaikille kampuksille luodaan tutkimuspohjaiset innovaatioalustat ja yliopistolaisten tutkimukseen ja osaamiseen perustuvat yrittäjyys ekosysteemit yhdessä kampuustoimijoiden kanssa.
- Yrityskumppanuuksien määrää ja rahoitusta lisätään merkittävästi.
- Yliopisto on omilla vahvuus- ja tutkimusalueillaan yrityksille haluttavin, ensimmäinen valinta kumppaniksi.
- Yliopiston sisällä palvelut integroidaan kiinteäksi osaksi kampusten toimintaa. Palvelutarjontaa ja palveluiden saatavuutta parannetaan sekä kampuksilla että yliopiston kumppaneille yhdessä Helsingin Innovaatiopalvelujen ja Helsinki Think Companyn kanssa. Tutkijoille ja opiskelijoille tarjotaan kattavat, koko elinkaaren aikaiset palvelut aina ensimmäisestä ideasta kaupallistettavaan yritykseen asti.

Yliopisto teki merkittäviä päätöksiä lisäpanostuksista innovaatiotoimintaan, yrittäjyyteen ja yritys yhteistyöhön mahdollistaakseen toiminnan nostamisen uudelle tasolle ja tukeakseen Suomen TKI-tavoitteita:

- Yliopisto panostaa kaksi miljoonaa euroa kampusten innovaatioalustojen rakentamiseen. Kampuksilla vauhditetaan yliopistolähtöisten yritysten syntymistä. Kaikilla kampuksilla alkaa pyöriä 6–8 viikon esihautomo-ohjelmia ja yrityshautomoita. Ne rakennetaan yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa.
- Yliopisto panostaa 0,5 miljoonaa euroa proof of concept -rahoitukseen, jota pidemmälle edenneet yritystiimit voivat hakea ideoiden jatkokehittämiseen.

- Yliopisto käyttää 1,5 miljoonaa euroa opiskelijayrittäjyyttä tukevaan HELSEED-ohjelmaan. HELSEED-rahaston avulla autetaan lupaavia startup-yrityksiä liiketoiminnan alkuun. Lisäksi avoimen yliopiston valikoimaa on täydennetty yrittäjyyskurssilla, jossa opiskelijat voivat harjoitella liiketoimintasuunnitelman laatimista ja sijoitusneuvotteluja.

Vuoden lopussa hyväksyttiin yritys yhteistyön uudet eettiset periaatteet. Vuoden 2022 alussa useissa tiedekunnissa aloittavat innovaatiotoiminnasta vastaavat varadekaanit. Uusien panostusten avulla yliopisto pystyy toteuttamaan strategiaansa ja kantamaan yhteiskuntavastuutaan entistä paremmin. Kun tutkimustulokset saadaan yritysten ja muiden tahojen käyttöön nopeasti, tieteen vaikuttavuus kasvaa.

**USEISSA
TIEDEKUNNISSA
ALOITTAVAT
INNOVAATIO-
TOIMINNASTA
VASTAAVAT
VARADEKAANIT**

YRITYSYHTEISTYÖ

Yliopisto solmi ensimmäisen yrityskumppanuussopimuksensa Metsä Groupin kanssa. Kumppanuuden tavoitteena on tulevaisuuden osaajien, työllistyvyyden ja osaamisen varmistaminen, teknologisen ja kestävä kehityksen haasteiden ratkaiseminen sekä uuden tutkimustiedon tuottaminen ja tutkimustiedon soveltaminen. Kumppanuus julkistettiin

yliopiston järjestämässä, yritys johdolle suunnatussa Science and Business Camp -sidosryhmätilaisuudessa tammikuussa. Science and Business in Dialogue -sidosryhmätilaisuuksia järjestettiin lisäksi kolme, kaikki virtuaalisina, teemoinaan kestävä kasvu ja vihreä siirtymä, vesi kestävyys innovaatioiden lähteenä sekä ruokahävikki alkutuotannossa.

Koronarajoitteista huolimatta yliopiston johto piti aktiivisesti yllä yhteyksiä yritys maailmaan. Tutkimus yhteistyötä tiivistettiin erityisesti Business Finlandin Veturi-rahoituksen saaneiden yritysten kanssa. Muutama yhteistyöhanke menestyi Vaikuttavuussäätiön Tandem Industry Academia -haussa. Lahjoituksia yliopisto sai yrityksiltä vuoden aikana yhteensä 1,1 miljoonaa euroa.

HELSINGIN INNOVAATIOPALVELUT OY

Helsingin Innovaatiopalvelut Oy (HIS) vastaa yliopistossa tehdyn tutkimuksen tuloksena syntyneiden keksintöjen ja muiden innovaatioiden kaupallistamisesta sekä osaltaan innovaatiotoiminnan kehittämisestä.

Keksintöilmoituksia saatiin vuoden aikana 111 kappaletta ja patenttien ensihakemuksia jätettiin 12. Kaikkiaan yksittäisiä patenttihakemuksia jätettiin 25. Yliopiston patenttisalkun koko säilyi edellisvuoden tasolla, 47 patenttiperheessä, kun hakemukset lasketaan mukaan. Patenttisalkkua hallitaan aktiivisesti ja patenttioikeuksia myös myydään vuosittain. Vuoden aikana perustettiin kaksi uutta yhtiötä, jotka kaupallistavat yliopiston tutkimuksen tuloksia.

Yliopistossa oli vuoden lopussa käynnissä 19 Business Finlandin R2B (Research to Business) -rahoitusta saaneita hankkeita (2020: 14). Business Finlandin rahoitusosuus käynnissä olevissa hankkeissa oli yhteensä 9,6 miljoonaa euroa (2020: 7,3 miljoonaa euroa) jakautuen aikataulusta riippuen vuosille 2019–2023.

Yliopiston spinout-yhtiöitä ja kaupallistamishankkeita esiteltiin Slush-tapahtumassa Messukeskuksessa joulukuussa. Mukana oli ratkaisuja muun muassa ruokahävikkiin, immuunipuolustuksen vahvistamiseen, tiimityötaitojen kehittämiseen, tiedon anonymisointiin, ilmansaasteiden välttämiseen, hiilijalanjäljen laskemiseen ja aivosairauksien hoitoon.

HIS hajautti toimintansa kampuksille ja pyrkii näin entisestään parantamaan palveluitaan ja saavutettavuuttaan tutkijoiden parissa. Pääosin etänä toteutetuilla tutkijoille suunnatuilla innovaatioklinikoilla jaettiin tietoa kaupallistamiseen tarjolla olevasta tuesta.

HELSINKI THINK COMPANY

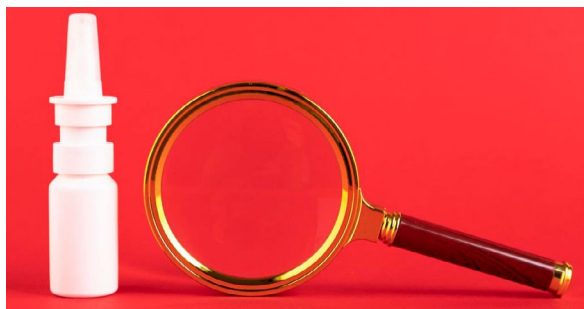
Helsinki Think Company julkaisi uuden strategian. Sen tavoitteina on tarjota opiskelijoille kiihdytyskaista hyvän (työ)elämän rakentamiselle, synnyttää ratkaisuja yrittäjyyden ja tieteen rajapinnasta, luoda yliopistolaiselle yrittäjyydelle näkyvyyttä, toimia aktiivisena ja laajasti tunnistettuna polkuna innovaatioekosysteemiin sekä vahvistaa kansainvälistä toimintaa ja sisältöjä. Helsinki Think Company oli mukana luomassa uusia kampushautomosisältöjä ja rakentamassa yhtenäisempää innovaatio- ja yrittäjyyspalveluiden tarjontaa yliopistolle.

Koronarajoitusten vuoksi yhteistyöskentelytilat olivat kiinni koko kevätlukukauden. Syksyllä yhteisöä aktivoitiin uudestaan kampuksilla. Kumpulan Maker Space nosti Kumpulan toimipisteen syksyn kiinnostavimmaksi toimipisteeksi keräten yli 1 000 kävijää syksyn aikana. Vuoden aikana Think Company järjesti muun muassa viisi yrittäjyyteen kannustavaa ohjelmaa, veti HITP-mentorointiryhmää, kehitti HELSEED-ohjelman työpajakokonaisuutta, toteutti sisältöä neljälle yliopiston projekti- ja yrittäjyyskurssille sekä järjesti yliopistolaista yrittäjyyttä juhlistavan tapahtuman Yliopisto ja yrittäjyys. Lisäksi järjestettiin pienempiä tapahtumia ja kehitettiin yhteistyötä muiden korkeakoulujen kanssa. Vuoden aikana 3 500 ihmistä sai tukea yrittäjyyteen, ideointiin tai työelämään liittyen Think Companyn palveluista.

TUTKIMUKSEMME MEDIAHUOMION KOHTEENA

SUOMESSA KEHITETTY KORONAROKOTE KIIINNOSTI LÄNSINAAPURISSA

Professori Kalle Saksela kertoi ruotsalaisessa Expressen-lehdessä suomalaisvoimin kehitetystä nenäsumutteena annettavasta koronarokotteesta.



Kuva: Mostphotos

Expressen: <https://www.expressen.se/tv/nyheter/coronaviruset/finskt-nasspray-vaccin-pa-gang-hundratals-miljoner-doser/>

PÄÄTTÄJÄYHTEISTYÖ JA EDUNVALVONTA

Yliopiston edunvalvonnan osalta vuoden tärkeimpiä asioita olivat EU-rahoitteiseen koronapandemian elpymissuunnitelmaan eli hallituksen Kestävän kasvun ohjelmaan vaikuttaminen, hallituksen kehys- ja budjettipäätökset sekä TKI-politiikka.

Elpymissuunnitelman osalta yliopisto korosti, että Euroopan talouden elpyminen vaatii uudistumista ja panostuksia koulutukseen sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan. Istuvan hallituksen korkeakoulu- ja tiedepoliittista linjanvetoa seurattiin vuoden aikana. Puoliväliriihessä hallitus päätyi leikkaamaan tutkimusmenoja. Tämä herätti tunteita koko suomalaisessa tutkimusyhteisössä. Valtiovarainministeriö esitti elokuun budjettiehdotuksessaan lisää leikkauksia Suomen Akatemian tutkimusrahoitukseen Veikkauksen tuottojen alentumisen vuoksi. Hallitus kuitenkin torjui ehdotuksen sekä Helsingin yliopiston että koko muun tutkimus- ja koulutuskeskustuksen vuoksi ja päätti siirtää päätöksen asiasta kevään 2022 kehysriiheen.

Positiivisempaa mieltä valoi parlamentaarisen TKI-rahoituksen tulevaisuutta pohtivan työryhmän perustaminen. Yliopiston johto tapasi ryhmän jäseniä ja pyrki aktiivisesti tuomaan esiin tutkimuksen ja koulutuksen merkitystä. Aktiivisen viestinnän lisäksi TKI-politiikan linjauksia tuotiin esiin Tiedekulman TKI-paneelissa. Tutkimusinnovaatiot saivat ansaittua näkyvyyttä startup-tapahtuma Slushissa Helsingin Innovaatiopalvelujen osastolla, jossa vieraili useampia päättäjiä. Parlamentaarisen työryhmän joulukuussa julkaistut ehdotukset otettiin yliopistolla vastaan hyvillä mielin, samalla korostaen ehdotusten toimeenpanon tärkeyttä.

Monet tutkimus- ja koulutuspolitiikkaan liittyvät hankkeet etenivät vuoden aikana. Yliopisto kommentoi osaltaan niin koulutuspoliittista selontekoa kuin korkeakoulutuksen

saatavuuteen liittyvää julkaisua. Samoin yliopistolaiset vaikuttivat hallituksen TKI-tiekartan päivistystyöhön. Lisäksi yliopisto otti aktiivisesti osaa kansallisella ja EU-tasolla keskusteluihin koskien eurooppalaisen korkeakoulustrategian valmisteluja sekä Euroopan tutkimusalueen ja eurooppalaisten yliopistoverkoston kehittämistä.

Pandemian vuoksi kohtaamiset päättäjien ja yliopistolaisten välillä jäivät edelleen normaalia vähäisemmiksi. Pandemiasta huolimatta yliopistolle pystyttiin kuitenkin kutsumaan korkea-arvoisiakin vieraita. Yliopiston omien päättäjälumniin lisäksi pääministeri Sanna Marin ja

tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko vierailivat Kumpulán kampuksella helmikuussa. Uutena tiedeministerinä aloittanut Antti Kurvinen vieraili myös Viikin kampuksella lokakuussa. Euroopan komission ja Euroopan parlamentin edustajia rehtoraatin jäsenet tapasivat marraskuun Brysselin vierailun sijaan etänä. Pääministeri piti lisäksi yliopiston vuosijuhlaviikon virallisen juhlapuheen, jossa hän nosti esille niin tutkitun tiedon merkityksen koronakriisin ratkaisemisessa kuin Suomen TKI-investointien tason nostamisen merkityksen.

46 000
REKISTERÖITYÄ
ALUMNIA

HELSINKI ALUMNI HUB – ALUMNEILLE OMA VERKKOYHTEISÖ

Oman osaamisen kehittäminen on yksi tärkeä syy siihen, miksi alumnit löytävät takaisin yliopistolle. Aktiivinen ja osallistuva alumninyhteisö löysi tänäkin vuonna alumnitapahtumat verkosta, jossa 40 toteutettua alumnitapahtumaa tavoittivat reilut 2 500 alumniamme ympäri Suomen ja maailman. Etätapahtumat tavoittivat alumneja entistä laajemmin. Alumnit halusivat monipuolisesti auttaa ja rohkaista nykyopiskelijoita niin puhumalla erilaisissa tiedekuntien tilaisuuksissa kuin verkossa järjestetyissä alumnien ja opiskelijoiden kohtaamisissakin.

Maaliskuussa avattiin alumnien oma vuorovaikutteinen verkkoyhteisö Helsinki Alumni Hub. Hubin avulla alumnit löytävät heille tarkoitetut sisällöt, palvelut, tapahtumat ja toisensa yhdestä paikasta entistä paremmin.

Alumnien yleinen uutiskirje Think Letter Alumni ilmestyi säännöllisesti kolmella kielellä. Tämän lisäksi jokaisen tiedekunnan omat alumniuutiskirjeet olivat ahkerasti luettuja. Vuoden lopussa rekisteröityneitä alumneja eli Helsinki Alumni -yhteisön jäseniä oli yhteensä 46 125 (2020: 39 842).

VARAINHANKINTA

Yliopiston Ajattelun voimalla maailman parhaaksi -varainhankintakampanjan tavoitteena on saada yhteensä 100 miljoonaa euroa lahjoitusvaroja tutkimuksen ja opiskelun tueksi. Vuoden päättyessä varainhankintakampanjan tulos oli yli 78 miljoonaa euroa lahjoituksina ja lahjoituslupauksina. Kansainvälinen varainhankinta on keskeinen strateginen tavoite ja vuoden aikana työ eteni suunnittelusta aktiiviseen varainhankinta- ja sidosryhmätyöhön.

Varainhankinnan painopiste kesään 2022 asti on valtion vastinrahaohjelma, jossa yliopistoille osoitettiin pääomaa tutkimuksen vaikuttavuuden kriteerien perusteella 33 miljoonaa euroa syksyllä 2020. Syksyllä 2022 yliopistoille osoitetaan valtion vastinrahaan oikeuttavan varainhankinnan perusteella 67 miljoonalla eurolla. Helsingin yliopisto hankki aikavälillä 15.6.2020–31.12.2021 vastinrahaan oikeuttavia lahjoituksia yli 6,4 miljoonaa euroa.

Yliopisto arvostaa lahjoittajiaan ja haluaa kehittää edelleen lahjoittajayhteisön monipuolista toimintaa. Lahjoittajayhteisö Kirahviklubin toimintaa jatkettiin verkossa, ja klubin etätilaisuuksissa keskusteltiin luonnon monimuotoisuudesta ja ajankohtaisesta Itämeri-tutkimuksesta. Lahjoittajien ja stipendiaattien juhla, jossa juhlistetaan vuosittain yliopiston tukijoita ja lahjoitusvaroista stipendin, apurahan tai palkinnon saaneita, toteutettiin niin ikään verkon yli. Lahjoittajia tavattiin myös lukuisissa henkilökohtaisissa kiitostilaisuuksissa merkittävien lahjoitusten tiimoilta, ja eri sidosryhmille järjestettiin lukuisia tapahtumia ja tapaamisia yliopiston ajankohtaisiin hankkeisiin liittyen.

Merkittävien kumppanuuksien rakentamisen ja major gift -varainhankinnan ohella tärkeä tavoite on lahjoittamisen kulttuurin luominen ja lahjoittajien määrän kasvattaminen. Jokainen lahjoitus on tärkeä tuki tieteelle. Lahjoita tänään -päivänä, joka on yliopiston suurin vuosittainen suuren yleisön lahjoituskampanja, hankittiin varoja luontokatotutkimukselle yliopistossa. Kampanja toteutettiin yhteistyössä Tiedekulman kanssa, ja lahjoittajia pyydettiin mukaan osallistumaan Luontokadon ratkaisijat -tapahtumasarjaan. Kampanjan myötä yliopisto sai lukuisia uusia lahjoittajia ja keräyksen tulos oli lähes 20 000 euroa.

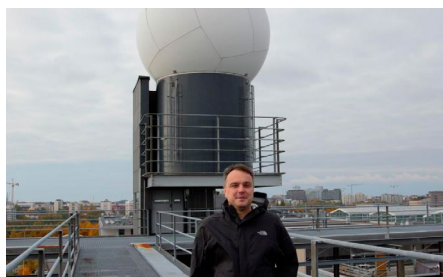
ALUEELLINEN YHTEISTYÖ PÄÄKAUPUNKISEUDULLA

Yhteistyötä Helsingin ja muiden metropolialueen kaupunkien kanssa leimasivat huhtikuussa järjestetyt kunnallisvaalit. Yliopisto järjesti Helsingin pormestariehdokkaille

LUETUIMPIA UUTISIAMME VUODELTA 2021

TUTKAMETEOROLOGIAN OSAAMINEN KASVAA URAAUURTAVALLA YHTEISTYÖLLÄ

Dmitri Moisseevin tehtävä Kumpulan tutkameteorologian professorina on yksi yliopiston yli sadasta lahjoitusvaroin tuetusta tehtävästä. Tutkameteorologiassa tiivistä yhteistyötä tutkijoiden kanssa tekevä sään, ympäristön ja teollisuuden mittausratkaisuja tarjoava Vaisala on tehnyt yliopistolle useita lahjoituksia.



Kuva: Paavo Ihalainen

<https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/matematiikka-ja-luonnontieteet/tutkameteorologian-osaaminen-kasvaa-uraaurtavalla-yhteistyolla>

vaalitentin Tiedekulmassa. Kaupunkitutkimusinstituutti Urbaria ja Kaupunkiakatemia järjestivät monitieteellistä tiedesparrausta osana Helsingin, Espoon ja Vantaan uuden valtuustokauden 2021–2025 strategiavalmistelua. Tiedesparraus on tutkijoiden ja päättäjien välistä vuorovaikutuksellista tiedetukea, joka auttaa hallintoa toteuttamaan tietopohjaista politiikkaa. Sparrauksia toteutettiin kaupunkien valitsemista, erityisesti kestävyys- ja lasten ja nuorten hyvinvoinnin teemoista.

Tutkimukseen perustuvan vuoropuhelun lisäksi ryhdyttiin solmimaan virallisia suhteita myös Helsingin uuteen pormestariin sekä apulaispormestareihin. Kauden ensimmäinen yliopiston ja kaupungin yhteisen neuvottelukunnan kokous järjestettiin marraskuussa. Intensiivisen TKI-yhteistyön lisäksi kaupungin kanssa yhdessä päätettiin muun muassa jatkaa Itämeren suojelun taloustieteen professorin tehtävää viimeiselle viisivuotiskaudelle. Kumpulankampuksella luonnontiedelution rakennushanke eteni päätöksistä rakennustöiden aloittamiseen.

Vuoden aikana alettiin valmistella yhteistyötä Vantaan kaupungin suuntaan yhteisen raamisopimuksen hengen mukaisesti.

HELSINGIN YLIOPISTO MUILLA PAIKKAKUNNILLA

Yliopisto toimii pääkaupunkiseudun lisäksi lukuisilla paikkakunnilla Suomessa. Vaasassa voi suorittaa kaksikielisen alemman oikeusnotaarin tutkinnon sekä ylemmän oikeustieteen maisterin tutkinnon. Tutkimusasemia ovat Hyytiälä Juupajoella, Värriö Sallassa, Tvärminne Hangossa, Lammi Hämeenlinnassa ja Kilpisjärvi Enontekiöllä. Lahdessa ja Mikkelissä yliopisto koordinoi yliopistokeskusten toimintaa. Ruralia-instituutti toimii Seinäjoen ja Mikkelin yliopistokeskuksessa. Eläinsairaalan Saaren eläinklinikka Mäntsälässä tarjoaa peruseläinlääkintäpalveluita ja eläinlääkäripäivystystä. Suomen toimipisteiden lisäksi yliopistolla on Taitan tutkimusasema Keniassa.

LAHDEN YLIOPISTOKESKUS

Lahden Yliopistokampus (Lahden yliopistokeskus) muodostuu Helsingin yliopiston ja Lappeenrannan-Lahden teknillisen yliopiston (LUT) tutkimuksesta ja opetuksesta. LUT-yliopisto on alueella Helsingin yliopiston tärkein yhteistyökumppani. Yliopistot vahvistavat yhdessä ja erikseen Lahden kaupungin vetovoimaa osaajien ja opiskelijoiden kaupunkina, jossa yliopistot tekevät tehosta yritysyhteistyötä ja edistävät alueen elinvoimaa. Yhteistyöverkostoon kuuluvat tiiviisti Lahden kaupunki sekä alueen korkeakoulut, lukiot ja yritykset.

Tiedekasvatuksen merkitys on Lahden alueella

kasvussa. Päijät-Hämeen LUMA-keskus toteutti kerho- ja leiritoimintaa verkossa virtuaalisesti ja lähiopetuksena tavoittaen yhä laajenevan joukon lapsia ja nuoria. Lahden kaupungin, Helsingin yliopiston ja LUT-yliopiston yhteistyöhanke Lahden JunnuYliopisto aloitti toimintansa.

Planetaarisen terveyden teemaan liittyen toteutettiin People and Planet Conference marraskuussa yhtenä Lahti Ympäristöpääkaupunkitapahtumista. Vuoden

aikana valmisteltiin Lahden seudun kymmenvuotinen Luontoaskel terveyteen -ohjelma yhteistyössä Lahden kaupungin, Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän, THL:n, Luken, SYKE:n ja WWF-Suomen kanssa.

Lahden alueen korkeakoulujen yhteisenä toteutuksena järjestettiin 19. Lahden tiedepäivä, jonka aikana esiteltiin laajasti yliopiston Lahden alueella tekemää tutkimusta ja kehittämishankkeita. Opiskelijoille järjestettiin yritysyhteistyönä Venture Program ja kesäkoulu. Lisäksi pidettiin useita NiemiCampus Live -webinaareja, joissa yliopiston tutkimustoimintaa tuotiin esille. Business and Science -tilaisuus toteutettiin syyskuussa Lahden alueen yrityksille. Tilaisuuden teemana oli vesi ja siihen liittyvän tutkimuksen soveltaminen.

MIKKELIN YLIOPISTOKESKUS

Mikkelin yliopistokeskus on Aalto-yliopiston, Helsingin yliopiston ja LUT-yliopiston muodostama verkostomainen yliopistokokonaisuus, jonka toiminta painottuu teemoihin kestävyysmuutos, yrittäjyyden muutos ja digitaalinen muutos. Kestävän suunnan rakentaja -strategian painopiste on hakea yhteisöllisyyden pohjalta oppimiseen liittyviä ratkaisuja sekä monitieteisiä tutkimusavauksia.

Mikkelin yliopistokeskukselle tehtiin keväällä kehittämisselvitys, jota varten haastateltiin laajalti sidosryhmiä ja yliopistoja. Keskeisimpiä selvityksen havaintoja olivat tarve koulutuksellisten ratkaisujen löytämiselle Etelä-Savossa, maakunnan kärkiteemojen syventäminen tutkitun tiedon avulla sekä osallistuminen alustojen ja ekosysteemien systemaattiseen kehittämiseen. Kehittämisselvitys oli osa alkuvuonna alkanutta valtakunnallista keskustelua yliopistokeskusten kehittämiseksi. Opetus- ja kulttuuriministeriö avasi loppuvuonna haun yliopistokeskusten kehittämisrahoitukselle ja Mikkelin sai rahoitusta kestävä talouden toimenpidekokonaisuuteen vuosille 2022–2025.

Koronatilanteesta johtuen yhteisöllisyyteen liittyvää toimintaa voitiin toteuttaa vain osittain. Yliopistokeskuksen koordinaatorahoituksella käynnistettiin yhteishankkeiden valmistelutuki. Tiedekasvatuksen tiedepolussa toteutettiin vuosiluokkakohtaisia pilotteja yhteistyössä Mikkelin kaupungin kanssa. Yhteisistä koulutushankkeista merkittävimpiä olivat maakunnallinen Koulutusportti-hanke sekä yliopistokeskuksen yhteinen Lifewide learning Etelä-Savo -hanke. Lifewide learning -hankkeessa tehdään selvitys osaamistarpeista ja yliopistokeskuksen toimijoiden hyvistä käytännöistä. Hankkeen on tarkoitus pohjustaa yhteisen, ei-formaaliin opiskeluun ja yritys yhteistyöhön liittyvän, toimintamallin kehittämistä. Yliopistokeskukselle laadittiin uusi yhteinen viestintäsuunnitelma.

Ruralia-instituutin hanketoiminta oli aktiivista muun muassa monipaikkaisuuden, osallisuuden, kestävä matkailun ja ruokajärjestelmän aloilla. Instituutti vahvisti opetusta tarjoamalla uuden maaseutututkimusta käsittelevän kurssin yliopiston elintarviketalouden ja kulutuksen maisteriohjelmaan. Uusi rekrytointi tehtiin kestävä talous ja osuustoiminta -alalle.

Luomuinstituutin uudet ja monipuoliset verkkosivut julkaistiin vuoden alussa ja niiden sisältöjä on kehitetty, mikä on johtanut kävijämäärän ja näkyvyyden kasvuun. Instituutti julkaisi luomututkimusstrategian vuosille 2021–2024, mikä suuntaa myös Suomen kansallisen luomuhjelman Luomu 2.0 toimeenpanoa. Instituutin tutkijaverkosto on vahvistunut ja vuoden aikana verkostoon

on liittynyt uusia tutkijoita yliopiston eri tiedekunnista. Luomu MOOC -opintokokonaisuuden suunnittelu on käynnistynyt tavoitteena avata kurssi vuoden 2022 aikana.

Kansalliskirjaston digitoimat aineistot ovat laajassa käytössä – digi.kansalliskirjasto.fi -palvelun lataus verkosta kasvoi 63 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Suomenkieliset lehdet ovat verkkokäytössä vuoteen 1939 asti ja muu aineisto tekijänoikeuksien mahdollista-

mien vuosirajoitusten mukaan. Vuonna 2021 käynnistyi laaja ruotsinkielisten sanomalehtien digitointihanke, jonka tuotoksena ruotsinkieliset 1940-luvun lehdet avataan yleisökäyttöön vuoden 2022 alussa. Projektin toteutuu yhteistyössä Svenska Litteratursällskapetin ja ruotsinkielisten säätiöiden kanssa. Kansalliskirjaston tutkimuksen palvelujen kehittäminen etenee. Tavoitteena on laajentaa tutkimusaineiston käyttöä, monipuolistaa kirjaston tutkimustoimintaosaamista ja lisätä hankekumppanuuksia. Vuoden aikana valmisteltiin digitaalisiin aineistoihin liittyviä tutkimusyhteistyöprojekteja muun muassa Horizon-hakuun. Lisäksi valmisteltiin tutkijaresidenssipilottia Mikkelin yliopistokeskuksen koordinaatorahoituksella.

**KANSALLISKIRJASTON
DIGITOIMIIEN
AINEISTOJEN
PALVELUN LATAUS
VERKOSTA KASVOI
63 % EDELLISVUOTEEN
VERRATTUNA**

YLIOPISTON YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus syntyy yliopiston perustoiminnan — tutkimuksen ja opetuksen — seurauksena. Tutkimustiedolla on myötävaikutuksia erilaisiin yhteiskunnassa ilmeneviin asioihin ja kehityskulkuihin. Merkittävin tiedeyhteisön ulkopuolelle ulottuva vaikuttavuus syntyy yliopiston alumnien osaamisen kautta.

Monitieteisen yliopiston yhteiskunnallinen vaikuttavuus on erityisen laajaa ja se tapahtuu pitkällä aikavälillä sekä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Näistä syistä yksittäisen yliopiston vaikuttavuudelle on vaikeaa luoda kattavaa ja luotettavaa mittaristoa.

Yliopiston strategiassa on lueteltu useita vaikuttavuutta edistäviä tavoitteita. Nämä liittyvät tutkimuksen ja opetuksen kehittämisen lisäksi tieteen avoimuuteen, jatkuvaan oppimiseen, sidosryhmä- ja yritys yhteistyöhön, innovaatiotoimintaan sekä tutkimustulosten kaupallistamiseen. Yliopisto pyrkii myös kestäväyyden ja vastuullisuuden edelläkävijäksi.

Yliopisto tarjoaa yhteiskunnalle avoimia tiloja kuten Tiedekulma ja yliopiston kirjasto. Helsingin Innovaatiopalvelut edistää tutkimustulosten kaupallistamista. Yliopisto toimii pääkaupunkiseudun lisäksi lukuisilla paikkakunnilla.

POIMINTOJA VUODEN TOIMINNASTA

Seuraavaksi luetellaan toimia, joilla on edistetty erityisesti yliopiston yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Toimia käsitellään katsauksessa eri luvuissa. Luettelo on jäsennelty yliopiston strategisten valintojen mukaan ja siihen on valittu toimia, joilla on suora yhteiskunnallinen ulottuvuus, eivätkä rajoitu yliopiston perustoimintaan tutkimuksen tai tutkintokoulutuksen piirissä. Esimerkiksi opiskelijoiden hyvinvoinnin edistämisestä kerrotaan katsauksen [Opetus-pääluvussa](#).

TIEDE JA OPPIMINEN KUULUVAT KAIKILLE

Opiskelijavalinnassa lisättiin 122 aloituspaikkaa 21 koulutusohjelmaan. Paikkojen lisäyksellä edistetään valtakunnallista tavoitetta koulutustason ja osaamisen nostosta.

Jatkovaa oppimista edistettiin laajentamalla avointa yliopisto-opintotarjontaa. Avoimessa yliopistossa opiskeli yli 31 000 opiskelijaa, joilla ei ollut tutkinnonsuoritusoikeutta. Yliopiston avoimissa verkkototeutuksissa (MOOC) oli vuoden aikana yli 180 000 opiskelijaa.

Yliopiston tutkijat etsivät ratkaisuja koronapandemiaan ja osallistuivat aktiivisesti korona-aiheiseen julkiseen keskusteluun.

73 000 MAISTERIA JA TOHTORIA 25 VUODESSA

HELSINGIN YLIOPISTOSSA ON VUOSINA 1997–2021
SUORITETTU 63 000 MAISTERIN TUTKINTOA JA
10 000 TOHTORINTUTKINTOA

AVOIMUUS VAHVISTAA TIEDETTÄ JA YHTEISTYÖTÄ

Yliopisto teki merkittäviä päätöksiä lisäpanostuksista innovaatiotoimintaan, yrittäjyyteen ja yritys yhteistyöhön. Toimialarajat ylittävä tiimi perustettiin vastaamaan innovaatiotoiminnasta, yrittäjyyden tukemisesta sekä yritys yhteistyön palveluista.

Uusi strateginen kumppanuus solmittiin Nairobin yliopiston kanssa. Helsingin yliopistolle valmistui uusi Afrikka-ohjelma, joka edistää yhteistyötä Afrikan mantereella ja tukee Suomen valtioneuvoston Afrikka-strategiaa.

Yliopisto sai rahoitusta viiteen Aasiaan ja Venäjälle suuntaavaan koulutus yhteistyön hankkeeseen, sekä pohjoismaisen liikkuvuus- ja koulutus yhteistyön vahvistamista tukevalle NordPath-projektille.

VASTUULLISUUDEN JA KESTÄVYYDEN EDELLÄKÄVIJÄ

Uusia vastuullisen sijoitustoiminnan periaatteita sovellettiin ensi kertaa täysimääräisesti yliopiston arvopaperisijoituksissa.

Yliopistolla kehitetään useita kestävyysopetuksen kokonaisuuksia ja tuetaan kestävyysteemojen huomioimista

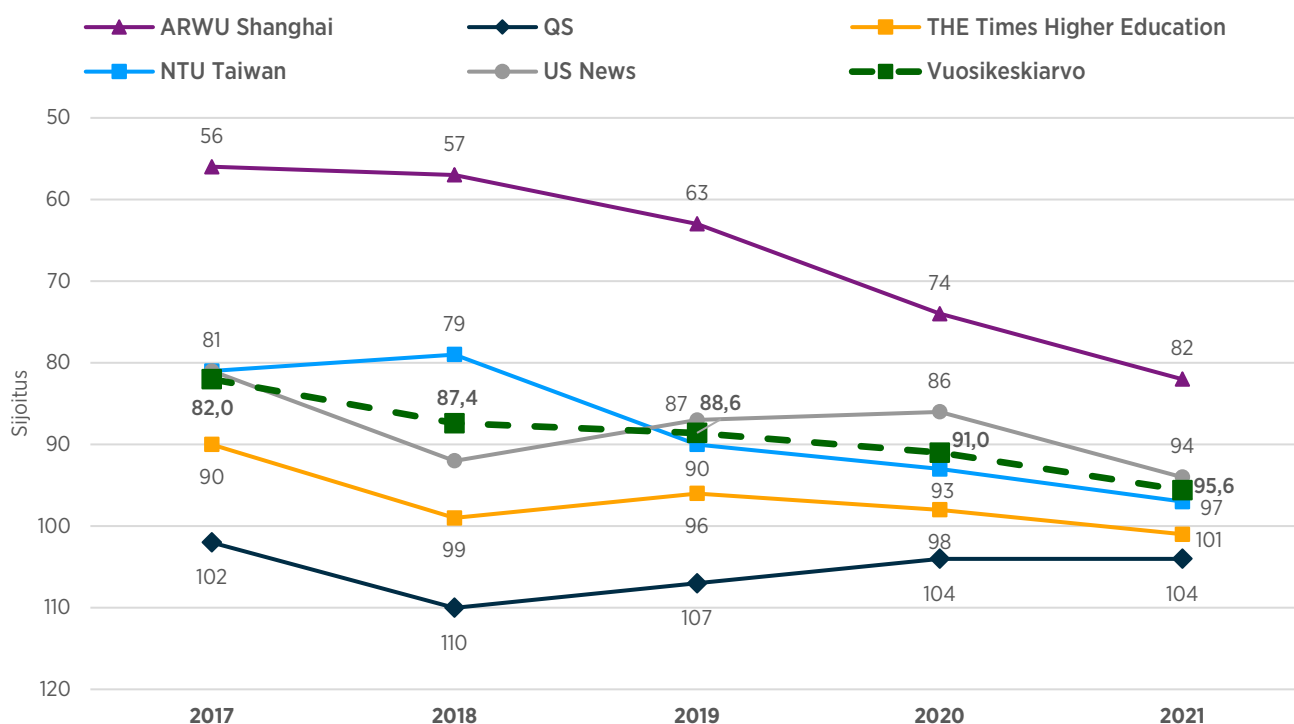
peruskoulutuksen suunnittelussa sekä jatkuvan oppimisen opetustarjonnassa. Kestävyysteemat nousevat yhä voimakkaammin esille yliopiston tutkimusverkostoissa.

KANSAINVÄLISET YLIOPISTOVERTAILUT

Yliopistovertailuissa arvioidaan korkeakoulujen tutkimuksen määrää ja vaikuttavuutta, opetuksen laatua, yliopistojen mainetta tutkijoiden ja työnantajien keskuudessa sekä kansainvälisyyttä. Eri vertailut ovat metodeiltaan erilaisia ja painottavat toisistaan poikkeavia asioita. Tämän alaluvun taulukoissa ja kuvioissa vuosiluku ilmaisee rankingin julkaisuvuoden riippumatta rankingin omilla verkkosivuilla esiintyvistä vuosiluvusta. Eräät rankingit käyttävät julkaisuvuotta seuraavan vuoden vuosilukua rankingeja nimetessään.

Helsingin yliopiston viiden ranking-sijoituksen keskiarvo laski vuonna 2021 arvoon 95,6, jossa on pudotusta 4,6 sijaa edellisvuoteen verrattuna. Keskiarvo laski jo viidettä vuotta. Yliopisto sijoittuu kuitenkin yhä sadan parhaan joukkoon ja yhden prosentin kärkiryhmään kaikista yliopistoista.

Kuvio 17. Helsingin yliopiston sijoitukset kansainvälisissä yliopistovertailuissa ja niiden vuosikeskiarvot 2017–2021.



Eniten keskiarvon pudotukseen vaikuttivat Shanghai- ja US News -rankingit. Merkittävä syy laskuun on itäaasialaisten, erityisesti Kiinan yliopistojen, parantuneet sijoitukset. Tämä ei kuitenkaan riitä selittämään kokonaan Helsingin yliopiston sijoituksen heikkenemistä. Kuten oheisesta taulukosta käy ilmi, sijoitus laski myös Pohjoismaiden ja Euroopan yliopistojen joukossa. Kaikissa viidessä rankingissa Helsingin yliopisto oli Suomen paras.

**Taulukko 12. Helsingin yliopiston sijoitukset
rankingeissa maantieteellisen alueen mukaan vuonna
2021, suluissa sijoitus vuonna 2020.**

Aluerankingit	Maaailma	Eurooppa	Pohjois- maat	Suomi
ARWU Shanghai	82 (74)	27 (28)	7 (6)	1 (1)
THE (Times Higher Education)	101 (98)	36 (36)	3 (3)	1 (1)
QS	104 (104)	39 (37)	6 (5)	1 (1)
US News	94 (86)	34 (26)	4 (3)	1 (1)
NTU Taiwan	97(93)	30 (30)	5 (4)	1 (1)
Viiden rankingin keskiarvo	96 (91)	33 (31)	5 (4)	1 (1)

ARWU Shanghai -rankingissa yliopisto saavutti sijan 82 (2020: 74). Pohjoismaisten yliopistojen keskuudessa sijoitus oli 7 (2020: 6). Eniten tuloksen heikentymiseen vaikutti Nature- ja Science -lehdissä julkaistujen artikkelien suhteellisen osuuden lasku, viitatuimpien tutkijoiden (top 1 %) osuuden ja julkaisujen määrän indikaattorin heikentyminen sekä akateemisen henkilökunnan määrään suhteutettu kaikkien indikaattorien yhteissumman heikentyminen.

THE (Times Higher Education) -rankingissa sijoitus oli 101 (2020: 98). Sijoituksen pudotukseen vaikutti eniten tutkimuksen vaikuttavuutta kuvaava viittausindikaattori ja ulkopuolisen rahoituksen indikaattori. Pohjoismaissa sijoitus pysyi kolmantena.

QS-rankingissa sijoitus oli 104 kuten edellisvuotenakin. Pohjoismaissa sijoitus heikkeni sijalle 6 (2020: 5). Akateemisen henkilökunnan määrään suhteutettu viittausindikaattori laski mutta sen vaikutuksen korvasi tutkimuksen maineindikaattorin ja opiskelija/opettaja -suhdeluvun kasvu.

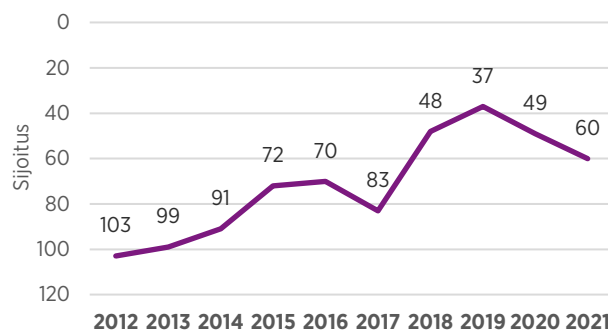
US News -rankingissa sijoitus oli 94 (2020: 86). Pohjoismaissa sijoitus heikkeni sijalle 4 (2020: 3). Yliopiston sijoitus laski molemmassa maineindikaattorissa, globaali ja alueellinen (Eurooppa) maine. Niin ikään huippulaatuisten julkaisujen ja viittausten indikaattorit laskivat.

NTU Taiwan -rankingissa sijoitus oli 97 (2020: 93). Pohjoismaissa sijoitus oli 5 (2020: 4). Taiwan-ranking perustuu pelkästään julkaisujen bibliometrisiin tietoihin. Pudotusta selittää korkeatasoisten julkaisujen määrän ja niiden viittauksien osuuden lasku.

Yhteinen tekijä kaikissa viidessä rankingissa on viime vuosina ollut huipputasoisia julkaisuja kuvaavien indikaattorien ranking-sijoitusten heikkeneminen.

THE Employability -rankingissa yliopiston sijoitus oli 60 (2020: 49). Pohjoismaissa yliopisto putosi toiselle sijalle. Ranking kuvaa eri maiden työnantajien käsitystä yliopistoista valmistuneiden työmarkkinakelpoisuudesta kansainvälisillä työmarkkinoilla. Arvioijien joukossa ei ole suomalaisia työnantajia.

Kuvio 18. Helsingin yliopiston sijoitukset tutkimuksen suorittaneiden työmarkkinakelpoisuutta kuvaavassa THE Employability rankingissa 2012–2021.



THE, QS ja US News tekevät yliopistojen mainekyselyjä valituille tutkijoille. Maineindikaattorit vaikuttavat myös osaindikaattoreina kokonaisrankingien tuloksiin.

Helsingin yliopiston sijoitus THE:n kokonaismaine-rankingissa oli välillä 101–125 kuten edellisvuonnakin. QS:ssä tutkimusmaine (Academic Reputation) nousi sijalle 97 (2020: 103). QS:n eri maiden työnantajien käsi-

Taulukko 13. Helsingin yliopiston sijoitukset rankingien mainekyselyissä 2017–2021.

Ranking	2017	2018	2019	2020	2021	Muutos 2020–2021
THE Reputation	115	101	117	101–125*	101–125*	sama väli
QS Academic Reputation (only Research)	92	106	99	103	97	6
QS Employer Reputation	218	184	146	202	205	–3
US News Global Research Reputation	123	130	132	127	128	–1
US News Regional (Europe) Research Reputation	37	37	33	31	52	–21

*Vuonna 2021 Helsingin yliopisto ei saanut enää tarkkaa tietoa sijoituksesta THE:n Reputation -rankingissa toisin kuin vuosina 2017–2019.

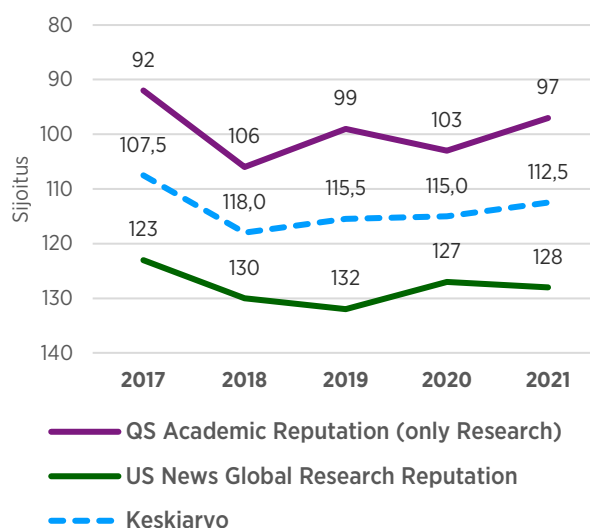
tyksiä kuvaavassa indikaattorissa (Employer Reputation) yliopiston maine laski sijalle 205 (2020: 202).

US News -rankingissa yliopiston tutkimuksen maine (Global Research Reputation) pysyi lähes ennallaan 128 (2020: 127). US News laskee myös erillisiä alueellisia mainesijoituksia. Euroopassa yliopiston tutkimusmaine laski sijalle 52 (2020: 31).

Oheisessa kuviossa on kuvattu yliopiston tutkimuksen maineen kehitys QS- ja US News -indikaattorien avulla sekä niiden keskiarvo. QS:n mainekysely antaa yliopistolle systemaattisesti parempia tuloksia kuin US News -kysely. Molemmissa tutkimusmaine on ollut kokonaiskuvassa jonkin verran laskeva.

Kuten oheisesta taulukosta käy ilmi, yliopiston sijoitukset mainerankingeissa ovat olleet järjestelmällisesti heikompiä kuin vastaavissa kokonaisrankingeissa. Vuonna 2021 niiden erotus oli keskimäärin 20,2 sijaa. Koska mainerankingit vaikuttavat myös yleisrankingien tuloksiin niin voidaan arvioida, että yliopiston rankingsijoitukset

Kuvio 19. Helsingin yliopiston tutkimuksen maine 2017–2021 QS- ja US News -rankingien kyselyissä.



olisivat nykyistä korkeampia, mikäli kokonaisrankingit perustuisivat pelkästään objektiivisiin tunnuslukuihin eivätkä huomioisi mainerankingien tuloksia.

Taulukko 14. Vertailu Helsingin yliopiston sijoituksista kokonaisrankingeissa ja vastaavissa mainerankingeissa 2017–2021.

Ranking	2017	2018	2019	2020	2021
QS kokonaisranking	102	110	107	104	104
THE kokonaisranking	90	99	96	98	101
US News kokonaisranking	81	92	87	86	94
QS Reputation "laskennallinen overall"	117	122	108	123	119
THE Reputation Overall	115	101	117	113	113
US News Global Research Reputation	123	130	132	127	128
Erotus: QS kokonaisranking–QS Reputation	–15	–12	–1	–19	–15
Erotus: THE kokonaisranking–THE Reputation	–25	–2	–21	–15	–12
Erotus: US News kokonaisrank.–US News Reputation	–42	–38	–45	–41	–34
Erotus keskimäärin	–27,4	–17,2	–22,5	–24,9	–20,2

* QS:n "laskennallinen overall" on saatu painottaen QS:n Academic ja Employer Reputation sijalukuja niiden suhteellisten painojen mukaan, joita QS käyttää kokonaisrankingissaan (suhde 4:1 eli painot tässä vastaavasti 0,8 ja 0,2).

KATSAUS VUOTEEN 2021

Yliopisto menestyy varsin hyvin tieteenalakohtaisissa Subject-rankingeissa. Niistä tieteenaloista, joilla yliopistolla on opetusta ja tutkimusta, 53 prosenttia sijoittuu rankingeissa maailman sadan parhaan joukkoon. Laskua on kuitenkin seitsemän prosenttiyksikköä viime vuoteen verrattuna. Tieteenalakohtaisten rankingien lasku on

samansuuntainen kuin kokonaisrankingeissakin, mikä johtuu pääasiassa huipputasoisia julkaisuja kuvaavien indikaattorien rankingien huonontumisesta. Kaikkien tieteenalojen sijoitukset ovat nähtävissä yliopiston julkisilla ranking-sivuilla.

Taulukko 15. Tieteenalakohtaisissa rankingeissa sadan parhaan joukkoon sijoittuneiden Helsingin yliopiston tieteenalojen lukumäärät ja osuudet 2020–2021.

Ranking	HY:llä opetusta ja tutkimusta, alojen lkm, 2020	HY:llä opetusta ja tutkimusta, alojen lkm, 2021	HY 100 parhaan joukossa, alojen lkm, 2020	HY 100 parhaan joukossa, alojen lkm, 2021	(HY 100 parhaan joukossa) per (HY:llä opetusta ja tutkimusta), 2020, %	(HY 100 parhaan joukossa) per (HY:llä opetusta ja tutkimusta), 2021, %	Muutos 2021–2020, prosenttiyksikköä
ARWU Shanghai Subjects	31	31	19	17	61 %	55 %	–6 %
QS Fields, Subjects	38	38	21	21	55 %	55 %	0 %
THE Subjects	10	10	5	3	50 %	30 %	–20 %
US News Fields, Subjects	30	33	20	21	67 %	64 %	–3 %
Taiwan Fields, Subjects	25	26	15	11	60 %	42 %	–18 %

KESTÄVÄ JA VASTUULLINEN YLIOPISTO

Yliopisto edistää kestävyttä ja vastuullisuutta tutkimuksessa ja opetuksessa, vuorovaikutuksessa muiden toimijoiden kanssa sekä arjen toiminnoissa. Yliopiston uudessa strategiassa vuosille 2021–2030 asetetaan tavoitteeksi kestävyden ja vastuullisuuden edelläkävijyys vuonna 2030. Tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan tekoja, joita yliopisto tekee sekä perustehtävien kautta että edistämällä kestävää yliopistoarkea.

Rehtorin vuonna 2018 asettama Kestävyys ja vastuullisuus -toimikunta vastaa yliopiston toiminnan kestävyden ja vastuullisuuden kehittämisestä, seurannasta ja raportoinnista. Vuoden aikana toimikunta muun muassa työsti vuonna 2022 julkaistavaa yliopiston ensimmäistä kestävyys ja vastuullisuus -ohjelmaa. Yliopistoyhteisöä osallistettiin ohjelman työstöön kyselyllä sekä kohdennetummin työpajoilla, jotka keskittyivät ohjelman eri osa-alueisiin.

Yliopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta aloitti vuoden alussa uudella kokoonpanolla. Toimikunnassa on yliopistoyhteisön moninaisuus edustettuna ja sitä johtaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioista vastaava vararehtori. Toimikunta julkaisi yhteisöllisesti laaditun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman kaudelle 2021–2024. Suunnitelman painopistealueiksi valittiin yliopiston arvojen ja strategian mukaisesti inklusion, hyvinvoinnin opiskelu- ja työku-
tuurin, tasa-arvoisen johtamisen sekä yhteiskunnallisen yhdenvertaisuustyön edistäminen. Suunnitelma sisältää

muun muassa 17 konkreettista edistämistoimenpidettä. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta osallistui myös kestävyys ja vastuullisuus -ohjelman kommentointiin sekä yliopiston itsearviointityöhön.

Helsingin yliopiston kestävyystieteen instituutti (HELSUS) edistää korkeatasoista ja tieteidenvälistä kestävyystieteen tutkimusta ja koulutusta. HELSUS on jäsentiedekuntiansa välinen toiminnallinen yksikkö.

Vuoden aikana jäsentiedekuntien määrä kasvoi, kun farmasian tiedekunnasta tuli kahdeksas HELSUS-tiedekunta. Vuoden lopussa HELSUSissa oli yli 500 tutkijaa ja opettajaa eri tiedekunnista.

KESTÄVYYS- TUTKIMUS

Helsingin yliopistolla tehdään kestävää kehitystä tukevaa tutkimusta monilla eri tieteenaloilla ja kaikilla kampuksilla. YK:n kestävä kehityksen

tavoitteisiin (Sustainable Development Goals, SDG) liittyvistä julkaisuista yliopiston osalta esiin nousevat erityisesti koulutukseen (SDG 4), ilmastoon (SDG 13) ja maaekosysteemeihin (SDG 15) liittyvä tutkimus. Näissä tavoitteissa Helsingin yliopiston julkaisuiden osuus on 0,4–0,5 prosenttia kaikista SDG:n julkaistuista artikkeleista Scival-järjestelmässä.¹

Yliopistolla on useita monitieteisiä kestävyysteemaisia tutkimusyksiköitä ja -verkostoja, kuten Ilmakehätieteen

ENSIMMÄISTÄ
KESTÄVYYS- JA
VASTUULLISUUS-
OHJELMAA
TYÖSTETTIIN

keskus (INAR), yhteiskuntaa ja eriarvoisuuksia tutkiva Helsinki Inequality Initiative (INEQ) sekä ihmisten ja eläinten yhteistä terveyttä tutkiva Helsinki One Health. Yhteisen terveyden tutkijat ovat vuoden aikana antaneet laajasti suomalaisessa mediassa kommentteja koronapandemiaan liittyen. INAR koordinoi Ilmakehän ja ilmastoon osaamiskeskusta (Atmosphere and Climate Competence Center, ACCC), joka on huippututkimuksen keskittymä. Lippulaivahankkeen tavoitteena on lisätä ymmärrystä ilmastomuutoksesta sekä ilmanlaadun heikkenemisestä.

HELSUS pyrkii edistämään tieteidenvälistä tutkimusta viiden tutkimusteeman kautta. Tutkimusteemat ovat:

- arktisen alueen tutkimus
- kestävä kaupunkitutkimus (yhteinen teema kaupunkitutkimusinstituutti Urbarian kanssa)
- globaalin etelän tutkimus
- kestävä tuotannon ja kulutuksen tutkimus
- kestävyystieteen teoria- ja menetelmätutkimus.

HELSUSin postdoc-rahoitusta jaettiin kuudelle tutkijalle kahdeksi vuodeksi.

Uusina tutkimustemaattisina aiheina tuettiin yhteiskunnallista vaikuttavuutta sekä kestävyysopetusta. Näiden lisäksi rahoitettiin monitieteisten hankehakemusten kirjoittamista (seed funding) sekä kannustettiin tutkijoita lisäämään tutkimuksen yhteiskunnallista vaikuttavuutta (societal impact funding).

KESTÄVYYSOPETUS

Helsingin yliopisto tarjoaa kestävä kehityksen näkökulmia osana useita koulutusohjelmia, kursseja ja opintokokonaisuuksia. Tavoitteena on sisällyttää kestävyys läpikäyvästi koulutustarjontaan. Syyslukukaudella valmisteltiin yliopistopedagogiikan keskuksen (HYPE) ja HELSUSin yhteistyönä ohjeet, joiden tarkoituksena on tukea yliopiston henkilökuntaa laatimaan koulutusohjelmien uusia opetussuunnitelmia. Ohjeet vahvistavat akateemista asiantuntijuutta kestävyysosaamisella.

Uuden, yliopistolle yhteisen kestävyyskurssin kehittämistyö aloitettiin keväällä 2020 ja kuluneen vuoden aikana kurssin kehittämistä jatkettiin. Opetusmateriaalit viimeisteltiin kevätlukukaudella työryhmissä, joihin kuului laaja-alainen joukko henkilöstöä ja opiskelijoita eri tiedekunnista ja koulutusohjelmista. Kestävyyskurssin kolmen opintopisteen laajuinen yhteinen osio julkaistiin yliopiston MOOC-sivustolla. Kurssia testattiin ensimmäisen kerran rajatusti kevätlukukaudella, jolloin sata opiskelijaa hyväksyttiin osallistumaan kurssille. Kevään opiskelijapalautteen perusteella noin 80 prosenttia kurssin suorittaneista oli tyytyväisiä kurssiin ja suosittelevat sitä muille. Syyslukukaudella kestävyyskurssia kehitettiin opiskelijapalautteen pohjalta. Toiseen avoimeen testaukseen ilmoittautui noin 270 opiskelijaa 89:stä eri koulutusohjelmasta. Kurssi oli opiskelijapalautteen perusteella onnistunut ja tyytyväisten sekä kurssia suosittelevien osuus kohosi noin 90 prosenttiin.

Climate University -verkosto julkisti joulukuussa opetusyhteistyösopimuksen, joka mahdollistaa 18 korkeakoulun

LUETUIMPIA UUTISIAMME VUODELTA 2021

METSÄPOHJAINEN PIHA PARANSI PÄIVÄKOTILASTEN IMMUUNIJÄRJESTELMÄÄ JO KUUKAUDESSA

Luonnonvarakeskuksen tutkijan johtamassa kokeellisessa tutkimuksessa osoitettiin ensimmäistä kertaa maailmassa, että 3–5-vuotiaiden päiväkotilasten immuunijärjestelmän säätely parani, kun päiväkotien pihoille lisättiin metsäpohjaista kasvustoa eli kunntaa, siirtonurmea ja istutuslaatikoita.



<https://www.helsinki.fi/fi/bio-ja-ymparistotieteellinen-tiedekunta/ajankohtaista/metsapohjainen-piha-paransi-paivakotilasten-immuunijarjestelmaa-jo-kuukaudessa>

opiskelijoiden ristiinopiskelun verkoston kursseilla. Helsingin yliopiston opetuksessa on yhdeksän kaikille avointa ilmasto- ja kestävyysaiheista verkkokurssia. Helsingin yliopiston johtama verkosto kehittää aktiivisesti kestävyysopetusta ja tukee opettajia.

Osana Una Europa -yhteistyötä Helsingin yliopisto on rakentanut uutta koulutustarjontaa kestävyiden saralla. Helsingin yliopiston koordinoima kestävyiden mikro-osaamiskokonaisuus julkaistaan vuonna 2022 niin tutkinto-opiskelijoille kuin elinikäisille oppijoille. Maisteritasoinen MOOC-kurssien kokonaisuus tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia kestävyysosaamisen kehittämiseen. Helsingin yliopisto on lisäksi mukana kestävyiden alalle sijoittuvan yhteiskandiohjelman valmistelussa.

Kestävyys ja vastuullisuus on myös osa yliopiston jatkuvan oppimisen tarjontaa. Koronapandemian aikana avoimen yliopiston kurssit ovat olleet ilmaisia työttömille ja lomautetuille. Lahden ympäristöpääkaupunki 2021 -ohjelman osana Lahden yliopistokampuksen ympäristöalan ja kestävä kehityksen osaamista on koottu yhteen Ymmärrä ympäristöä -verkkokoulutuskokonaisuudeksi. Kaupunkitutkimusinstituutti Urbaria teki vuoden aikana yhteistyötä Eiran aikuislukion lukioon valmistavan koulutuksen kanssa. Yhteistyön tavoitteena oli rakentaa siltoja maahanmuuttajanuorten ja ylemmän korkeakoulutuksen sekä nuorten ja heidän oman kaupunkiympäristönsä välille.

YHTEISTYÖKUMPPANI KESTÄVÄMMÄN MAAILMAN RAKENTAMISESSA

Yliopisto on aktiivinen kansallisissa ja kansainvälisissä kestävyys- ja vastuullisuustyötä edistävissä verkostoissa, kuten Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFIn sekä

tutkimushallinnon verkosto Finn-ARMAn alla toimivissa Kestävä kehitys ja vastuullisuus -työryhmissä, Una European Sustainability-ryhmässä sekä kansainvälisessä ilmastotutkimuksen Climate Alliance -verkostossa. Yliopisto on mukana myös Euroopan tutkimusyliopistojen liiton (LERU) kestävyysryhmässä (LERU Ad hoc Group on Sustainability), joka valmisti vuoden aikana julkilausuman yliopistojen kestävästä sijoitustoiminnasta ja hankinnoista. Vuoden alussa uusittiin lisäksi yliopiston Itämerihaasteen sitoumus, jossa yliopisto on ollut mukana sen alusta asti.

TUTKIMUSTIETO KÄYTTÖÖN

HELSUS, Suomen ympäristökeskus (SYKE) ja Luonnonvarakeskus (Luke) koordinoivat Suomen kestävä kehityksen asiantuntijapaneelin² toimintaa. Tammikuussa paneelin pääkoordinaatiovastuu siirtyi HELSUSille. Vuoden aikana paneeli on tukenut erityisesti Kestävä kehityksen toimikunnan Agenda2030-tiekarttatyötä. Kestävyyspaneelin lisäksi

yliopiston tutkijoita on mukana kansallisissa luonto- ja ilmastopaneeleissa, joiden viestintää yliopisto koordinoi. Vuoden alussa UniPID-verkoston (Finnish University Partnership for International Development) koordinointi siirtyi yliopistolle.

Ensimmäinen Science-Policy Forum järjestettiin HELSUSin ja ympäristöministeriön yhteistyönä tammikuussa. Tilaisuuteen kutsuttiin osallistujia eri ministeriöistä, kaupungeista, yliopistoista ja tutkimuslaitoksista keskustelemaan ajankohtaisista kestävyyshaasteista, meneillään olevista politiikkaprosesseista sekä tieteen ja politiikan rajapinnoista ja yhteistyöstä. Foorumin aiheena oli luontopohjaiset ratkaisut ilmastomuutoksen hillinnän ja biodiversiteetin tukena.

Lokakuussa HELSUS julkaisi ensimmäisen politiikka-suosituksen uudessa HELSUS Policy Brief -sarjassa³. Sarjan tarkoituksena on edistää kestävyystutkimuksen

2 <https://www.kestavyyspaneeli.fi/>

3 ISSN: 2737-2103

yhteiskunnallista vaikuttavuutta tarjoamalla konkreettisia suosituksia siitä, miten tutkimustuloksia voidaan soveltaa päätöksentekoon. Ensimmäisen politiikkasuosituksen aiheena oli kokonaiskestävyyden edistäminen arktisen alueen strategiatyössä. Sen valmisteluun osallistui monitieteinen ryhmä HELSUSin tutkijoita.

Osana HELSUSia toimii kaupunkitutkimusinsituutti Urbaria, joka pyrkii vahvistamaan tietopohjaista päätöksentekoa kestävästä kaupunkikehityksen ajamiseksi. Vuoden aikana Urbaria muun muassa järjesti tiedesparrauksia sosiaalisen ja ekologisen kestävyys-teemoista kunnanvaltuustojen strategiатыön tueksi sekä jatkoi tiivistä yhteistyötä Kaupunkiakatemia kanssa. Urbaria Summaries Series -verkkajulkaisu tuo kaupunkitutkimuksen kaikkien ulottuville tiiviinä ja ymmärrettävinä katsauksina. Vuoden aikana kestävyysaiheisia katsauksia kirjoitettiin muun muassa kaupunkipyöräilystä, monipaikkaisuudesta sekä kaupunkien aurinkosähköjärjestelmistä.

Yhteiskehittämiseen perustuva HELSUS Co-Creation Lab -tutkimustyöpajasarja alkoi helmikuussa ja päättyi tulosten esittelyn gaalaan syyskuussa. Tutkimustyöpajassa ratkaistiin viiden kumppanin määrittelemiä kestävyysaasteita, jotka etsivät vastauksia luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen ja lisäämiseen. Tutkimustyö tuotti 16 maisterintutkielmaa maaperätieteestä globaaliin kehitystutkimukseen ja datatieteestä oikeustieteeseen. Co-Creation Labin kumppanit olivat Kemira, Helsingin kaupunki, ympäristöministeriö, UPM sekä Helen. Kumppanit saivat kiinnostavia ratkaisuehdotuksia ja vastauksia biodiversiteettihaasteisiin.

KESTÄVYYSTEEMAIMAISIA TILAISUUKSIA

Kestävyys ja vastuullisuus olivat vuoden aikana esillä useissa yliopiston tapahtumissa. Syksyllä Tiedekulman Luontokadon ratkaisijat -sarjassa paneuduttiin luontoka-toon ja etsittiin ratkaisuja monimuotoisen tulevaisuuden säilyttämiseksi. Joulukuussa ACCC Impact Week kokosi 1 412 osallistujaa 37 maasta yhteiskehittämään tiedepoh-jaisia ratkaisuja ilmaston ja puhtaan ilman kysymyksiin.

HELSUS-tutkimusseminaarit jatkuivat läpi vuoden. Seminaarien tarkoituksena oli tuoda esiin ja keskusteluun ajankohtaisia kestävyystieteen teemoja. Esiin nostettuja teemoja olivat esimerkiksi Viikin Sustainability Research Seminar -sarjassa vähähiilinen rakentaminen, luonto-suhteet muutoksessa, kestävyys ja digitalisaation mahdollisuudet sekä riskien analysointi. Global South Encounters -sarjassa puolestaan nostettiin keskusteluun kaupunkiluonto, Australian metsäpalot, vaihtoehtoiset kehitysmallit, globaalin green dealin vaikutukset Kiinassa ja maankäytön muutoksesta johtuva pakolaisuus.

KESTÄVÄ JA VASTUULLINEN YLIOPISTOARKI

TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS

Yliopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoiminnan teemavuotena oli antirasismien edistäminen. Antirasismien edistämiseksi osallistuttiin yhteistyökumppanina Suomen yhdenvertaisuusvaltuutetun ja oikeusministeriön ”Olen

LUETUIMPIA UUTISIAMME VUODELTA 2021

VEGAANIRUOKAVALIO MUOKKAA MERKITTÄVÄSTI PIKKULASTEN AINEENVAIHDUNTAA: D- JA A-VITAMIINITASOT VAATIVAT ERITYISHUOMIOTA

Helsingin yliopiston tutkimusryhmien yhteistyö-projekti on kansainvälisesti ensimmäinen kartoitus täysin vegaanisen ruokavalion vaikutuksista päiväkotikäisten lasten aineenvaihduntaan.



Kuva: Mostphotos

<https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/terveempi-maailma/vegaaniruokavalio-muokkaa-merkittavasti-pikkulasten-aineenvaihduntaa-d-ja-vitamiinitasot-vaativat-erityishuomiota>

KATSAUS VUOTEEN 2021

Antirasisti” -kampanjaan sekä järjestettiin pilottikoulutuksen lisäksi kolme saman sisältöistä henkilöstökoulutusta teemalla Workshop-education in antiracism and equal treatment. Teemavuosi ei itsessään korjaa ongelmia, mutta osoittaa epäkohtia ja luo mahdollisuuksia muutoksille. Haasteitakin kohdattiin, mutta yliopistolla kuitenkin koettiin hyvin tärkeäksi, että asioista puhutaan avoimesti ja siten, että toiminnan edelleen kehittäminen on mahdollista. Syksyllä yliopistolaisia pyydettiin osallistumaan Epäasiallisen kohtelun ja häirinnän ehkäisemisen -ohjeistuksen päivittämiseen.

TASA-ARVOPALKINTO, TILAISUUKSIA JA HENKILÖSTÖKOULUTUKSIA

Tapahtumia järjestettiin vuoden aikana koronapandemian vuoksi lähinnä virtuaalisesti. Maikki Friberg -palkinto jaettiin kahden toimijan kesken. Palkintoa on jaettu vuosittain ansiokkaasta toiminnasta tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi yliopistossa jo vuodesta 1996 ja se on nykyään 6 000 euron suuruinen.

Kesällä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta ja yliopiston kirjasto järjestivät jo perinteeksi muodostuneen Pride-tilaisuuden.

Tilaisuuden tavoitteena oli tuoda esiin sateenkaarihistorian tutkimusta eri tutkimusalojen näkökulmista ja antaa ääni ryhmille, jotka eivät aina saa ääntään kuuluviin. Tilaisuus oli suunnattu paitsi opiskelijoille ja henkilöstölle myös suuremmalle yleisölle.

Koulutuksia järjestettiin yhteistyössä eri toimijoiden, kuten tasa-arvo- ja esteettömyysyhdyshenkilöverkoston, kanssa. Vuoden aikana järjestettiin muun muassa Tiedostamattomat ennakoasenteet -koulutus sekä Mitä ovat kohtuulliset ja tasavertaiset opetuksen yksilölliset järjestelyt? -henkilöstökoulutus. Alkuvuodesta järjestettiin vuosittainen Haastavat opetus- ja ohjaustilanteet -henkilöstökoulutus ja Näin ratkaiset konfliktit -koulutus, joka oli suunnattu esihenkilöille.

KYSELYT TYÖN TUKENA

Työhyvinvointikyselyssä väitteen ”Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat yksikössämme” saama arvosana

oli noussut. Se oli 3,78 vuonna 2019 ja 3,98 vuonna 2021. Opiskelijapalautetta, kuten kandidaalutetta ja International Student Barometer -barometriä (ISB), vuodelta 2020 käytiin läpi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnassa sekä tiedekunnille järjestetyissä tilaisuuksissa, joissa teemana oli muun muassa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen koulutusohjelmissa. Tilanteen voi sanoa yleisesti ottaen olevan hyvä, mutta parannettavaakin on. Lisäksi toimikunnassa käsiteltiin Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan (HYY) yhdenvertaisuuskyselyn 2021 tuloksia. Kyselyn vastaajista puolet arvioi yhdenvertaisuuden toteutuvan hyvin tai erittäin hyvin yliopistolla. Yliopiston toivottiin erityisesti kiinnittävän huomiota saavutettavuuteen.

AKTIIVISTA TOIMINTAA KANSAINVÄLISISSÄ VERKOSTOISSA

Yliopisto on aktiivinen LERU:n Equality, Diversity and Inclusion -ryhmän jäsenenä, erityisesti sen Intersectional Working Group -työryhmässä. Yliopisto on myös puheenjohtaja Una European diversiteettitoimikunnassa, jossa neljä nimettyä työryhmää pohti muun muassa hyviä käytänteitä ja datan keruuta. Vuoden loppupuolella päätettiin myös osallistua UniSAFE-EU-hank-

keeseen, jossa kartoitetaan sukupuolista häirintää ja sukupuoleen liittyvää väkivaltaa ja sen eri muotoja eurooppalaisissa yliopistoissa ja kansallisia sekä yliopistojen toimia siihen liittyen.

Henkilöstön hyvinvoinnista lisätietoja [Henkilöstö](#)-pääluovussa. Opetus-pääluovussa on lisätietoja [opiskelijoiden hyvinvoinnista](#) ja [opiskelijapalautteista](#).

HIILIJALANJÄLKI

Yliopisto on asettanut tavoitteekseen hiilineutraaliuden vuoteen 2030 mennessä. Syksyllä käynnistettiin yliopistotasoinen projekti Hiilineutraali yliopisto 2030 -tiekartan laatimiseksi. Tiekartassa päätetään, mitä kaikkia toimintoja hiilineutraalisuustavoitteen alle sisällytetään sekä määritellään ja lasketaan yliopiston hiilijalanjälki eri toimintojen osalta. Yliopisto osallistui korkeakoulujen Finn-ARMA-yhteistyöverkoston alla



Taulukko 16. Hiilijalanjälki 2019–2021.

Hiilijalanjälki GHG Scope	Kategoriat	Päästöt 2019 tCO2e	Päästöt 2020 tCO2e	Päästöt 2021 tCO2e
Scope 1: Kiinteistöjen polttoaineet	Lämmitysöljy	713	602	644
	Maakaasu	320	261	237
	Yhteensä Scope 1	1 033	863	881
Scope 2: Ostoenergia	Sähköenergia	16 921	15 753	11 020
	Lämpöenergia	19 654	15 821	19 658
	Kaukokylmä	69	0	0
	Yhteensä Scope 2	36 644	31 573	30 678
Scope 3: Matkustus	Lennot	4 603	321	373
	Juna	27	5	5
	Yhteensä Scope 3	4 630	326	378
	Yhteensä Scope 1–3	42 307	32 763	31 937

Laskenta kattaa Scope 1–2 osalta Helsingin yliopisto -konsernin ja Kiinteistö Oy Biomedicum Helsingin omistamien rakennusten ostoenergian ja polttoaineiden sekä Scope 3 osalta lento- ja junamatkustuksen päästöt sopimusmatkatoimiston raportin mukaisesti.

toimivaan hiilityöryhmään, jossa jaetaan tietoa ja hyviä käytänteitä Suomen korkeakoulujen hiilijalanjälkityöstä sekä kehitetään hiililaskentojen vertailtavuutta.

Hiilijalanjälki kattaen yliopistorakennusten energian käytöstä sekä lento- ja junamatkuksesta aiheutuvat ilmastopäästöt pieneni vuoteen 2020 verrattuna noin 2,6 prosenttia. Sähkönkäytön päästöt vähenivät 4 732 tonnilla CO₂ ekv. Vähennystä selittää se, että käytetystä sähköstä noin 40 prosentille hankittiin aurinko-, tuuli- ja vesivoimalla tuotetun sähkön alkuperätakuuta ja pieneltä osin myös se, että sähkönkäyttö väheni 0,6 prosenttia. Toisaalta lämmityksen CO₂-päästöt kasvoivat keskimääräistä kylmemmän talven takia 3 879 tonnilla. Vuodesta 2020 lähtien hiilineutraalisti tuotettu kaukokylmä oli käytössä 13 rakennuksessa keskustakampuksella sekä HUSLAB-talossa Meilahdessa. Lento- ja junamatkustuksen päästöt olivat samaa tasoa kuin 2020.

Vuonna 2021 yliopistorakennusten yhteydessä tuotettiin yhteensä 3 109 MWh uusiutuvaa lämpö- ja sähköenergiaa, mikä vastaa noin 1,6 prosenttia koko rakennuskannan energiankäytöstä. Yliopistorakennusten aurinkovoimaloissa vuosituotto oli 890 MWh. Tuottoa vuoteen 2020 verrattuna vähensi Viikin infokeskuksen aurinkopaneelien kytkeminen pois käytöstä rakennuksen peruskorjauksen takia. Aurinkosähkön tuotanto laajeni Kumpulan kampukselle, kun Chemicumin katolle asennetut paneelit alkoivat tuottaa sähköä kesäkuussa.

Uusiutuvaa hake-, maa- ja aurinkolämpöä tuotettiin Lammin ja Tvärminnen asemilla 2 197 MWh.

Oheisessa taulukossa on kuvattu yliopiston hiilijalanjälki vuosina 2019–2021.

Yliopiston tilojen energian- ja vedenkulutusta on kuvattu myös [Tilat](#)-pääluvussa.

VASTUULLINEN SIJOITUSTOIMINTA

Yliopisto noudattaa vastuullisen sijoitustoiminnan periaatteita, jotka perustuvat YK:n tukemiin vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin, ja käsittelevät ympäristöön, sosiaaliseen vastuullisuuteen ja yhtiöiden hallintotapaan liittyviä tekijöitä sijoittamisessa. Vuoden aikana uusia sijoitustoiminnan periaatteita sovellettiin ensi kertaa täysimääräisesti arvopaperisijoituksissa. Näin ollen listatut sijoitukset koostuivat vastuullisista, kustannustehokkaista, ja maailmanlaajuisesti hajautetuista rahastoista ja listaamattomat sijoitukset ensisijaisesti yliopistoon liittyvistä kasvuyrityksistä.

Vuodesta muodostui jälleen poikkeuksellisen hyvä Helsingin yliopistokonsernin sijoitustoiminnassa. Tämä johtui sekä maailmanlaajuisen pääomamarkkinoiden korkeasta tuotosta että listaamattomien kasvuyritysten erinomaisesta kehityksestä. Arvopaperisijoitusten tuotto oli 24,15 prosenttia kulujen jälkeen, samalla kun

sen vertailuindeksin tuotto oli 17,90 prosenttia.⁴ Vuoden lopussa sijoitusten arvo oli yhteensä 675 miljoonaa euroa.

Listattujen sijoitusten toteuma oli erinomainen mitattuna sekä tehokkuudella että vastuullisuudella. Riskikorjattu tuotto vastasi pitkälti vertailuindeksiä, mutta niiden vastuullisuusriskit olivat selvästi matalammat. Esimerkiksi osakesijoitusten hiilijalanjälki oli noin kolmanneksen matalampi kuin vertailuindeksin vastaava.⁵

Vuoden aikana toteutettiin merkittäviä toimenpiteitä listaamattomissa sijoituksissa. Amerikkalainen pörssiyhtiö Hologic Inc (Nasdaq: HOLX) osti kesällä Mobidiag Oy:n koko osakekannan yli 600 miljoonalla eurolla, josta Helsingin yliopistokonsernin osuus oli noin 8 prosenttia. Syksyllä konserni julkisti yhdessä kehitysrahoittaja Finnfundin kanssa 10 miljoonan euron lainasitoumuksen kehitysmaissa toimivalle mikrorahoittajalle.

MUITA KESTÄVÄN YLIOPISTOARJEN TEEMOJA

LAJITTELU JA KIERRÄTYS

Kierrätysastetta pyrittiin nostamaan lajittelua selkiyttämällä. Uusi jätteiden lajittelumalli otettiin vuoden aikana käyttöön muutamissa kiinteistöissä. Uusia lajitteluastioita saatiin käyttöön ja pakkausmuovien lajittelumahdollisuuksia lisättiin. Muuttojen yhteydessä ohjattiin kalusteita tehokkaasti uudelleenkäyttöön.

Lisätietoa kiertotalouden edistämisestä on [Tilat](#)-pääluvussa.

REILUN KAUPAN KORKEAKOULU

Yliopistolle valittiin syksyllä uusi Reilun kaupan tekijätiimi, joka suunnittelee ja toteuttaa Reilun kaupan toimintaa. Syksyn Reilun kaupan viikon aikana yliopistolla järjestettiin Reilu kahvitauko, kampusravintoloissa oli tarjolla Reilun kaupan lounasta ja jälkiruokaa. Tiedekulmassa järjestettiin paneelikeskustelu, jonka aiheena oli Ilmastomuutos ruokapöydässä. Yliopiston virallisissa tilaisuuksissa tarjottava kahvi ja tee ovat aina Reilun kaupan tuotteita.

KAMPUSVILJELY

Keväällä perustettiin yhdistys organisoimaan kampusviljelyä. Keskustan, Kumpulan ja Viikin kampusten alueilla viljelylaatikat olivat aktiivisessa käytössä. Meilahden viljelyalue oli pois käytöstä pihakorjausten takia. Osana pihakorjausta viljelyaluetta uudistettiin hankkimalla sinne uudet viljelylaatikat.

PYÖRÄILY

Yliopistolaiset polkivat kesän ja talven kilometrikisoissa yhteensä yli 170 000 kilometriä ja vähensivät hiilidioksidipäästöjä lähes 30 tonnia. Kampusten pyöräilyjärjestelyjä kehitettiin. Haartmaninkatu 3:ssa otettiin syksyllä käyttöön lukittu pyöräparkki. Pyöräparkissa on mahdollisuus ladata sähköpyörää ja telineet 30 pyörän säilytykseen. Viikin Infokeskuksen ensimmäisen vaiheen peruskorjauksessa rakennettiin lisää suihku- ja pukuhuoneita sekä lokerokaappeja pyöräilyvarusteiden säilytykseen. Suihku- ja pukutilojen sekä lokeroiden käytösäännöt laadittiin yhteistyössä käyttäjien kanssa. Päärakennuksen vanha puolen peruskorjauksessa uudistettiin sisäpihan pyöräparkki ja varattiin suihkutila henkilökunnan käyttöön. Viikissä käynnistettiin lukittujen pyöräparkkien suunnittelu.

170 000
POLJETTUA
KILOMETRIÄ
KILOMETRIKISOISSA

4 Helsingin yliopisto - Sijoitusomaisuus 31.12.2021, JAY Solutions.

5 Osakesalkun ESG-raportti 31.10.2021, JAY Solutions.

HENKILÖSTÖ

Vuosi oli henkilöstölle edelleen poikkeuksellinen. Vuonna 2020 alkanut maailmanlaajuinen koronapandemia jatkui ja siitä johtuen myös vuosi 2021 työskenneltiin pääosin etänä. Syksyn aikana koronatilanteen salliessa palattiin hetkellisesti työskentelemään osittain myös työpaikalla. Palattaessa uuteen normaalin uudistuneet työn tekemisen tavat huomioitiin monipaikkatyön ohjeistuksella eli uudella tavalla yhdistettiin etä- ja lähityötä. Työnantaja halusi tukea henkilöstön hyvinvointia korona-ajan työskentelyssä myöntämällä vuoden 2021 aikana työsuhteessa olleille henkilöille liikunta-, kulttuuri- ja hyvinvointietuuden. Etuus on käytettävissä vuoden 2022 aikana.

Yliopistossa jatkettiin jo edellisenä vuonna aloitettua korona-ajan tiedottamista ja viestintää, joka on saanut henkilöstöltä hyvää palautetta. Esimerkiksi säännölliset infotilaisuudet yliopistolaisille ovat varmistaneet ajantasaisen tiedon ja mahdollisuuden kysymyksille jatkuvasti muuttuvissa tilanteissa. Lisätietoa aiheesta [Palvelut](#)-pääluvussa.

Yliopistolaisten näkemyksiä poikkeustilanteen vaikutuksista työhön kartoitettiin kyselyllä tammikuussa ja tiivistettynä uudestaan syksyllä. Vastaava kysely tehtiin myös touko-kesäkuussa 2020. Kyselyn tulosten mukaan poikkeustilanteeseen oli totuttu ja löydetty lisää tapoja tehdä töitä etänä, aikatauluttaa, jaksottaa ja suunnitella työtä sekä pitää yhteyttä kollegoihin. Tuloksista voidaan kuitenkin nähdä väsymystä jatkuvaan etätyöskentelyyn. Odotukset työskentelytavoista tulevaisuudessa jakavat paljon mielipiteitä. Kyselyn tuloksia hyödynnettiin henkilöstön työhyvinvoinnin tukemisessa poikkeustilanteessa. Yliopisto toteutti syys-lokakuun vaihteessa myös työhyvinvointikyselyn henkilöstölleen. Kysely toteutetaan joka toinen vuosi. Edellisen kerran se toteutettiin syksyllä 2019. Kyselyssä yliopiston keskeisimmiksi vahvuuksiksi arvioitiin työtehtäviin liittyvät voimavarat ja oman osaamisen hyödyntäminen. Kyselyn tuloksien perusteella on sovittu yksiköittäin työhyvinvointitoimenpiteitä, joiden toteutumista seurataan.

Vuoden aikana opetus- ja tutkimushenkilöstön asemaan tehtiin useampi uudistus. Pitkään valmistelussa ollut yliopistolehtorien ja klinisten opettajien uramalli otettiin

LUETUIMPIA UUTISIAMME VUODELTA 2021

KOGNITIIVISELLA ERGONOMIALLA KOHTI PAREMPAA TIETOTYÖTÄ

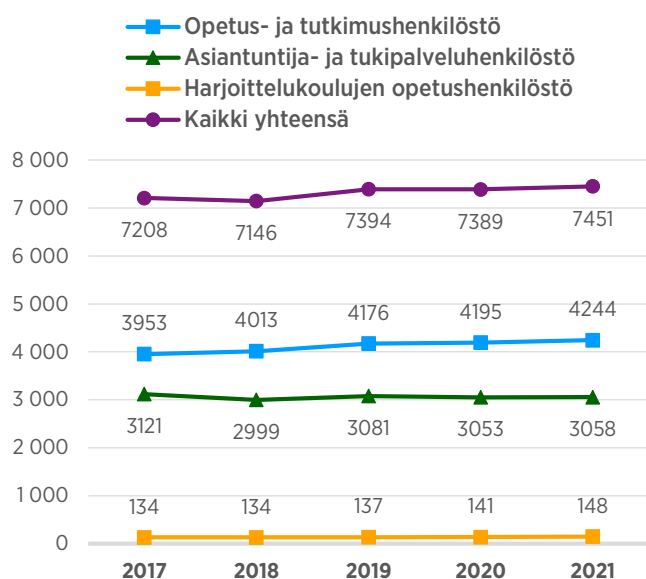
Ergonomiaa, eli tekniikan ja toiminnan sovittamista ihmisen tarpeisiin, ajatellaan yleensä fyysisinä sovelluksina, mutta tietotyön muuttunut luonne vaatii yhä suurempaa huomiota kognitiiviselle ergonomialle.



Kuva: Pixabay

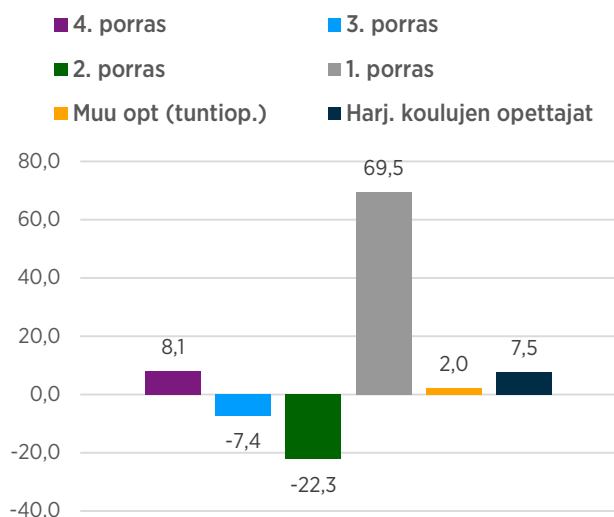
<https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/hyva-yhteiskunta/kognitiivisella-ergonomialla-kohti-parempaa-tietotyota>

Kuvio 20. Henkilötyövuodet henkilöstöryhmittäin 2017–2021.



käyttöön. Yliopiston hallitus päätti joulukuussa muuttaa tohtorikoulutettavan nimikkeen väitöskirjatutkijaksi. Rekrytointikäytäntöjen ja etenemiskriteerien laadun vahvistamista ja prosessien yhdenmukaistamista jatkettiin esimerkiksi tarkentamalla opetustaidon arviointikäytänteitä ja ottamalla käyttöön koko yliopistossa pedagoginen kehityssuunnitelma apulaisprofessorin tehtävässä kehittymisen tueksi. Apurahatutkijoiden tilannetta selvittävä työryhmä julkaisi suosituksensa ja apurahatutkijoiden asemaan tehtiin parannuksia muun muassa luopumalla yliopistolle maksettavasta työhuonekorvauksesta.

Kuvio 21. Opetus- ja tutkimushenkilöstön sekä harjoittelukoulujen opettajien henkilötyövuosien muutos 2020–2021.



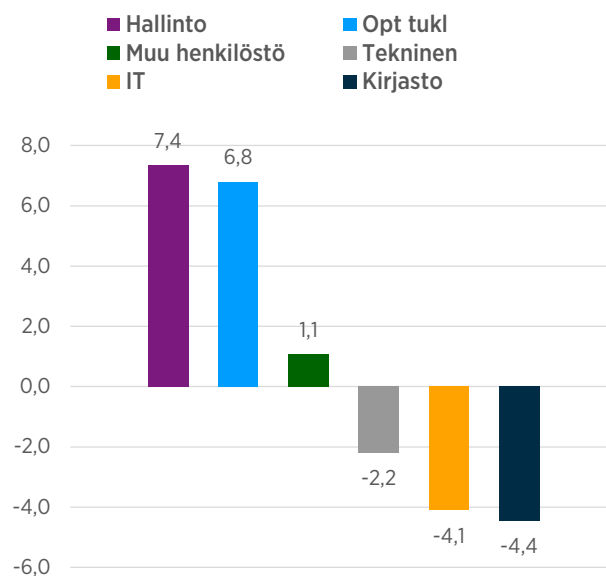
Vuosi oli yliopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoiminnassa antirasismien edistämisen teemavuosi. Helsingin yliopisto oli myös yhteistyökumppanina kansallisessa, oikeusministeriön ja yhdenvertaisuusvaltuutetun toteuttamassa Olen Antirasisti -kampanjassa. Lisätietoa teemavuodesta ja kampanjasta [Kestävä ja vastuullinen yliopisto](#) -pääluvussa.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ JA RAKENNE

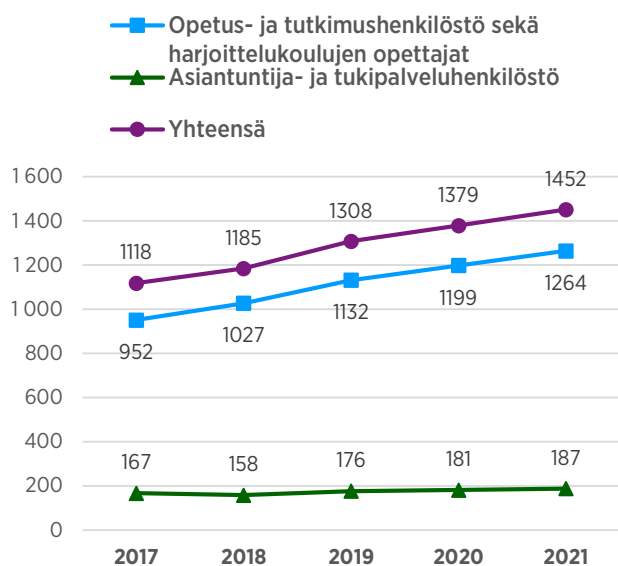
Vuoden 2021 lopussa yliopiston henkilöstömäärä henkilötyövuosina (htv) mitattuna oli 7 451. Kasvua edelliseen vuoteen oli maltilliset 62 henkilötyövuotta (0,8 %). Kasvua oli kaikissa henkilöstöryhmissä ja se keskittyi opetus- ja tutkimushenkilöstöön ollen yhteensä 50 henkilötyövuotta (1,2 %). Asiantuntija- ja tukipalvelushenkilöstössä kasvua oli neljä henkilötyövuotta (0,1 %) ja harjoittelukoulujen opetushenkilöstössä kahdeksan henkilötyövuotta (5,3 %).

Opetus- ja tutkimushenkilöstössä kasvua oli erityisesti professoreiden (4. porras) sekä väitöskirjatutkijoiden osalta (1. porras) ja vastaavasti laskua apulaisprofessoreiden ja yliopistonlehtoreiden (3. porras) sekä tutkijatohtorien (2. porras) osalta. Asiantuntija- ja tukipalvelushenkilöstössä oli hieman kasvua hallinto- ja tukihenkilöstössä (6,8 htv). Vastaavasti laskua oli vähän it-henkilöstössä (4,4 htv) ja kirjastohenkilöstössä (4,1 htv).

Kuvio 22. Asiantuntija- ja tukipalvelushenkilöstön henkilötyövuosien muutos 2020–2021.



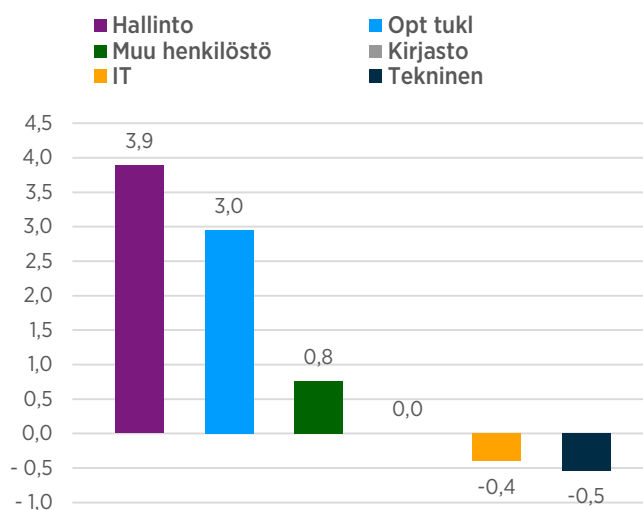
Kuvio 23. Kansainvälisen henkilöstön henkilötyövuodet henkilöstöryhmittäin 2017–2021.



Henkilölukumäärä joulukuussa oli 8 241. Näistä opetus- ja tutkimushenkilöstöä oli 4 801, asiantuntija- ja tukipalveluhenkilöstöä 3 277 ja harjoittelukoulujen opetushenkilöstöä 163.

Kansainvälisen henkilöstön henkilötyövuosien määrä ja osuus koko henkilöstöstä kasvoi edellisten vuosien tapaan. Vuoteen 2020 verrattuna kasvua oli 72 henkilötyövuotta. Kasvu on tullut enimmäkseen opetus- ja tutkimushenkilöstön henkilötyövuosien lisäyksestä. Koko henkilöstön henkilötyövuosista kansainvälisen

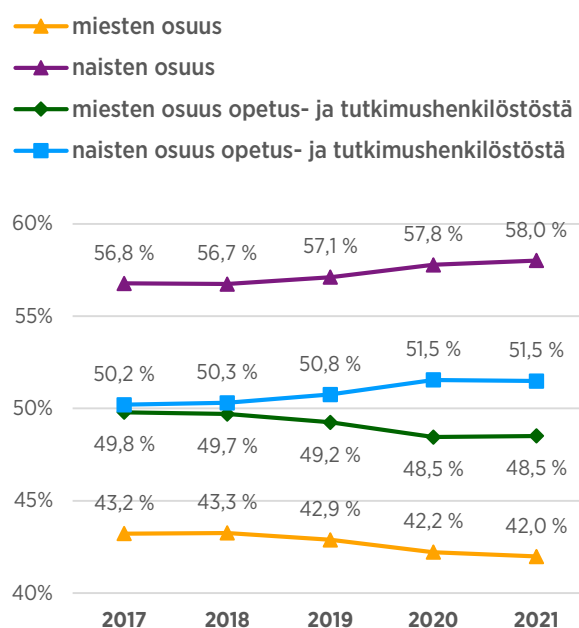
Kuvio 25. Kansainvälisen asiantuntija- ja tukipalveluhenkilöstön henkilötyövuosien muutos 2020–2021.



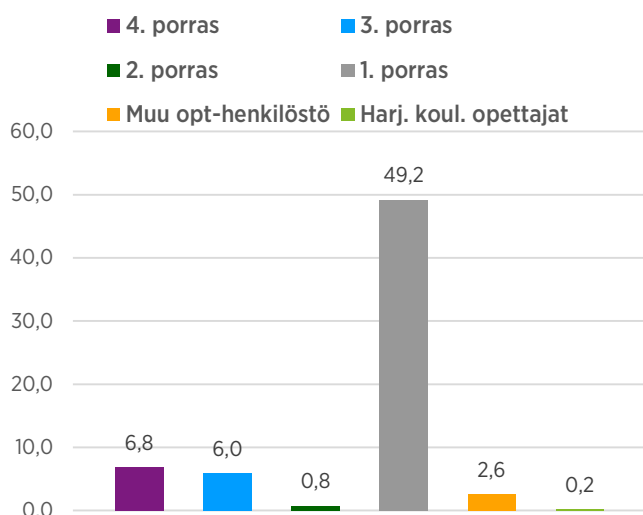
henkilöstön henkilötyövuosia oli 19,5 %. Opetus- ja tutkimushenkilöstön henkilötyövuosista kansainvälisen henkilöstön henkilötyövuosia oli 29,8 %. Professoreista kansainvälistä henkilöstöä oli joulukuussa 11,2 % ja apulaisprofessoreista 23,5 %.

Naisten osuus henkilöstöstä oli joulukuussa 58,0 % ja miesten 42,0 %. Opetus- ja tutkimushenkilöstöstä naisia oli 51,5 % ja miehiä 48,5 %. Professoreista naisia oli joulukuussa 35,3 % ja miehiä 64,7 %. Vuodesta 2010 lähtien naisten osuus professoreista on kasvanut 26,2 prosentista 35,3 prosenttiin.

Kuvio 26. Miesten ja naisten osuus koko henkilöstöstä sekä opetus- ja tutkimushenkilöstöstä 2017–2021.



Kuvio 24. Kansainvälisen opetus- ja tutkimushenkilöstön sekä harjoittelukoulujen opettajien henkilötyövuosien muutos 2020–2021.



HENKILÖSTÖSUUNNITTELU JA HENKILÖSTÖN REKRYTOINTI

HENKILÖSTÖSUUNNITTELU

Yliopiston henkilöstöpolitiikassa strategian toteuttamisen lähtökohtana on pitkäjänteinen henkilöstösuunnittelu ja läpinäkyvät työsuhteen periaatteet. Muita henkilöstösuunnittelua ohjaavia painopistealueita ovat rekrytoinnin periaatteet, työn merkityksellisyys ja jatkuva oppiminen, kannustava esihenkilötyö, moniarvoinen, avoin ja yhdenvertainen yhteisö sekä työhyvinvointi ja työelämän tasapaino.

Nämä henkilöstöpolitiikan painopisteet ohjaavat yksiköiden henkilöstösuunnittelua, henkilöstön osaamisen kehittämistä sekä työhyvinvointiin liittyviä toimenpiteitä keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Henkilöstösuunnittelussa on huomioitu vuonna 2021 alkanut uusi strategiakausi.

Toimintayksiköiden henkilöstörakenteen kehittäminen ja henkilöstösuunnittelu tulivat aiempaa kiinteämmäksi osaksi toiminnanohjausta. Yhteistyötä henkilöstösuunnitelmaprosessin keskeisten toimijoiden välillä tiivistettiin ja suunnitelman toteutumaa seurattiin entistä tavoitteellisemmin. Lisäksi henkilöstösuunnitelmaprosessia yhtenäistettiin.

HENKILÖSTÖN REKRYTOINTI

Vuoden aikana merkittävimpinä rekrytointina toteutettiin dekaanien, varadekaanien ja osastonjohtajien rekrytoinnit. Vuonna 2022 alkavalla nelivuotiskaudella kolmessa tiedekunnassa vaihtuu dekaani. Varadekaaneja valittiin yhteensä 38 ja heistä 24 on uusia. Sekä dekaanien että varadekaanien osalta naisten ja miesten osuus on uudella kaudella varsin tasainen. Dekaneista naisia on kuusi ja miehiä viisi. Varadekaaneissa naisten ja miesten osuus on tasan: sekä naisia että miehiä on 19. Vuoden aikana valittiin yliopiston sisäisen hakumenettelyn avulla 32 tohtoriohjelman johtajaa vuoden 2022 alussa alkavalle nelivuotiskaudelle.

Vuoden 2021 aikana opetus- ja tutkimushenkilöstön uramallien ja rekrytointien osalta otettiin käyttöön useita

uudistuksia. Yliopistonlehtoreiden ja kliinisten opettajien uramallin kriteerit vahvistettiin kaikissa tiedekunnissa. Osassa tiedekuntia toteutettiin ensimmäiset mallin mukaiset kutsumenettelyt apulaisprofessorin tai professorin tehtäviin sekä nimitettiin ensimmäiset vanhemmat yliopistonlehtorit ja vanhemmat kliiniset opettajat. Keväällä tarkennettiin rehtorin päätöksellä opetustaidon arviointikriteerit osana opetus- ja tutkimushenkilöstön rekrytointien kokonaisarviointia. Työelämäprofessorien toimintaedellytyksiä vahvistavia toimenpiteitä kehitettiin vuoden aikana vararehtorin vetämässä työryhmässä, jonka tuottaman raportin perusteella tarkennettiin muun muassa työelämäprofessorien kutsumista koskevaa linjausta. Yliopiston hallitus vahvisti johtosääntömuutoksen jatkotutkintoa suorittavien nimikkeenmuutoksen osalta. Tohtorikoulutettavan nimikkeestä luovuttiin ja väitöskirjatutkijan (englanniksi doctoral researcher) nimike otettiin käyttöön kaikille Helsingin yliopistossa jatkotutkintoa suorittaville.

Koronapandemian vaikutukset ovat edelleen näkyneet jonkin verran rekrytoinneissa. Helsingin yliopisto työpaikkana kuitenkin kiinnostaa ja hetkellisen notkahduksen jälkeen avoinna olevien tehtävien lukumäärä on asettunut aikaisempien vuosien lukemiin. Esimerkiksi yliopistopalveluissa avoimia tehtäviä oli edelliseen vuoteen verrattuna jonkin verran enemmän. Pitkittyneestä pandemiatilanteesta johtuen lähes kaikki rekrytoinnit ja hakijoiden arvioinnit hoidettiin vuoden aikana etänä ja digitaalisia välineitä hyödyntäen. Pandemian jatkuessa maahan saapumisen rajoitukset ovat edelleen vaikuttaneet erityisesti kansainvälisten tutkijoiden rekrytointeihin.

Kansainvälisten osaajien puolisoiden tuen palvelujen rakentamista jatkettiin opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman kansainvälisen henkilöstön kotouttamista edistävän HEI LIFE -hankkeen piirissä. Pääkaupunkiseudun yliopistojen yhteisessä puolisoiden verkostossa oli vuoden loppuun mennessä jäseniä noin 70 ja verkoston piirissä toteutettiin noin 20 integraatiota, yhteisöllisyyttä ja työllistymistä edistävää tilaisuutta, tapahtumaa tai webinaaria. Syksyn aikana keskityttiin erityisesti kansainvälisten puolisoiden työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin ja niiden kehittämiseen. Kansainvälistymisen edistämiseksi edelleen kehitettiin kansainvälisille maisteriopiskelijoille suunnattua harjoitteluohjelmaa ja ohjelmaa laajennettiin entistä enemmän yliopistopalvelujen ulkopuolelle. Ohjelman avulla yliopiston eri yksiköihin

rekrytoitiin 18 kansainvälistä harjoittelijaa, mikä on kasvua edelliseen vuoteen verrattuna.

Työnantajielikuvatyössä keskityttiin yliopiston sisäisille kohderyhmille suunnattuun työyhteisöviestintään. Työyhteisöviestinnässä nostettiin aikaisemman vuoden tapaan näkyville työnantaja-sisältöjä huomioiden eri kohderyhmät. Työnantajielikuvatyössä hyödynnettiin suunnitelmallisesti myös LinkedIn-julkaisuja, joissa muun muassa nostettiin esille uusien urasivujen sisältöjä.

Yliopiston nykyisen rekrytointijärjestelmän uusimista koskeva projekti käynnistettiin. Uusi järjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön toukokuussa 2022.

HYVINVOIVA TYÖYHTEISÖ

JOHTAMISEN JA ESIHENKILÖTYÖN KEHITTÄMINEN

Suurin osa yliopistolaisista työskenteli etänä tai hajaute- tussa työssä, jossa osa työyhteisön jäsenistä työskenteli työpaikalla ja osa etänä. Kevään aikana henkilöstön ja esihenkilöiden tueksi järjestettiin kuukausittain tilaisuuksia, jotka tukivat tavoitteellista ja yhteisöllistä työskentelyä uudistuvassa työ- ja toimintaympäristössä. Tilaisuuksien teemoja olivat hyvinvointi ja yhteisöllisyys etätyössä, poikkeustilannekyselyn tulokset ja kehittämis- toimenpiteet, itsensä johtaminen etätyössä, myötätunto sekä ristiriitojen ehkäisy ja ratkaisu. Näihin tilaisuuksiin osallistui yhteensä yli 1 300 henkilöä, joista esihenkilöitä oli yli 300.

Yliopiston johdon keskustelufoorumi JohtajuusAreena järjestettiin kaksi kertaa keväällä ja kaksi kertaa syksyllä ja foorumiin osallistui keskimäärin 70–80 henkilöä. Aree- nan tavoitteena on lisätä yhteistä käsitystä yliopiston johtamisen suunnasta ja käytännöistä. Keväällä aiheina olivat kestävä talous ja johtaminen poikkeustilanteesta eteenpäin. Syksyllä keskityttiin muutosjohtamiseen työelämän ja yhteiskunnan murroksessa sekä aloitettiin uusien dekanaattien perehdyttäminen. Uusien johtajien perehdytystä varten toteutettiin kysely työnsä päättävälle dekaateille suurimmista opeista, hankaluuksista ja kehittymistarpeista dekaanien ja varadekaanien työssä. Syksyn viimeinen JohtajuusAreena rakennettiin osaksi aloittavien dekanaattien perehdytystä teemalla yhteinen johtaminen Helsingin yliopistossa. Tulevaisuuden johtamisen foorumiin osallistui keskimäärin 30 henkilöä, joita tuettiin myös aloittamalla henkilökohtaiset ura- valmennussessiot. Työn johtaminen ja johtamisroolin selkeyttäminen jatkui päätöksentekofoorumien uudistamisella, johtoryhmien kehittämisellä sekä roolikeskusteluilla. Lisäksi käynnistettiin laajempi keskustelu johtamisen ja esihenkilötyön pitkän tähtäimen kehittämisestä.

Kandidaatti- ja maisteriohjelmien johtajien uusi kausi käynnistyi tammikuussa. Sekä uusien että jatkavien koulutusohjelmajohtajien työtä tuettiin vuoden aikana laajalla perehdytyskokonaisuudella. Kokonaisuuteen sisältyi yhteisen aloitustilaisuuden lisäksi opetus- ja opiskelijapalveluiden koordinoima perehdytys tiedekunnittain, henkilöstöpalveluiden organisoima Minä koulutusohjelmajohtajana -valmennus sekä yliopistope- dagogiikan keskuksen HYPEn toteuttamia työpajoja ja pedagogisen johtamisen opintojakso. Lisäksi toteutettiin

TUTKIMUKSEMME MEDIAHUOMION KOHTEENA

MUSIIKIN MAHTI: KUOROLAULU SAATTAA EDISTÄÄ VANHUSTEN KOGNITIIVISTA TOIMINTAKYKYÄ

Kuorolaulun hyödyt osoittautuivat suosituksi aiheeksi, josta kirjoitettujen yli 20 artikkelin potentiaalinen lukijakunta oli lähes 500 miljoonaa. Tämäkin uutinen perustui yliopiston julkaisemaan tiedotteeseen, joka laadittiin yhdessä tutkija Emmi Pentikäisen kanssa.



Kuva: Mostphotos

Daily Mail: <https://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-9254631/Singing-choir-boost-seniors-cognitive-function-feelings-togetherness.html>

opetuksesta vastaavan varadekaanin johdolla opetus-toiminnan johtamisen ja kehittämisen ajankohtaisiin asioihin keskittyviä johtajafoorumeita (KOJO-foorumeita) ja tarjottiin ensimmäisille halukkaille mahdollisuus valmennukseen vertaisryhmissä. Koulutusohjelmajohtajien perehtymistä ja työtä tukemaan rakennettiin lisäksi Moodleen laaja perehdytys sivusto. Sivuston tavoitteena on antaa kokonaiskuva koulutusohjelman johtajan tehtäväkokonaisuudesta ja tiedekunta kohtaisista ohjeista sekä kuvata ne palvelut, joita yliopistopalvelut tarjoavat koulutusohjelmajohtajan tueksi.

Yliopiston esihenkilövalmennuksilla tuettiin erityisesti valmentavaa ja vuorovaikutteista johtamista, jossa korostuvat muun muassa tavoitteellisuus, vastuun jakaminen, esihenkilön läsnäolo ja vuoropuhelu. Pidempikestoiseen UniLead-valmennukseen osallistui vuoden aikana yhteensä lähes 60 esihenkilöä. Tarjolla oli myös lyhytkestoisia teemallisia esihenkilövalmennuksia. Lisäksi toteutettiin verkkovalmennuksia, joihin sisältyi itsenäisen opiskelun lisäksi ryhmätapaamisia. Näiden tavoitteena oli tukea vertaisoppimista ja kokemusten jakamista. Näihin valmennuksiin osallistui vuoden aikana lähes 100 esihenkilöä. Esihenkilövalmennuksia järjestettiin sekä suomeksi että englanniksi.

Esihenkilöiden tukena on myös Kehitä esihenkilötaitojasi -itseopiskelukokonaisuus, johon on koottu koulutustilaisuuksien ja webinaarien tallenteita sekä muuta materiaalia. Materiaalia voi hyödyntää monin tavoin itseopiskelun tukena, yhteisten tilaisuuksien ennakkomateriaalina tai vaikkapa mentoroinnin, valmennuksen, opintopiirien ja parisparrauksen tukena.

Vuoden aikana käynnistettiin useita valmennusryhmiä esihenkilöille, koulutusohjelmajohtajille ja apulaispro-

fessoreille. Ryhmävalmennusta hyödynnetään ryhmän voimavaroja, osaamista ja yhteistä ajattelua. Näitä ryhmiä ohjasivat pääosin yliopiston sisäiset valmentajat. Ryhmävalmennuksen lisäksi esihenkilöille ja johtajille oli tarjolla yksilövalmennusta, työnohjausta ja mentorointia.

Yliopiston projektinjohtamista ja projektien hallintaa tuettiin edelleen koulutuksellisesti. Projektinjohtamiseen liittyviä valmennuksia toteutettiin entistä enemmän yliopiston omien asiantuntijoiden voimin.

OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

Jatkuvan oppimisen periaate on ohjannut osaamisen kehittämistä. Henkilöstöä on kannustettu ja tuettu kehittämään osaamistaan uralla kehittyminen ja tulevaisuuden tarpeet huomioiden.

Henkilöstön osaamisen kehittämisen painopisteet perustuvat strategian valintoihin. Käytännön osaamisen kehittämisen toimenpiteitä tarkennetaan tarpeen mukaan vuosittain. Vuoden aikana tuettiin erityisesti oheisessa taulukossa olevia strategisia valintoja tukevia taitoja.

Lisäksi tuettiin henkilöstön substanssiosaamista sekä yliopiston toimintatapoihin ja välineisiin liittyvää osaamista. Osaamisen kehittämisen tavoitteista ja toteutusmallista sovitaan käytännössä esihenkilön kanssa ja niistä kannustetaan keskustelemaan kattavammin ainakin vuosittain käytävissä tavoite- ja kehityskeskusteluissa. Yliopistolla vahvistetaan jatkuvan oppimisen kulttuuria ja tuetaan osaamisen kehittymistä valmentavalla johtamisella ja esihenkilötyöllä. Henkilöstön kanssa suunnitellaan ja sovitaan yksilölliset ja työn tavoitteisiin liittyvät oppimiskäytännöt tavoite- ja kehityskeskusteluissa.

Taulukko 17. Tuettavat taidot strategisten valintojen mukaan.

Tiede ja oppiminen kuuluvat kaikille	Avoimuus vahvistaa tiedettä ja yhteistyötä
Tutkijantaidot	Avoimen julkaisemisen taidot
Pedagogiset taidot	Tutkimusaineistojen hallintataidot
Viestintätaidot	Tutkimuksen arviointitaidot
Tiedonhallintataidot	Yhteistyö- ja verkostoitumistaidot
	Digitaaliset taidot
Paras paikka opiskella ja työskennellä	Vastuullisuuden ja kestävyys edelläkävijä
Hyvinvointia, osallistamista, yhteisöllisyyttä ja yhdenvertaisuutta vahvistavat taidot	Kestävyys- ja vastuullisuustaidot
Laatu- ja toimintakulttuurin kehittämistaidot	Saavutettavuustaidot

Jatkuvan oppimisen tueksi tarjotaan erilaisia osaamisen kehittämisen keinoja ja niissä hyödynnetään tehokkaasti 70–20–10-mallia, jossa osaamisen kehittämisen keinoihin kuuluvat kokemuksesta oppiminen, muilta oppiminen ja erilaiset koulutukset.

Erilaisia osaamisen kehittämisen tukipalveluja, kuten koulutuksia, valmennuskokonaisuuksia, seminaareja, webinaareja, itseopiskelumateriaaleja, klinikoita, valmennusta, työnohjausta ja konsultaatiota tuottaa yliopistolla moni yksikkö, kuten esimerkiksi Henkilöstöpalvelut, Yliopistopedagogiikan keskus HYPE, Kielikeskuksen Kielipalvelut, Avoin yliopisto, Tietotekniikkakeskus, Helsingin yliopiston kirjasto ja Opetusteknologiapalvelut. Lisäksi yliopistolaisilla on hyvät mahdollisuudet kehittää osaamistaan erilaisissa verkostoissa ja esimerkiksi alumnitoiminnan parissa. Näistä osaamisen kehittämisen tukimuodoista pelkästään erilaisia ja eripituisia henkilöstökoulutuksia oli 290 toteutusta. Koulutuksiin osallistui kaikkiaan 3 727 yliopistolaista.

MONIPAIKKATYÖ

Helsingin yliopistossa oli lähes koko vuoden voimassa etätyösuositus, kaikissa niissä tehtävissä, joissa se oli tilapäisestikin mahdollista. Syksyllä kuitenkin koronarajoitusten lieventyessä myös etätyösuosituksesta voitiin pariksi kuukaudeksi luopua ja tällöin päästiin siirtymään monipaikkatyöhön. Se mahdollisti yliopistolla sen, että pandemiasta huolimatta pääsimme puolentoista vuoden etätyöskentelyn jälkeen palaamaan kampuksille ja siellä työskentelemällä vahvistamaan toisiltamme oppimista, yhteisöllisyyttä ja työhyvinvointia. Monipaikkatyössä työntekijät työskentelevät osittain työpaikoilla ja osittain etänä. Yliopisto on linjannut, että tyypillisesti etätyötä tehdään 0–60 prosenttia työajasta ja siten vähintään 40 prosenttia työskennellään työpaikoilla. Työntekijä voi halutessaan työskennellä myös kokonaan työpaikalla, eikä etätyö ole kenellekään pakollista. Koronaa edeltävään aikaan verrattuna etätyöhön ja työaikaliukumiin on tullut paljon joustavuutta työn sujuvuuden varmistamiseksi. Monipaikkatyöskentely edellyttää uudenlaista suunnitelmallisuutta ja uudenlaisista toimintatavoista

sopimista. Lisäksi se asettaa uudenlaisia haasteita sekä johtamiselle että työskentelytiloille.

TYÖHYVINVOINTI JA YHTEISÖLLISYYS

Yliopiston strateginen valinta on olla vuonna 2030 paras paikka opiskella ja työskennellä. Tämän valinnan tavoitteena on yliopistoyhteisön ja sen jäsenten hyvinvoinnin parantuminen, jonka myötä yhdenvertaisuus, tasa-arvoisuus sekä mahdollisuudet vaikuttaa ja osallistua vahvistuvat. Yliopistoyhteisön hyvinvoinnin kehittäminen ja mittaaminen -projekti ja syksyllä koko henkilöstölle ja apurahatutkijoille toteutettu työhyvinvointikysely perustuivat näihin yliopiston strategiaan valintoihin.

Hyvinvointiprojektissa tuotettiin toimintamalli

yliopistoyhteisön hyvinvoinnin kehittämiseksi. Tavoitteena oli yliopistoyhteisön osallistaminen siten, että yhteisö on mukana arvioimassa ja kehittämässä hyvinvointia. Keskeinen osa projektia oli tiedon tuottaminen yliopistoyhteisön hyvinvoinnista ja osallisuudesta. Projektissa luotiin uusi henkilöstölle tehtävän työhyvinvointikyselyn toteuttamismalli, tarkasteltiin henkilöstön kyselyä ja opiskelijoille tehtäviä hyvinvointia käsitteleviä kyselyitä niin, että niiden tuloksia voitaisiin hyödyntää koko yhteisön hyvinvoinnin kehittämiseksi.

Hankkeessa tuotettiin indikaattoritietoa osaksi laajempaa johdon sekä opetus- ja kulttuuriministeriön raportointia.

Työhyvinvointikyselyssä otettiin käyttöön uusi kyselyjärjestelmä, jota kehitettiin yhteistyössä palveluntuottajan, työeläkevakuuttajan ja muiden yliopistojen kanssa. Työhyvinvointikysely lähetettiin yhteensä 8 462 yliopiston työntekijälle, apurahatutkijalle, tuntiopettajalle ja tuntityöntekijälle. Kyselyyn vastasi 4 986 yliopistolaista, joista 4 810 oli yliopiston työntekijöitä. Koko yliopiston henkilöstön vastausprosentti oli 62,8 ja koko yliopiston vastausprosentti oli 58,9.

Työhyvinvointikyselyn tulosten mukaan yliopistoyhteisön keskeisimpiä vahvuuksia olivat työtehtäviin liittyvät

ETÄTYÖSUOSITUS
OLI VOIMASSA
LÄHES KOKO
VUODEN HELSINGIN
YLIOPISTOSSA

voimavarat, joita ovat oman osaamisen hyödyntäminen, osaamisen riittävyys sekä työtehtävien mielenkiintoisuus ja haastavuus. Myös esihenkilötyötä arvioitiin positiivisesti. Valtaosa vastaajista piti esihenkilöiden toimintaa oikeudenmukaisena ja ihmisten erilaisuuden huomioonottavana ja koki saavansa tukea ja palautetta riittävästi.

Vastaajien tyytyväisyys yliopiston sisäiseen viestintään eli tiedonkulkuun koko yliopistoa koskevissa asioissa parantui edelliseen kyselyyn verrattuna. Sisäinen viestintä nostettiin edellisessä kyselyssä yhdeksi kehittämiskohteeksi. Myös yliopiston työnantajasuositteluindeksin (NPS, Net Promoter Score) oli parantunut edellisestä kyselystä ja oli nyt 6 (-4 vuonna 2019).

Kehittämiskohteiksi kyselyssä nousivat työn kuormittavuus omaan jaksamiseen liittyen, palautuminen, muutosten kuormittavuus, työn henkinen kuormittavuus sekä urakehitysmahdollisuudet sekä vaikeiden asioiden puheeksi ottaminen ja käsittely.

Uudessa kyselyjärjestelmässä oli mahdollista vertailla yliopiston tulosta kaikkien yliopistojen tulokseen. Helsingin yliopiston kokonaistulos (keskiarvo 3,80) oli lähellä yliopistonormia (keskiarvo 3,81). Työtyytyväisyyden ja työkyvyn kokemisen osalta Helsingin yliopiston tulos on hieman huonompi kuin yliopistonormi eli kaikkien yliopistojen keskiarvo.

Kyselyn kautta haluttiin tietoa yliopistoyhteisön osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien kokemuksista. Kyselyssä arvioitiin heikoiten omia vaikutusmahdollisuuksia yliopiston päätöksentekoon olemassa olevien vaikutuskanavien kautta. Vain 20 prosenttia vastaajista koki voivansa vaikuttaa yliopiston päätöksentekoon olemassa olevia vaikutuskanavia pitkin. Moni kuitenkin toi esille halunsa olla mukana asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Vaikuttamismahdollisuuksien ja päätösten taustojen ymmärtämisen koettiin tuovan lisää merkityksellisyyttä omaan työhön. Yliopiston strategian mukaisena tavoitteena on lisätä henkilöstön osallistumista ja vaikutusmahdollisuuksia. Yhtenä kehittämistoimena tulosten perusteella perustettiin projekti, jonka tehtävänä

on kartoittaa osallistamistarpeet, ottaa käyttöön tarvittavat välineet ja kouluttaa henkilöstöä niiden käyttöön.

Kyselyn tuloksia käsiteltiin ja sovittiin kehittämistoimenpiteistä yhteisessä osallistavassa keskustelussa henkilöstön kanssa sekä tiimi/ryhmätasolla että tiedekunnan/erillisen laitoksen/yliopistopalveluiden toimialan tasolla. Yhteisen keskustelun tavoitteena oli löytää yhteisiä ajatuksia työyhteisön vahvuuksista ja sopia yhdessä kehittämiskohteiden aikataulusta ja vastuuhenkilöistä. Kehittämistoimien toteutumista seurataan osana tiedekuntien ja erillisten laitosten toimenpidesuunnitelmia.

POIKKEUSTILANNEKYSELY

Yliopistolaisten näkemyksiä koronapandemian vaikutuksista työhön kartoitettiin kyselyllä toukokuussa. Kysely oli toinen poikkeustilannekysely. Kyselyyn vastasi 2 490 henkilöä. Vastausprosentti oli 28,6 koko yliopiston henkilöstöstä. Vastaajista 41 prosenttia kertoi, että etäyön tekeminen on vaikuttanut työhyvinvointiin myönteisesti. Osa oli kokenut työskentelyn poikkeustilanteessa haasteelliseksi. Opetus- ja tutkimushenkilöstö koki poikkeusolot raskaammiksi kuin asiantuntija- ja tukipalvelushenkilöstö. Myös kansainvälinen henkilöstö koki poikkeusoloihin siirtymisen kuormittavana. Esihenkilön rooli nähtiin työhyvinvoinnin kannalta keskeisenä. Suuri osa vastaajista koki, että on saanut esihenkilöltään tukea työskentelyynsä koronapandemian aikana. Lisäksi lähitiimiltä saatiin tukea tilanteessa.

Suurin osa kyselyn vastaajista kertoi löytäneensä hyviä toimintatapoja, jotka auttavat jaksamaan koronapandemian aikana. Vastaajista 45 prosenttia koki, että on tehnyt uudessa tilanteessa digiloikan. Kyselyssä kartoitettiin hyviä käytäntöjä arjen työhön. Kyselyn tuloksia on hyödynnetty työhyvinvoinnin tukemisessa ja uudessa tilanteessa opittujen, hyvien toimintatapojen kartoittamisessa ja käyttöön otossa laajemminkin.

Henkilöstön ja esihenkilöiden työhyvinvoinnin tukipalveluita on kehitetty kyselyjen tulosten perusteella ja niistä on viestitty aktiivisesti. Myös yhteistyötä työterveyshuollon kanssa on suunnattu henkilöstön tukemiseksi.

TALOUS

Yliopiston operatiivinen tulos nousi voitolliseksi ensimmäistä kertaa sitten vuoden 2015. Yliopistojen taloustilannetta paransi se, että vuonna 2020 yliopistolain mukainen indeksitarkistus palautettiin ja yliopistojen valtionrahoitusta korotettiin valtakunnallisesti 40 miljoonalla eurolla. Tämä katkaisi vuodesta 2015 jatkuneen korkeakoulusektoriin kohdistuvien leikkausten jakson. Lisäys ei kuitenkaan kata jakson aikana toteutuneita leikkauksia eikä kustannusten nousua. Vuoden 2021 rahoitus vastasi nimellisarvoltaan 2011 tasoa, joten tuloksen saavuttaminen on edellyttänyt kulutason vähennyksiä.

Yliopistojen tulossopimuksessa kaudella 2021–2024 aiempaa suurempi osuus rahoituksesta on korvamerkitty uusiin velvoitteisiin. Yliopistojen koulutuksen volyymiä kasvatettiin vuonna 2021 yhteensä 2 071 uudella aloituspaikalla, mistä Helsingin yliopiston osuus oli 98 paikkaa eli 5,8 prosenttia. Vuonna 2022 on suunniteltu edelleen yhteensä 3 540 aloituspaikan lisäys, josta Helsingin yliopiston osuus on 403 paikkaa eli 11,4 prosenttia. Lisäksi osa yliopistojen rahoitusmalliin sisältyvästä strategiara-

hoituksesta on korvamerkitty uusiin kansainväistymiseen liittyviin hankkeisiin.

Koronapandemiaan liittyvä sulkutoimet vaikuttivat edelleen yliopiston talouteen vuonna 2021. Toiminnan rajoitukset vähensivät muun muassa yliopistoliikunnan ja museotoiminnan asiakasmaksutuloja. Toisaalta koronapandemiaan liittyvät rajoitukset vaikuttivat edelleen kulujen määrään. Matkoihin käytettiin 15 miljoonaa euroa vähemmän rahaa kuin pandemiaa edeltävänä vuonna 2019.

Yliopiston täydentävä rahoitus kasvoi kahdeksan prosenttia. Vuonna 2020 täydentävä rahoitus vähentyi koronapandemian vuoksi, mutta vuonna 2021 ylitettiin myös korona-aikaa edeltävän vuoden 2019 rahoitus. Täydentävästä rahoituksesta 75 prosenttia oli tutkimuksen rahoitusta. Kilpailtuun tutkimusrahoitukseen sisältyi myös erityisesti koronaan liittyviä rahoitushakuja.

Helsingin yliopiston kokonaistuotot olivat 716 miljoonaa euroa, mistä 405 miljoonaa euroa oli yliopistolain

LUETUIMPIA UUTISIAMME VUODELTA 2021

HELSINGIN YLIOPISTO JA ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO MUKAAN SUOMALASEEN KORONAROKOTEYRITYKSEEN

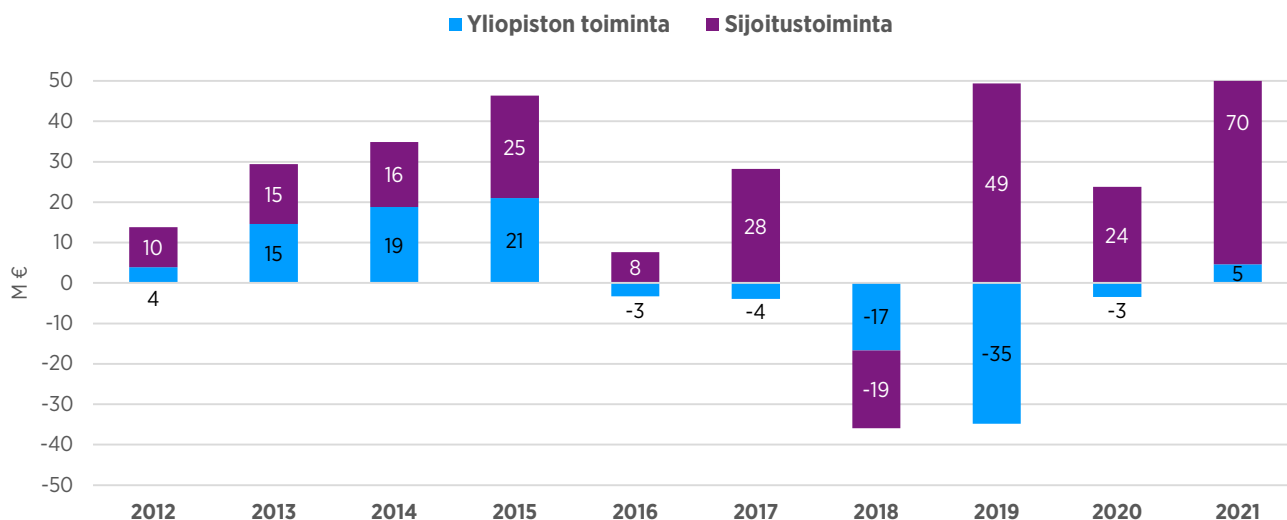
Suomeen on perustettu tutkimuslähtöinen rokoteyritys, Rokote Laboratories Finland Oy, joka kehittää ja kaupallistaa nenäsumutteena annettavaa koronarokotetta. Rokote perustuu Helsingin ja Itä-Suomen yliopistoissa tehtyyn tutkimustyöhön.



Kuva: Mostphotos

<https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/pandemiat/helsingin-yliopisto-ja-ita-suomen-yliopisto-mukaan-suomalaiseen-koronarokoteyritykseen>

Kuvio 27. Tilikauden tulos 2012–2021.



mukaista valtionrahoitusta, 296 miljoonaa euroa täydentävää rahoitusta ja 14 miljoonaa euroa sijoitus- ja rahoitustoiminnan rahoitusta.

Helsingin yliopiston vuoden 2021 tilinpäätöksen ylijäämä oli 74,7 miljoonaa, mistä operatiivisen toiminnan tulos oli 4,6 miljoonaa euroa ja sijoitustoiminnan ja varainhankinnan tulos 70,1 miljoonaa euroa. Operatiivisen toiminnan rahoittamiseen käytettiin 9,9 miljoonaa sijoitustoiminnan tuottoja, mikä sisältää tulevaisuusrahaston, 375-rahaston ja Helsingin yliopiston rahastoista maksetut erät. Taloutta käsitellään myös Helsingin yliopiston tilinpäätöksessä ja muissa talousjulkaisuissa. Katso lisätietoa verkkosivuilta www.helsinki.fi/fi/yliopisto/tilinpaatokset.

TILIKAUDEN YLI- JA ALIJÄÄMÄ

Helsingin yliopiston vuoden 2021 tulos oli 74,7 miljoonaa euroa. Operatiivisen toiminnan tulos oli 4,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Sijoitustoiminnan ja varainhankinnan ylijäämä oli 70,1 miljoonaa euroa, josta 61 miljoonaa euroa aiheutuu sijoitusomaisuuden käyvän arvon muutoksesta.

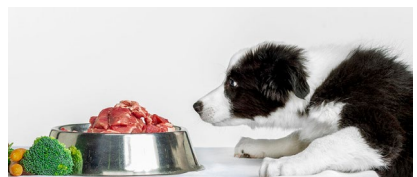
TUOTOT

Vuonna 2021 Helsingin yliopiston kokonaistuotot olivat 716 miljoonaa euroa. Edelliseen vuoteen

LUETUIMPIA UUTISIAMME VUODELTA 2021

PENTUAJAN RUOKAVALIOLLA NÄYTTÄÄ OLEVAN VAIKUTUS IHO-OIREIDEN KEHITTYMISEEN AIKUISILLA KOIRILLA

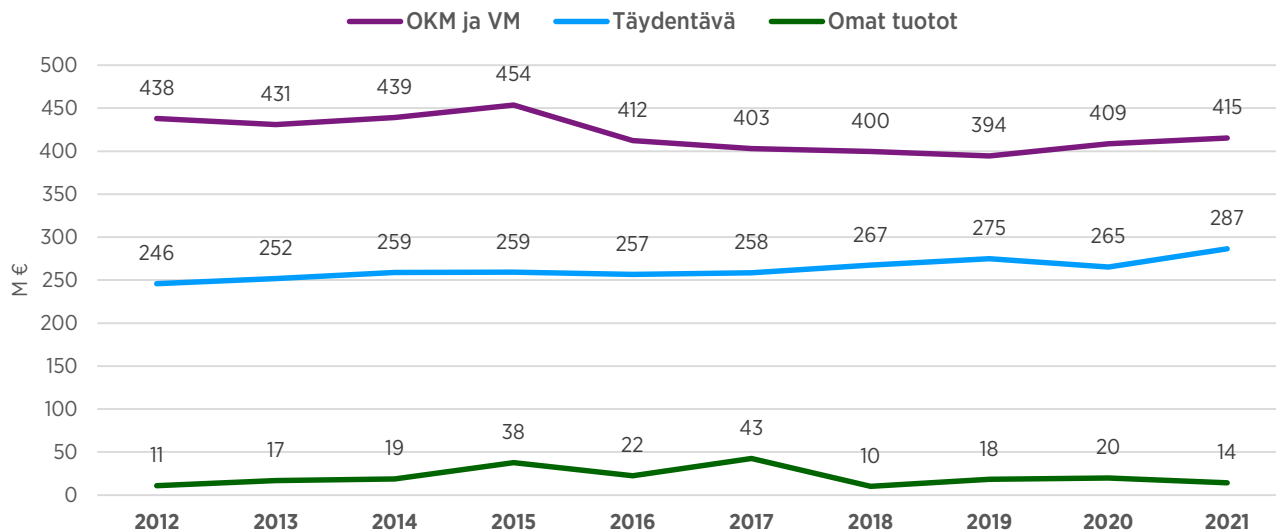
Helsingin yliopiston DogRisk-tutkimusryhmä havaitsi epidemiologisessa tutkimuksessaan, että koiran pentuiän ruokavalio saattaa vaikuttaa koiran allergisten ja atooppisten iho-oireiden ilmaantumiseen aikuisiässä.



Kuva: Tan Simberg

<https://www2.helsinki.fi/fi/uutiset/terveys/pentujien-ruokavaliolla-nayttaa-olevan-vaikutus-allergisten-ja-atooppisten-iho-oireiden-kehittymiseen-aikuisilla-koirilla>

Kuvio 28. Tuotot 2012–2021.

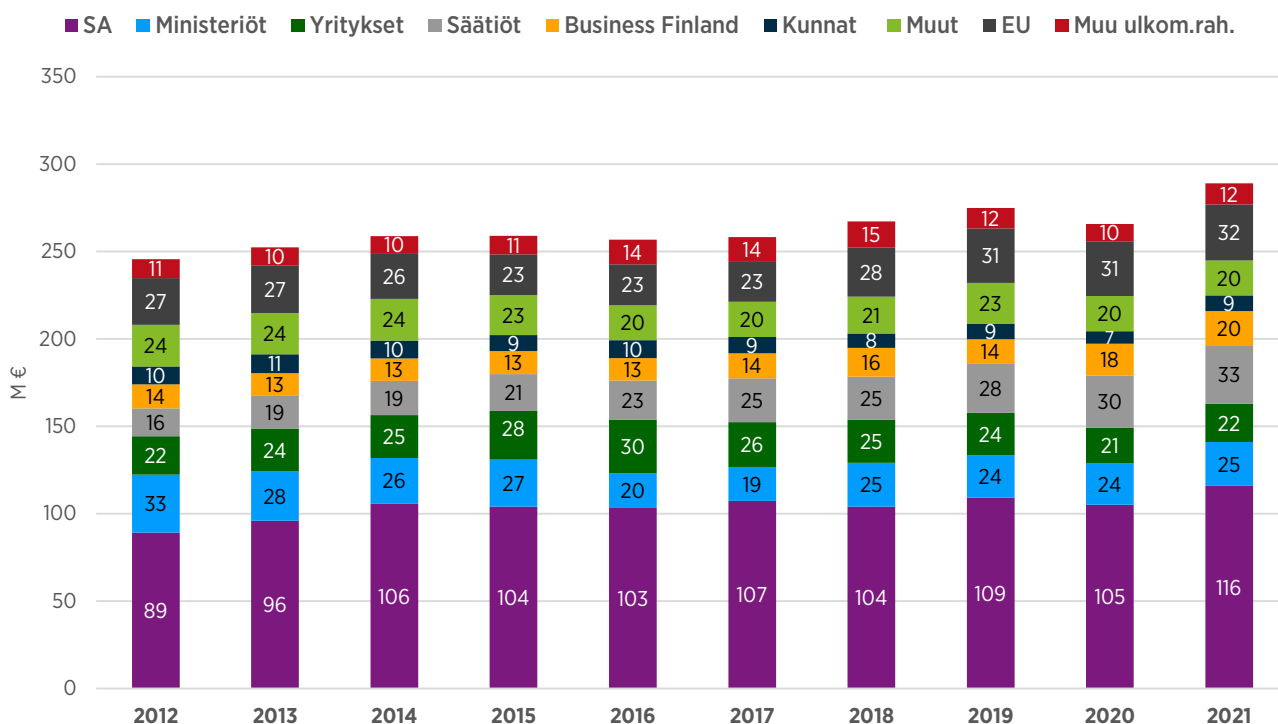


verrattuna lisäystä oli 22 miljoonaa euroa (3,2 %). Yliopiston kokonaistuotot koostuvat perusrahoituksesta, täydentävästä rahoituksesta ja sijoitustoiminnan- ja varainhankinnan tuotoista. Yliopiston tuloslaskelman liikevaihto, eli operatiivisen toiminnan tuotot olivat 702 miljoonaa euroa. Yliopiston liikevaihto sisältää opetus- ja kulttuuriministeriöltä saadun yliopistolain mukaisen valtionrahoituksen, eli perusrahoituksen, ja täydentävän rahoituksen. Perusrahoitus oli 405 miljoonaa euroa, mihin sisältyi 1,1 miljoonaa euroa valtion 2020

lisätalousarvion mukaista lisäaloituspaikkojen rahoitusta. Lisätalousarviorahoitus Helsingin yliopistolle oli yhteensä 9,6 miljoonaa euroa vuonna 2020, josta kuitenkin 8,5 miljoonaa euroa käytetään ja tuloutetaan seuraavina vuosina lisäkoulutuksen rahoittamiseen. Perusrahoitus oli 5,7 miljoonaa euroa (+31,4 %) suurempi kuin vuonna 2020 ja se muodosti 58 prosenttia yliopiston kokonaistuotoista.

Täydentävän rahoituksen tuotot olivat yhteensä 296 miljoonaa euroa ja muodostivat 42 prosenttia

Kuvio 29. Täydentävä rahoitus, ei sisällä valtiovarainministeriön harjoittelukoulujen rahoitusta.



kokonaistuotoista. Summa sisältää Valtiovarainministeriön harjoittelukouluille myöntämän 10 miljoonan vuosittaiset avustustuotot ja Suomen Akatemialta saadut investointiavustukset, joita oli yhteensä 5,5 miljoonaa euroa. Tuloslaskelmassa investointiavustukset eivät sisälly liikevaihtoon. Täydentävän rahoituksen määrä kasvoi 22 miljoonaa euroa edellisvuoteen verrattuna (+8 %). Täydentävästä rahoituksesta 223 miljoonaa euroa oli tutkimusrahoitusta (75 %) ja 73 miljoonaa euroa muuta täydentävää rahoitusta (25 %). Täydentävän rahoituksen lisäyksestä 19 miljoonaa euroa oli tutkimusrahoituksen lisäystä ja 3 miljoonaa euroa muun täydentävän rahoituksen lisäystä.

Yliopiston tärkein täydentävän tutkimusrahoituksen lähde on Suomen Akatemia. Suomen Akatemialta saatu rahoitus oli yhteensä 115,5 miljoonaa euroa, mikä on 52 prosenttia yliopiston täydentävästä tutkimusrahoituksesta. Akatemian rahoitusta kasvatti osaltaan koronapandemiaan liittyvien hankehakujen osuus. Akatemian rahoitus kasvoi 10,5 miljoonaa euroa verrattuna vuoteen 2020. EU-rahoitus oli 30 miljoonaa euroa, mikä on saman suuruinen kuin vuonna 2020.

Kotimaisilta rahastoilta ja säätiöiltä saatu tutkimusrahoitus oli 32,6 miljoonaa euroa, missä kasvua vuoteen 2020

verrattuna oli 2,7 miljoonaa euroa. Business Finlandilta saatu tutkimusrahoitus oli 19,6 miljoonaa euroa, mistä kasvua 1,6 miljoonaa euroa.

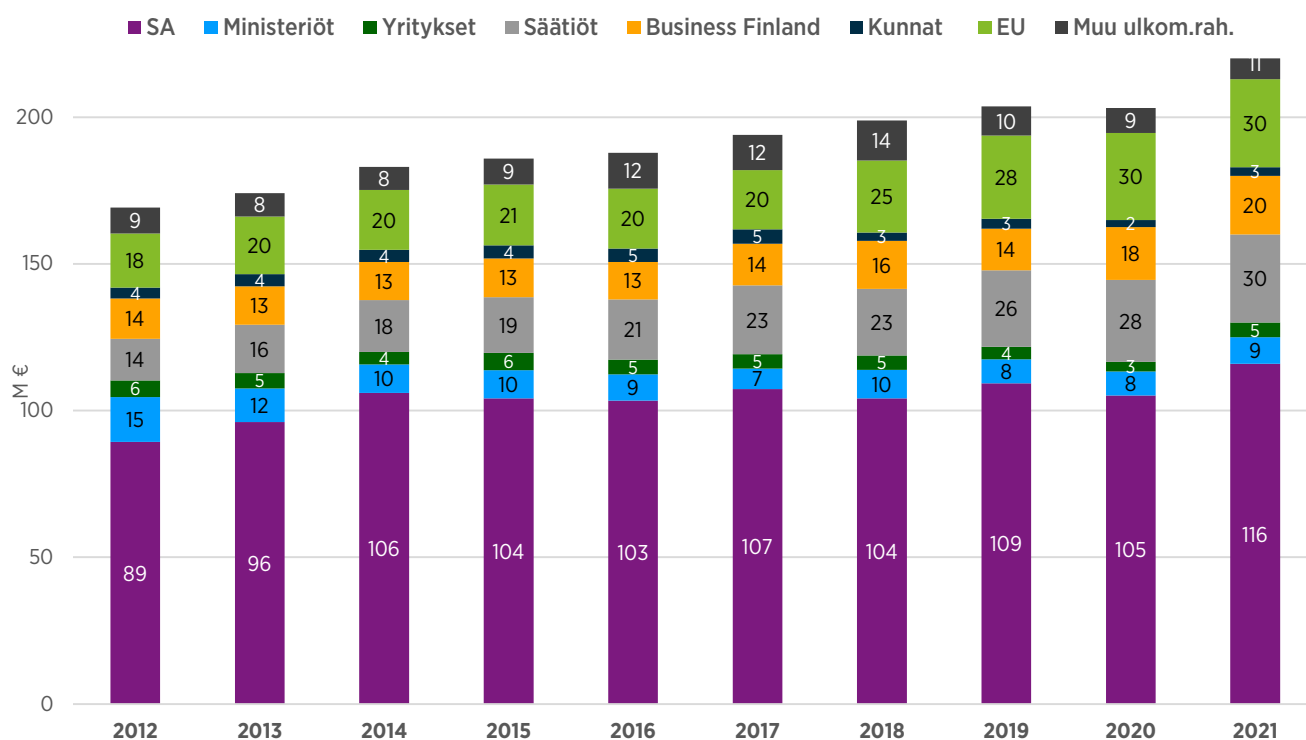
Vuonna 2021 täydentävästä tutkimusrahoituksesta 183 miljoonaa euroa tuli Suomesta ja 41 miljoonaa euroa ulkomailta. Ulkomaisen tutkimusrahoituksen osuus oli 18 prosenttia, mikä on sama tasoa kuin vuonna 2020.

Sijoitustoiminnan ja varainhankinnan tuotot sekä Helsingin yliopiston rahastoilta saadut tuotot olivat yhteensä 14 miljoonaa euroa. Sijoitustoiminnan tuotot olivat kolme miljoonaa euroa ja Helsingin yliopiston rahastoilta saadut tuotot seitsemän miljoonaa euroa. Vuoden 2021 aikana yliopisto sai lahjoituksia 4,2 miljoonaa euroa, joka siirrettiin opetus- ja kulttuuriministeriön talouskoodiston mukaisesti tuloslaskelman varainhankinnan tuotoista taseeseen sidottuihin rahastoihin.

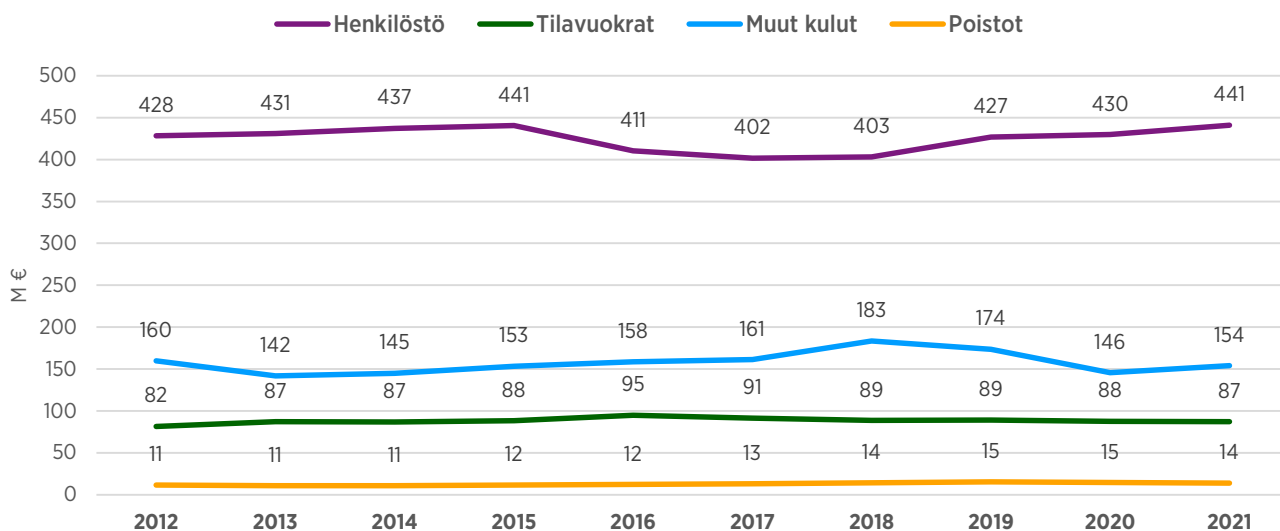
KULUT

Helsingin yliopiston operatiivisen toiminnan kulut olivat 697 miljoonaa euroa. Kulut kasvoivat 20 miljoonaa euroa, mistä 19 miljoonaa euroa oli täydentävän rahoituksen kulujen kasvua. Henkilöstökulut olivat 441 miljoonaa

Kuvio 30. Täydentävä tutkimusrahoitus.

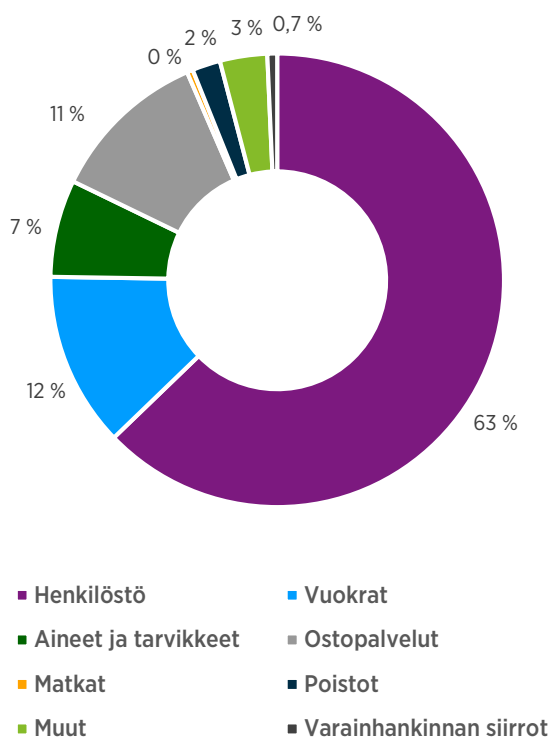


Kuvio 31. Operatiivisen toiminnan kulut 2012–2021.



euroa, missä kasvua oli 2,7 prosenttia. Tilavuokrat olivat 87 miljoonaa euroa, missä vähennystä vuoteen 2020 verrattuna on 0,2 prosenttia. Toiminnan muut kulut olivat 155 miljoonaa euroa ja poistot 14 miljoonaa euroa. Muut kulut kasvoivat yhdeksän miljoonaa euroa verrattuna vuoteen 2020, mutta olivat edelleen pienemmät kuin koronaa edeltävänä vuonna 2019. Suurin syy tähän oli se, että matkustaminen oli edelleen hyvin vähäistä. Matkakuluihin käytettiin kolme miljoonaa euroa, kun vuonna 2019 matkoihin oli käytetty 18 miljoonaa euroa.

Kuvio 32. Kulujakauma 2021.



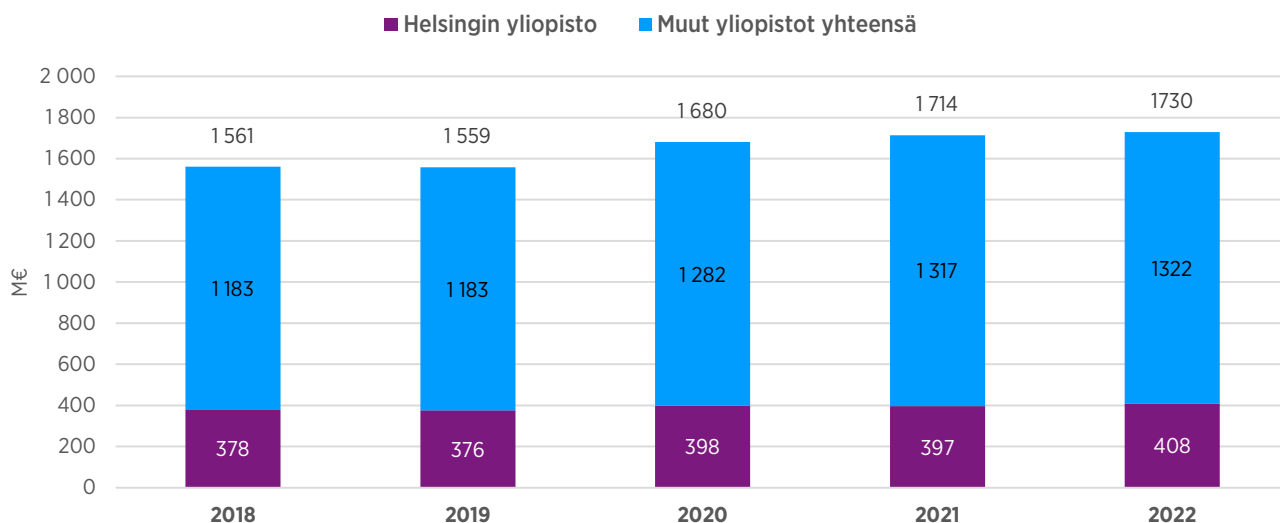
YLIOPISTOJEN VALTIONRAHOITUS

Yliopistojen valtionrahoitus on vuodesta 2012 alkaen jaettu tulokriteerien osuuksiin perustuvalla laskennallisella mallilla. Helsingin yliopiston osuus laskennallisesta perusrahoituksesta on 23,5 prosenttia vuonna 2022 (2021: 23,2 %). Seuraavan sivun kuviossa on esitetty Helsingin yliopiston ja muiden Suomen yliopistojen laskennalliseen malliin perustuva valtionrahoitus aikasarjana. Helsingin yliopiston rahoitusmalliosuus nousee 0,3 prosenttiyksikköä eli 10,7 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 rahoitukseen vaikuttavat vuosien 2018–2020 tulokset.

Koulutusosiossa on menestytty hyvin, koska vuonna 2020 valmistui tutkinnonuudistuksen vuoksi poikkeuksellisen paljon tutkintoja. Koulutuksen osuus kokonaisuutena nousi 17,3 prosentista 18,8 prosenttiin.

Tutkimusosiossa tohtorin tutkintojen sekä määrä että suhteellinen osuus on noussut. Kolmen vuoden keskiarvon tavoite (510) ylitettiin keskiarvon ollessa 517. Julkaisupisteiden määrä on noussut, mutta niiden osuus on vähän pienentynyt. Kansainvälisen tutkimusrahoituksen osuus on pienentynyt 0,6 prosenttiyksikköä. Sen sijaan muun kilpaillun tutkimusrahoituksen osuus on kasvanut 0,3 prosenttiyksikköä vaikka sen määrä Helsingin yliopiston osalta on laskenut. Riskinä on tutkimusrahoituksen suhteellisen osuuden pieneminen. Vaikka yliopiston kansainvälinen kilpailtu tutkimusrahoitus on kasvanut, niin kokonaisuudessaan kansainvälinen

Kuvio 33. Yliopistojen valtionrahoitus 2017–2022.



kilpailtu tutkimusrahoitus on kasvanut vielä enemmän koko yliopistosektorilla. Tutkimuksen osuus nousi 29,9 prosentista 30,2 prosenttiin.

Taulukko 18. Helsingin yliopiston osuus yliopistojen rahoitusmallissa tulokriteereittäin vuosina 2017–2022.

Rahoitusmallin tulokriteeri	2017	2018	2019	2020	Kriteerin paino 2017–2020	2021	2022	Kriteerin paino 2021–
Ylemmät korkeakoulututkinnot	18,3 %	18,0 %	18,0 %	17,6 %	13 %	16,0 %	17,7 %	19 %
Alemmat korkeakoulututkinnot	19,6 %	19,4 %	19,6 %	19,7 %	6 %	19,3 %	21,2 %	11 %
Avoimessa yliopistossa, erillisissä opinnoissa ja erikoistumiskoulutuksessa suoritettut opintopisteet	19,3 %	18,9 %	18,4 %	17,9 %	2 %	19,2 %	20,5 %	4 %
Työllistyneet ylemmän kk-tutk. suorittaneet	12,9 %	18,4 %	18,3 %	17,9 %	2 %	17,9 %	17,6 %	2 %
Opiskelijapalaute	16,8 %	16,8 %	17,5 %	16,9 %	3 %	16,7 %	18,1 %	3 %
Korkeakoulujen väliset yhteistyöopinnot**						7,1 %	9,2 %	1 %
Uraseurantakysely **						20,0 %	19,2 %	2 %
55 opintopistettä suorittaneet*	19,9 %	19,0 %	18,8 %	18,7 %	10 %			
Kv. vaihto-opiskelu*	17,6 %	17,9 %	18,1 %	17,2 %	2 %			
Ulkomaalaiset ylemmän kk-tutk. suorittaneet*	18,4 %	16,8 %	17,5 %	16,9 %	3 %			
Koulutus yhteensä	18,7 %	18,3 %	18,3 %	18,0 %	39 %	17,3 %	18,8 %	42 %
Tohtorin tutkinnot	31,6 %	29,0 %	29,0 %	28,5 %	9 %	27,1 %	28,8 %	8 %
Julkaisut	28,9 %	30,6 %	29,8 %	29,8 %	13 %	30,2 %	30,0 %	14 %
Kv-rahoitus	35,5 %	35,4 %	35,6 %	35,3 %	3 %	34,3 %	33,7 %	6 %
Muu kilpailtu tutkimusrahoitus	26,6 %	27,5 %	28,3 %	28,3 %	6 %	28,8 %	29,1 %	6 %
Ulkomaalainen opetus- ja tutkimushenkilöstö*	26,5 %	26,3 %	26,1 %	25,7 %	2 %			
Tutkimus yhteensä	30,0 %	29,8 %	29,6 %	29,4 %	33 %	29,9 %	30,2 %	34 %
Valtakunnalliset tehtävät	42,5 %	42,5 %	42,5 %	42,5 %	7 %	33,2 %	33,2 %	9 %
Alakohtainen osuus*	16,9 %	16,9 %	16,9 %	16,9 %	9 %			
Strateginen rahoitus***	25,2 %	23,0 %	22,6 %	20,9 %	12 %	18,5 %	15,9 %	15 %
Muut koulutus- ja tiedepolitiikan tavoitteet yhteensä	26,3 %	25,9 %	25,7 %	25,0 %	28 %	24,0 %	22,2 %	24 %
Helsingin yliopiston osuus yhteensä	24,5 %	24,2 %	24,1 %	23,7 %	100 %	23,2 %	23,5 %	100 %

* Poistuva tulokriteeri ** Uusi tulokriteeri *** Strategista rahoitusta voidaan jakaa lisää

PALVELUT

Yliopiston palveluissa koronapandemian kanssa selviäminen alkoi olla osa uutta arkea. Keväällä saatiin valintakokeet järjestettyä Messukeskuksessa koronaturvallisesti ja syksyllä pystyttiin toteuttamaan edellistä vuotta enemmän opetusta lähi- tai monimuoto-opetuksena.

Syksyn lyhyenkin lähityöskentelyjakson perusteella kävi selväksi, ettei paluuta täysin vanhan malliseen työskentelytapaan ole. Uudenlainen suhde etätyöskentelyyn muuttaa tapaamme toimia ja se asettaa uudenlaisia haasteita ja mahdollisuuksia työympäristön kehittämiselle. Se antaa myös lisäpontta jo pitkään jatkuneelle palveluiden digitalisoitumiselle.

Sisun laajamittainen käyttöön-otto oli näkyvimpiä digitaalisten palveluiden lanseerauksia kuluneena vuonna. SAP:n järjestelmäkokonaisuutta kehitettiin ja uusia toiminnallisuuksia saatiin käyttöön. Sopimusten sähköiseen allekirjoittamiseen saatiin Unisign-työkalu. Palveluiden digitalisoituminen lisää entisestään myös palvelutuottajien keskinäisen yhteistyön tarvetta. Yksi ja sama asiakas kokoaa palveluiden tuottajat yhteisen pöydän ääreen. Tämän myötä tarvitaan aikaisempaa enemmän yhteistä näkemystä, yhteisiä pelisääntöjä ja yhdessä sovittuja puitteita palveluiden tuottamiselle.

Kokonaisarkkitehtuurilla, projektijohtamisella ja digitalisoituvien palveluiden johtamisen kehittämisellä luodaan edellytyksiä entistä paremmalle palveluympäristölle ja hallitulle palveluiden tuottamiselle muuttuvassa toimintaympäristössä.

Vuoden aikana edistettiin kolmen suuren yliopiston sisäisen palveluiden tuottajan – yliopistopalveluiden, yliopiston kirjaston ja tietotekniikkakeskuksen – yhteistyötä järjestämällä konkreettisia teemakohtaisia seminaareja yhdessä akateemisen johdon kanssa. Keväällä käsiteltiin avointa tiedettä ja syksyllä tuettiin oppimisen tilat-projektin käynnistämistä.

UUDENLAINEN
SUHDE ETÄ-
TYÖSKENTELYYN
MUUTTA
TAPAA MME TOIMIA

YHTEISÖ- VIESTINTÄÄ POIKKEUS- TILASSA

Poikkeustilanneviestintää jatkettiin kuukausittaisten koronainfotilaisuuksien muodossa. Tilaisuuksia katseltiin vuoden aikana yli 25 000 kertaa. Poikkeustilanteesta tiedotettiin julkisella Helsinki.fi-sivustolla, johon kerättiin jatkuvasti päivittyvä ohjeistus korona-ajan

toimenpiteistä, suosituksista ja käytänteistä koko yliopistoyhteisölle.

Flamma-intranetin uutiset tavoittivat yliopistoyhteisön hyvin. Tammi-joulukuussa uutisia katsottiin yli 839 000 kertaa. Suosituimpia uutisia olivat poikkeustilanteeseen, työterveydenhuoltoon, tietojärjestelmiin sekä käytännön työskentelyyn liittyvät uutiset.

Flamman kehitystyö keskittyi osallistamistoimintojen muotoiluun. Tavoite on ottaa uudet, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevat toiminnallisuudet käyttöön vuoden 2022 aikana.

Kaikki yhteisöviestinnän toimenpiteet ja sisällöt on pyritty tekemään yliopiston kieliperiaatteiden mukaisesti kolmella kielellä. Näin kaikki yliopistoyhteisön jäsenet pystyvät seuraamaan yhteistä ajankohtaisviestintää tasa-arvoisesti.

Työnteon kuormittavuudesta vuoden aikana tehdyn poikkeustilannekyselyn perusteella yliopiston henkilöstö on kokenut poikkeustilanteen viestinnän hyvänä. Asteikolla 1–5, jossa viisi on paras arvo, viestinnän hyödyllisyys sai arvosanan 3,9 ja sen oikea-aikaisuus 3,8. Viestinnän on koettu auttavan poikkeustilanteessa työskentelyssä arvosanalla 3,5.

DIGITALISOITUVAN PALVELUYMPÄRISTÖN KEHITTÄMINEN

Vuonna 2020 alkanut digitalisoituvien palveluiden johtamisen vahvistamisen projekti saatiin päätökseen. Projektin tavoitteena oli vahvistaa jaettua johtajuutta ja saavuttaa uusi kehitysaste digitalisaation hyödyntämisessä palvelukehityksessä. Projektin tuloksena:

- syntyi uusia toimintakäytänteitä, jotka mahdollistavat digipalvelukehityksen talousseurannan ja investointien suunnittelun koko yliopistopalveluiden tasolla
- tuotettiin ensimmäinen versio yliopistopalveluiden digipalvelukehityksen periaatteista ja palveluiden lanseeraussuunnitelmasta
- löytyi digipalveluiden ohjaukselle soveltuva viitekehysmalli (Business Technology BT malli)
- tunnistettiin kehityskohteet, joiden avulla voidaan parantaa digipalveluiden kokonaisvaltaista asiakokemusta eri asiakaskohderyhmille.

Projektin tuotokset kiteytettiin yhteen digitalisoituvien palveluiden kehittämisohjelmaan vuosille 2022–2024. Projektin työrukkasena toimi projektijohtaja ja edustajia kaikilta toimialoilta sekä kirjastosta ja tietotekniikkakeskuksesta koottu digikehittäjien tiimi.

DIGIVISIO 2030

Kansallinen Digivisio 2030 on kaikkien Suomen korkeakoulujen yhteinen hanke, joka avaa oppimisen kansalliset tietovarannot yksilön ja yhteiskunnan käyttöön. Pitkäjänteinen digivisiotyö tukee oppijoiden oppimista läpi elämän sekä mahdollistaa pedagogiikan kehittymisen ja korkeakoulujen uudistumisen. Kansallinen hanketoimisto organisoitui vuoden aikana. Helsingin yliopiston sisällä nimettiin hanketyön eri osa-alueille vastuuhenkilöitä ja rakennettiin sisäisiä koordinoitukäytänteitä. Erityisesti panostettiin jatkuvan oppimisen digitaalisen palvelualustan kehitystyöhön, oppijan kirjautumisen ja tunnistautumisen hallinnan palveluiden kehitystyöhön sekä yhteisiin, palveluiden edellyttämien hallinnollisten ja juridisten kysymysten ratkaisujen työstöön.

OPINTOTIETOJÄRJESTELMÄ SISUN KÄYTTÖÖNOTTO

Opintotietojärjestelmä Sisu korvasi Oodin toukokuun lopussa. Sisu on erittäin laaja opintojen pääjärjestelmä, joka linkittyy kymmeniin muihin järjestelmiin ja tukee lukuisia opiskeluun ja opettamiseen liittyviä prosesseja. Sisun käyttöönotto oli iso ja haastava urakka, johon oli valmistauduttu

pitkään. Sisun siirrettiin muun muassa noin 10 miljoonaa opintosuoritusta, 2,3 miljoonaa opiskeluoikeutta ja 450 000 henkilön tiedot.

Sisussa opiskelijan opintojen suunnitelmallisuus on etusijalla. Opiskelija tekee Sisussa opintosuunnitelman, jota kautta ilmoittautuu opetukseen, tekee opintoihin liittyviä hakemuksia ja lopulta hakee valmistumista. Opettaja näkee Sisusta omat opetus- ja ohjausryhmänsä ja voi antaa suorituserkinnät. Sisu avittaa myös opintohallinnon ja -palveluiden henkilöstön työprosesseja lukuisissa kohdissa.

Sisu on käytössä kuudessa korkeakoulussa ja se tukee myös korkeakoulujen opetusyhteistyötä. Sisun toimintoja kehitetään jatkuvasti palvelemaan paremmin eri käyttäjiä. Tällä hetkellä tärkeänä kehittämisen kohteena on Sisun

SISUN
SIIRRETTIIN NOIN
10 MILJOONAA
OPINTOSUORITUSTA

saavutettavuus erityisesti opiskelijan käyttöliittymän osalta.

Syksyllä käynnistyi Sisun kolmas vaihe -projekti, jonka tavoitteena on varmistaa, että Sisun toiminnallisuudet hyödynnetään mahdollisimman hyvin koulutusohjelmien, opiskelijoiden ja opettajien arjessa.

TALOUS- JA HENKILÖSTÖTIETO-JÄRJESTELMIEN KEHITYS JA ROBOTISAATION EDISTÄMINEN

Vuoden aikana jatkettiin talous- ja henkilöstötietojärjestelmien kehittämistä yhtenäisemmäksi kokonaisuudeksi. SAP Talous -järjestelmä päivitettiin uuteen versioon. Samalla luovuttiin SAP-talousportaalien käytöstä ja siirrettiin taloussovellukset SAP Fiori -työpöydälle. Syksyllä aloitettiin uuden työajankohdennussovelluksen toteutus. Loppuvuodesta aloitettiin valmistelu myös henkilöstöhallinnon sovelluksien siirtämisestä käytettäväksi yhtenäiseltä ja laiteriippumattomalta SAP Fiori -työpöydältä sekä uuden rekrytointijärjestelmän toteutus.

Robottiikan hyödyntämistä laajennettiin, sekä olemassa olleiden toteutusten käyttöä laajentamalla, että hyödyntämällä robottiikkaa uusissa prosesseissa. Vuoden aikana kaikki yliopistopalveluiden toimialat ja kirjasto toteuttivat ensimmäisiä prosessien kehitysprojekteja hyödyntäen robottiikkaa. Ensimmäisen koneoppimista hyödyntävän automaation rakentaminen aloitettiin. Robottiikan hyödyntämisen toimintamallia kehitettiin ja kaikille yliopistopalveluiden yksiköille ja kirjastolle

järjestettiin työpajoja ja muuta koulutusta robottiikan hyödyntämisestä.

IT 2030

IT 2030 on koko yliopiston IT-toimintaa koskeva suunnitelma, jolla tuetaan strategisten tavoitteiden toteutumista ja perustehtävissä onnistumista. Sen toimenpide-ehdotuksilla vastataan muuttuvan toimintaympäristön aiheuttamiin tarpeisiin. Vuonna 2020 aloitettua työtä tarkennettiin yliopistoyhteisöltä kerättyjen kommenttien perusteella ja suunnitelmalle saatiin yliopiston johtoryhmän hyväksyntä kesällä 2021.

Strategiakauden alussa käynnistettävien toimenpide-ehdotusten teemat ovat:

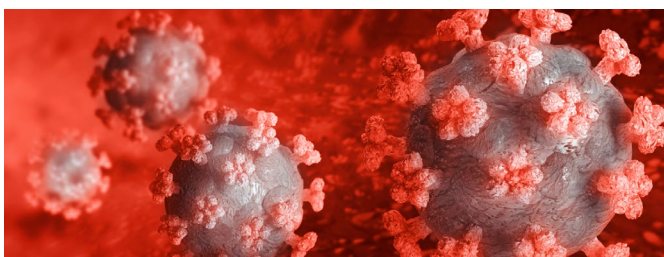
1. digitaaliset palvelut osaksi yliopistolaisuuden kokemusta
2. tutkimuksen infrastruktuurit ja datan hallinnan palvelut kunnossa
3. kansallisen opetuksen digivision hyötyjen jalkauttaminen
4. kehittyvät ja monipuolistuvat IT-tukipalvelut
5. talous ja johtaminen toteuttamisen tukena
6. riskien vähentäminen ja vaatimuksenmukaisuuden parantaminen
7. projektit yhdessä priorisoiden ja ohjaten.

Päätöksiä toimenpiteiden rahoituksesta tehtäneen vuoden 2022 aikana.

TUTKIMUKSEMME MEDIAHUOMION KOHTEENA

SUOMESTA LÖYTYI TUNTEMATON KORONAVIRUSKANTA

Mediassa esiintyi useita koronavirustautia käsitteleviä aiheita, kuten aiemmin tunnetun suomalaisen viruskannan löytyminen. Löydös tehtiin Helsingin yliopiston Biotekniikan instituutissa ja Vita Laboratoriot -yrityksessä. Tutkimuksesta julkaistiin yli 200 artikkelia, joiden potentiaalinen lukijakunta oli lähes 950 miljoonaa.



Kuva: Mosiphotos

New York Post: <https://nypost.com/2021/02/18/finland-covid-19-variant-reportedly-may-not-show-up-in-tests/>

KOKONAISARKKITEHTUURIN KEHITTÄMINEN JA TIEDONHALLINTAMALLI

Tiedonhallintalain edellyttämän tiedonhallintamallin rakentamista jatkettiin. Tiedonhallintamalli tulee palvelemaan digitalisoituvassa palveluympäristössä johtamista erityisesti toiminnan, palveluiden ja järjestelmien kehittämiseen liittyen. Kokonaisarkkitehtuurityön vaikuttavuutta parannetaan toiminnan uudelleenorganisoinnilla. Suunnittelu aloitettiin syksyllä ja keväällä 2022 toteutetaan uudistus, jossa kokonaisarkkitehtuurityöhön kohdistettavia resursseja lisätään ja roolitusta vahvistetaan.

DIGIHUB JA KETTERÄ KEHITTÄMINEN

DigiHub on yhteistyöskentelytila ja noin 200 hengen osaamisyhteisö, jossa edistetään yliopiston digitaalisten palveluiden asiakaslähtöisyyttä ja avointa kehittämistä. DigiHub-yhteisö on organisoitunut eri aiheiden mukaisiksi osaamisyhteisöiksi vertaisoppimista varten. Näitä aiheita ovat palvelumuotoilu, Lean-johtaminen, analytiikka, tuoteomistajuus ja teknologia.

Palvelumuotoilun ja Lean-johtamisen osaamisyhteisöt järjestivät vuoden aikana tapahtumia. Yhteensä DigiHubin tapahtumien määrä ja osallistumiskerrat olivat edellistä ennätysvilkasta vuotta pienempiä. DigiHubin eri tiimien välinen muu yhteistyö on kehittynyt entisestään ja sillojen ylittämisen teema on noussut keskeiseksi.

Yhteistyötä muiden yliopiston yhteisöjen kanssa on lisätty vuoden aikana, esimerkiksi laatutyön ja Lean-toiminnan osalta. Lisäksi DigiHubin tapahtumista osa on avattu koko henkilöstölle. Esimerkiksi hybridityön uusista toimintamalleista ja itseohjautuvuudesta on ollut yliopistoyhteisön kanssa avointa keskustelua ja yhdessä oppimista.

YLIOPISTOPALVELUT

Yliopistopalvelut tuli organisaationa keväällä viiden vuoden ikään. Toisena pandemiavuotena talous pysyi ylijäämäisenä. Henkilöstömäärä kasvoi noin 30 henkilötyövuotta. Suuri osa kasvusta selittyi organisaatiouudistuksella, jossa Avoimen yliopiston hallinto- ja tukihenkilöstö (vuonna 2020 yhteensä 25 henkilötyövuotta) siirtyi vuoden 2021 alusta yliopistopalveluihin. Tiedekunnille ja erillisille laitoksille suoraan kohdennettavaksi sovitut kustannukset jatkoivat kasvuaan, ollen 4,8 miljoonaa euroa (2020: 4,3 miljoonaa euroa), koostuen 81 henkilötyövuodesta (2020: 73 henkilötyövuotta).

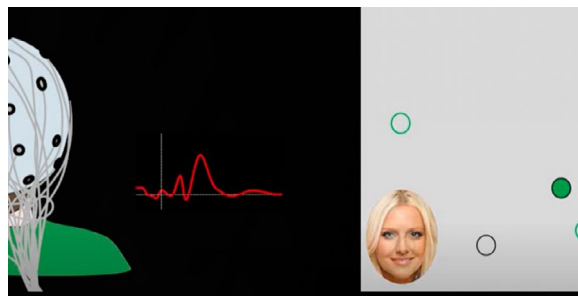
Vaikka vuosi sujui pääasiassa etätöissä ja uutta normaalia lähdeittiinkin suunnittelemaan uudenlaisen tilankäyttöajatuksen pohjalta, tilamäärien vähennys oli vielä maltilliset kolme prosenttia. Vähennys tulee konkretisoitumaan vasta tulevana vuosina tilajärjestelyjen myötä.

Tyytyväisyys yliopistopalveluihin ei jatkanut enää kasvuaan keväällä tehdyn kyselyn perusteella: vastausten keskiarvo (asteikko 0–10, jossa 10 on paras arvo) oli 6,8 (vuonna 2020: 7,0, 2019: 6,3, 2018: 5,4, 2017: 4,7).

TUTKIMUKSEMME MEDIAHUOMION KOHTEENA

TEKOÄLY LUKEE AJATUKSESI JA PIIRTÄÄ KUVAN HENKILÖSTÄ, JOKA VIEHÄTTÄÄ SINUA ENITEN

Kumpulan kampukselta lähtöisin olleesta aiheesta julkaistiin 129 artikkelia, jotka saavuttivat lähes 600 miljoonan potentiaalisen lukijakunnan. Muun muassa Forbes ja The Independent julkaisivat aiheesta uutisen.



Kuva: Cognitive computing -tutkimusryhmä

The Independent: <https://www.independent.co.uk/life-style/gadgets-and-tech/ai-read-mind-attraction-b1815328.html>

Tyytyväisyys palveluun kasvoi kuitenkin edelleen Kumpulassa (7,6) ja Viikissä (6,9). Keskustassa (6,4) ja Meilahdessa (6,0) tyytyväisyys laski. Kyselyä tehtäessä takana oli kokonainen vuosi pandemiarajoituksia ja etätyöskentelyä, mutta isoa romahdusta sekään ei tuonut käyttäjätyytyväisyyteen. Suhtautuminen lähipalveluna tai etäpalveluna tuotettuun palveluun vaikutti vaihtelevan palveluittain ja vastaajittain.

Kyselystä tunnistettuja kehittämiskohteita olivat edelleen esimerkiksi palveluiden löydettävyyden, palvelupolkujen hajanaisuus ja vastausaikojen pituus joissakin palveluissa. Vastauksissa kannettiin huolta yhteisöllisyydestä, sekä tukihenkilöstön yhteydestä ja sitoutumisesta akateemisen toiminnan arkeen.

Avoimen yliopiston hallinto- ja tukipalveluhenkilöstön siirtyminen aiheutti osaltaan tarpeen sisäiseen uudelleenorganisointiin erityisesti opetus- ja opiskelijapalveluissa. Digitaalisen opetuksen ja jatkuvan oppimisen palvelut koottiin omaksi kokonaisuudekseen. Lisätietoa muutoksesta [Opetus](#)-pääluvussa.

Viestinnän johdolla vuoden lopulla perustettiin Inno-tiimi, joka vastaa innovaatioyhteistyöstä ja -palveluista sekä niiden kehittämisestä. Lisätietoa Inno-tiimistä [Yhteiskunnallinen vuorovaikutus](#) -pääluvussa.

Konferenssi- ja tapahtumapalvelut koottiin viestintä ja yhteiskuntasuhteet -toimialalle.

Projektinjohtamismallin käyttöä laajennettiin ottamalla se käyttöön kaikilla yliopistopalveluiden toimialoilla.

Yliopistopalveluissa järjestettiin toukokuussa historian ensimmäiset YPA-messut. Etämessuille osallistui yhteensä 438 henkilöä. Messujen tavoitteena oli yliopistopalveluiden yhteisöllisyyden lisääminen, palvelujen, toimialojen ja työtehtävien tuntemuksen lisääminen sekä sisäisen liikkuvuuden edistäminen. Messut rakentuivat päälavasta, jossa puhuttiin yliopistopalveluiden työn merkityksellisyydestä, ja työn merkityksestä itsensä

kehittämisessä, sekä kymmenestä virtuaalisesta esittelypisteestä, joissa esiteltiin toimialojen valitsemia työtehtäviä, yliopistopalveluiden yhteistyöverkostoja sekä osaamisen kehittämiseen ja työssä kehittymiseen liittyviä aiheita.

Messuista saatiin piristävä tapahtuma pitkittyneeseen etätyöskentelyyn ja samalla saavutettiin monta tavoitetta yhteistyön ja yhteisöllisyyden näkökulmasta. Valtaosa palautteenantajista kokivat sekä toteutuksen että sisällöt mielenkiintoisiksi. Lisäksi ymmärrys toimialoista ja eri tehtävistä lisääntyi vastaajien mielestä suuresti.

Yliopistopalvelut arvioidaan osana palvelurakenteen arviointia 2024.

438

**HENKILÖÄ OSALLISTUI
YLIOPISTOPALVELUJEN
ETÄMESSUILLE**

YPA-HELPIN LAAJENTAMINEN

YPA-Help-palvelu laajentui vuoden aikana, kun uusi matkatiimi ja matkahallinnan uudistaminen -projekti käynnistettiin. Uudistuksella tavoitellaan parempaa palvelukokemusta matkustajalle yhden luukun mallin kautta. Matkahallinnan osaamista yliopistopalveluissa pyritään vahvistamaan tehtäviä keskittämällä. Uusi tiimi muun muassa vastaa matkustajien asiakaspalvelusta ja ohjeistuk-

sesta, on mukana valmistelemassa ja jalkauttamassa matkustamiseen liittyviä linjauksia ja käytäntöjä, vastaa yliopiston matkatoimistoyhteistyöstä sekä kehittää matkustamisen raportointia. Yliopiston kestävä kehityksen ja hiilineutraaliuden tukeminen on myös yksi projektin tavoitteista.

YPA-Helpin chat-asiakaspalvelu henkilökunnalle on vakiintunutta toimintaa, ja sen ohessa on edistetty Efecte-palvelunhallintajärjestelmän käyttöä yliopistopalveluiden yhteisenä työvälineenä.

YLIOPISTOMUSEON KIIREINEN VUOSI

Helsingin yliopistomuseolla saavutettiin merkittäviä virstanpylväitä niin kokoelmatyön, näyttelyiden kuin yleisöpalveluiden saralla.

Vuodesta 2019 käynnissä ollut kokoelmien muuttoprojekti saatiin kokoelmasiirtojen osalta päätökseen. Esinekokoelmat siirrettiin neljässä yliopiston eri kiinteistössä sijainneesta, museoesineille soveltumattomasta tilasta museaaliset vaatimukset täyttäviin tiloihin Museoviraston kokoelma- ja konservointikeskukseen Vantaalle. Valokuva-, arkisto- ja kirjakokoelmat muutettiin päärakennuksesta Yliopistomuseon keskustakampuksen kokoelmatiloihin. Siirretyt esineet inventoitiin ja valokuvattiin, ja suurin osa myös pakastettiin tuholaisten varalta ennen kokoelmakeskukseen sijoittamista. Vuoden aikana siirrettiin esineitä noin 25 000 kappaletta, arkistoinaistoa noin 123 hyllymetriä ja valokuvia noin 60 000 kappaletta. Esineiden jälkikäsittely jatkuu vuonna 2022.

Niin ikään päärakennuksen peruskorjaus työllisti Yliopistomuseota. Kiinteistössä on paljon taidetta, jonka konservointien hankinnasta ja takaisin sijoittamisesta museo on kantanut vastuun. Erityisen merkittävä hanke oli päärakennuksen vanhan puolen kipsiveistoskokoelman konservointi ja palauttaminen tiloihin. Museon henkilöstö toimi peruskorjauksessa taide- ja antikvaarisena asiantuntijana osallistuen taideriopisto- lisäksi esimerkiksi valaisinten ja huonekalujen käytön ja kunnostuksen suunnitteluun sekä tilojen nimeämiseen.

Yliopistomuseon yleisölle avoimet kohteet — päärakennuksen näyttely ja Helsingin observatorio — olivat suljettuina pandemiarajoitusten takia vuoden alusta toukokuun loppuun. Observatorio avautui rajoitusten päätyttyä, mutta päärakennuksen näyttelytilassa sijainnut Ajattelun voimaa -näyttely suljettiin pysyvästi ja purettiin rakennuksen peruskorjauksen takia. Yliopistomuseo sai erillISRahoituksen päärakennuksen uuden puolen taiteen konservointia ja suojausirtoja sekä uuden perusnäyttelyn tuotantoa varten. Perusnäyttelyuudistus käynnistettiin visiotyöllä, johon osallistui museon henkilöstön lisäksi museon sisäisiä ja ulkoisia sidosryhmiä. Joulukuussa



Konservaattori Anni Tuominen pakkaa päärakennukselta puretusta näyttelystä hevosen pään anatomista mallia. Museomestari Johannes Keltto dokumenttikuvaa. Kuva: Marika Tarkiainen / Helsingin yliopistomuseo

valmistunut visio luo pohjan museon profiloitumiselle ja uusien näyttelyiden sisältösuunnittelulle.

Pandemiarajoitusten aikana Yliopistomuseossa ei pystytty järjestämään tapahtumia. Sen sijaan museossa kehitettiin innolla etäyhteyksin toteutettavaa yleisötyötä. Observatorion vuorovaikutteiset virtuaaliopastukset, Vopastukset, aloitettiin alkuvuodesta, ja Vopastus rekisteröitiin tavaramerkiksi. Piirustussalin opetus toteutui keväällä ja syksyn alussa etämuotoisin teemailloin. Piirustusmestarin luomassa kurssikonseptissa yhdistyivät ainutlaatuisella tavalla piirustusopetus ja tiedekunnista alustajiksi kutsuttujen tutkijoiden tieteellinen asiantuntemus. Perinteisempää lähiopetusta ja näyttelyihin liittyviä yleisöopastuksia oli mahdollista järjestää loppuvuodesta.

HELSINGIN YLIOPISTON KIRJASTON PALVELUT

Pandemia vaikeutti kirjaston toimintaa. Kirjasto kykeni kuitenkin huolehtimaan peruspalveluistaan ja turvaamaan tietoaineistojen saannin. Kirjasto paneutui erityisesti sähköisten kurssiaineistojen saatavuuden parantamiseen tukeakseen etäopetusta ja -opiskelua.

Kirjasto siirsi toimintaansa verkkoon ja keskittyi muutenkin digitaalisiin palveluihinsa, kuten chat-palveluun ja erilaisiin verkkotilaisuuksiin, esimerkiksi tiedonhankinnan ohjauksiin ja sekä tutkijoiden aineistonhallinnan ja avoimen julkaisemisen työpajoihin.

Viikin kampuskirjasto avattiin remontin jälkeen asiakkaille lokakuussa yhteisillä avajaisilla kaupunginkirjaston kanssa. Kampuksen oppimisympäristö koheni merkittävästi remontin myötä.

Kirjasto järjesti neljän webinaarin Metriikkaa yliopistolaisille -opintokokonaisuuden. Webinaarit käsittelivät muun muassa vastuullista metriikkaa, kansainvälisiä yliopistorankingeja ja julkaisemisen arvioinnissa käytettyjä eri työvälineitä.

Yliopisto keskitti avoimen julkaisemisen rahoitusta kirjastolle, joka toimii avoimen julkaisemisen palvelukeskuseksi ja tukee tutkijaa tiederahoittajien asettamia Plan S -kriteereitä noudattavissa julkaisumaksuissa. Kirjasto rahoitti avoimeksi 2 474 artikkelia toimintavuoden aikana.

Kirjaston avoin kirjakokoelma Helda Open Books avasi yleisölle 25 uutta kirjaa, mikä nosti kokoelman kokonaismäärän 162 kirjaan. Kokoelman tavoitteena on julkaista avoimesti tutkimuksen ja opetuksen kannalta tärkeitä tieteellisiä teoksia sekä eri tieteenalojen klassikoita. Helsinki University Press vakiinnutti toimintaansa julkaisemalla 11 teosta ja kolmea lehteä. Kustantamo sai uuden kansainvälisen toimitusneuvoston.

Kirjasto järjesti toista kertaa rinnakkaistallennuskampanjan lisätäkseen yliopistolaisten julkaisujen avointa saatavuutta. Kampanjan aikana rinnakkastallennuksia tapahtui yhteensä 3 327 kappaletta. Yliopiston avointen tieteellisten julkaisujen vuosien 2018–2020 osuus julkaisutyypeistä A1–A4 nousi kahdeksan prosenttiyksikköä.

Lisätietoa yliopiston julkaisu- toiminnasta [Tutkimus](#)-pääluvussa.

VIIKIN KAMPUS-
KIRJASTO AVATTIIN
REMontin Jälkeen
ASIakkaille Yhteisillä
Avajaisilla
Kaupungin-
Kirjaston kanssa

IT-PALVELUT

Pandemiasta ja tiukasta budjetista huolimatta tietotekniikkakeskuksen toiminta jatkui tehokkaana. Olemassa olevia palveluita kehitettiin monipuolisesti ja uusia palveluita otettiin käyttöön. Infrastruktuuriin ja ylläpitoon liittyviä työvälineitä ja palveluita uudistettiin maltillisesti.

Yliopiston valintakokeet vaativat pandemian vuoksi edelleen tietoteknisiä erityisjärjestelyitä. Digitaalisen valintakoejärjestelmän käyttöä tuettiin niin Messukeskuksessa kuin yliopiston tiloissa järjestetyissä valintakokeissa.

Oodin korvaavan opintotietojärjestelmä Sisun käyttöönotossa vastattiin teknisestä osaprojektista sekä

tuettiin integraatioissa, tiedonsiirroissa, tietokannoissa ja raportoinnissa.

Yliopistolla siirryttiin vaiheittain monivaiheiseen tunnistautumiseen (Multifactor Authentication, MFA), mikä työllisti tietotekniikkakeskusta ja yliopistolaisia laajasti. Käyttöönoton tarkoituksena on suojella yliopistolaisten arvokasta dataa ja parantaa tietoturvaa. Yliopistolaisten tietoturvatietoisuuden kasvattamiseksi otettiin myös käyttöön kaikille pakollinen henkilöstön tietoturvatesti.

Microsoftin kanssa neuvoteltiin sopimus, joka tarjoaa laajemman valikoiman Microsoft 365 -tuotteita ja paremmat tietoturvaominaisuudet tulevina vuosina. Tiedonhallintalain velvoitteiden selvittämistä ja toimeenpanon suunnittelua jatkettiin.

Yliopiston julkiset verkkosivut siirrettiin uudemmalle alustalle Helsinki.fi next stage -projektissa, jossa samalla rakennettiin ja julkaistiin kotisivukone uusille tutkimusryhmille, uudistettiin henkilöhaku ja parannettiin tietoturvaa. Myös IT-Helpdeskin ohjesivustossa tehtiin päivitys, jonka yhteydessä parannettiin hakua ja saavutettavuutta.

Tietotekniikkakeskus osallistui yliopiston tutkimusdatapolitiikan päivittämiseen. Tutkijoille suunnattu Datasupport-sivusto uudistettiin, tuettiin datan hallinnan suunnittelua ja järjestettiin työpajoja. Lisäksi kehitettiin sensitiivisen datan tallennusratkaisuja.

Talouden SAP-järjestelmä päivitettiin uuteen versioon ja säästöjä saatiin aikaiseksi tekemällä osa päivityksestä itse. SAP:n käyttökokemusta yhtenäistettiin ottamalla

talouteen ja matkahallintoon käyttöön jo aiemmin työajanseurannassa käytetty mobiilipohjainen käyttöliittymä.

Yliopiston palveluyksiköiden asiakaspalvelujärjestelmän käyttö laajeni 30 uuteen tukiryhmään ja sen palautteiden keruuta kehitettiin edelleen.

Uusia itsepalveluvälineitä palveluiden tilaamiseksi kehitettiin ja otettiin käyttöön helpottamaan niin hallinnon kuin käyttäjienkin työtä. Tietokoneiden hankinnoissa säästettiin ja palvelukoordinaattorien työtä helpotettiin uudella laitteiden virtuaalivarastolla. Sen avulla saadaan käyttökelpoisia laitteita kierrätettyä ja säästetään sekä kustannuksissa että työajassa.

Microsoft ilmoitti kesällä vakavasta haavoittuvuudesta Windows-käyttöjärjestelmän tulostuspalvelussa. Yliopiston tulostusympäristö ajettiin tästä syystä suurelta osin alas. Päivitys maailmanlaajuiseen ongelmaan saatiin Microsoftilta vasta elokuussa, mutta pystyimme rakentamaan tilapäisiä ratkaisuja ja esimerkiksi sähköpostitulostus oli mahdollista koko katkon ajan. Muut vuoden aikana sattuneet häiriöt tai havaitut haavoittuvuudet saatiin ratkaistua ripeästi.

LUONNONTIETEELLISEN MUSEON YLEISÖPALVELUT

Luomuksen yleisökohteet olivat pandemian vuoksi kokonaan suljettuna toukokuun loppuun asti. Senkin jälkeen erinäisiä kävijämäärä- ja kokoontumisrajoituksia on

LUETUIMPIA UUTISIAMME VUODELTA 2021

HYVINVOINTIALUEILLA PAIKALLISET MALLIT JOUTUVAT KOETUKSELLE

Hyvinvointialueita koskevien ensimmäisten aluevaalien kynnyksellä monia kuntalaisia askarrutti, miten käy lähidemokratian.



Kuva: Linda Tammisto

<https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/demokratia/hyvinvointialueilla-paikalliset-mallit-joutuvat-koetukselle>

ollut voimassa. Luomuksessa kaikille yleisöpalvelutiimin työntekijöille pystyttiin osoittamaan mielekästä työtä, vaikka kohteet olivat kiinni.

Esimerkkejä sulkuaikana tehdyistä töistä ovat etäopastusten ja virtuaalierroksen suunnittelu ja käytännön toteutus, Luomuksen somekanavien aktivointi ja sometiimin perustaminen, sekä kesäopastussisältöjen

ja uusien kylttien suunnittelu ja toteutus Kumpulan puutarhoille. Lisäksi tehtiin monenlaisia siivoukseen, huoltoon sekä museon kokoelmien etiketöintiin ja digitointiin liittyviä tehtäviä.

Vaikka kohteet olivat suljettuna viisi kuukautta, asiakkaat löysivät hyvin takaisin. Vuoden kävijämäärät olivat aukiolokuukausina vuoden 2019 tasoa.

LUETUIMPIA UUTISIAMME VUODELTA 2021

TUTKIMUKSESSA TUNNISTETTU USEITA KORONAINFEKTION VAKAVALLE MUODOLLE ALTISTAVIA GEENEJÄ

Helsingin yliopiston tutkijoiden koordinoima maailmanlaajuinen tutkimushanke on yksi suurimmista koskaan toteutetuista genomitutkimuksista.



Kuva: Mostphotos

<https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/pandemiat/tutkimuksessa-tunnistettu-useita-koronainfektion-vakavalle-muodolle-altistavia-geeneja>

TILAT

Laadukkaat ja tarkoituksenmukaiset toimitilat tukevat yliopiston strategian toteuttamista ja toiminnan pitkän aikavälin kehittämistä. Yliopiston rakennukset säilyvät terveellisinä ja turvallisina suunnitelmallisen korjaustöiden ja asianmukaisen ja riittävän ylläpidon avulla. Kestävyys, vastuullisuus ja energiatehokkuus ovat tärkeitä lähtökohtia toimitilas suunnittelussa.

Strategiakautta 2021–2030 palvelevan toimitilaohjelman tavoitteena on toteuttaa yliopistolle tarkoituksenmukaiset tutkimus-, opetus- ja oppimisympäristöt sekä niihin liittyvät tilapalvelut. Tilasuunnittelu kytketään osaksi yliopiston ja yksiköiden johtamista. Tilojen kehittämisellä tuetaan yliopistolaisten hyvinvointia kiinnittämällä huomiota muun muassa keskittymisen ja kohtaamisen mahdollistavien tilojen suunnitteluun, tilojen yhteis- ja monikäyttöisyyteen, ergonomia- ja sisäilmakysymyksiin sekä muuntuvia ja monimuotoisia opiskelu- ja työskentelytapoja mahdollistavien tilojen luomiseen.

Rakentamisen investointiohjelman toteuttaminen on jatkunut. Tilankäytön tarkoituksenmukainen kehittäminen edellyttää strategiakauden aikana säännöllisesti

päivitettävää arviota tilatarpeesta. Samalla varmistetaan korjattujen tilojen entistä parempi toimivuus käyttäjien kannalta. Tavoitteena on, että toimitilakustannusten osuus kokonaisrahoituksesta pysyy jatkossakin kohtuullisena. Yliopiston kokonaistilamäärä on vähentynyt vuodesta 2015 vuoteen 2021 yhteensä noin 73 000 huoneistoneliometriä (h²).

Yliopiston johtoryhmä hyväksyi keväällä strategian mukaisen kolmivuotisen oppimisen tilat -projektin. Sen tavoitteena on kehittää yhdessä opettajien ja opiskelijoiden kanssa palveluja ja tiloja kampuksilla niin, että ne voivat vastata oppimis- ja työskentelyyn muutokseen, edistää monimuotoista pedagogiikkaa ja luoda yhteisöllisyyttä kampuksilla. Hanke koostuu kuudesta osaprojektista:

1. yhteisen sitoutumisen ja kehittämisen prosessi
2. oppimisen tilojen uudet kokeilut ja konseptit
3. oppimisen digitaalisten ja fyysisten ratkaisujen suunnittelu
4. oppimisen tilojen pedagogiset palvelukonseptit
5. joustava käyttö ja kulunhallinta
6. jaetun tilaresurssin rahoituskäytännöt.

LUETUIMPIA UUTISIAMME VUODELTA 2021

TULEVAISUUDEN ÄLYKAUPUNKI EI SYNNY ILMAN OIKEUSOSAAMISTA

Älykäs teknologia luo uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja parempia palveluita kansalaisille. Mutta teknologian käyttöönotto kaupunkiympäristössä edellyttää juridista tasapainottelua, sillä vastaavista soveltamistilanteista ei ole vielä oikeuskäytäntöä.



Kuva: Petter Gröning

<https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/tekoaly/tulevaisuuden-alykaupunki-ei-synny-ilman-oikeusosaamista>

Hanke on luonteeltaan kokeileva ja pilotoiva — siinä tähdätään kokeilujen kautta oppimiseen ja skaalautuvien ratkaisujen tunnistamiseen.

Vuoden lopulla aloitettiin projekti tilakustannusten veloitussjärjestelmän kehittämiseksi. Projektin tavoitteena on analysoida nykyisen tilakustannusten veloitussjärjestelmän kehitystarpeet, määrittää halutut ohjausvaikutukset sekä tehdä esitys jatkossa noudatettavista veloitusperiaatteista. Projektin tuotoksena laaditaan joko kokonaan uudet periaatteet sisäisen vuokran käsittelyyn tai varmistetaan siitä, että nykyiset periaatteet riittävästi ajantasaistettuna ovat yhä toimivat.

Kiinteistöjen ja toimitilojen turvallisuuden parantamiseen tähtäävässä vyöhykeistämiprojektissa luodaan ja ylläpidetään erilaisia toiminnallisia vyöhykkeitä, kuten julkisia tiloja, rauhallisia itseopiskelutiloja, keskittymistä vaativan työskentelyn tiloja ja erityissuojattuja tiloja. Laajan yliopistoyhteisön yhteiskehittämisen kautta hioutunut kulkemisen vyöhykkeet -malli hyväksyttiin käyttöönotettavaksi huhtikuussa. Kulkemisen vyöhykkeille laadittiin opastesuunnitelma, jota tullaan pilotoimaan Metsätalossa ja Haartmaninkatu 3:ssa.

Yliopiston strategian mukaisesti on käynnistetty yliopistotasoinen projekti, jonka tavoitteena on laatia suunnitelma Hiilineutraali yliopisto 2030-tiekartaksi. Tiekartassa päätetään, mitä kaikkia toimintoja hiilineutraalisuustavoitteen alle sisällytetään sekä määritellään ja lasketaan yliopiston hiilijalanjälki. Lisäksi projektissa esitetään yliopiston painopisteet ilmastopäästöjen vähentämisessä sekä valmistellaan suunnitelma alatavoitteista ja toimenpide-ehdotukset siten, että asetettuun hiilineutraaliustavoitteeseen päästään 2030 mennessä.

Yliopistopalveluihin kuuluva tilat ja kiinteistöt -toimiala (TILA) vastaa kiinteistö- ja toimitilajohtamisesta sekä niihin liittyvistä palveluista ja tehtävistä. Helsingin yliopiston kiinteistöpalvelut Oy:n (HY247) tehtäviin kuuluu kiinteistöjen siivous, hoito, huolto ja ylläpito, rakennuttamis-, vahtimestari- ja turvallisuuspalvelut sekä kalustamis- ja kuljetuspalvelut. HY247 uudisti organisaatiotaan kesällä. TILA ja HY247 jatkoivat palvelutoiminnan kehittämistä yhdessä.

Vuoden aikana jatkettiin koronapandemian edellyttämien toimenpiteiden toteuttamista. Voimassa olleiden etätyö-

Kuvio 34. Tilojen jakautuminen yksiköiden käyttöön vuonna 2021.



ja etäopetussuositusten johdosta toimitilat olivat vain rajoitetusti käytössä.

TILAT JA TILANKÄYTTÖ

Tiloja oli yksiköiden käytössä seuraavasti:

- tiedekunnat 54 %
- keskeiset valtakunnalliset yksiköt 11 % (Kansalliskirjasto ja Luonnontieteellinen keskusmuseo)
- muut erilliset laitokset ja muut yksiköt 18 %
- muu toiminta 17 % (Yliopistopalvelut, ruokalat ja kahvilat sekä harjoittelukoulut).

Helsingin yliopistolla oli vuokrattuna tilaa eri kiinteistönomistajilta kaikkiaan 506 156 htm², joista yliopistokäytössä oli 436 654 htm². Muussa kuin yliopistokäytössä olevat tilat koostuvat asunnoista, edelleen vuokratuista tiloista, pysäköintihalleista sekä korjattavista ja vapaista tiloista. Pääosa yliopiston tiloista oli Helsingissä ja vajaa kymmenesosa muualla maassa. Varsinaisia toimitiloja oli 16 paikkakunnalla. Lisäksi 21 paikkakunnalla oli pieniä miehittämättömiä seismografiasemia tai muita vastaavia.

Yliopisto toimii pääosin yliopistokonsernin omistamissa tiloissa. Noin 90 prosenttia tiloista on vuokrattu yliopistokonsernin suoraan omistamista tai yhtiömuotoisista kiinteistöistä.

Oheisissa taulukoissa on esitetty tilojen omistajat sekä tilojen jakaantuminen kampuksittain ja tilaluokittain.

Taulukot sisältävät kaikki tilat mukaan lukien asunnot ja majoitustilat, pysäköintihallit sekä edelleen vuokratut, korjattavana olevat ja vapaat tilat.

TILANKÄYTÖN MUUTOKSET JA TILOJEN KEHITTÄMINEN

Koronapandemia vaikutti merkittävästi yliopiston tilankäyttöön tänäkin vuonna. Iso osa rakennuksista ja henkilöstö- ja opiskelijaravintoloista oli kiinni. Etätöskentely jatkui ja etäluentojen ja -väitösten järjestämistä tuettiin. Kosketuspintoja siivottiin tehostetusti.

Yliopiston hallituksen vuoden 2018 joulukuussa asettama 60 000 htm² vähennystavoitetta ei ole enää vuonna 2020 hyväksytyssä toimitilaohjelmassa. Nykyisenä tavoitteena on, että toimitilakustannusten osuus kokonaisrahoituksesta pysyy kohtuullisena. Yliopistokäytössä olevien tilojen määrä väheni vuoden 2021 aikana noin 6 500 htm² ja vuosien 2016–2021 aikana yhteensä noin 36 000 htm². Yliopiston toimitilakustannusten osuus kokonaisrahoituksesta vuonna 2021 oli 16,1 prosenttia.

Kaikilla kampuksilla on rakennettu tehokkaampia ja paremmin yhteisöllisyyttä tukevia työtiloja.

Esimerkiksi yliopistopalvelut on asettanut tavoitteeksi työskentelemisen pääosin flexipaikoilla ja monitila-toimistoissa. Toisaalta koronapandemian pysyvät vaikutukset tutkimuksen, opettamisen, opiskelemisen ja muun työnteon tapoihin eivät ole vielä tiedossa ja eri yksiköiden kanssa käynnistetään selvityksiä uusista tavoista toimia.

Toimitilojen suunnittelu on tapahtunut toimintalähtöisesti tiiviissä yhteistyössä yksiköiden kanssa. Yliopistotasolla säästää saadaan vasta, kun vapautuvat tilat on vuokrattu ulos tai yliopistokonserni on myynyt kiinteistöjään. Jonkin verran tyhjiä tiloja tarvitaan väistötiloina ja joustovarana, jotta erilaisia järjestelyjä pystytään tekemään. Kaikkiaan yliopiston käytössä olevista tiloista oli vuoden lopussa vapaana noin 9 000 htm² (1,8 %).

Koko yliopiston tilankäyttö tehostui henkilötyövuotta (htv) kohti laskettuna. Yliopistokäytössä oli vuoden

Taulukko 19. Tilojen omistajat.

Omistajat	2021	
	htm ²	%
Helsingin Yliopistokiinteistöt Oy	299 874	59,2 %
Helsingin yliopiston rahastot	142 735	28,2 %
Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöt	22 065	4,4 %
Valtio (Senaatti-kiinteistöt)	4 770	0,9 %
Muut	36 712	7,3 %
Yhteensä	506 156	100,0 %

htm² = huoneistoala. Huoneistoala on sisäpinta-ala, johon sisältyvät myös kevyet väliseinät. Huoneistoalaa käytetään kokonaisuuksien vertailussa ja yleisesti muun muassa vuokrasopimuksissa.

Taulukko 20. Tilat kampuksittain.

Tilat kampuksittain	2021	
	htm ²	%
Keskusta	196 389	38,8 %
Meilahti-Ruskeasu	59 704	11,8 %
Viikki	143 415	28,3 %
Kumpula	55 382	10,9 %
Muu Helsinki	4 459	0,9 %
Muu maa	46 807	9,2 %
Yhteensä	506 156	100,0 %

Taulukko 21. Tilat tilaluokittain.

Tilaluokka	2021	
	htm ²	%
Toimistotilat	110 317	21,8 %
Opetus- ja tutkimustilat	97 411	19,2 %
Eriyistilat	62 526	12,4 %
Sosiaali- ja virkistystilat	26 635	5,3 %
Säilytystilat	61 200	12,1 %
Yhteistilat	22 159	4,4 %
Ruokailu- ja keittiötilat	12 115	2,4 %
Asuin- ja majoitustilat	12 740	2,5 %
Liikenne- ja tekniset tilat	101 053	20,0 %
Yhteensä	506 156	100,0 %

aikana tilaa 42,2 nkm²/htv ja toimistotilaa 10,1 nkm²/htv (nkm² = nettokäyttöneliömetri = käyttäjän tila ilman yleisiä tiloja). Vuonna 2020 vastaavat luvut olivat 42,9 nkm²/htv ja 10,5 nkm²/htv.

Oheisissa taulukoissa on esitetty tilavähennykset kampuksittain ja kehitys vuodesta 2015. Yliopistokäytössä

Taulukko 22. Tilamäärän kehitys kampuksittain vuodesta 2015, yliopistokäyttö.

Tilat kampuksittain, yliopistokäyttö	2015	2019	2020	2021	Muutos 2015–2021	Muutos- prosentti
Keskusta	182 880	175 228	173 968	171 648	-11 232	-6 %
Meilahti-Ruskeasuo	57 418	55 485	55 733	49 520	-7 898	-14 %
Viikki	135 483	121 820	114 939	117 298	-18 185	-13 %
Kumpula	54 189	52 500	52 360	52 590	-1 599	-3 %
Muu Helsinki	160	160	0	160	0	0 %
Muu maa	42 341	46 502	46 143	45 438	3 098	7 %
Yhteensä	472 471	451 696	443 143	436 654	-35 816	-8 %

luvut sisältävät vain yliopiston perustoiminnan käytössä olevat tilat.

Uuden strategian ja sitä tukevan toimitilaohjelman tavoitteiden mukaisesti hyvä yhteistyö ja yhteisöllisyys pyritään varmistamaan myös rakennushankkeissa. Niissä tiedekunnissa, joiden tiloihin kohdistuu suurimpia muutoksia, on perustettu tilatyöryhmät, joiden kanssa muutoksia suunnitellaan. Isojen hankkeiden hankekohtaisten rakennustoimikuntien ja käyttäjäyhteistyön avulla hankkeita ohjataan toiminnallisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Yliopiston digiloikkaa edistetään oppimisen tilat-projektissa, jossa on suunnitteilla ja jo käynnissä olevia projekteja kampuksilla. Tiloja uudistetaan avoimiksi, muunneltaviksi ja vuorovaikutteisiksi oppimisympäristöiksi. Projekteissa huomioidaan akustiikan, valaistuksen sekä sisustuksen uudenlaiset tarpeet ja samalla varmistetaan salien riittävät sähköistykset.

Avointa vuorovaikutusta on edistetty rakentamalla kampuskohtaisia kohtaamispaikkoja, joissa voidaan järjestää kaikille yliopistolaisille ja yleisölle tarkoitettuja tapah-tumia. Samalla kaikille avoimien tilojen käyttöönotto

edellyttää turvallisuusnäkökohtien erityistä huomioimista sekä uudenlaista toimintojen vyöhykkeistämistä.

Talotekniikan nykyaikaistaminen sekä keskitetyt välinehuolto-, laboratorio- ja kylmäsäilytyspalvelut mahdollistavat osaltaan yliopistolle strategisesti tärkeän tutkimusinfrastruktuurin kehittämisen. Laboratoriotiloissa painopistealueina on ollut tutkimusinfrastruktuurin keskittäminen ja yhteiskäytön tukeminen. TILA:n ja HY247:n asiantun-tijat ovat osallistuneet tiiviisti tutkimusinfrastruktuurien hankinnan suunnitteluun ja niiden edellyttämien tilamuutosten valmisteluun.

OPETUSTILAT

Keskitetyssä varauksessa olevia opetustiloja oli yhteensä 283 ja niiden käyttöaste oli keskimäärin vain 18 %. Käyttöasteet olivat keskustakampuksella 14 %, Kumpulassa 26 %, Viikissä 19 % ja Meilahdessa 22 %. Tilojen käyttöaste ennen koronapandemiaa vuonna 2019 oli noin 79 %. Käyttöaste lasketaan keskitetyssä varausjärjestelmässä olevien opetustilojen perusteella ja 100 % käyttöaste saavutetaan, kun tila on käytössä 1 000 h/v (noin 7 h/pv, 5 pv/vk ja 28 vk/v).

Taulukko 23. Tilavähennykset kampuksittain ja kehitys vuodesta 2015, kaikki tilat.

Tilat kampuksittain, kaikki tilat	2015	2019	2020	2021	Muutos 2015–2021	Muutos- prosentti
Keskusta	204 352	197 498	196 615	196 389	-7 963	-4 %
Meilahti-Ruskeasuo	106 513	82 673	70 874	59 704	-46 808	-44 %
Viikki	157 492	143 664	143 488	143 415	-14 078	-9 %
Kumpula	57 231	55 382	55 382	55 382	-1 848	-3 %
Muu Helsinki	6 516	4 459	4 459	4 459	-2 057	-32 %
Muu maa	47 255	47 629	46 807	46 807	-448	-1 %
Yhteensä	579 358	531 306	517 625	506 156	-73 202	-13 %

Yhteisten opetustilojen käyttöaste laski entisestään. Opetus toteutettiin suurelta osin etäopetuksena ja opetustilojen ulkopuolinen käyttö oli erittäin vähäistä. Vuoden 2020 aikana käyttöasteeseen laskettiin vielä paljon suunniteltua, mutta toteutumaton käyttö. Tästä syystä vuoden 2021 käyttöaste on huomattavasti pienempi kuin vuonna 2020.

TILAKUSTANNUKSET

Perustoiminnan tilakustannukset olivat yhteensä noin 110,75 miljoonaa euroa. Tilakustannuksista kaksi kolmasosaa ovat pääomavuokrat ja vastikkeet tilojen omistajille, minkä lisäksi tilakustannuksiin sisältyvät tilojen ylläpitokustannukset, käyttökustannukset ja käyttäjäpalvelut. Vuoteen 2019 asti tilakustannukset jaoteltiin pääomavuokrien ja vastikkeiden lisäksi kiinteistöpalveluihin, tilapalveluihin ja liitännäispalveluihin.

Yliopiston yksiköiltä veloitetaan tilakustannukset sisäisenä vuokrana, jossa todelliset tilakustannukset on tasattu eri rakennusten välillä alueittain. Tilojen hinnat lasketaan tilatyypeittäin ja sisäinen vuokra peritään nettoalalta. Sisäiseen vuokraan jyvitetään myös osuus yhteisistä käytävistä, auloista ja vastaavista tiloista. Yleisesti markkinoilla vuokraa peritään huoneistoalasta ja sitä vastaava yliopistoyksiköiden maksama toimistotilan vuokra oli esimerkiksi Helsingissä noin 22 euroa/ htm². Neliöhinnat eivät ole kuitenkaan verrannollisia ulkopuolelta vuokrattavien tilojen hintoihin, koska yliopiston sisäinen vuokra sisältää myös toimitilojen käyttökustannukset ja käyttäjäpalvelut yleistä toimitila-vuokraa kattavammin.

Ylläpitomenoista suurin erä oli kiinteistönhoito ja -huoltopalvelut 4,9 miljoonaa euroa. Kunnossapitomenot olivat 3,7 miljoonaa euroa. Käyttökustannusten suurin erä oli lämpöenergian osto 6,3 miljoonaa euroa ja

käyttäjäpalveluiden menoista suurimman osan muodosti siivouspalvelut 6,3 miljoonaa euroa. Käyttäjäpalveluiden menoissa olivat mukana myös kalustamis- ja varustamis-hankintojen poistot 2,8 miljoonaa euroa. Helsingin yliopiston kiinteistöpalvelut Oy:n laskutus oli yhteensä 18,9 miljoonaa euroa.

ENERGIAN- JA VEDENKULUTUS

Yliopistokonsernin omistamat kiinteistöt ovat olleet vuodesta 2019 mukana valtakunnallisessa kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksessa (ETS 2017–2025). Sopimus velvoittaa yliopistokonsernin yhtiöitä tekemään energiankulutusta vähentäviä toimenpiteitä kiinteistöissään. Energiatehokkuuden parantaminen ja paikan päällä tuotetun uusiutuvan energian edistäminen on ollut keskeinen tavoite toteutetuissa peruskorjauksissa.

Yliopistorakennusten säätilakorjattu lämmönkulutus väheni vajaat 9 prosenttia vuoteen 2020 verrattuna. Mitattu lämmönkulutus nousi normaalia kylmemmän talvikauden takia noin 19 prosenttia. Vedenkulutus väheni noin 7 prosenttia, mikä selittyy pitkälti sillä, että suuri osa yliopistolaisista työskenteli ja opiskeli koronarajoitusten takia etänä lähes koko vuoden, kun vuonna 2020 poikkeusaika alkoi maaliskuussa. Lisäksi poikkeustila rajoitti muun muassa ravintoloiden ja Unisportin toimintaa kampuksilla. Sähkönkäyttöön pandemia vaikutti vähän, sillä rakennusten talotekniset järjestelmät ja valaistus sekä tutkimuslaitteet olivat toiminnassa lähes normaalisti. Vähennys oli vain noin 0,6 prosenttia.

Sähkön, maakaasun ja kivihiilen hinnat nousivat voimakkaasti vuoden kolmannella neljänneksellä, mikä heijastui myös yliopistorakennuksissa käytetyn energian hintaan. Kaukolämmön hinta nousi syyskaudella noin 30 prosenttia. Joulukuun pakkasjaksot lisäsivät myös

Taulukko 24. Tilakustannukset 2019–2021 (1 000 €).

Tilakustannukset	2019		2020		2021		Muutos 2020–2021
Pääomavuokrat ja vastikkeet	74 186	67 %	75 111	67 %	74 893	68 %	–0,3 %
Ylläpitokustannukset	8 720	8 %	9 658	9 %	8 988	8 %	–6,9 %
Käyttökustannukset	11 330	10 %	10 449	9 %	10 927	10 %	4,6 %
Käyttäjäpalvelut ja muut kulut*	16 996	15 %	16 233	15 %	15 937	14 %	–1,8 %
Tilakustannus yhteensä	111 232	100 %	111 451	100 %	110 745	100 %	–0,6 %

* sisältää poistot

kaukolämmönkulutusta. Sähköenergian hinta nousi jyrkästi joulukuussa.

Vuoden aikana yliopistokiinteistöissä on toteutettu energiatehokkuutta parantavia toimenpiteitä 3 789 MWh:n verran. Suurimmat säästövaikutukset saavutettiin yliopiston päärakennuksen vanhan puolen peruskorjauksessa sekä Biokeskus 3:n ja Viikin normaalikoulun rakennusautomaatiojärjestelmien uudistuksissa. Lisäksi ikkunoita kunnostettiin tiiviimmiksi ja valaistusta uusittiin energiatehokkaammaksi useassa kiinteistössä.

Uusiutuvan energian hankkeita oli toteutettavana ja valmisteltavana useita. Chemicumin katolle asennettiin aurinkopaneelit ja Physicumin aurinkovoimalan toteutus käynnistettiin. Maalämpöratkaisujen toteutus eteni Hyytiälän metsäasemalla. Viikin infokeskuksessa otettiin käyttöön maalämmitys ja -jäähdytys. EE-rakennuksen lauhteen talteenottojärjestelmää laajennettiin ja Viikin biovoimalahanketta edistettiin.

KIERTOTALOUDEN EDISTÄMINEN

Kiertotaloutta edistettiin erityisesti Kytösuontie 9 ja 11 rakennusten tyhjennyksessä ohjaamalla kalusteita tehokkaasti uudelleen käyttöön. Osa kalusteista siirrettiin Meilahteen muuttaneiden hammas- ja oikeuslääketieteen yksiköiden uusiin tiloihin. Pienempiä eriä kalusteita, veto-kaappeja ja valaisimia toimitettiin useisiin eri rakennuksiin Helsingissä sekä biologisille asemille Tvärminneen ja Lammille.

Julkisen sektorin huutokauppa-alustan Kiertonetin kautta myytiin yliopistorakennuksista käytöstä poistettuja kalusteita ja muuta tavaraa yhteensä 680 myyntierää, joista suurin osa myytiin purettavista rakennuksista Kytösuontie 9 ja 11. Lisäksi Kytösuontie 9:stä lahjoitettiin hammaslääketieteen laitteita ja kalusteita hyväntekeväisyysyhdistykselle, joka kerää ja kunnostaa hoito- ja sairaalatarvikkeita lähettäväksi muun muassa Itä-Eurooppaan, Venäjälle ja Afrikkaan.

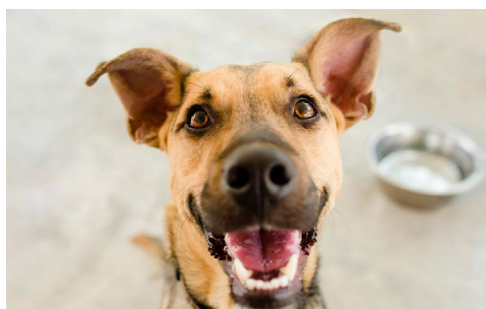
Jätteidenlajittelua kehitettiin tilatoimikunnassa hyväksytyn suunnitelman mukaisesti. Tavoitteena on parantaa kierrätysastetta sekä tehdä jätteiden lajittelu näkyväksi ja selkeämmäksi tilojen käyttäjille. Uudistettu lajittelumalli otettiin käyttöön Metsätalossa ja Snellmaninkatu 10:ssä sekä Päärakennuksen vanhalla puolella. Lisäksi uusia lajitteluastioita hankittiin muun muassa Kumpulan rakennusten sisääntuloauloihin ja Meilahdessa Terkko Health Hubiin. Pakkausmuovin lajittelumahdollisuuksia lisättiin erityisesti taukotiloissa ja laboratorioissa.

TILA ja HY247 osallistuivat aktiivisesti Helsingin kaupungin kiertotalousklusteriin, jonka tavoitteena on edistää erityisesti rakentamisen kiertotaloutta konkreettisin toimin. Klusterin yhteistyön tuloksia hyödynnettiin Kytösuontie 9–11 rakennusosien ja -materiaalien kierrätyksessä sekä vuonna 2022 alkavan purkuhankkeen valmistelussa.

TUTKIMUKSEMME MEDIAHUOMION KOHTEENA

NÄIN KOIRASTA TULI IHMISEN PARAS YSTÄVÄ

Tutkija Maria Lahtinen tutkimusryhmineen esiintyi Die Welt -lehdessä, joka kirjoitti susien kesyyntymisestä koiriksi. Jutun potentiaalinen lukijakunta oli 20,8 miljoonaa.



Kuva: 123rf

Die Welt: <https://www.welt.de/kmpkt/article224196604/Domestikation-Wie-der-Mensch-Woelfe-zu-Hunden-zaehmt.html>

RAKENTAMINEN KAMPUKSITTAIN — ISOT HANKKEET

Vuoden aikana käynnissä oli yhteensä 27 yli yhden miljoonan euron rakennushankkeita ja 78 pienempiä alle yhden miljoonan euron rakennusprojekteja. Yli miljoonan euron hankkeita valmistui viisi. Pienempiä alle miljoonan euron rakennusprojekteja valmistui 17.

Yliopiston päärakennuksen ja Viikin infokeskuksen peruskorjaushankkeissa sovellettiin RTS-ympäristöluokitusta, jonka tavoitteiden toteuttaminen jatkuu päärakennuksen uuden puolen peruskorjauksessa ja Infokeskuksen 2. vaiheessa. Kumpulan luonnontiedelukion uudisrakennushankkeen toteutus tehdään LEED-sertifikaattiselvityksessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Uudisrakennus toteutetaan puurakenteisena ja osa energiasta tuotetaan paikan päällä maalämmöllä ja aurinkopaneeleilla.

KESKUSTAKAMPUS

Päärakennuksen ensimmäisen vaiheen peruskorjaus valmistui ja korjattu rakennuksen osa otettiin käyttöön kesällä. Toisen vaiheen korjaustyöt käynnistettiin syksyllä.

Toisen vaiheen suunnittelua on viety eteenpäin tiiviissä yhteistyössä teologisen tiedekunnan, yliopistomuseon ja muiden käyttäjien kanssa. Suunnittelussa otetaan huomioon ensimmäisestä vaiheesta saadut palautteet ja käyttökokemukset.

Snellmaninkatu 10:n peruskorjaus valmistui keväällä valtiotieteellisen tiedekunnan käyttöön. Samaan aikaan käynnistyi Unioninkatu 37:n kaksivaiheinen peruskorjaus. Tiedekunnan toiminta siirtyi väistötiloihin osin Siltavuorenpengerille ja osin Unioninkatu 33:een.

Metsätalon tilamuutokset toteutettiin työympäristön kehittämissuunnitelman mukaisin ratkaisuin. Muutokset koskivat humanistisen tiedekunnan ja hakijapalveluiden tiloja. Porthanian päätyjulkisivujen uusiminen aloitettiin korjaamalla Yliopistonkadun puoleinen päätyseinä ja suunnittelemalla seuraavan vuoden korjauksia. Topelian korttelin julkisivuremontin suunnitelmat valmistuivat ja hankkeen käynnistämistä valmisteltiin.

Siltavuorenpenger 1-9 -korttelin kokonaistilankäyttösuunnitelman ensimmäinen hanke — teknisen työn opetustilakokonaisuus — valmistui ja otettiin syksyllä käyttöön. Siltavuorenpenger 5:ssä korjaustyöt aloitettiin marraskuussa. Syksyllä käynnistettiin Siltavuorenpenger



Vanerilaatikkoon suojattua veistosta nostetaan ylös yliopiston päärakennuksen vanhan puolen vestibyylin kerroksiin.
Kuva: Anna Luhtala / Helsingin yliopistomuseo

1, 3 ja 9 rakennusten tilamuutosten ja peruskorjauksen suunnittelu. Työtilojen sekä opetus- ja itseopiskelutilojen kehitystyötä jatkettiin tiiviillä käyttäjäyhteistyöllä.

Aleksandrian toiminnallisen konseptin ja tilojen kehittämistyötä jatkettiin osana yliopistotaseista Oppimisen tilat -projektia.

Työympäristöjä kehitettiin tiiviissä yhteistyössä yksiköiden kanssa. Projektien tavoitteina olivat muun muassa tilankäytön tehostaminen ja koronan jälkeisen ajan muuttuneisiin tarpeisiin vastaaminen. Kielikeskuksen työympäristöuudistus toteutettiin syksyllä. Kaisa-kirjaston työskentelytilojen muutosta varten laadittiin tilakonsepti.

KUMPULAN KAMPUS

Helsingin luonnontiedelukion uudisrakennuksen rakentaminen aloitettiin syksyllä. Tavoitteena on, että Helsingin luonnontiedelukio aloittaa toimintansa Kumpulassa syksyllä 2023.

Kustaa Vaasan tien varrella olevan rakentamattoman alueen asemakaavasuunnittelu eteni kaavaluonnosvaiheeseen ja ensimmäinen käsittely kaupunkisuunnittelu-lautakunnassa oli joulukuussa.

Opetustilojen kehittämiskonseptin mukainen ensimmäisen pilottivuoden uudistushanke valmistui elokuussa. Physicumin suuri auditorio muutettiin terassoiduksi ryhmätyösaliksi. Syksyllä jatkettiin toisen pilottivuoden kohteilla, joiksi valittiin neljä erityyppistä seminaarihuonetta eri rakennuksista.

MEILAHDEN KAMPUS

Maaliskuussa otettiin vastaan eQ Hoivakiinteistöjen omistaman Suu- ja hammaskeskuksen (Haartmaninkatu 1) peruskorjaushanke. Lääketieteellisen tiedekunnan, HUSin ja Helsingin kaupungin toiminnot siirtyivät Kytösuontie 9:stä Haartmaninkatu 1:een alkukesästä. Yliopiston prekliininen opetus käynnistyi uusissa tiloissa syyslukukauden alussa.

Toiminta Oikeuslääketieteen rakennuksessa — Kytösuontie 11 — päättyi kesällä. Lääketieteellisen tiedekunnan oikeuslääketieteen tutkimustoiminta siirtyi Haartmaninkatu 3:een. Molempien Kytösuontien rakennusten tyhjentäminen purkamista varten käynnistyi kesällä ja jatkui koko loppuvuoden.

VIIKIN KAMPUS

Infokeskus Koronan kaksivaiheisen korjaus- ja muutostyön ensimmäisen vaiheen tilat otettiin käyttöön syksyllä ja opetustilat 2. periodin alusta marraskuussa. Toinen vaihe jatkui saumattomasti ensimmäisen vaiheen jälkeen rakennuksen ylemmissä kerroksissa. Nämä tilat tullaan remontoimaan pääasiassa Tietotekniikkakeskuksen käyttöön.

Biokeskus 1:ssä käynnistettiin Luonnonvarakeskuksen tilojen toteutus B-nopan 5. ja C-nopan 6. kerrokseen.

Talotekniikkapainotteisia projekteja Viikissä olivat EE-rakennuksen savunpoistojärjestelmän rakennuttaminen kellaritiloihin sekä A-rakennuksen ja Biokeskus 3:n rakennusautomaation uusiminen. Biokeskus 3:ssa toteutettiin lisäksi erilaisia tilamuutoksia ja korjaustöitä.

E-rakennuksen 1. kerroksen tiloja muutettiin Tietotekniikkakeskuksen lähituen ja yrityshautomotoiminnan käyttöön ja 2. kerroksen tiloja toimistohotelliksi. Uudenlaiset tilat tukevat yhteisöllisyyttä ja edesauttavat eri organisaatioiden jäsenten kohtaamista ja verkostoitumista.

YKSIKÖT MUUALLA SUOMESSA

Tvärminnen päärakennuksen osittainen peruskorjaus käynnistyi loppuvuodesta.

Hyytiälän metsäaseman ja ilmakehätieteen tutkimuksen käyttöön rakennettiin uutta opetus- ja majoitusrakennusta, joka korvaa 1970-luvulla rakennetut A-, B- ja C-majoitusrakennukset. Pilvilinnan korjaus- ja muutostyötä suunniteltiin pidempiaikaiseksi perhe- ja tutkijamajoitusrakennukseksi. Tilat on tarkoitus ottaa käyttöön ennen 70-luvun rakennusten purkamista.

KONSERNI

Helsingin yliopistokonsernin tavoitteena on tukea Helsingin yliopiston strategiaa, toimintaa ja vakautta sekä luoda edellytyksiä toiminnoille, joihin perus- ja täydentävä rahoitus ei anna mahdollisuuksia.

Konserni vahvistaa yliopiston kykyä ja vapautta tehdä tiedettä, kokeilla ja vaikuttaa.

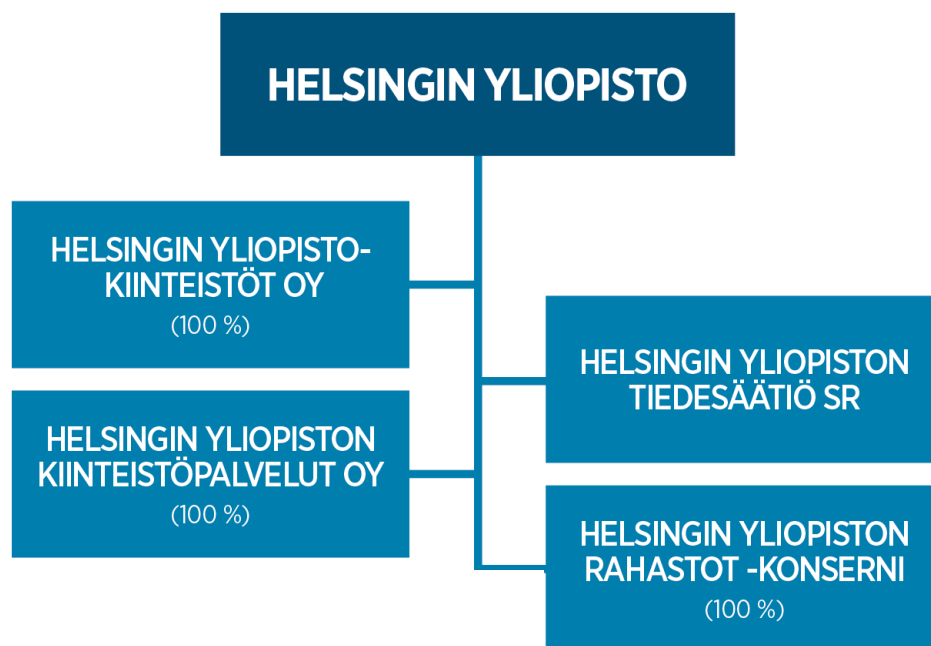
Yliopiston omaisuutta hoidetaan Helsingin yliopiston arvopaperisalkun lisäksi Helsingin yliopiston rahastot konsernissa sekä Helsingin Yliopistokiinteistöt Oy:ssä. Omaisuus koostuu pääosin kiinteistöistä, arvopapereista sekä osakeyhtiöistä.

Konsernin palveluksessa on yhteensä noin 9 800 työntekijää, kokonaistuotot ovat 1,1 miljardia euroa ja tase 1,9 miljardia euroa. Konsernin tulos vuonna 2021 oli 86,5 miljoonaa euroa, omavaraisuusaste 80,9 prosenttia.

Helsingin yliopistokonsernin muodostavat (oheinen kuvio):

- Helsingin yliopisto (emoyhteisö)
- Helsingin Yliopistokiinteistöt Oy
- Helsingin yliopiston kiinteistöpalvelut Oy
- Helsingin yliopiston rahastot -konserni
- Helsingin yliopiston tiedesäätiö sr.

Kuvio 35. Helsingin yliopistokonserni.



LUETTELOT KUVIOISTA JA TAULUKOISTA

KUVIOT

Kuvio 1.	Helsingin yliopiston organisaatiokaavio.....	9
Kuvio 2.	Helsingin yliopiston strategiakartta 2021–2030.....	15
Kuvio 3.	Julkaisulukumäärät kolmen vuoden keskiarvoina 2017–2021.....	22
Kuvio 4.	Julkaisulukumäärät tilastopäivänä 28.2. ja kokonaislukumäärä takautuvan raportoinnin jälkeen.....	23
Kuvio 5.	Tiedekuntien ja tutkimusyksiköiden CNCI-arvo ja julkaisujen kattavuus InCites-analyysitietokannassa.....	24
Kuvio 6.	Avoimen vertaisarvioitujen artikkelien lukumäärä ja osuus vertaisarvioituista artikkeleista sekä rinnakkaistallennettujen artikkelien lukumäärä.....	26
Kuvio 7.	Avoimen julkaisemisen viittausvaikutus.....	26
Kuvio 8.	Julkaisujen kielijakauma vuonna 2021.....	27
Kuvio 9.	Tutkinto-opiskelijamäärät.....	32
Kuvio 10.	Tutkinto-opiskelijat sukupuolen mukaan.....	32
Kuvio 11.	Tutkinnot 2012–2021.....	33
Kuvio 12.	Alemmat ja ylemmät korkeakoulututkinnot kauden 2021–2024 rahoitusmallin kertoimilla painotettuna.....	34
Kuvio 13.	Tavoiteajassa suoritettut alemmat ja ylemmät korkeakoulututkinnot.....	34
Kuvio 14.	Ylemmät korkeakoulututkinnot ja koulutusalaryhmäkohtaiset tavoitteet.....	35
Kuvio 15.	Jatkuvan oppimisen opintopisteet.....	39
Kuvio 16.	Yliopisto-lehden lukijatutkimus: Kiinnostavimmat tavat tutustua Yliopisto-lehden sisältöön.....	46
Kuvio 17.	Helsingin yliopiston sijoitukset kansainvälisissä yliopistovertailuissa ja niiden vuosikeskiarvot 2017–2021.....	55
Kuvio 18.	Helsingin yliopiston sijoitukset tutkinnon suorittaneiden työmarkkinakelpoisuutta kuvaavassa THE Employability rankingissa 2012–2021.....	56
Kuvio 19.	Helsingin yliopiston tutkimuksen maine 2017–2021 QS- ja US News -rankingien kyselyissä.....	57
Kuvio 20.	Henkilötyövuodet henkilöstöryhmittäin 2017–2021.....	67
Kuvio 21.	Opetus- ja tutkimushenkilöstön sekä harjoittelukoulujen opettajien henkilötyövuosien muutos 2020–2021.....	67
Kuvio 22.	Asiantuntija- ja tukipalveluhenkilöstön henkilötyövuosien muutos 2020–2021.....	67
Kuvio 23.	Kansainvälisen henkilöstön henkilötyövuodet henkilöstöryhmittäin 2017–2021.....	68
Kuvio 24.	Kansainvälisen opetus- ja tutkimushenkilöstön sekä harjoittelukoulujen opettajien henkilötyövuosien muutos 2020–2021.....	68
Kuvio 25.	Kansainvälisen asiantuntija- ja tukipalveluhenkilöstön henkilötyövuosien muutos 2020–2021.....	68
Kuvio 26.	Miesten ja naisten osuus koko henkilöstöstä sekä opetus- ja tutkimushenkilöstöstä 2017–2021.....	68
Kuvio 27.	Tilikauden tulos 2012–2021.....	75
Kuvio 28.	Tuotot 2012–2021.....	76
Kuvio 29.	Täydentävä rahoitus, ei sisällä valtiovarainministeriön harjoittelukoulujen rahoitusta.....	76
Kuvio 30.	Täydentävä tutkimusrahoitus.....	77
Kuvio 31.	Operatiivisen toiminnan kulut 2012–2021.....	78
Kuvio 32.	Kulujakauma 2021.....	78
Kuvio 33.	Yliopistojen valtionrahoitus 2017–2022.....	79
Kuvio 34.	Tilojen jakautuminen yksiköiden käyttöön vuonna 2021.....	90
Kuvio 35.	Helsingin yliopistokonserni.....	97

TAULUKOT

Taulukko 1.	Toimenpiteiden lukumäärä tavoiteloittain.	17
Taulukko 2.	Strategiset indikaattorit 2021–2030 ja toteumat 2021.....	18
Taulukko 3.	Suomen Akatemian huippuyksikköohjelmien lukumäärätiedot.	21
Taulukko 4.	Julkaisulukumäärät opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisutyypiluokituksen mukaan.	23
Taulukko 5.	Yhteisjulkaiseminen.	25
Taulukko 6.	Viitatuimmat tutkijat (top 1 %), HY:n ensisijaisten affiliaatioiden määrät ja osuudet 2019–2021.....	28
Taulukko 7.	Hakeneet, hyväksytyt ja paikan vastaanottaneet.	30
Taulukko 8.	Tohtoriohjelmiin hakeneet, hyväksytyt ja paikan vastaanottaneet.	30
Taulukko 9.	Tutkinnot ja tohtoriopiskelijat tutkijakouluittain 2019–2021.	31
Taulukko 10.	Tutkinnot tiedekunnittain 2019–2021.	33
Taulukko 11.	Opiskelijaliikkuvuuden kärkimaat 2021.	36
Taulukko 12.	Helsingin yliopiston sijoitukset rankingeissa maantieteellisen alueen mukaan vuonna 2021, suluissa sijoitus vuonna 2020.	56
Taulukko 13.	Helsingin yliopiston sijoitukset rankingien mainekyselyissä 2017–2021.....	57
Taulukko 14.	Vertailu Helsingin yliopiston sijoituksista kokonaisrankingeissa ja vastaavissa mainerankingeissa 2017–2021..	57
Taulukko 15.	Tieteenalakohtaissa rankingeissa sadan parhaan joukkoon sijoittuneiden Helsingin yliopiston tieteenalojen lukumäärät ja osuudet 2020–2021.....	58
Taulukko 16.	Hiilijalanjälki 2019–2021.	64
Taulukko 17.	Tuettavat taidot strategisten valintojen mukaan.	71
Taulukko 18.	Helsingin yliopiston osuus yliopistojen rahoitusmallissa tulokriteereittäin vuosina 2017–2022.	79
Taulukko 19.	Tilojen omistajat.	91
Taulukko 20.	Tilat kampuksittain.....	91
Taulukko 21.	Tilat tilaluokittain.....	91
Taulukko 22.	Tilamäärän kehitys kampuksittain vuodesta 2015, yliopistokäyttö.	92
Taulukko 23.	Tilavähennykset kampuksittain ja kehitys vuodesta 2015, kaikki tilat.	92
Taulukko 24.	Tilakustannukset 2019–2021 (1 000 €).	93

KUVIOIDEN TAUSTALUVUT

Kuvio 3. Julkaisulukumäärät kolmen vuoden keskiarvoina 2017–2021.

Julkaistut, kolmen vuoden keskiarvot	2017–2019	2018–2020	2019–2021
Kaikki julkaisut (A-E)	12 330	12 141	11 810
Tieteelliset vertaisarvioitut julkaisut (A, C), lukumäärä	8 178	8 383	8 461
Yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen painottuvat julkaisut (B, D, E), lukumäärä	4 152	3 759	3 349

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 4. Julkaisulukumäärät tilastopäivänä 28.2. ja kokonaislukumäärä takautuvan raportoinnin jälkeen.

Julkaissuvuosi	2017	2018	2019	2020	2021
Tilastopäivään (28.2.) mennessä raportoidut	11 446	10 926	10 708	10 664	11 095
Takautuvasti (tilastopäivän 28.2. jälkeen) raportoidut	1 141	1 165	1 603	1 358	
Yhteensä	12 587	12 091	12 311	12 022	11 095
Takautuvasti raportoitujen osuus	9 %	10 %	13 %	11 %	

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 5. Tiedekuntien ja tutkimusyksiköiden CNCI-arvo ja julkaisujen kattavuus InCites-analyysitietokannassa. Ympyrän koko kertoo julkaisujen kokonaismäärän tietokannassa. CNCI data included herein are derived from InCites, © Copyright Clarivate Analytics ® 2021. All rights reserved.

Tiedekunta/Laitos	CNCI	Kattavuus	Julkaistut 2018–2021
Lääketieteellinen tiedekunta	2,05	0,87	9 349
Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta	1,69	0,87	5 681
Farmasian tiedekunta	1,46	0,89	769
Bio- ja ympäristötieteellinen tiedekunta	2,09	0,91	2 352
Maatalous-metsätieteellinen tiedekunta	1,49	0,84	1 981
Eläinlääketieteellinen tiedekunta	1,56	0,88	677
Helsinki Institute of Life Science	2,6	0,93	2 210

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 6. Avointen vertaisarvioitujen artikkelien lukumäärä ja osuus vertaisarvioituista artikkeleista sekä rinnakkaistallennettujen artikkelien lukumäärä.

Julkaistutyyppi	2019	2020	2021
Avoin artikkeli (A1-A4)	4 364	5 157	6 257
Rinnakkaistallennettu (A1-A4)	3 993	4 885	5 943
Vertaisarvioitut tieteelliset artikkelit A1-A4 yhteensä	7 618	7 528	8 213
Ei-avoin artikkeli (A1-A4)	3 254	2 371	1 956
Avointen artikkelien (A1-A4) osuus	57,3 %	68,5 %	76,2 %

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 7. Avoimen julkaisemisen viittausvaikutus. CNCI data included herein are derived from InCites, © Copyright Clarivate Analytics ® 2021. All rights reserved.

Avoimen julkaisemisen impaktit	Avoim	Suljettu
Lääketieteellinen tiedekunta	2,25	1,27
Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta	1,83	1,11
Farmasia tiedekunta	1,49	1,32
Bio- ja ympäristötieteellinen tiedekunta	2,23	1,37
Maatalous-metsätieteellinen tiedekunta	1,56	1,15
Eläinlääketieteellinen tiedekunta	1,7	0,8
Helsinki Institute of Life Science	2,73	1,63

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 8. Julkaisujen kielijakauma vuonna 2021.

Kieli	Kaikki julkaisut	Tieteelliset vertaisarvioidut julkaisut	YVV-julkaisut
suomi	21,8 %	8,2 %	64,1 %
ruotsi	1,3 %	0,3 %	4,4 %
englanti	75,0 %	90,0 %	28,2 %
muut	1,9 %	1,4 %	3,3 %

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 9. Tutkinto-opiskelijamäärät.

Koulutusaste	2017	2018	2019	2020	2021
Alempaa korkeakoulututkintoa suorittavat	16 861	16 647	16 467	16 090	15 254
Ylempää korkeakoulututkintoa suorittavat	9 783	9 976	10 302	10 673	10 719
Tohtorintutkintoa suorittavat	4 323	4 316	4 496	4 548	4 630

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 10. Tutkinto-opiskelijat sukupuolen mukaan.

Koulutusaste	miehiä	tuntematon/ muu	naisia	osuus miehiä	osuus naisia
Alempaa korkeakoulututkintoa suorittavat	5 567	3	9 684	36,5 %	63,5 %
Ylempää korkeakoulututkintoa suorittavat	3 464		7 255	32,3 %	67,7 %
Tohtorintutkintoa suorittavat	1 830		2 799	39,5 %	60,5 %
Lisensiaatintutkintoa suorittavat	27		49	35,5 %	64,5 %
Erikoiseläinlääkärien koulutus	11		131	7,7 %	92,3 %
Opiskelijat yhteensä	10 899		19 918	35,4 %	64,6 %

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 11. Tutkinnot 2012–2021.

Koulutusaste	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Alempi korkeakoulututkinto	2 638	2 607	2 719	2 825	2 757	2 911	2 520	2 899	4 113	2 430
Ylempi korkeakoulututkinto	2 514	2 694	2 648	2 691	2 687	2 603	2 506	2 698	4 168	2 439
Tohtorintutkinto	432	453	480	529	508	475	444	503	604	408

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 12. Alemmat ja ylemmät korkeakoulututkinnot kauden 2021–2024 rahoitusmallin kertoimilla painotettuna.

Alemmat korkeakoulututkinnot	2017	2018	2019	2020	2021
Tutkintojen lukumäärä	2 911	2 520	2 899	4 113	2 430
Lukumäärä painotettuna rahoitusmallin kertoimilla	4 476	3 910	4 529	6 132	4 139

Ylemmät korkeakoulututkinnot	2017	2018	2019	2020	2021
Tutkintojen lukumäärä	2 603	2 506	2 698	4 168	2 439
Lukumäärä painotettuna rahoitusmallin kertoimilla	4 221	4 209	4 491	6 590	4 248

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 13. Tavoiteajassa suoritettut alemmat ja ylemmät korkeakoulututkinnot.

Alemmat korkeakoulututkinnot	2017	2018	2019	2020	2021
tavoiteajassa, kerroin 1,5	713	664	764	918	1 166
vuoden sisällä tavoiteajasta, kerroin 1,3	939	848	1 058	1 054	859
yli vuosi tavoiteajan jälkeen, kerroin 1	1 259	1 008	1 077	2 141	405
Yhteensä	2 911	2 520	2 899	4 113	2 430
tavoiteajassa (%)	24,5 %	26,3 %	26,4 %	22,3 %	48,0 %
tavoiteajassa + vuoden sisällä tavoiteajasta (%)	56,8 %	60,0 %	62,8 %	47,9 %	83,3 %

Ylemmät korkeakoulututkinnot	2017	2018	2019	2020	2021
tavoiteajassa, kerroin 1,5	606	608	705	831	837
vuoden sisällä tavoiteajasta, kerroin 1,3	625	607	654	871	857
yli vuosi tavoiteajan jälkeen, kerroin 1	1 372	1 291	1 339	2 466	745
Yhteensä	2 603	2 506	2 698	4 168	2 439
tavoiteajassa (%)	23,3 %	24,3 %	26,1 %	19,9 %	34,3 %
tavoiteajassa + vuoden sisällä tavoiteajasta (%)	47,3 %	48,5 %	50,4 %	40,8 %	69,5 %

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 14. Ylemmät korkeakoulututkinnot ja koulutuslaryhmäkohtaiset tavoitteet.

Koulutuslaryhmä	2017	2018	2019	2020	2021	Tavoite (lukuna)
kasvatusalat	291	283	308	412	289	360
taiteet ja kulttuurialat	42	26	40	87	21	40
yhteiskuntatieteet ja humanistiset alat	1 064	954	1 061	1 669	924	1 220
liiketalous, hallinto- ja oikeustieteet	278	272	303	464	336	315
luonnontieteet sekä maatalous- ja metsätieteelliset alat	676	702	697	1 097	588	860
tietojenkäsittely ja tietoliikenne sekä tekniikan alat	57	61	78	169	64	120
lääketiede ja hammaslääketiede	142	173	169	224	155	205
terveys- ja hyvinvointialat sekä palvelualat	53	35	42	46	62	70

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 15. Jatkuvan oppimisen opintopisteet.

Jatkuvan oppimisen tuottaja	2017	2018	2019	2020	2021
Avoin yliopisto	62 269	68 421	85 871	127 485	106 909
Erilliset opinnot	15 066	14 040	13 194	12 348	15 111
Erikoistumiskoulutukset	1 745	2 109	2 720	3 405	3 250
Korkeakoulujen väliset yhteistyösopimukset	2 234	2 149	2 757	4 303	3 475
Yhteensä	81 314	86 719	104 542	147 541	128 847

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 16. Yliopisto-lehden lukijatutkimus: Kiinnostavimmat tavat tutustua Yliopisto-lehden sisältöön.

% vastanneista, kyseiseen ryhmään kuuluvista	Vapaakappaleen saaja	Tilaaja	Alumni	Opiskelija	Henkilöstö
Lehden Twitter-tili	10 %	1 %	3 %	8 %	6 %
Lehden Instagram-tili	1 %	4 %	4 %	16 %	10 %
Lehden Facebook-tili	8 %	4 %	5 %	10 %	11 %
Lehden verkkosivut	28 %	12 %	21 %	22 %	29 %
Näköislehti verkossa	41 %	11 %	31 %	32 %	48 %
Perinteinen painettu lehti	97 %	100 %	99 %	87 %	89 %

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 17. Helsingin yliopiston sijoitukset kansainvälisissä yliopistovertailuissa ja niiden vuosikeskiarvot 2017–2021.

Rankingin julkaisuvuosi	ARWU Shanghai	QS	THE Times Higher E.	NTU Taiwan	US News	Vuosikeskiarvo
2017	56	102	90	81	81	82,0
2018	57	110	99	79	92	87,4
2019	63	107	96	90	87	88,6
2020	74	104	98	93	86	91,0
2021	82	104	101	97	94	95,6

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 18. Helsingin yliopiston sijoitukset tutkinnon suorittaneiden työmarkkinakelpoisuutta kuvaavassa THE Employability rankingissa 2012–2021.

Työmarkkinakelpoisuus	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sijoitus	103	99	91	72	70	83	48	37	49	60

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 19. Helsingin yliopiston tutkimuksen maine 2017–2021 QS- ja US News - rankingien kyselyissä.

Sijoitus	2017	2018	2019	2020	2021
QS Academic Reputation (only Research)	92	106	99	103	97
US News Global Research Reputation	123	130	132	127	128
Keskiarvo	107,5	118,0	115,5	115,0	112,5

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 20. Henkilötyövuodet henkilöstöryhmittäin 2017–2021.

Henkilöstöryhmä	2017	2018	2019	2020	2021
Opetus- ja tutkimushenkilöstö	3 953	4 013	4 176	4 195	4 244
Asiantuntija- ja tukipalvelushenkilöstö	3 121	2 999	3 081	3 053	3 058
Harjoittelukoulujen opetushenkilöstö	134	134	137	141	148
Kaikki yhteensä	7 208	7 146	7 394	7 389	7 451

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 21. Opetus- ja tutkimushenkilöstön sekä harjoittelukoulujen opettajien henkilötyövuosien muutos 2020–2021.

Henkilöstöalaryhmä	muutos henkilötyövuotta
4. porras	8,1
3. porras	-7,4
2. porras	-22,3
1. porras	69,5
Muu opetus- ja tutkimushenkilöstö (tuntiopettajat)	2,0
Harjoittelukoulujen opettajat	7,5

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 22. Asiantuntija- ja tukipalvelushenkilöstön henkilötyövuosien muutos 2020–2021.

Henkilöstöalaryhmä	muutos henkilötyövuotta
Hallinto	7,4
Opt tukl	6,8
Muu henkilöstö	1,1
Tekninen	-2,2
IT	-4,1
Kirjasto	-4,4

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 23. Kansainvälisen henkilöstön henkilötyövuodet henkilöstöryhmittäin 2017–2021.

Henkilöstöryhmä	2017	2018	2019	2020	2021
Opetus- ja tutkimushenkilöstö sekä harjoittelukoulujen opettajat	952	1 027	1 132	1 199	1 264
Asiantuntija- ja tukipalvelushenkilöstö	167	158	176	181	187
Yhteensä	1 118	1 185	1 308	1 379	1 452

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 24. Kansainvälisen opetus- ja tutkimushenkilöstön sekä harjoittelukoulujen opettajien henkilötyövuosien muutos 2020–2021.

Henkilöstöalaryhmä	muutos henkilötyövuotta
4. porras	6,8
3. porras	6,0
2. porras	0,8
1. porras	49,2
Muu opetus- ja tutkimushenkilöstö (tuntiopettajat)	2,6
Harjoittelukoulujen opettajat	0,2

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 25. Kansainvälisen asiantuntija- ja tukipalveluhenkilöstön henkilötyövuosien muutos 2020–2021.

Henkilöstöalaryhmä	muutos henkilötyövuotta
IT	-0,4
Kirjasto	0,0
Tekninen	-0,5
Hallinto	3,9
Opt tukl	3,0
Muu henkilöstö	0,8

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 26. Miesten ja naisten osuus koko henkilöstöstä sekä opetus- ja tutkimushenkilöstöstä.

Ryhmä	2017	2018	2019	2020	2021
miesten osuus	43,2 %	43,3 %	42,9 %	42,2 %	42,0 %
naisten osuus	56,8 %	56,7 %	57,1 %	57,8 %	58,0 %
miesten osuus opetus- ja tutkimushenkilöstöstä	49,8 %	49,7 %	49,2 %	48,5 %	48,5 %
naisten osuus opetus- ja tutkimushenkilöstöstä	50,2 %	50,3 %	50,8 %	51,5 %	51,5 %

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 27. Tilikauden tulos 2012–2021.

Tilikauden tulos	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Yliopiston toiminta	4	15	19	21	-3	-4	-17	-35	-3	5
Sijoitustoiminta	10	15	16	25	8	28	-19	49	24	70
Yhteensä	13,85	29,39	34,89	46,33	4,31	24,27	-35,91	14,58	20,38	74,7

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 28. Tuotot 2012–2021.

Tuotot	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
OKM ja VM	438	431	439	454	412	403	400	394	409	415
Täydentävä	246	252	259	259	257	258	267	275	265	287
Omat tuotot	11	17	19	38	22	43	10	18	20	14

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 29. Täydentävä rahoitus, ei sisällä valtiovarainministeriön harjoittelukoulujen rahoitusta.

Rahoituslähde	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
SA	89	96	106	104	103	107	104	109	105	116
Ministeriöt	33	28	26	27	20	19	25	24	24	25
Yritykset	22	24	25	28	30	26	25	24	21	22
Säätiöt	16	19	19	21	23	25	25	28	30	33
Business Finland	14	13	13	13	13	14	16	14	18	20
Kunnat	10	11	10	9	10	9	8	9	7	9
Muut	24	24	24	23	20	20	21	23	20	20
EU	27	27	26	23	23	23	28	31	31	32
Muu ulkom.rah.	11	10	10	11	14	14	15	12	10	12

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 30. Täydentävä tutkimusrahoitus.

Rahoituslähde	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
SA	89	96	106	104	103	107	104	109	105	116
Ministeriöt	15	12	10	10	9	7	10	8	8	9
Yritykset	6	5	4	6	5	5	5	4	3	5
Säätiöt	14	16	18	19	21	23	23	26	28	30
Business Finland	14	13	13	13	13	14	16	14	18	20
Kunnat	4	4	4	4	5	5	3	3	2	3
EU	18	20	20	21	20	20	25	28	30	30
Muu ulkom.rah.	9	8	8	9	12	12	14	10	9	11

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 31. Operatiivisen toiminnan kulut 2012–2021.

Kululaji	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Henkilöstö	428	431	437	441	411	402	403	427	430	441
Tilavuokrat	82	87	87	88	95	91	89	89	88	87
Muut kulut	160	142	145	153	158	161	183	174	146	154
Poistot	11	11	11	12	12	13	14	15	15	14

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 32. Kulujakauma 2021.

Kululaji	2021
Henkilöstö	63 %
Vuokrat	12 %
Aineet ja tarvikkeet	7 %
Ostopalvelut	11 %
Matkat	0 %
Poistot	2 %
Muut	3 %
Varainhankinnan siirrot	0,7 %

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 33. Yliopistojen valtionrahoitus 2017–2021.

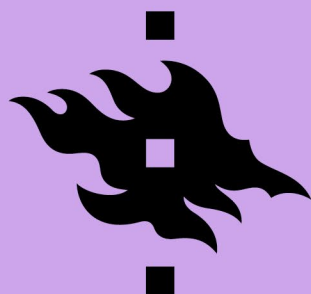
Yliopisto	2018	2019	2020	2021	2022
Helsingin yliopisto	378	376	398	397	408
Muut yliopistot yhteensä	1 183	1 183	1 282	1 317	1 322
Yliopistot yhteensä	1 561	1 559	1 680	1 714	1 730

[Palaa kuvioon](#)

Kuvio 34. Tilojen jakautuminen yksiköiden käyttöön vuonna 2021.

Tilan käyttäjä	Osuus
Tiedekunnat	54 %
Keskeiset valtakunnalliset yksiköt (Kansalliskirjasto ja Luonnontieteellinen keskusmuseo)	11 %
Muut erilliset laitokset ja muut yksiköt	18 %
Muu toiminta (Yliopistopalvelut, ruokalat ja kahvilat sekä harjoittelukoulut)	17 %

[Palaa kuvioon](#)



HELSINGIN YLIOPISTO